

K O M M U N F U L L M Ä K T I G E

i Gislaveds kommun kallas härmed till sammanträde som börjar **torsdagen den 19 maj 2022, klockan 10:00 i Sessionsalen, Kommunhuset, Gislaved** för att behandla följande ärenden:

Nr	Diarienummer	Ärendemening	
1	KS.2022.1	Fastställande av dagordning	
2		Nya motioner	
3	KS.2022.5	Interpellationer	
4	KS.2022.6	Frågor	
5	KS.2022.3	Valärenden	
6	KS.2022.7	Information från revisionen 2022	
7	KS.2022.81	Specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus	
8	KS.2022.82	Specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB	
9	KS.2022.83	Specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB	
10	KS.2022.84	Specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB	
11	KS.2022.53	Avvikelse mot FÖP Smålandsstenar Skeppshult för fastigheten Åtterås 4:8	
12	KS.2022.41	Antagande av Handlingsprogram för räddningstjänst 2022-2023, Gislaveds och Gnosjö kommuner	
13	KS.2022.42	Antagande av Handlingsprogram för olycksförebyggande arbete 2022-2023, Gislaveds och Gnosjö kommuner	

14	KS.2022.31	Antagande av dokumentet - Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande, stöd, omsorg och vård 2021-2030	
15	KS.2022.15	Helhetsförslag för äldres boende	
16	KS.2022.92	Ekonomiska styrprinciper	
17	KS.2022.18	Ansökan om ombudgetering av investeringsmedel 2021	
18	KS.2022.63	Uppföljning I, UI, hela kommunen	
19	KS.2021.248	Planeringsdirektiv 2023 med plan för 2024-2026, hela kommunen	
20	KS.2022.1	Meddelanden	

Gislaved den 19 maj 2022

Lars-Ove Bengtsson
Ordförande

Yvonne Thelin Karlsson
Kommunsekreterare

Allmänheten hälsas välkomna som åhörare till sammanträdet. Kommunfullmäktiges handlingar finns tillgängliga i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved.

Kf §44

Dnr: KS.2022.5

I.2.6

Interpellation gällande musikskolan**Beslut**

Kommunfullmäktige godkänner att interpellationen får ställas och att interpellationen överlämnas till kommande sammanträde för besvarande.

Ärendebeskrivning

Bengt-Ove Eriksson (V) har den 4 april 2022 lämnat in en interpellation gällande musikskolan. Interpellationen är ställd till kommunstyrelsens ordförande, Carina Johansson (C). Frågorna sammanfattas enligt följande:

1. Vilka fakta stödjer argumentet i utredningen, att en förändrad organisationstillhörighet kommer att "bredda målgruppen." Har en målgruppsanalys genomförts? Skulle andra åtgärder – inom befintlig organisation- istället kunna vidtas för att förändra målgruppens sammansättning? Varför finns inga överväganden om detta i utredningen?
2. Har en riskanalys gjorts beträffande eventuella negativa konsekvenser för musikskole-personalens arbetsvillkor och möjligheter att bibehålla fortsatt hög kvalitet i den pedagogiska verksamheten?

Beslutsunderlag

Interpellation gällande musikskolan daterad den 4 april 2022

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på att interpellationen får ställas och finner att kommunfullmäktige godkänner den.

Beslutet skickas till:

Bengt-Ove Eriksson (V)
Carina Johansson (C)

Interpellation

Vilket beslutsunderlag finns för ändrad organisatorisk tillhörighet för musikskolan i Gislaveds kommun?

Bakgrund: På sammanträde med Kommunfullmäktige i oktober 2021 beslutades att Kommunstyrelsen skulle få ansvaret för att genomföra den nya förvaltningsorganisationen. Vänsterpartiet m.fl. partier reserverade sig mot beslutet.

Den 1 mars 2022 presenterade vår kommundirektör sin utredning om den nya organisationen. I denna föreslås bl.a. att musikskolan fr.o.m. 2023 ska ingå i den nya samhällsutvecklingsförvaltningen. Som skäl för detta anges: ”Likaså föreslås musikskolan gå över till samhällsutvecklingsförvaltningen och samordnas inom kulturverksamheten för att bredda målgruppen och samla kommunens kulturinsatser.”

Musikskolan i Gislaved har under lång tid arbetat efter en framgångsrik pedagogisk modell där kopplingen till skolans verksamhet är ett av fundamenten. Det är rimligt att ställa höga krav på ett gediget beslutsunderlag om förändringar ska genomföras. Därför önskas svar på följande frågor:

1/ Vilka fakta stödjer argumentet i utredningen, att en förändrad organisationstillhörighet kommer att ”bredda målgruppen.” Har en målgruppsanalys genomförts? Skulle andra åtgärder – inom befintlig organisation- istället kunna vidtas för att förändra målgruppens sammansättning? Varför finns inga överväganden om detta i utredningen?

2/ Har en riskanalys gjorts beträffande eventuella negativa konsekvenser för musikskole-personalens arbetsvillkor och möjligheter att bibehålla fortsatt hög kvalitet i den pedagogiska verksamheten?

2022-04-04

Bengt-Ove Eriksson, Vänsterpartiet

Ks §139

Dnr: KS.2022.81

I.3.1

Specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, samt

att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus daterade den 8 april 2022 på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

AB Gislavedshus är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i AB Gislavedshus för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

- Bolaget får i uppdrag att skapa en provlägenhet med digitala hjälpmedel/teknik för äldre för att underlätta för denna målgrupp. Brukare och anhöriga ges därmed möjlighet att prova olika hjälpmedel och tekniska lösningar.
- Bolaget får i uppdrag att kartlägga behovet av trygghetsskapande åtgärder i både inomhus och utomhusmiljöer som idag upplevs otrygga samt genomföra eventuella nödvändiga åtgärder för att öka den upplevda tryggheten. Hyresgäster ska erbjudas möjlighet att yttra sig i samband med kartläggningen.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 1 %.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. Mot bakgrund av den omfattande om- och nyproduktion som bolaget står inför fastställs de ekonomiska målen för perioden 2021-2035 enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 38 %.
- Bolaget ska som genomsnitt för perioden generera en avkastning på totalt kapital till minst 1,75 %.

Ks §139 (forts.)

Med avkastning på totalt kapital avses resultat efter finansiella poster med tillägg av räntekostnader i förhållande till det valda årets genomsnittliga balansomslutning. Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 75 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

Gislaveds Kommunhus AB har behandlat förslag till förändring den 25 april 2022.

Beslutsunderlag

Förslag till specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022.

Gällande specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 5 maj 2021.
Styrelseprotokoll Gislaveds Kommunhus AB, daterat den 25 april 2022.
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Specifika ägardirektiv – AB Gislavedshus

Ägarförhållande och benämning

Gislaveds Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514AB Gislavedshus helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Ägardirektiv för AB Gislavedshus (bolaget) organisationsnummer 556053-5204.

1. Kommunala ändamålet och syfte

Föremålet för bolagets verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget.

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen. Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande.

2. Bolagets uppdrag

Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och att göra Gislaveds kommun till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och näringsliv.

I bolagets uppdrag ingår även ett samhällsansvar i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Det handlar om ett etiskt, ekonomiskt, miljömässigt och socialt ansvarstagande.

Bolaget ansvarar för att:

- främja bostadsförsörjning inom kommunen genom att förvärva, bebygga, och förvalta bostadslägenheter,
- anpassa nyproduktion av bostadslägenheter utifrån marknadens efterfrågan och behov,
- erbjuda ett varierat utbud av bostäder i olika utförande och för olika målgrupper,
- upplåta bostäder som är anpassade till särskilda behov hos grupper eller enskilda personer,
- verka för en god IT-infrastruktur i alla sina bostäder,
- erbjuda sina hyresgäster möjlighet till boendeinflytande,
- utveckla Gislaveds kommuns tätorter i samverkan med kommunens aktörer,
- underhålla, modernisera och tillgänglighetsanpassa bostadslägenheter,
- bidra till social hållbarhet.

Bolaget får i uppdrag att skapa en provlägenhet med digitala hjälpmedel/teknik för äldre för att underlätta för denna målgrupp. Brukare och anhöriga ges därmed möjlighet att prova olika hjälpmedel och tekniska lösningar. [Genomfört](#)

Bolaget får i uppdrag att kartlägga behovet av trygghetsskapande åtgärder i både inomhus- och utomhusmiljöer som idag upplevs otrygga samt genomföra eventuella nödvändiga åtgärder för att öka den upplevda tryggheten. Hyresgäster ska erbjudas möjlighet att yttra sig i samband med kartläggningen. [Pågår, ta bort](#)

3. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för bolaget ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL), albolagen samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

4. Ekonomiska riktlinjer

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 1 %.

5. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget äger inom ramen för den löpande verksamheten rätt att förvärva, avyttra och överlåta egendom upp till ett värde om 300 prisbasbelopp utan att kommunfullmäktige först bereds möjlighet att yttra sig i ärendet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämma i bolaget.

Specifika ägardirektiv – AB Gislavedshus

Ägarförhållande och benämning

Gislaveds Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514AB Gislavedshus helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Ägardirektiv för AB Gislavedshus (bolaget) organisationsnummer 556053-5204.

1. Kommunala ändamålet och syfte

Föremålet för bolagets verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget.

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen. Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeflytande.

2. Bolagets uppdrag

Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och att göra Gislaveds kommun till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och näringsliv.

I bolagets uppdrag ingår även ett samhällsansvar i syfte att bidra till en hållbar utveckling. Det handlar om ett etiskt, ekonomiskt, miljömässigt och socialt ansvarstagande.

Bolaget ansvarar för att:

- främja bostadsförsörjning inom kommunen genom att förvärva, bebygga, och förvalta bostadslägenheter,
- anpassa nyproduktion av bostadslägenheter utifrån marknadens efterfrågan och behov,
- erbjuda ett varierat utbud av bostäder i olika utförande och för olika målgrupper,
- upplåta bostäder som är anpassade till särskilda behov hos grupper eller enskilda personer,
- verka för en god IT-infrastruktur i alla sina bostäder,
- erbjuda sina hyresgäster möjlighet till boendeflytande,
- utveckla Gislaveds kommuns tätorter i samverkan med kommunens aktörer,
- underhålla, modernisera och tillgänglighetsanpassa bostadslägenheter,
- bidra till social hållbarhet.

3. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för bolaget ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL), albolagen samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

4. Ekonomiska riktlinjer

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. Mot bakgrund av den omfattande om- och nyproduktion som bolaget står inför fastställs de ekonomiska målen för perioden 2021-2035 enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 38 %.
- Bolaget ska som genomsnitt för perioden generera en avkastning på totalt kapital till minst 1,75 %.

5. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget äger inom ramen för den löpande verksamheten rätt att förvärva, avyttra och överlåta egendom upp till ett värde om 300 prisbasbelopp utan att kommunfullmäktige först bereds möjlighet att yttra sig i ärendet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämman i bolaget.

Plats och tid Per capsulam, måndagen den 25 april 2022

Beslutande Carina Johansson, ordförande
Anton Sjödel, ledamot
Bengt Petersson, ledamot
Marie Johansson, ledamot

Övriga deltagande

Utses att justera Marie Johansson

Justeringens plats och tid Kommunstyrelseförvaltningen den 26 april 2022

Under-
skrifter

Sekreterare

Paragrafer 27 - 31

Johanna Wohlin

Ordförande

Carina Johansson

Justerande

Marie Johansson

§ 27

Godkännande av dagordning samt val av justerare för sammanträdet

Gislaveds Kommunhus AB beslutar att godkänna dagordningen för sammanträdet samt att utse Marie Johansson att justera dagens protokoll.

§ 28

Specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

AB Gislavedshus är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i AB Gislavedshus för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

- Bolaget får i uppdrag att skapa en provlägenhet med digitala hjälpmedel/teknik för äldre för att underlätta för denna målgrupp. Brukare och anhöriga ges därmed möjlighet att prova olika hjälpmedel och tekniska lösningar.
- Bolaget får i uppdrag att kartlägga behovet av trygghetsskapande åtgärder i både inomhus och utomhusmiljöer som idag upplevs otrygga samt genomföra eventuella nödvändiga åtgärder för att öka den upplevda tryggheten. Hyresgäster ska erbjudas möjlighet att yttra sig i samband med kartläggningen.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 1 %.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. Mot bakgrund av den omfattande om- och nyproduktion som bolaget står inför fastställs de ekonomiska målen för perioden 2021-2035 enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 38 %.
- Bolaget ska som genomsnitt för perioden generera en avkastning på totalt kapital till minst 1,75 %.

Med avkastning på totalt kapital avses resultat efter finansiella poster med tillägg av räntekostnader i förhållande till det valda årets genomsnittliga balansomslutning. Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 75 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035.

§ 29

Specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Enter Gislaved AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Enter Gislaved AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

Bolaget ska till fullmäktige återkoppla plan för turism- och destinationsutveckling.

Under Ekonomiska riktlinjer förändras följande:

Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 35 %.
- Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB samt Gislaveds kommun. Detta anslag ska finansiera de uppdrag som bolaget har fått utifrån ägardirektiv och/eller utifrån dialog med moderbolaget.

§ 30

Specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gislaved Energi Koncern AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gislaved Energi Koncern AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om en revidering avseende punkt 5. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet och 25 % av vinsten för koncernen.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet, inklusive dotterbolag, ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 40 %
- Bolagets resultat, inklusive dotterbolag, före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 10 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 40 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

§ 31

Specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gisleorp Lokaler AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gisleorp Lokaler AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som innebär en revidering avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 43 %.
- Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 0,7 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 4 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

Ks §136

Dnr: KS.2022.82

I.3.1

Specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, samt

att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB daterade den 8 april 2022 på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Enter Gislaved AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Enter Gislaved AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

Bolaget ska till fullmäktige återkoppla plan för turism- och destinationsutveckling.

Under Ekonomiska riktlinjer förändras följande:

Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 35 %.
- Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB samt Gislaveds kommun. Detta anslag ska finansiera de uppdrag som bolaget har fått utifrån ägardirektiv och/eller utifrån dialog med moderbolaget.

Gislaveds kommunhus AB har behandlat förslag till förändring den 25 april 2022.

Beslutsunderlag

Förslag till specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022.

Ks §136 (forts.)

Gällande specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 21 april 2021.

Styrelseprotokoll Gislaveds Kommunhus AB, daterat den 25 april 2022.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Specifika ägardirektiv- ENTER Gislaved AB

– EGAB

Ägarförhållande och benämning

Gislaveds Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514 ENTER Gislaved AB helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Ägardirektiv för Enter Gislaved AB (bolaget) organisationsnummer 556661-9861.

1. Kommunala ändamålet och syftet

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen.

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

2. Bolagets uppdrag

Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och vision och att göra kommunen till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och för näringsliv och turism. Bolaget har i uppgift att ansvara operativt för att främja befintligt företagande, nyföretagande, handelsutveckling, besöksnäring, nya etableringar, investeringar och i samverkan med kommunen därigenom befrämja näringslivets utveckling. Bolaget ska även marknadsföra kommunens näringsliv, attraktivitet och affärsmöjligheter i och utanför kommunen och skapa långsiktiga relationer med relevanta nätverk.

Bolaget ska främja möjligheterna till internationellt handelsutbyte för företag i Gislaveds kommun. Detta ska främst ske genom marknadsföringsinsatser och förmedling av internationella kontakter samt kompetenshöjande insatser.

Bolaget ska tillsammans med BGR, Region Jönköping och dess enheter utveckla samverkansformer och ha dialoger för bearbetning av koncept och projektförslag i syfte att optimalt nyttja gemensamma resurser.

Bolaget ska stödja samarbetet mellan skola och näringsliv och främja entreprenörsandan hos ungdomar och unga vuxna. Bolaget ska även stödja tillkomsten av sociala företag. Bolaget ska stödja samarbetet mellan arbetssökande och näringsliv.

Bolaget ska tillsammans med näringslivet arbeta med destinationsutveckling av Gislaveds kommun. Bolaget ska tillsammans med näringslivet ständigt förbättra och utveckla kommunens attraktivitet för att hålla över tid.

Bolaget ska i samverkan med kommunstyrelsen ta fram ett styrdokument (strategi) för kommunens arbete med näringslivsfrågor.

3. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för bolaget ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL) samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

4. Ekonomiska förutsättningar och riktlinjer

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 35 %.
- Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB samt Gislaveds kommun. Detta anslag ska finansiera de uppdrag som bolaget har fått utifrån ägardirektiv och/eller utifrån dialog med moderbolaget.

5. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Frågor som anses vara av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska underställas kommunfullmäktige som framgår av det generella ägardirektivet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämma i bolaget.

Specifika ägardirektiv- ENTER Gislaved AB

– EGAB

Ägarförhållande och benämning

Gislaveds Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514 ENTER Gislaved AB helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Ägardirektiv för Enter Gislaved AB (bolaget) organisationsnummer 556661-9861.

1. Kommunala ändamålet och syftet

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen.

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

2. Bolagets uppdrag

Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och vision och att göra kommunen till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och för näringsliv och turism. Bolaget har i uppgift att ansvara operativt för att främja befintligt företagande, nyföretagande, handelsutveckling, besöksnäring, nya etableringar, investeringar och i samverkan med kommunen därigenom befrämja näringslivets utveckling. Bolaget ska även marknadsföra kommunens näringsliv, attraktivitet och affärsmöjligheter i och utanför kommunen och skapa långsiktiga relationer med relevanta nätverk.

Bolaget ska främja möjligheterna till internationellt handelsutbyte för företag i Gislaveds kommun. Detta ska främst ske genom marknadsföringsinsatser och förmedling av internationella kontakter samt kompetenshöjande insatser.

Bolaget ska tillsammans med BGR, Region Jönköping och dess enheter utveckla samverkansformer och ha dialoger för bearbetning av koncept och projektförslag i syfte att optimalt nyttja gemensamma resurser.

Bolaget ska stödja samarbetet mellan skola och näringsliv och främja entreprenörsandan hos ungdomar och unga vuxna. Bolaget ska även stödja tillkomsten av sociala företag. Bolaget ska stödja samarbetet mellan arbetssökande och näringsliv.

Bolaget ska tillsammans med näringslivet arbeta med destinationsutveckling av Gislaveds kommun. Bolaget ska tillsammans med näringslivet ständigt förbättra och utveckla kommunens attraktivitet för att hålla över tid.

Bolaget ska i samverkan med kommunstyrelsen ta fram ett styrdokument (strategi) för kommunens arbete med näringslivsfrågor.

Bolaget ska till fullmäktige återkoppla plan för turism- och destinationsutveckling.

3. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för bolaget ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL) samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

4. Ekonomiska förutsättningar och riktlinjer

Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB.

5. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Frågor som anses vara av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska underställas kommunfullmäktige som framgår av det generella ägardirektivet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämman i bolaget.

Plats och tid Per capsulam, måndagen den 25 april 2022

Beslutande Carina Johansson, ordförande
Anton Sjödel, ledamot
Bengt Petersson, ledamot
Marie Johansson, ledamot

Övriga deltagande

Utses att justera Marie Johansson

Justeringens plats och tid Kommunstyrelseförvaltningen den 26 april 2022

Under-
skrifter

Sekreterare

Paragrafer 27 - 31

Johanna Wohlin

Ordförande

Carina Johansson

Justerande

Marie Johansson

§ 27

Godkännande av dagordning samt val av justerare för sammanträdet

Gislaveds Kommunhus AB beslutar att godkänna dagordningen för sammanträdet samt att utse Marie Johansson att justera dagens protokoll.

§ 28

Specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

AB Gislavedshus är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i AB Gislavedshus för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

- Bolaget får i uppdrag att skapa en provlägenhet med digitala hjälpmedel/teknik för äldre för att underlätta för denna målgrupp. Brukare och anhöriga ges därmed möjlighet att prova olika hjälpmedel och tekniska lösningar.
- Bolaget får i uppdrag att kartlägga behovet av trygghetsskapande åtgärder i både inomhus och utomhusmiljöer som idag upplevs otrygga samt genomföra eventuella nödvändiga åtgärder för att öka den upplevda tryggheten. Hyresgäster ska erbjudas möjlighet att yttra sig i samband med kartläggningen.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 1 %.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. Mot bakgrund av den omfattande om- och nyproduktion som bolaget står inför fastställs de ekonomiska målen för perioden 2021-2035 enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 38 %.
- Bolaget ska som genomsnitt för perioden generera en avkastning på totalt kapital till minst 1,75 %.

Med avkastning på totalt kapital avses resultat efter finansiella poster med tillägg av räntekostnader i förhållande till det valda årets genomsnittliga balansomslutning. Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 75 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035.

§ 29

Specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Enter Gislaved AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Enter Gislaved AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

Bolaget ska till fullmäktige återkoppla plan för turism- och destinationsutveckling.

Under Ekonomiska riktlinjer förändras följande:

Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 35 %.
- Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB samt Gislaveds kommun. Detta anslag ska finansiera de uppdrag som bolaget har fått utifrån ägardirektiv och/eller utifrån dialog med moderbolaget.

§ 30

Specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gislaved Energi Koncern AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gislaved Energi Koncern AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om en revidering avseende punkt 5. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet och 25 % av vinsten för koncernen.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet, inklusive dotterbolag, ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 40 %
- Bolagets resultat, inklusive dotterbolag, före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 10 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 40 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

§ 31

Specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gisleorp Lokaler AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gisleorp Lokaler AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som innebär en revidering avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 43 %.
- Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 0,7 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 4 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

Ks §138

Dnr: KS.2022.83

I.3.1

Specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB**Beslut**

Kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, samt att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB daterade den 8 april 2022 på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gislaved Energi Koncern AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gislaved Energi Koncern AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om en revidering avseende punkt 5. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet och 25 % av vinsten för koncernen.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet, inklusive dotterbolag, ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 40 %
- Bolagets resultat, inklusive dotterbolag, före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 10 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 40 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035.

Gislaveds kommunhus AB har behandlat förslag till förändring den 25 april 2022.

Beslutsunderlag

Förslag till specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022.

Gällande specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 31 mars 2021.

Styrelseprotokoll Gislaveds Kommunhus AB, daterat den 25 april 2022.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022

Ks §138 (forts.)

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Specifika ägardirektiv - Gislaved Energi Koncern AB - GEKAB

Ägarförhållande och benämning

Gislaved Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514. Gislaved Energi Koncern AB helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Gislaved Energi Elnät AB organisationsnummer 556223-8765 samt Gislaved Energi AB organisationsnummer 556247-6514 helägt bolag av Gislaved Energi Koncern AB. Ägardirektiv för (inkl. ovan nämnda dotterbolag) Gislaved Energi Koncern AB (koncernen) organisationsnummer 559079-2932.

1. Kommunala ändamålet

Koncernen ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen.

Koncernen ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

Koncernen har till föremål för sin verksamhet att bedriva energiproduktion och energidistribution, köp och försäljning av energi och energirelaterade produkter och tjänster samt annan därmed förenlig verksamhet. Vidare är föremålet att förvärva eller uppföra, äga, förvalta, hyra ut och överlåta erforderliga anläggningar och fastigheter samt infrastruktur för IT-kommunikation.

2. Koncernens syfte

Koncernen ska i sin verksamhet säkerställa en god el och energiförsörjning åt medborgare och företag. Koncernen ska även i sin verksamhet på ett effektivt sätt erbjuda leveranssäkra och prisvärda energilösningar inom hela Gislaveds kommun samt därmed förenlig verksamhet.

3. Koncernens uppdrag

Koncernen ska i sin verksamhet på ett effektivt sätt erbjuda leveranssäkra och prisvärda el- och energilösningar samt därmed förenlig verksamhet. Koncernens verksamhet ska bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Koncernen ska bedriva produktion, distribution och handel inom el- och energiområdet. Koncernen ska samverka och stödja kommunen i arbetet med klimat och energistrategin. Koncernen ska samverka i och stödja det strategiska utvecklingsarbete som kommunen bedriver. Koncernen ska utforska samt utveckla nya områden inom energiförsörjning i kommunen.

Koncernen ska på sikt avveckla miljöbelastande el- och energikällor och genom framsynighet aktivt delta i processen för ett fossilt oberoende i kommunen. Koncernen ska i samverkan med kommunens förvaltningar och koncern, verka för en större el- och energieffektivitet i bebyggelse och det lokala energisystemet.

Koncernen ska möjliggöra för kommuninvånarna att få samma villkor till en IT-infrastruktur. Det är viktigt att koncernen ger kommuninvånarna samma förutsättningar oavsett var de bor i kommunen. Prioriteringen ska ske i förhållande till samhällsnyttan.

Koncernen har ansvar för att utveckla laddinfrastrukturen för elfordon i Gislaveds kommun. Möjligheten till att ladda elfordon ska öka. Detta för att bidra till att öka andelen förnybara drivmedel i enlighet med planeringsdirektiv 2021 och att öka tillgången till laddpunkter för elfordon, som pekas ut som en inriktning i den kommande strategin för hållbar utveckling.

4. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för koncernen ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL), energilagstiftning samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

5. Ekonomiska riktlinjer

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet, inklusive dotterbolag, ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 40 %
- Bolagets resultat, inklusive dotterbolag, före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 10 mnkr.

6. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Koncernen äger inom ramen för den löpande verksamheten rätt att förvärva, avyttra och överlåta egendom upp till ett värde om 300 prisbasbelopp utan att kommunfullmäktige först bereds möjlighet att yttra sig i ärendet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämma i koncernen samt i koncernens dotterbolag.

Specifika ägardirektiv - Gislaved Energi Koncern AB - GEKAB

Ägarförhållande och benämning

Gislaved Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514. Gislaved Energi Koncern AB helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Gislaved Energi Elnät AB organisationsnummer 556223-8765 samt Gislaved Energi AB organisationsnummer 556247-6514 helägt bolag av Gislaved Energi Koncern AB. Ägardirektiv för (inkl. ovan nämnda dotterbolag) Gislaved Energi Koncern AB (koncernen) organisationsnummer 559079-2932.

1. Kommunala ändamålet

Koncernen ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen.

Koncernen ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

Koncernen har till föremål för sin verksamhet att bedriva energiproduktion och energidistribution, köp och försäljning av energi och energirelaterade produkter och tjänster samt annan därmed förenlig verksamhet. Vidare är föremålet att förvärva eller uppföra, äga, förvalta, hyra ut och överlåta erforderliga anläggningar och fastigheter samt infrastruktur för IT-kommunikation.

2. Koncernens syfte

Koncernen ska i sin verksamhet säkerställa en god el och energiförsörjning åt medborgare och företag. Koncernen ska även i sin verksamhet på ett effektivt sätt erbjuda leveranssäkra och prisvärda energilösningar inom hela Gislaveds kommun samt därmed förenlig verksamhet.

3. Koncernens uppdrag

Koncernen ska i sin verksamhet på ett effektivt sätt erbjuda leveranssäkra och prisvärda el- och energilösningar samt därmed förenlig verksamhet. Koncernens verksamhet ska bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Koncernen ska bedriva produktion, distribution och handel inom el- och energiområdet. Koncernen ska samverka och stödja kommunen i arbetet med klimat och energistrategin. Koncernen ska samverka i och stödja det strategiska utvecklingsarbete som kommunen bedriver. Koncernen ska utforska samt utveckla nya områden inom energiförsörjning i kommunen.

Koncernen ska på sikt avveckla miljöbelastande el- och energikällor och genom framsynighet aktivt delta i processen för ett fossilt oberoende i kommunen. Koncernen ska i samverkan med kommunens förvaltningar och koncern, verka för en större el- och energieffektivitet i bebyggelse och det lokala energisystemet.

Koncernen ska möjliggöra för kommuninvånarna att få samma villkor till en IT-infrastruktur. Det är viktigt att koncernen ger kommuninvånarna samma förutsättningar oavsett var de bor i kommunen. Prioriteringen ska ske i förhållande till samhällsnyttan.

Koncernen har ansvar för att utveckla laddinfrastrukturen för elfordon i Gislaveds kommun. Möjligheten till att ladda elfordon ska öka. Detta för att bidra till att öka andelen förnybara drivmedel i enlighet med planeringsdirektiv 2021 och att öka tillgången till laddpunkter för elfordon, som pekas ut som en inriktning i den kommande strategin för hållbar utveckling.

4. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för koncernen ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL), energilagstiftning samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

5. Ekonomiska riktlinjer

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet och 25 % av vinsten för koncernen.

6. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Koncernen äger inom ramen för den löpande verksamheten rätt att förvärva, avyttra och överlåta egendom upp till ett värde om 300 prisbasbelopp utan att kommunfullmäktige först bereds möjlighet att yttra sig i ärendet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämman i koncernen samt i koncernens dotterbolag.

Plats och tid Per capsulam, måndagen den 25 april 2022

Beslutande Carina Johansson, ordförande
Anton Sjödel, ledamot
Bengt Petersson, ledamot
Marie Johansson, ledamot

Övriga deltagande

Utses att justera Marie Johansson

Justeringens plats och tid Kommunstyrelseförvaltningen den 26 april 2022

Under-
skrifter

Sekreterare

Paragrafer 27 - 31

Johanna Wohlin

Ordförande

Carina Johansson

Justerande

Marie Johansson

§ 27

Godkännande av dagordning samt val av justerare för sammanträdet

Gislaveds Kommunhus AB beslutar att godkänna dagordningen för sammanträdet samt att utse Marie Johansson att justera dagens protokoll.

§ 28

Specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

AB Gislavedshus är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i AB Gislavedshus för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

- Bolaget får i uppdrag att skapa en provlägenhet med digitala hjälpmedel/teknik för äldre för att underlätta för denna målgrupp. Brukare och anhöriga ges därmed möjlighet att prova olika hjälpmedel och tekniska lösningar.
- Bolaget får i uppdrag att kartlägga behovet av trygghetsskapande åtgärder i både inomhus och utomhusmiljöer som idag upplevs otrygga samt genomföra eventuella nödvändiga åtgärder för att öka den upplevda tryggheten. Hyresgäster ska erbjudas möjlighet att yttra sig i samband med kartläggningen.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 1 %.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. Mot bakgrund av den omfattande om- och nyproduktion som bolaget står inför fastställs de ekonomiska målen för perioden 2021-2035 enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 38 %.
- Bolaget ska som genomsnitt för perioden generera en avkastning på totalt kapital till minst 1,75 %.

Med avkastning på totalt kapital avses resultat efter finansiella poster med tillägg av räntekostnader i förhållande till det valda årets genomsnittliga balansomslutning. Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 75 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035.

§ 29

Specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Enter Gislaved AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Enter Gislaved AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

Bolaget ska till fullmäktige återkoppla plan för turism- och destinationsutveckling.

Under Ekonomiska riktlinjer förändras följande:

Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 35 %.
- Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB samt Gislaveds kommun. Detta anslag ska finansiera de uppdrag som bolaget har fått utifrån ägardirektiv och/eller utifrån dialog med moderbolaget.

§ 30

Specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gislaved Energi Koncern AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gislaved Energi Koncern AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om en revidering avseende punkt 5. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet och 25 % av vinsten för koncernen.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet, inklusive dotterbolag, ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 40 %
- Bolagets resultat, inklusive dotterbolag, före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 10 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 40 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

§ 31

Specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gisleorp Lokaler AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gisleorp Lokaler AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som innebär en revidering avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 43 %.
- Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 0,7 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 4 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

Ks §137

Dnr: KS.2022.84

1.3.1

Specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, samt

att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB daterade den 8 april 2022 på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gisleorp Lokaler AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gisleorp Lokaler AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som innebär en revidering avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 43 %.
- Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 0,7 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 4 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

Gislaveds kommunhus AB har behandlat förslag till förändring den 25 april 2022.

Beslutsunderlag

Förslag till specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022.

Gällande specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 17 april 2020.

Styrelseprotokoll Gislaveds Kommunhus AB, daterat den 25 april 2022.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022

Ks §137 (forts.)

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Specifika ägardirektiv - Gisleorp Lokaler AB

Ägarförhållande och benämning

Gislaveds Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514. Gisleorp Lokaler AB helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB (bolaget) organisationsnummer 556090-7734.

1. Verksamhetsföremål

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen.

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

2. Bolagets uppdrag

Bolaget har i uppdrag att inom kommunen uppföra sälja, äga, etablera och skapa genomströmning för nya näringsverksamheter och offentliga behov i lokaler och fastigheterna samt att äga, förvalta och utveckla Anderstorp Motorbana, Scandinavian Raceway.

Bolaget ska kunna erbjuda en variation av lokaler.

Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och att göra Gislaveds kommun till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och för näringsliv.

3. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för bolaget ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL) samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

4. Ekonomiska riktlinjer

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet.

5. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget äger inom ramen för den löpande verksamheten rätt att avyttra, överlåta egendom upp till ett värde om 300 prisbasbelopp utan att kommunfullmäktige först bereds möjlighet att yttra sig i ärendet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämma i bolaget.

Specifika ägardirektiv - Gisetorp Lokaler AB

Ägarförhållande och benämning

Gislaveds Kommunhus är ett helägt bolag av Gislaveds kommun (kommunen) organisationsnummer 212000-0514. Gisetorp Lokaler AB helägt bolag av Gislaveds Kommunhus AB (kommunhus) organisationsnummer 559084-6191. Ägardirektiv för Gisetorp Lokaler AB (bolaget) organisationsnummer 556090-7734.

1. Verksamhetsföremål

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med bolagsordningen.

Bolaget ska bedriva verksamhet som är förenlig med den kommunala kompetensen.

2. Bolagets uppdrag

Bolaget har i uppdrag att inom kommunen uppföra, sälja, äga, etablera och skapa genomströmning för nya näringsverksamheter och offentliga behov i lokaler och fastigheter samt att äga, förvalta och utveckla Anderstorp Motorbana, Scandinavian Raceway.

Bolaget ska kunna erbjuda en variation av lokaler.

Bolaget har i uppdrag att bidra till att uppfylla kommunens mål och att göra Gislaveds kommun till en attraktiv kommun att leva och verka i för människor och för näringsliv.

3. Gemensamma förutsättningar

Styrelsen för bolaget ska fullfölja sitt uppdrag med beaktande av aktiebolagslagen (ABL), kommunallagen (KL) samt övrig tillämplig lagstiftning och gällande bolagsordning samt i enlighet med utfärdade generella ägardirektiv.

4. Ekonomiska riktlinjer

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 43 %.
- Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 0,7 mnkr.

5. Kommunfullmäktiges ställningstagande

Bolaget äger inom ramen för den löpande verksamheten rätt att avyttra, överlåta egendom upp till ett värde om 300 prisbasbelopp utan att kommunfullmäktige först bereds möjlighet att yttra sig i ärendet.

Detta ägardirektiv ska - för att äga giltighet - antas på bolagsstämman i bolaget.

Plats och tid Per capsulam, måndagen den 25 april 2022

Beslutande Carina Johansson, ordförande
Anton Sjödel, ledamot
Bengt Petersson, ledamot
Marie Johansson, ledamot

Övriga deltagande

Utses att justera Marie Johansson

Justeringens plats och tid Kommunstyrelseförvaltningen den 26 april 2022

Under-
skrifter

Sekreterare

Paragrafer 27 - 31

Johanna Wohlin

Ordförande

Carina Johansson

Justerande

Marie Johansson

§ 27

Godkännande av dagordning samt val av justerare för sammanträdet

Gislaveds Kommunhus AB beslutar att godkänna dagordningen för sammanträdet samt att utse Marie Johansson att justera dagens protokoll.

§ 28

Specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för AB Gislavedshus, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

AB Gislavedshus är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i AB Gislavedshus för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

- Bolaget får i uppdrag att skapa en provlägenhet med digitala hjälpmedel/teknik för äldre för att underlätta för denna målgrupp. Brukare och anhöriga ges därmed möjlighet att prova olika hjälpmedel och tekniska lösningar.
- Bolaget får i uppdrag att kartlägga behovet av trygghetsskapande åtgärder i både inomhus och utomhusmiljöer som idag upplevs otrygga samt genomföra eventuella nödvändiga åtgärder för att öka den upplevda tryggheten. Hyresgäster ska erbjudas möjlighet att yttra sig i samband med kartläggningen.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 1 %.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. Mot bakgrund av den omfattande om- och nyproduktion som bolaget står inför fastställs de ekonomiska målen för perioden 2021-2035 enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 38 %.
- Bolaget ska som genomsnitt för perioden generera en avkastning på totalt kapital till minst 1,75 %.

Med avkastning på totalt kapital avses resultat efter finansiella poster med tillägg av räntekostnader i förhållande till det valda årets genomsnittliga balansomslutning. Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 75 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035.

§ 29

Specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Enter Gislaved AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Enter Gislaved AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Enter Gislaved AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om att genomförda uppdrag tas bort och det föreslås en förändring avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer. Uppdragen behöver framåt inte specificeras dels för att dialogen mellan moderbolag och dotterbolag har utvecklats och dels för att det ryms inom bolagets uppdrag i ägardirektivet.

Följande uppdrag tas bort:

Bolaget ska till fullmäktige återkoppla plan för turism- och destinationsutveckling.

Under Ekonomiska riktlinjer förändras följande:

Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 35 %.
- Bolaget finansieras av Gislaveds Kommunhus AB samt Gislaveds kommun. Detta anslag ska finansiera de uppdrag som bolaget har fått utifrån ägardirektiv och/eller utifrån dialog med moderbolaget.

§ 30

Specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gislaved Energi Koncern AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gislaved Energi Koncern AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gislaved Energi Koncern AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som handlar om en revidering avseende punkt 5. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet och 25 % av vinsten för koncernen.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet, inklusive dotterbolag, ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 40 %
- Bolagets resultat, inklusive dotterbolag, före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 10 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 40 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

§ 31

Specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB

Gislaveds Kommunhus AB beslutar föreslå kommunfullmäktige att godkänna förslag till specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, och att ge bolagsombud i instruktion att fastställa specifika ägardirektiv för Gisleorp Lokaler AB, daterade den 8 april 2022, på bolagsstämman den 14 juni 2022.

Ärendebeskrivning

Gisleorp Lokaler AB är ett helägt dotterbolag av Gislaveds kommun via moderbolaget Gislaveds Kommunhus AB.

För att utöva ägarstyrning behöver kommunfullmäktige anta ägardirektiv och bolagsordning för bolaget vid förändringar i dessa och som därefter ska överlämnas till bolagsstämman i Gisleorp Lokaler AB för antagande.

Enligt kommunens styrmodell granskas dessa en gång per år för att ägarstyrningen ska vara aktuell.

Vid denna granskning föreslås inga förändringar i bolagsordningen och den behöver därmed inte behandlas. Däremot föreslås förändringar i specifika ägardirektivet som innebär en revidering avseende punkt 4. Ekonomiska riktlinjer.

Under Ekonomiska riktlinjer tas följande bort:

Aktieutdelning ska vara årets genomsnittliga statslåneränta plus 2,5 % av aktiekapitalet.

Det ersätts med:

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässigt och ekonomiskt långsiktigt hållbara principer. De ekonomiska målen för perioden 2021-2035 fastställs enligt följande:

- Bolagets soliditet ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 43 %.
- Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt ska som genomsnitt för perioden uppgå till minst 0,7 mnkr.

Ägardirektivens finansiella mål möjliggör en investeringsnivå på 4 mnkr/år som genomsnitt för perioden 2021-2035

Ks §135

Dnr: KS.2022.53

**Avvikelse mot FÖP Smålandsstenar Skeppshult för fastigheten
Åtterås 4:8****Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att för område enligt karta daterad den 8 april 2022 ändra markanvändning från särskilt bevarandeområde till område för utveckling av verksamheter.

Ärendebeskrivning

Fastighetsägaren till Åtterås 4:8 och företaget Småland Mark med mera AB har inkommit med en ansökan om planbesked till bygg- och miljönämnden angående detaljplanläggning av delar av fastigheten Åtterås 4:8 m fl. fastigheter. Avsikten är att kunna utveckla markområdet för verksamheter.

Inför ett beslut om planbesked behöver en bedömning göras av hur en sådan detaljplanläggning med syfte att etablera verksamheter överensstämmer med den fördjupade översiktsplanen för Smålandsstenar-Skeppshult. Området ligger i en del av Smålandsstenar tätort som i fördjupningen översiktligt utpekats för industriutveckling. Däremot är det konkret berörda markområdet utpekats som särskilt bevarandevärde bestående av tätortsnära skog. Det finns ett behov av mark för verksamheter i attraktiva lägen i Smålandsstenar och därför behöver en bedömning göras om en avvikelse mot den fördjupade översiktsplanen är möjlig. Bedömningen görs för ett större markområde än vad som omfattas av ansökan om planbesked.

Det av planbeskedet berörda området utgörs av del av fastigheterna Åtterås 4:8, Åtterås 19:42 och Vickelsberg 2:49. Området är beläget i södra Smålandsstenar mellan väg 26/153 i höjd med Skruvgatan och HNJ-banan. Bedömt område omfattar ytterligare en del av fastigheten Åtterås 19:42 för att ur markanvändningssynpunkt få en lämplig avgränsning.

Det finns i den fördjupade översiktsplanen en strategisk inriktning om att utveckla de södra delarna av Smålandsstenar för verksamheter. Denna inriktning omsätts konkret i planen genom att ge utrymme för verksamhetsutveckling i sydlig riktning i området väster om väg 26/153 och HNJ-banan. Samtidigt finns det genom avsättning av föreslaget markområde för utveckling av verksamheter en möjlighet erbjuda attraktiv mark i direkt anslutning till väg 26. Området bedöms ha begränsat värde för rekreation och friluftsliv och initialt har inga särskilda natur- eller kulturvärden identifierats. Området är också till största delen väl avskilt mot bostäder. En förändring av markanvändning i området kräver att särskild hänsyn till tillgängligheten till strövområden kring Nissan, behov av vatten- och skyfallshantering, skyddsavstånd till bostäder samt att säkra trafiklösningar tillgodoses. Särskild omsorg behöver iakttas när det gäller utformningen av områdets bebyggelse utifrån entréläget till Smålandsstenars tätort. Under dessa förutsättningar föreslås att markanvändningen i aktuellt område ändras till område för utveckling av verksamheter.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 7 april 2022
Karta över område för verksamhetsutveckling Åtterås 4:8 m fl. fastigheter daterad den 8 april 2022

Ks §135 (forts.)

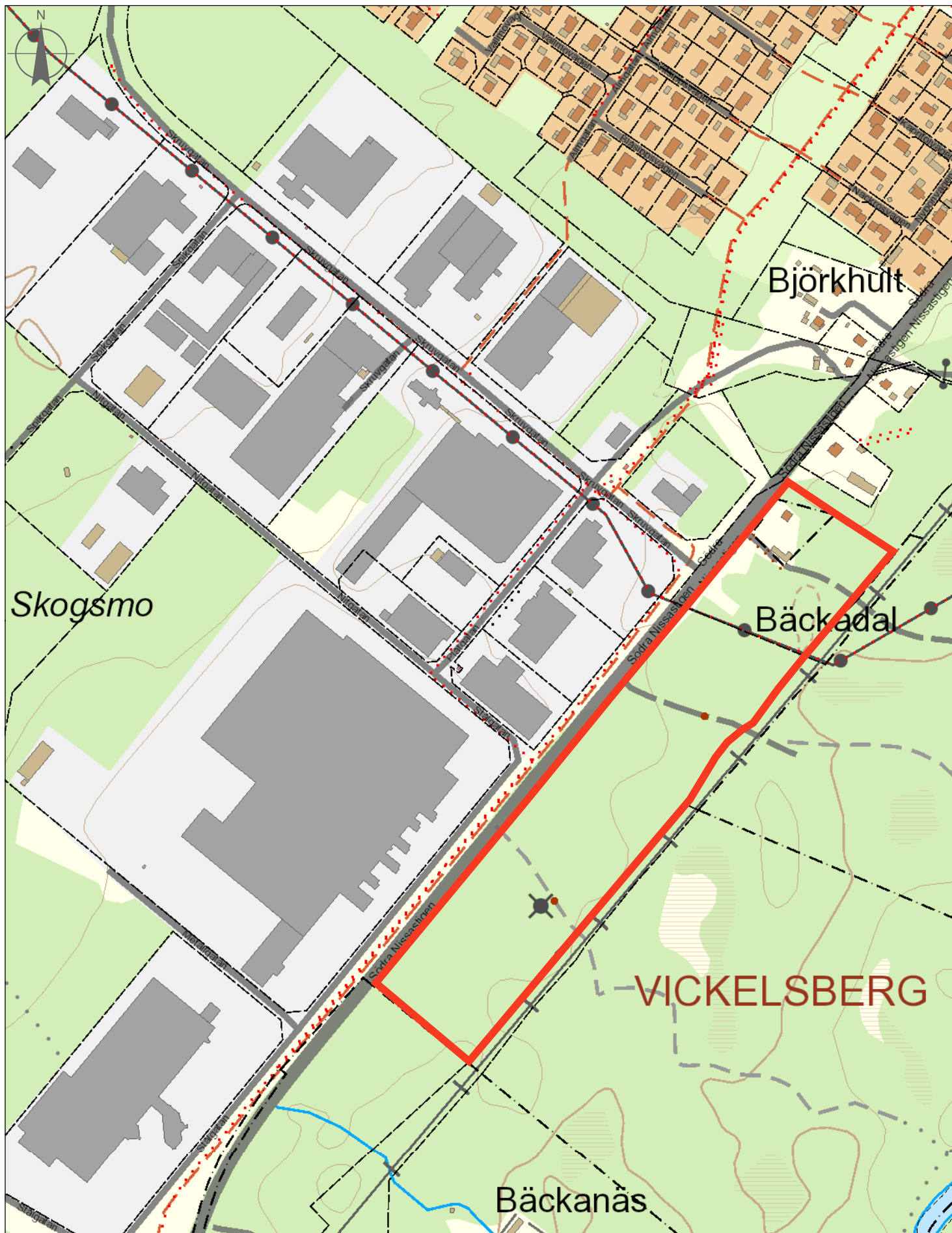
PM Avvikelse mot fördjupad översiktsplan för Smålandsstenar – Skeppshult på fastigheten Åtterås 4:8 m fl. fastigheter. Kommunstyrelseförvaltningen den 7 april 2022

Yrkanden

Stefan Nylén (SD) med instämmande av Mikael Kindbladh (WeP) och Håkan Josefsson (C), Emanuel Larsson (KD), Maria Gullberg Lorentsson (M), Kenneth Magnussons (C), Marie Johansson (S) och Lars Park (L): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

PM - Avvikelse mot fördjupad översiktsplan för Smålandsstenar – Skeppshult på fastigheten Åtterås 4:8 m fl. fastigheter.

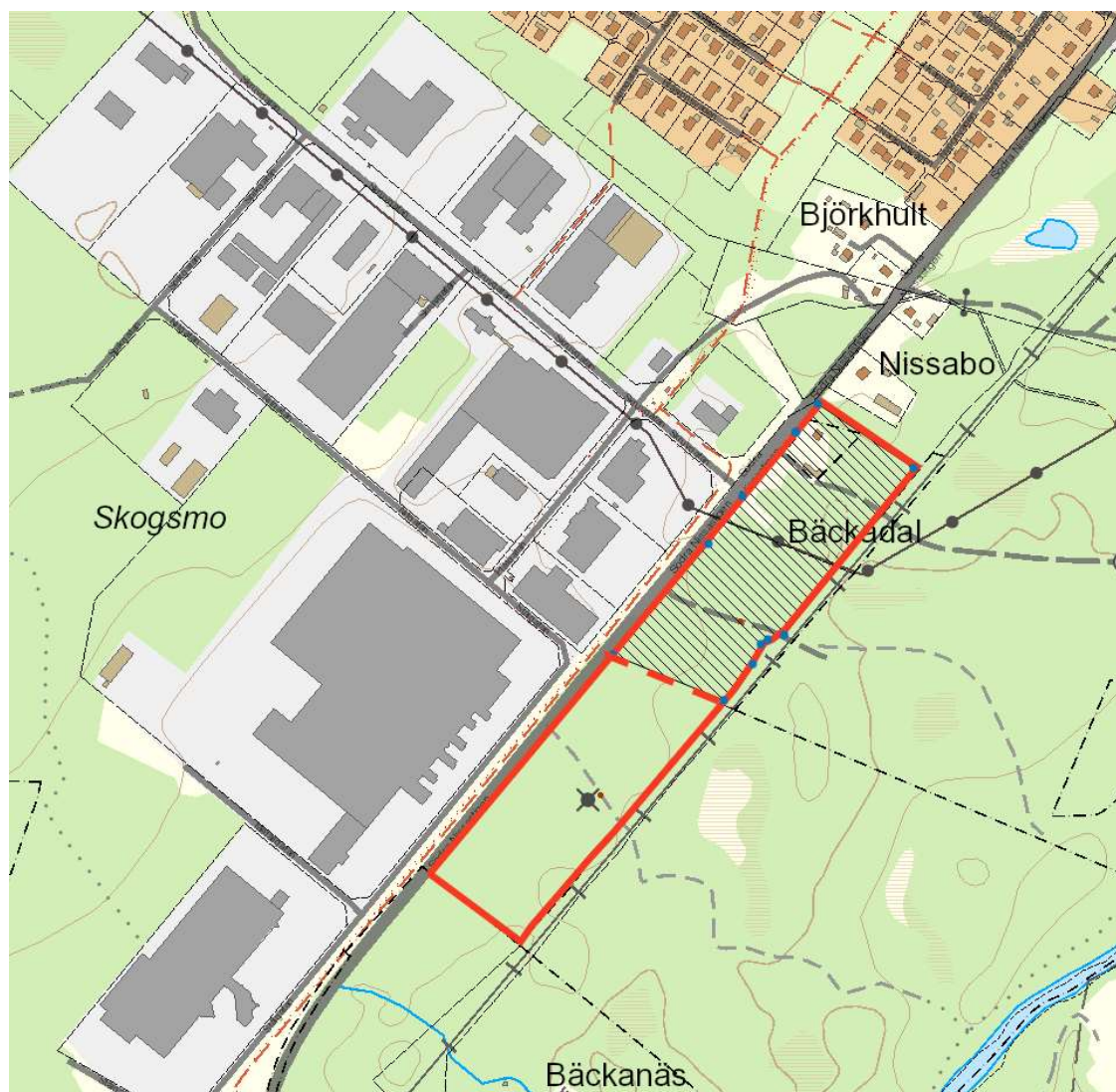
Fastighetsägaren till Åtterås 4:8 och företaget Småland Mark med mera AB har inkommit med en ansökan om planbesked till bygg- och miljönämnden angående detaljplanläggning av delar av fastigheten Åtterås 4:8 m fl fastigheter. Avsikten är att kunna utveckla markområdet för verksamheter.

Inför ett beslut om planbesked behöver en bedömning göras hur en sådan detaljplanläggning med syfte att etablera verksamheter överensstämmer med den fördjupade översiktsplanen för Smålandsstenar-Skeppshult. Området ligger i en del av Smålandsstenar tätort som i fördjupningen översiktligt utpekats för industriutveckling. Däremot är det konkret berörda markområdet utpekats som särskilt bevarandevärde bestående av tätortsnära skog. Det finns ett behov av mark för verksamheter i attraktiva lägen i Smålandsstenar och därför behöver en bedömning göras om en avvikelse mot den fördjupade översiktsplanen är möjlig. Bedömningen görs för ett större markområde än vad som omfattas av ansökan om planbesked.

Området

Det av planbeskedet berörda området utgörs av del av fastigheterna Åtterås 4:8, Åtterås 19:42 och Vickelsberg 2:49. Området är beläget i södra Smålandsstenar mellan väg 26/153 i höjd med Skruvgatan och HNJ-banan. Bedömt område omfattar ytterligare en del av fastigheten Åtterås 19:42 för att ur markanvändningssynpunkt få en lämplig avgränsning. Hela området sträcker sig längs cirka 650 meter längs vägs 26/153 och omfattar cirka 8,4 hektar mark. Se figur 1 nedan.

I den norra delen av området finns idag en bostadsfastighet i övrigt är området till stor del bevuxet med både löv- och barrskog. Delar av området har nyligen slutavverkats. Från väg 26 finns dels en infart till bostadsfastigheten dels finns det två ytterligare skogsvägar in som också passerar järnvägen till området mot Nissan som är belägen 450-500 meter längre österut. Den sydligaste skogsvägen leder till en mobilmast inne i området. In den norra delen passerar också en elledning i väst-östlig riktning genom området .

Figur 1. Markområde aktuellt för utveckling av verksamheter. Skrafferad del omfattas av ansökan om planbesked.

Den fördjupade översiktsplanen för Smålandsstenar-Skeppshult

I fördjupningen av översiktsplanen för Smålandsstenar- Skeppshult pekas de södra delarna av Smålandsstenar ut som ett område där industri- och verksamhetsutveckling ska lokaliseras.

Det aktuella markområdet är utpekade som särskilt bevarandeområde vilket är en beteckning som i planen används för att beteckna grön- och närströvsområden. Området är genom HNJ-banan avskilt från ett mycket större grönområde som sträcker sig från Skeppshult till Smålandsstenar mellan väg 26/153 och Nissan. Komplettering av bebyggelse är möjligt inom särskilt bevarandeområde om hänsyn tas till natur- och kulturvärden

Omedelbart öster om HNJ-banan finns i fördjupningen ett utredningsområde för väg som sträcker sig längs järnvägen in i Smålandsstenar fram till Östra industriområdet. Avsikten är ge möjlighet att utreda en vägförbindelse som avlastar väg 26 inne i Smålandsstenar från

transporter till och från Östra industriområdet samt eventuellt utgöra passage till väg 153:s fortsatta sträckning österut. Vägen skulle i söder ansluta till väg 26/153 vid Skruvgatan, dvs korsa järnvägen och vidare genom området som är aktuellt för planbesked. Både i den kommunomfattande översiktsplanen, ÖP 16, och i den fördjupade översiktsplanen för Smålandsstenar-Skeppshult finns riktlinjer som också bör beaktas i frågan:

- Tillgodose förutsättningar för tillväxt av näringslivet. Främst markanspråk och där expansion av verksamheter kommer i minsta möjliga konflikt med andra intressen.
- Tillgodose det riksintresse för kommunikationer som väg 26 utgör och samtidigt förbättra livsmiljön genom att minska vägens barriäreffekt inom tätorterna.
- Planera utifrån ett utökat hänsynstagande av grundvattentäkterna.
- Hantera de ökade översvämningsrisker som väntas till följd av klimatförändringar.

Figur 2. Strategikarta respektive del av markvändningskarta tillhörande Fördjupad översiktsplan för Smålandsstenar och Skeppshult, Kf beslut 2018-11-29 §162.

Framtida markanvändning för berört område

Berört markområde utgör idag ett grönområde inneslutet mellan väg 26 och järnvägen, med en bredd som är cirka 125 till 130 m.

Området bedöms inte nyttjas frekvent som strövområde beroende på sitt instängda läge mellan väg och järnväg, naturområdets karaktär, samt närheten till kraftigt trafikerad väg. Däremot utgör de mindre skogsvägarna som passerar genom området viktiga leder för att nå området kring Nissan öster om järnvägen. Sammanfattningsvis så har området begränsade värden

för närrekreation. Enligt en första översiktlig bedömning så innehåller inte området några särskilda naturvärden. Det finns heller inga uppgifter om utpekade kulturvärden i området.

Närheten till väg och järnväg innebär begränsningar för möjlig användning för delar av markområdet då skyddsavstånd ska finnas från både järnväg och väg.

Översvämningsrisker via skyfall finns i områdets lågpunkt i höjd med Skruvgatan. Om rinnvägar förändras och mark hårdgörs måste särskilda åtgärder sättas in för att minska riskerna för skyfallsöversvämningar.

Området ligger inom grundvattenförekomsten Skeppshult-Långaryd vilket innebär att risker för grundvattenpåverkan särskilt behöver uppmärksammas.

Tillgänglighet till och genom markområdet

Om området ska ha en annan markanvändning än idag så krävs att det tillgängliggörs med både med väganslutning, gång- och cykelväg samt ha närhet till kollektivtrafik. Möjligt är att ansluta området till korsningen väg 26 och Skruvgatan. Väg 26 är riksintresse och krav finns på framkomlighet på riksvägen samtidigt som trafiksäkra förhållanden för alla typer trafikanter behöver säkerställas. En utformning av korsningen mellan väg 26 och Skruvgatan och dess förlängning in till markområdet på Åtterås 4:8 m fl fastigheter måste tillgodose krav på framkomlighet och minska barriäreffekter.

Gång- och cykelväg finns söderifrån på den västra sidan av väg 26 fram till Skruvgatan där den viker av längs Skruvgatan ett kort avsnitt för att sedan åter gå norrut in i bostadsområdet. Vidare börjar en gång- och cykelväg på väg 26:s östra sida, strax norr om Skruvgatans anslutning, som leder vidare in mot Smålandsstenar centrum. Möjligheter att ansluta området med gång- och cykelväg får därmed betraktas som goda. Busshållplats finns på väg 26 i höjd med mitten av området.

Passage genom området från väster till öster finns idag på tre småvägar från väg 26, över järnvägen, och till området kring Nissan längre österut. Möjlighet att ta sig till strövområdet kring Nissan måste finnas kvar vid en eventuell exploatering men måste samordnas med hur områdets interna vägnät utformas.

Påverkan på utredningsområde för väg

I den fördjupade översiktsplanen för Smålandsstenar-Skeppshult finns ett utredningsområde för väg på den östra sidan om järnvägen från i höjd med Skruvgatan och norrut till Östra industriområdet. Syftet är att utreda om tung trafik till Östra industriområdet såväl som för genomfart längs väg 153 skulle kunna avlastas centrum. En exploatering av området innebär att en

anslutning av en framtida väg till väg 26 antingen måste göras längre norrut närmare Smålandsstenars centrum eller att hänsyn måste tas till att en anslutning måste kunna göras inom området och ansluta till riksvägen vid Skruggatan.

Bedömning

Det finns i den fördjupade översiktsplanen en strategisk inriktning om att utveckla de södra delarna av Smålandsstenar för verksamheter. Denna inriktning omsätts konkret i planen genom att ge utrymme för verksamhetsutveckling i sydlig riktning i området väster om väg 26/153 och HNJ-banan. Samtidigt finns det genom avsättning av föreslaget markområde för utveckling av verksamheter en möjlighet erbjuda attraktiv mark i direkt anslutning till väg 26. Området bedöms ha begränsat värde för rekreation och friluftsliv och initialt har inga särskilda natur- eller kulturvärden identifierats. Området är också till största delen väl avskilt mot bostäder.

En förändring av markanvändning i området kräver att särskild hänsyn till tillgängligheten till strövområden kring Nissan, behov av vatten- och skyfallshantering, skyddsavstånd till bostäder samt att säkra trafiklösningar tillgodoses. Särskild omsorg behöver iakttas när det gäller utformningen av områdets bebyggelse utifrån entréläget till Smålandsstenars tätort. Under dessa förutsättningar föreslås att en markanvändning i markerat område i figur nr 1 ändras till område för utveckling av verksamheter.

Ks §133

Dnr: KS.2022.41

1.9.1

Antagande av Handlingsprogram för räddningstjänst, Gislaveds och Gnosjö kommuner**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta Handlingsprogram för räddningstjänst Enligt Lag om skydd mot olyckor 2022-2023.

Ärendebeskrivning

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO, innebär målstyrning med nationella mål för kommunernas arbete som ska kompletteras med lokala inriktningar för att åstadkomma ett likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet. I LSO står följande att läsa i 1 kap. 1 §: Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

En kommun ska ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska kommunen ange:

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. förmågan att
 - a. genomföra räddningsinsatser för varje typ av sådan olycka,
 - b. genomföra flera samtidiga räddningsinsatser,
 - c. genomföra omfattande räddningsinsatser, och
 - d. utöva ledning i räddningstjänsten.

Kommunen ska i programmet ange vilka resurser som finns för att upprätthålla förmågan. Förmågan ska redovisas för förhållandena såväl i fred som under höjd beredskap.

Beslutsunderlag

Handlingsprogram för räddningstjänst Enligt Lag om skydd mot olyckor 2022-2023

Räddningsnämnden den 16 februari 2022, §20

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 31 mars 2022

Kommunstyrelsen den 20 april 2022, §127

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Rn §20

Dnr: RN.2018.13

1.3.1

Handlingsprogram för räddningsinsatser mot olyckor och samhällsstörningar 2020-2023**Beslut**

Räddningsnämnden för Gislaveds och Gnosjö kommuner godkänner upprättat förslag till handlingsprogram och skickar det till respektive kommunfullmäktige för antagande.

Ärendebeskrivning

Räddningstjänsten har tagit fram ett förslag till nytt handlingsprogram för räddningstjänst (utryckningstjänst) enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. I programmet redogörs för kommunens övergripande mål och särskilda satsningar. En betydande del i arbetet med kommunens skydd mot olyckor utgörs av räddningstjänstens förebyggande arbete samt utryckningstjänsten.

I juni 2021 utfärdade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, föreskrifter (MSBFS 2021:1) om handlingsprogrammets innehåll och struktur. Syftet med föreskriften är att skapa en enhetlighet i handlingsprogrammen över landet och bland annat underlätta jämförelser mellan kommuner. För att skapa samordningseffekter mellan tidigare förslag till handlingsprogram för förebyggande och räddningstjänst år 2020 avvaktades därför föreskriftens ikraftträdande. Det upprättade förslaget följer kraven i enlighet med föreskriften.

Det kommunala handlingsprogrammet utgör det högsta och viktigaste övergripande politiska styrdokumentet för kommunens arbete med skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet ska därför ses som långsiktigt syftande eftersom kommunens risker inte förändras nämnvärt över tid. Därmed behöver förmågan till effektiva räddningsinsatser vara relativt konstant utifrån de lokala förhållandena. Eftersom handlingsprogrammet också bör ses över för varje mandatperiod är giltighetstiden satt till som längst 2023 för att skapa möjlighet till revidering.

Beredning

Remissversion av handlingsprogram daterat den 15 juli 2020 skickades på remiss under hösten 2020. Remissinstanser var båda kommunernas samtliga nämnder, kommunala energi- och bostadsbolag, Region Jönköpings län, Trafikverket, Polismyndigheten PO Jönköping, Länsstyrelsen, Hylte kommun, Jönköpings kommun, Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund, Jönköpings kommun, Vaggeryds kommun, Värnamo kommun och Ljungby kommun.

I denna remissversion 2020 hade inte MSB föreskrifter om struktur och innehåll trätt i kraft. Processen att ta fram handlingsprogrammet pausades därför i väntan på MSB föreskrifter och vägledning till föreskrifternas krav samt för att skapa samordningvinster med handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet.

De synpunkter om bland annat förtydliganden av räddningstjänstens förmågor som lämnades av remissinstanserna har hanterats genom inarbetande av föreskrifternas krav och ytterligare remiss har därför inte bedömts nödvändig.

Några förändringar av räddningstjänstens förmåga har inte tagits bort jämfört med tidigare handlingsprogram.

Handlingsprogrammet är samverkat med de fackliga parterna inom räddningstjänsten den 14 januari och inga ytterligare synpunkter har tillkommit i samverkan.

Ekonomi

Handlingsprogrammet är det viktigaste styrdokumentet för kommunens inriktning av den skadeavhjälpande verksamheten inom Räddningstjänsten Gislaved-Gnosjö enligt Lag om skydd mot olyckor.

Om inte större förändringar i kommunernas riskbild uppstår, som större demografiska förändringar eller drastiska minskningar av antal företag, större vägar eller invånarantal i någon eller några tätorter inom kommunerna så kommer riskbilden vara relativt konstant över tid. Placeringen av räddningsstyrkorna och deras samlade förmågor bedöms i nuläget som minst behöva bestå för att tillhandahålla lagens krav på tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor för de som bor, verkar och vistas i kommunerna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2022-02-09

Handlingsprogram för räddningstjänsten 2022-2023

Beslutet skickas till:

Enhetschef Johan Rönmark

Kommunfullmäktige Gnosjö

Kommunfullmäktige Gislaved

Ks §134

Dnr: KS.2022.42

1.9.1

Antagande av Handlingsprogram för olycksförebyggande arbete 2020-2023, Gislaveds och Gnosjö kommuner**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta Handlingsprogram för förebyggande verksamhet Enligt Lag om skydd mot olyckor 2022-2023.

Ärendebeskrivning

Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Detta innebär att kommunerna mot bakgrund av de lokala förhållandena, som exempelvis risker och befolkningsstruktur, har ett ansvar att hantera de olyckor som inträffar inom det egna geografiska området. Hur detta ska åstadkommas ska beskrivas i ett handlingsprogram enligt LSO 3 kap 8 §: En kommun ska ha ett handlingsprogram för förebyggande arbete. I programmet ska kommunen ange:

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. hur verksamheten är ordnad och hur den planeras.

Detta handlingsprogram beskriver hur Gislaveds och Gnosjö kommuner ska arbeta för att proaktivt och preventivt förebygga olyckor enligt LSO. Förutsättningarna gäller i det egna geografiska områdesansvaret vilket också är en del i att uppnå de nationella målen. Handlingsprogrammet följer kraven på handlingsprogram enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskapsföreskrifter MSBFS 2021:1.

Beslutsunderlag

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet Enligt Lag om skydd mot olyckor 2022-2023

Räddningsnämnden den 16 februari 2022, §21

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 31 mars 2022

Kommunstyrelsen den 20 april 2022, §126

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Rn §21

Dnr: RN.2018.14

1.3.1

Handlingsprogram för olycksförebyggande arbete 2020-2023**Beslut**

Räddningsnämnden för Gislaveds och Gnosjö kommuner godkänner upprättat förslag till handlingsprogram och skickar det till respektive kommunfullmäktige för antagande.

Ärendebeskrivning

Räddningstjänsten har tagit fram ett förslag till nytt handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. I programmet redogörs för kommunens övergripande mål och särskilda satsningar. En betydande del i arbetet med kommunens skydd mot olyckor utgörs av räddningstjänstens förebyggande arbete samt utryckningstjänst.

I juni 2021 utfärdade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, föreskrifter (MSBFS 2021:1) om handlingsprogrammets innehåll och struktur. Syftet med föreskriften är att skapa en enhetlighet i handlingsprogrammen över landet och bland annat underlätta jämförelser mellan kommuner. För att skapa samordningseffekter mellan tidigare förslag till handlingsprogram för förebyggande och räddningstjänst år 2020 avvaktades därför föreskriftens ikraftträdande. Det upprättade förslaget följer kraven i enlighet med föreskriften.

Det kommunala handlingsprogrammet utgör det högsta och viktigaste övergripande politiska styrdokumentet för kommunens arbete med skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet ska därför ses som långsiktigt syftande för att åstadkomma effekter i intervallet 5-10 år från antagande. Eftersom det också bör ses över för varje mandatperiod är giltighetstiden satt till som längst 2023 för att skapa möjlighet till revidering.

Beredning

Utkast till handlingsprogram daterat den 28 december 2021 skickades på remiss efter räddningsnämndens sammanträde den 8 december 2021. Remissinstanser var Gislaveds och Gnosjö kommuns samtliga förvaltningar, bostads- och fastighetsbolag samt Region Jönköpings län. Sista dag för svar på remissen var den 31 januari 2022.

Av de remissinstanser som svarat har inga av dessa haft synpunkter på handlingsprogrammets sakinnehåll. Socialförvaltningen i Gnosjö påpekar vikten av att målen följs upp och att det är tydligt vem som ansvarar för att målen nås. Vissa redaktionella ändringar har därför gjorts. Kulturförvaltningen i Gislaved framhåller att de vill vara en del i att skapa strategiska och hållbara arbetsätt för suicidprevention.

Handlingsprogrammet är samverkat med de fackliga parterna inom räddningstjänsten den 14 januari 2022 och inga ytterligare synpunkter har tillkommit i samverkan.

Ekonomi

Handlingsprogrammet är det viktigaste styrdokumentet för kommunens inriktning av det olycksförebyggande arbetet enligt Lag om skydd mot olyckor. För att säkerställa effekterna av det förebyggande arbetet för framtiden med god kostnad/nyttokvot är det också viktigt att god samverkan sker mellan alla kommunala nämnder.

Om inte större demografiska förändringar inträffar, genom exempelvis drastiska minskningar av antal företag, större vägar eller invånarantal i någon eller några tätorter inom kommunerna, bedöms nuvarande organisation för olycksförebyggande arbete som minst behöva bestå för att möta lagens krav på tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor för de som bor, verkar och vistas i kommunerna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2022-02-09

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet 2022-2023

Beslutet skickas till:

Enhetschef Johan Rönmark
Kommunfullmäktige Gnosjö
Kommunfullmäktige Gislaved

Ks §140

Dnr: KS.2022.31

8

Antagande av dokumentet - Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande, stöd, omsorg och vård 2021-2030**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta dokumentet "Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande, stöd, omsorg och vård 2021-2030".

Ärendebeskrivning

Kommunal utveckling i Jönköpings län har beslutat att rekommendera länets kommuner att anta dokumentet "Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande, stöd, omsorg och vård 2021-2030" senast den 31 maj 2022. Det är ett gemensamt styrdokument för länets kommuner om att arbeta tillsammans och med en gemensam viljeinriktning visa vägen till hur vi tillsammans och i stärkt samverkan möter framtidens behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård.

Det har sin bakgrund i att idag lever befolkningen längre, mår bättre och flera tidigare dödliga sjukdomar har istället blivit kroniska tillstånd. Samtidigt innebär den utvecklingen och demografin i länet stora utmaningar framöver, både vad gäller ekonomi och personalförsörjning. Därför behöver nya personcentrerade tjänster (människan i centrum) växa fram. Samhällsförändringar och skillnader i hälsa och socioekonomiska förutsättningar gör det nödvändigt med en omställning till främjande, nära och riktade insatser, stöd, omsorg och vård som stärker hälsan. Det är en omställning som påbörjades redan 2016/2017 med utredningar på nationell nivå och så småningom även ändringar i lagstiftningen. Regeringens proposition 2019/20:164, Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform – lagändring i Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30 ändring SFS 2021:648 1 juli 2021.

I dokumentet hänvisas till fyra strategier för att möta framtidens behov inom området främjande, hälsa, omsorg och vård:

1. Riktat stöd till att främja hälsa och förebygga ohälsa.
2. Samverkan och kontinuitet för invånare med komplexa behov
3. Förändrade arbetssätt
4. Stärkta förutsättningar

Omställningen berör primärvården, som utförs av såväl region som kommuner, hela hälso- och sjukvårdssystemet, socialtjänsten, förskola och skola, samhällsplanering, fritids- och kultursektorn och samverkan med civilsamhällets olika aktörer. Det vill säga det berör i princip en kommuns alla ansvarsområden.

Beslutsunderlag

Tillsammans möter vi framtidens behov inom området främjande, stöd, omsorg och vård 2021-2030, dokument för antagande från Kommunal utveckling i Jönköpings län

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 8 april 2022

Presentation kring Nära vård från informationen till kommunstyrelsen den 6 april 2022

Kommunstyrelsen den 20 april 2022, §122

Ks §140 (forts.)

Beslutet skickas till:
Kommunfullmäktige

Tillsammans möter vi framtidens behov inom
området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård
2021-2030

Innehåll

En gemensam viljeinriktning	3
Inledning	3
Gemensamt uppdrag	4
Styrande enkla regler när vi arbetar med förändringen	4
Kommuners uppdrag i samverkan	4
Kommuners primärvårdsuppdrag	5
Organisation för genomförande	5
Strategier för att tillsammans möta framtidens behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård	6
Strategi 1. Riktat stöd till att främja hälsa och förebygga ohälsa	7
Strategi 2. Samverkan och kontinuitet för invånare med komplexa behov	7
Strategi 3. Förändrade arbetssätt	8
Strategi 4. Stärkta förutsättningar	9
Kompetensförsörjning, kompetensutveckling och förnyelse - Goda förutsättningar för vårdens medarbetare	10
Fortsatt arbete	11
Konsekvenser	11
Berättelser för att stödja målbild och riktning	13

Fastställd av:

Diarienummer:

Dokumentet gäller för:

Textansvarig och samordnare: länskontaktperson Nära vård, Anneli Forsgren Kommunal utveckling

Foto: Johan Werner Avby, Region Jönköpings län

En gemensam viljeinriktning

Vi har bestämt oss som länets kommunorganisationer att arbeta tillsammans och med gemensam viljeinriktning visa vägen till hur vi tillsammans och i stärkt samverkan möter framtidens behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård.

Dokumentet har utarbetats via PKS, Primärkommunalt samverkansorgan, kommundirektörsnätverket, förvaltningschefsnätverk inom socialtjänst, barn- och utbildningsförvaltning och kultur- och fritidsförvaltning samt de chefsnätverk i länet som möts inom dessa områden. Dialogmöten har genomförts med politiker, läns pensionärsorganisationer, tjänstepersoner i kommuner och Region Jönköpings läns verksamheter, utbildningsaktörer och civilsamhällesaktörer. Detta med förhoppningen att viljeinriktningarna håller över tid. Vägen till framtiden är inte linjär, utan består av många steg i samma riktning. Denna riktning har formulerats i fyra strategier som ska skapa värde för dem vi är till för: länsinvånarna. Strategierna beskrivs kopplat till målbilden, med exempel på utvecklingsområden samt hur vi gemensamt följer utvecklingen.

Strategierna visar övergripande riktning för ett långsiktigt arbete. I många delar är Region Jönköpings län samarbetspartner i förstärkt samverkan. Region Jönköpings län har vid Regionfullmäktiges sammanträde den 1 december 2020 antagit strategidokumentet Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård 2020-2030. Dokumentet du håller i din hand formulerar det motsvarande för länets kommuner, utifrån kommunuppdraget.

Med stort engagemang vill vi fortsätta bevara goda resultat idag och samtidigt skapa förutsättningar för tillsammans möta framtidens behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård.

För länets kommuner:

Beata Allen, Aneby kommun

Annelie Hägg, Eksjö kommun

Carina Johansson, Gislaveds kommun

Kristine Hästmark, Gnosjö kommun

Susanne Wahlström, Habo kommun

Ann-Marie Nilsson, Jönköpings kommun

Mats Tingshagen, Mullsjö kommun

Anna-Carin Magnusson, Nässjö kommun

Stefan Gustafsson, Sävsjö kommun

Mats Holmstedt, Tranås kommun

Gert Jonsson, Vaggeryds kommun

Henrik Tvarnö, Vetlanda kommun

Mikael Karlsson, Värnamo kommun

Inledning

Samhällsförändringar och skillnader i hälsa och socioekonomiska förutsättningar gör det nödvändigt med en omställning till främjande, nära och riktade insatser, stöd, omsorg och vård som stärker hälsan.

Idag lever befolkningen längre, mår bättre och flera tidigare dödliga sjukdomar har istället blivit kroniska tillstånd. Samtidigt innebär den utvecklingen och demografin i länet stora utmaningar framöver, både vad gäller ekonomi och personalförsörjning. Därför behöver nya personcentrerade tjänster växa fram, såväl fysiska som digitala. Utvecklingen involverar utifrån ett kommunperspektiv flera nämnder och förvaltningar i tät samverkan med region och andra aktörer. Aktörernas förmåga till samordning utifrån invånarnas och individers behov är en nyckelfaktor. Nationella utredningar och överenskommelser inom Nära vård, Strategi för hälsa och Kraftsamling för psykisk hälsa

betonar behovet av personcentrering, delaktighet och samskapande, tillgänglighet och kontinuitet och insatser efter vad som är viktigt för just den personen.¹ Där betonas gemensamt ansvar att minska gap i ohälsa och ojämlikhet mellan grupper.

Ett läns gemensamt dokument kan inte detaljplanera ett omställningsarbete. Benämningen *färdplan* i den nationella utredningen God och nära vård visar att aktörerna behöver ha förutsättningar till omställning och mandat att agera på förändringar i omvärld och behov. Utifrån ett jämlikhets- och läns perspektiv utgör länets kommuner tretton aktörer som agerar tillsammans. Tillsammans ska vi agera oss fram, utveckla kompetenser och en stark kultur av samverkan, samordning och samarbete. Genom samverkan arbeta i de organisatoriska mellanrummen. Omställningen berör primärvården, som utförs av såväl region och kommuner, hela hälso- och sjukvårdssystemet, socialtjänsten, förskola och skola, samhällsplanering, fritids- och kultursektorn och samverkan med civilsamhällets olika aktörer.

¹ [God och nära vård - En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem - Regeringen.se](#), [Primärvård, nära vård | SKR](#)

Gemensamt uppdrag

Gemensam målbild

Vi behöver gemensamt skapa förutsättningar för goda livsvillkor och bättre hälsa. Då kan resurser också användas mer effektivt. Individens och närståendes förmåga att i samverkan med civilsamhälle, kommun och region främja hälsan behöver tillvaratas. Tretton kommuner har tillsammans med Region Jönköpings län gemensam målbild och en stark samverkansorganisation. Uppdraget är gemensamt ansvar för systemet och det som behöver ske i systemets mellanrum. I en kommunorganisation finns aktörerna som ansvarar för delar och helhet i flera nämnder och förvaltningar som tillsammans skapar värde i mötet med invånaren.

Målbild för omställning och förskjutning från vård till hälsofrämjande insatser och förutsättningar inom utbildning och skola, fritid och kulturliv. Samhällsplanering för hälsosamma miljöer. Fokus på förebyggande ansats, proaktiv planering, egenvård. Förflyttning till att rikta insatser till grupper av invånare för ökad jämlikhet, och minskad ojämlikhet i hälsa. Förflyttning från slutna till öppna insatsformer för invånare med störst behov.

Insatser för att möta framtidens behov av främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård är inte uppgift som ges en organisationsnivå eller enskilda enheter. Arbetet sker genom samordnad utveckling hos många aktörer i en nätverksorganisering, där det gemensamma resultatet är gemensamt ansvar.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har satt upp tre grundläggande principer för en god och nära vård: Nära vård a) utgår från individuella förutsättningar och behov, b) bygger på relationer, är förebyggande, hälsofrämjande och proaktiv c) bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet och grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit (Illustration: SKR)

Styrande enkla regler när vi arbetar med förändringen

- Vad blir bäst för invånaren
- Ta ansvar för eget arbete, återkoppling till steget före och underlätta för steget efter
- Vi gör det tillsammans

Kommuners uppdrag i samverkan

Genom en systematisk samverkan i hela kommunorganisationen och över verksamhets- och huvudmannagränser nås resultat att tidigt ge riktade, samordnade fördjupade insatser. Skillnader i socioekonomi och hälsogap behöver mötas med starka partnerskap mellan exempelvis vårdcentral, elevhälsa, skola, fritidsverksamhet och socialtjänstens olika delar.² Då kan resultat nås i att fler unga klarar skolan med fullföljda studier, förebyggande arbete, förbättrad psykisk hälsa, en ökad självständighet genom förebyggande och uppsökande arbete i alla åldrar. Genom att tillsammans utveckla behovsövergripande tjänstekoncept och situationsanpassa former och sätt som stödet ges på, möter det olika målgrupps behov.

² [Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/08/20180814113000)

Jönköpings län ska vara bästa platsen att växa upp, leva, bo och åldras på. Det innebär att vi sätter fokus på individen, platsen, de lokala behoven och förutsättningarna. Genom samordnad utveckling och gemensamma stödsystem för införande och uppföljning vill vi gemensamt och i förstärkt samverkan skapa bästa platsen att växa upp, leva, bo och åldras på.

Kommuners primärvårdsuppdrag

Riksdagen har beslutat om ny definition av Nationellt primärvårdsuppdrag som gäller från 1 juli 2021. Den kommunala hälso- och sjukvården (inkl hemsjukvård) är primärvårdsbaserad³.

Nationell målbild:

- Hälso- och sjukvården bör ställa om så att primärvården är navet i vården och samspelar med annan hälso- och sjukvård och med socialtjänsten
- Målet med omställningen av hälso- och sjukvården bör vara att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan
- Patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferensen och en effektivare användning av hälso- och sjukvårdens resurser ska kunna uppnås

2 kap. 6§: *Med primärvård avses i denna lag hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.*

Det innebär att:

- Tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov
- Se till att vården är lätt tillgänglig
- Tillhandahålla förebyggande insatser utifrån befolkningens och individuella behov

- Samordna olika insatser i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården
- Möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete

Gemensam plan för primärvård utgör den gemensamma plattformen där Region Jönköpings län och tretton kommuner formulerar och tydliggör gemensamma områden för fortsatt arbete, förutsättningar för samsyn och hur vi gemensamt följer upp arbetet.

Organisation för genomförande

Kommunal utveckling

Kommunal utveckling är kommunernas gemensamma utvecklingspartnerskap. Det aktiva arbetet drivs genom styrgrupper och nätverk inom områdena social välfärd och hälso- och sjukvård, utbildning inom förskola och skola, fritid samt kompetensutveckling. Styrgrupper och nätverk definierar behovsområden och styr inriktning och mål, detta genom verksamhetsplan, uppdrag och/eller projekt. PKS har fastställt tre kommungemensamma fokusområden. Ekonomisk effektivitet, kompetensförsörjning och kompetensutveckling samt nya arbetssätt för att klara välfärdsutmaningen. Målbild Nära vård och den av riksdagen beslutade definitionen av primärvård som nav poängterar fokus på hälsa, ett tydligt samordningsuppdrag och ett målinriktat arbete att minska ojämlikhet mellan grupper. Tretton kommuner med dess olika förvaltningar kan genom samverkan och samordnad utveckling stärka varandra, få stöd till sin lokala arena och uppnå en effektivare resursanvändning. Genom denna nätverksorganisering sker genomförande. Länets kommuner föreslås fyra gemensamma strategier och utvecklingsområden utifrån målbild för nära vård, arbete i organisatoriska mellanrum och förstärkt samordning. Med invånarnas behov i fokus rikta insatser inom främjande arbete, stärka hälsa och det förebyggande arbetet, tidiga och samordnade insatser, stöd, omsorg och vård. Införandestöd och arbetssätt som stödjer inriktningen och stödjande förutsättningar för medarbetare och invånare.

³ [Regeringens proposition 2019/20:164](#)

Gemensamt ledningssystem

Arbetet som sker i förstärkt samverkan med huvudmannen Region Jönköpings län som samarbetspartner sker genomförandet i Ledningssystem för samverkan region Jönköpings län och region Jönköpings läns kommuner (ReKo) och tre strategigrupper. Strategigrupperna och dess forum omsätter målbilden i sina handlingsplaner. Kommunerna representeras i arbetet genom förvaltningschefer och verksamhetschefer/tjänstepersoner från skola, fritid samt socialtjänst och hälso- och sjukvård. Utvecklingsarbete och överenskommelser ger verksamheter och medarbetare förutsättningar att forma gemensamma lokala arbetsätt och stärkta samarbeten utifrån invånarnas behov.

Strategier för att tillsammans möta framtidens behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård

Arbetet med framtagande av planen har resulterat i fyra strategier. Arbetet ska ske med mål att skapa kunskapsbaserade, jämlika och resurseffektiva insatser, i främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård av hög kvalitet. Varje strategi beskrivs med koppling till definitionen av målbilden, exempel på utvecklingsområden samt mätområden. De utvecklingsområden som beskrivs är de som är aktuella vid planens framtagande, och exempel på konkretisering. Några utvecklingsområden relaterar till flera strategier.

1. Riktad stöd till att främja hälsa och förebygga ohälsa.
2. Samverkan och kontinuitet för invånare med komplexa behov
3. Förändrade arbetsätt
4. Stärkta förutsättningar

I följande avsnitt beskrivs de fyra områdena.

”Jag vet vad som påverkar min hälsa och vad jag själv, med hjälp av mina nätverk kan göra för att må så bra som möjligt”

”Jag får de insatser och den omsorg och vård jag behöver, när jag behöver den, och på det sätt jag behöver den”

”Alla som är inblandade vet vad jag har för målsättningar och arbetar tillsammans med mig för att nå dem”

”Enkla och effektiva kontakter gör att alla aktörer samverkar i en fungerande helhet”

Strategi 1. Riktat stöd till att främja hälsa och förebygga ohälsa

Öka riktade hälsofrämjande och förebyggande insatser: En stor del av de kroniska sjukdomarna går att förebygga. Att arbeta hälsofrämjande och förebyggande har därmed stor potential. Identifierade ohälsogap och ojämlikhet i hälsa möter vi tillsammans med riktade insatser. Förstärka invånarens egna resurser och bidra till ett samhälle som stödjer hälsosamma val i vardagen. Förebyggande insatser

utifrån såväl befolknings behov som individuella behov och förutsättningar.

Koppling till målbild:

- Prevention
- Tidig upptäckt, tidiga insatser
- Samskapande
- E-hälsa

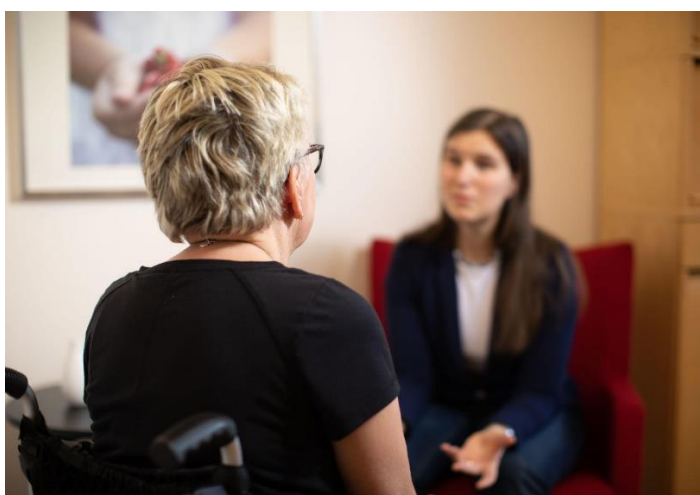
Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Bästa platsen att växa upp, leva, bo och åldras på
- Hälsocenter och riktat hälsofrämjande arbete, särskilt psykisk hälsa alla åldrar

Mätområden:

- [Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län](#)
- [Strategi för hälsa](#)
- [Kraftsamling psykisk hälsa](#)

Strategi 2. Samverkan och kontinuitet för invånare med komplexa behov

Stärk en nära samverkan, kontinuitet och samordning för invånare med komplexa behov och som möter olika vårdgivare och aktörer: Insatser, stöd, vård och omsorg som utgår från person, situation och behov. Insatser skapas tillsammans av invånare och medarbetare. Det är särskilt viktigt att förbättra insatser, omsorg och

vård för de med störst behov. Invånare med komplexa och stora behov av samordning prioriteras genom en utökad samverkan mellan vårdcentral, socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt övrig hälso- och sjukvård för en trygg och säker situation.

Koppling till målbild:

- Personcentrering och samskapande
- Underlätta för steget före och steget efter

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Handlingsplaner i Strategigrupp Barn och unga, Psykiatri och missbruk, Äldre
- Samordnad individuell plan (SIP) som utgör invånarens patientkontrakt. Patientkontrakt görs i första hand vid planering inom regionen och en SIP genomförs vid insatser från region och kommun
- Trygg och Säker vård och omsorg
- Team och gemensamma utbudspunkter

Mätområden:

- Uppföljning av gemensamma resultat i Strategigrupp Barn och unga, Psykiatri och missbruk, Äldre, ex:
 - Tillgänglighet
 - Samordning av vård, insatser och omsorg
 - Samordnad individuell plan, SIP, upplevd delaktighet
 - Målgrupper med behov av fast/-a vårdkontakt/-er
 - Kontinuitet, fast läkarkontakt och kontinuitetsindex

Strategi 3. Förändrade arbetssätt

Utveckla förändrade arbetssätt för en reell omställning: Det behövs nya innovativa sätt att leverera tjänster och service. Digitalisering och användningen av välfärdsteknik är viktiga möjliggörare. Det handlar också om att sluta göra, förändra och förenkla processer för att fokusera på det som skapar mest värde för invånaren. Skapa en enklare vardag för invånare och medarbetare med stöd av anpassat tjänsteutbud och ökad digitalisering. Genom digital teknik kan insatser, stöd och vård komma närmare och personens självständighet öka.

Koppling till målbild:

- insatser som sker ska ges så nära personen som möjligt
- använda digitaliseringens och e-hälsans alla möjligheter att möta invånarens behov

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- mer tid för brukaren/invånaren genom ett ändrat arbetssätt (minskade resor, förenklad administration)
- segmentering och målgruppsidentifiering
- e-hälsa och digitalisering i samskapande, tjänstedesign, välfärdsteknik, egenmonitorering och självskattningstjänster, IoT Internet of things (uppkopplade föremål som styrs eller utbyter data över internet)
- mobil kompetens, kompetens oberoende av plats
- minskat digitalt utanförskap

Mätområden:

- Uppföljning av gemensamma resultat i digitaliseringsråd, e-hälsoråd samt Inera med följeforskning och tjänstedesign
- Användning av tjänster och digitala stöd, och gemensamma IT-lösningar.

Strategi 4. Stärkta förutsättningar

Överenskommelser som skapar förutsättningar för samarbete och personcentrering: Överenskommelser och strukturer mellan huvudmännen (makrosystem) och samordningsformer mellan verksamheter/enhetsnivå (mesosystem) ska skapa förutsättningar för samarbete, invånare tillsammans med teamet (mikrosystemen). Det förutsätter samverkan vid planering och utveckling av verksamheterna, och samordning vid resursättning och prioriteringar för att minska mellanrum. Bästa tillgängliga kunskap ska finnas tillgänglig vid varje möte mellan medarbetare och invånare. Kompetens i realtid från olika aktörer, med bland annat digifysiska arbetssätt.

Koppling till målbild:

Kultur av tillit och samverkan. Leda och utveckla för att förstärka goda relationer som bidrar till sömlös samverkan där värde skapas tillsammans.

Kunskapsstyrning i samverkan hälso- och sjukvård och socialtjänst.

- Nationell kunskapsstyrning inom socialtjänsten
- Nationellt system för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling och förnyelse

- Gemensam kompetensutvecklingsplan som del i Gemensam plan för primärvård.

Implementering av överenskommelser

- Lednings- och samverkansstrukturer
- Avtal och överenskommelser
- Styrande dokument, kunskapsstöd och riktlinjer
- Verksamhetsutveckling

Exempel på utvecklingsområden som konkretiserar strategin:

- Mobila lösningar
- Vård och insatsprogram samt Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp
- Utveckling av kompetens och träningsmiljöer
- Användning av nationella kvalitetsregister som ex Senior Alert och Palliativregistret integrerat i verksamheters kvalitetsarbete
- Samverkan primärvård och specialiserad vård i hemmet
- Samordnad vårdplanering i öppenvård, somatik och psykiatri
- Handlingsplan för ökad patientsäkerhet
- Ledarskapsutveckling, gemensam kommun och region

Mätområden:

- Nationella indikatorer God och Nära vård

Kompetensförsörjning, kompetensutveckling och förnyelse - Goda förutsättningar för vårdens medarbetare

Invånaren med behov inom området främjande, hälsa, stöd, omsorg och vård möter medarbetare. De medarbetarna ska känna trygghet och kompetens för uppgiften att möta behovet på effektiv nivå och med rätt insats.

Invånaren ska uppleva en förflyttning till hälsofrämjande och förebyggande insatser. Medarbetarnas kompetens att stödja hälsa är en viktig del i omställningen. När ohälsa finns är medarbetarnas roll att genom proaktiva insatser samverka på bästa effektiva omhändertagandenivå. Då behöver medarbetaren i kommunens verksamheter känna att "Jag får det stöd jag behöver på det sätt jag behöver, när jag behöver det" Hela kompetenskedjan behöver få förutsättningar att ge invånaren det stöd den behöver när man behöver det på det sätt man behöver, på plats eller genom digitala tjänster.

Samordning av huvudmännens kompetensutvecklingsplaner ska ske genom *Gemensam kompetensutveckling – för en god och nära vård*, som en del i Gemensam plan för primärvård.

En nära hälso- och sjukvård i hemmet såväl planerad som oplanerad bedrivs dygnet runt av kommunerna oavsett ålder och diagnos upp till och med

sjuksköterskenivå. När invånarens behov så är, krävs att Regionen bidrar

med läkare och konsultteam inom ex specialiserad palliativ vård (SSIH) och inom andra specialistområden. Det kräver hög kompetens och kontinuitet hos kommunens personal. Detta är ett fortlöpande arbete som behöver vara välorganiserat. Regionen behöver också ta ett stort ansvar för stöd och utbildning till kommunernas personal. Primärvården är basen, specialiserad och högspecialiserad diagnostik och sjukhusvård ska finnas tillgänglig när den behövs. Om och när enskild invånare behöver, och kommunen ska medverka till utförande av insatser på specialiserad nivå, avgörs i samband en samordnad vårdplanering där samordnad individuell plan (SIP) upprättas som beskriver överenskommelse, ansvarsfördelning och planerad uppföljning.

Mätområden:

- Kvalitet- och patientsäkerhetsberättelser
- Nationella kvalitetsregister, Senior Alert, Svenska Palliativregistret, Rikssår, Riksstroke samt SveDem och BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom). ASI (Addiction Severity Index).
- Tillgodosett utbildningsbehov för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom alla de yrkeskategorier och utbildningskategorier som verkar i nära vård.

Lärandet ett gemensamt ansvar för hälsa vård omsorg och stöd

UTFÖRANDE

Att lära genom att göra och reflektera (erfarenhetsbaserat lärande)

UPPTÄCKANDE

Ta reda på saker (informellt lärande)

UTBYTANDE

Interaktion med andra (socialt lärande)

UNDERVISANDE

Kunskapsöverföring (formellt lärande)

- Invånare med vårdbehov
- Studenter – framtida medarbetare
- Yrkesutövare
- Chefer
- Den unika arbetsplatsen

Fortsatt arbete

De fyra strategierna är framarbetat utifrån olika underlag, dialoger, mötesplatser och erfarenheter från pågående arbete inom länet. Nationella underlag är utredningar, delbetänkanden, statliga överenskommelser. Lokala och regionala underlag i form av kommuners verksamhetsplaner, workshops och dialoger i befintliga mötesplatser med plattform Kommunal utveckling, Ledningssystem i samverkan med ReKo, Strategigrupper med tillhörande arbetsgrupper och länsgrupper, Regional utveckling. Vidare arbete sker i styrgrupper och chefsnätverk som samordnas via kommunal utveckling, och organiseras via uppdrag och projekt som partnerskapen sätter samman, och följs upp gemensamt.

En samordnad utveckling för god och nära vård med fokus på primärvården förutsätter gemensamt utvecklingsarbete i tre strategigrupper där regional hälso- och sjukvård och kommuner tillsammans formulerar gemensamma handlingsplaner.

Konsekvenser

Uppföljning

Nationella uppföljningar och indikatorer av God och nära vård är under utveckling⁴. Ambitionen är att säkra att vi når och gör skillnad för invånaren och att uppföljning tar sin utgångspunkt i det som invånaren definierar som värdeskapande. De effekterna kan ta tid att uppstå och styr- och ledningssystem samt ersättningsystem behöver samverka med den gemensamma målbilden. Det finns endast ett fåtal indikatorer som belyser effekterna av omställningen för kommunorganisationerna, samt uppföljning som beskriver det gemensamma resultatet. Det saknas idag möjligheter att, på lokal såväl som nationell nivå, följa resultat för patient- och brukarströmmar över huvudmannagränserna.⁵

Ekonomiska konsekvenser

De beskrivna behoven behöver mötas med nya arbetssätt, med befintliga resurser. Den uppgiften för

länets tretton kommuner delas med hälso- och sjukvårdshuvudmannen, Region Jönköpings län. Gemensam plan för primärvård formulerar arbetet för samordnad utveckling inom motsvarande områden som här formuleras för 13 kommuner. Via ReKo, strategigrupper samt gemensamt med Sektionen för Primärvård och rehabilitering sker uppföljning av det gemensamma uppdraget för en omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav. Primärvårdsuppdraget bärs av samtliga vårdcentraler och kommunernas hälso- och sjukvård. Huvudmännens överenskommelser och avtal sätter de ekonomiska förutsättningarna. Ingen av parterna har tolkningsföreträde, utan är jämbördiga. Det betyder ett aktivt arbete där Regionen och tretton kommuner gemensamt utvecklar vårdprocesserna inom det gemensamma primärvårdsuppdraget. Länsövergripande samordning för tjänsteutveckling, kompetensutveckling och samordning av digitala investeringar i ex välfärdsteknik förväntas ge ekonomisk effektivitet. De förstärkningsuppdrag som finns för lokala befolkningsinriktade arbeten med ett gemensamt geografiskt hälsoansvar för befolkningen har långsiktiga stora potentialer av effekthemtagning och nyttorealiserings. Områden där det finns en risk för kostnadsdrivande och kravdrivande utveckling för kommunerna är införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp (PSVF) samt vård- och insatsprogram (VIP).

Konsekvenser i verksamheterna

Genom Gemensam plan för primärvård och överenskommelser säkerställer kommunerna tillsammans med region Jönköpings län förutsättningarna för det praktiska genomförandet och förebygger gränsdragningsproblem mellan vårdnivåer och mellan aktörer på primärvårdsnivå (kommuner och vårdcentraler). Kommunen ansvarar enligt avtal⁶ för psykiatrisk hemsjukvård och somatisk hemsjukvård på primärvårdsnivå. Om och när enskilda patienter ska få

⁴ <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-8-7496.pdf>

⁵

<https://vardenisiffror.se/rapporter/omradesrapporter>

⁶ [Kommunsamverkan-Folkhälsa och sjukvård \(rjl.se\)](https://kommunsamverkan-folkhalsa-och-sjukvard.rjl.se/)<https://folkhalsaochsjukvard.rjl.se/api/Evolutio>

[n/pdf/6f993e0a-1013-471e-9eeb-b386978e2ed4](https://www.regionjonkopingslan.se/om-oss/avtal-och-avtal/avtal-mellan-region-jonkopings-lan-och-kommunerna-i-jonkopings-lan-om-overlatelse-av-skyldighet-att-erbjud-a-hal-so-och-sjukvard-i-ordinart-boende)

Avtal mellan Region Jönköpings län och kommunerna i Jönköpings län om överlåtelse av skyldighet att erbjuda hälso- och sjukvård i ordinärt boende (sid 7)

specialiserad hemsjukvård av kommunen avgörs i samband med upprättande av vårdplan.

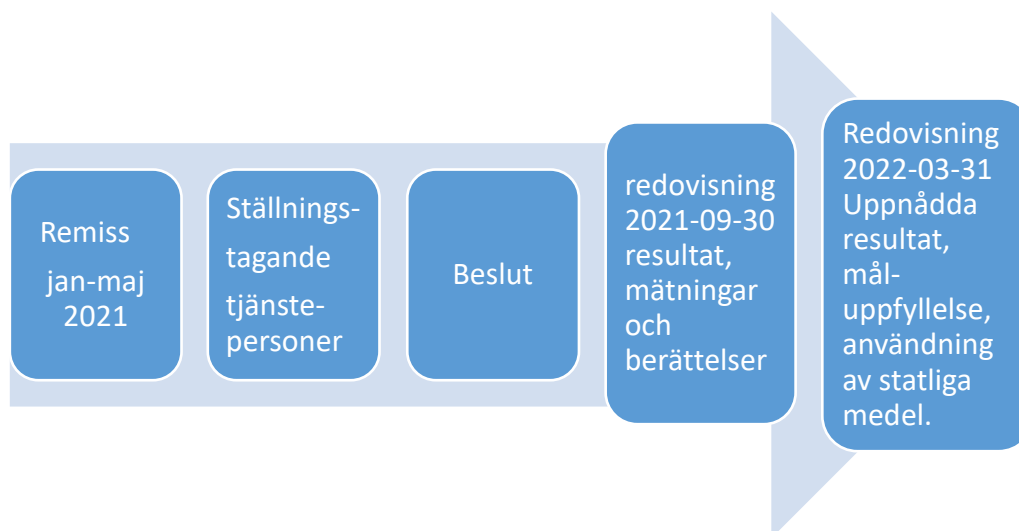
Dialog och uppföljning ska ske av åtaganden mellan vårdcentralorganisationen och kommunernas hälso- och sjukvårdsföreträdare med fördjupad uppföljning i ReKo. De åtagandena är:

- Vårdcentralernas samordningsuppdrag: Kommunernas gemensamma utvecklingsområde *Utveckling av den nära vården med fokus på primärvård*, där kommunerna driver gemensamt förändringsarbete i projektform. Region Jönköpings län har motsvarande arbete, och budgetmedel avsatta. Satsningen gäller samtliga utförare.
- Arbetet med hälsocenter i hela länet och stärkt folkhälsouppdrag inom primärvård.
- Förbättrad psykisk hälsa hos barn, unga och äldre, och arbete för tidigare insats och kortad utredningstid.
- Den specialiserade sjukvården i hemmet. Ansvar dygnet runt och utvecklingen att allt mer avancerade hälso- och sjukvårdsinsatser sker i hemmet förutsätter ett väl fungerande samarbete mellan kommun, vårdcentraler ambulanssjukvård och sjukhus.
- Utvecklade digitala vårdtjänster. Tillgängliggöra resurser och kompetenser i sjukhusvård till primärvård för såväl vårdverksamhet som utbildning via nya arbetssätt och tekniska lösningar.

- Satsningar för kompetensförsörjning och att behålla och utveckla medarbetarnas kompetens vilket beskrivs i kommunernas gemensamma *Gemensam Kompetensutvecklingsplan inom utvecklingsområdet Goda förutsättningar för vårdens medarbetare* samt arbetet tillsammans med Region Jönköpings län i *Gemensam handlingsplan för kompetensutveckling för en god och nära vård – som en del i Gemensam plan för primärvård*. Satsningen gäller samtliga utförare.

Utveckling för jämlik hälsa och en reell fokusflyttning till förebyggande, hälsofrämjande och proaktiva insatser och investeringar i stärkt lokal samverkan och team innebär horisontella prioriteringar för aktörerna. Omställningen mot god och nära vård, den pågående digitaliseringen samt att vi måste minska ledtider och öka produktiviteten ställer stora krav på resursfördelningen. Att följa det ekonomiska perspektivet över tid under den pågående omställningen är av största vikt. I det fallet planerade omställningar beräknas leda till kostnadsförskjutningar mellan regionen och kommunerna så behöver överenskommelse finnas kring finansiering innan respektive omställning verkställs.

Ändrade arbetssätt syftar till att med medborgaren i centrum också utföra insatser på samhällsekonomiskt bästa sätt. Hantering av kostnadsökningar som beror på ambitionsökningar behöver överenskommas mellan region och kommuner.

Mötesplatser kommer fortsatt skapas utifrån olika perspektiv med syfte att främja delaktighet, samsyn och genomförandekraft. Exempel på förutsättningar för att arbetet med plan ska bli framgångsrikt är att strategierna genomsyrar det dagliga arbetet, att chefer och medarbetare får stöd samt att kulturer utvecklas som främjar ständiga förbättringar och gränslös samverkan.

Berättelser för att stödja målbild och riktning

Inom strategierna har olika mätområden beskrivits.

Här illustreras riktningen genom berättelser som en viktig del att beskriva vad vi gemensamt vill åstadkomma genom omställningsarbetet.

Hälsocenter anpassade efter lokala behov träffar helt rätt

Länets kommuner och Region Jönköpings län har tillsammans med olika aktörer nu ett flertal Hälsocenter som utformats av lokal efterfrågan och behov av riktade insatser. Stor påverkansmöjlighet från medborgare och lokala aktörer har gjort att de riktade insatserna för att arbeta främjande och förebyggande når många som aldrig tidigare besökt eller deltagit i organiserat föreningsliv, gym eller simhallar. Arbetet har skett med stor kreativitet i alla åldrar med frihet i form och metod. Målgruppsanpassat utbud för hälsolitteracitet till att göra hälsosamma val i vardagen och öka jämlikheten i hälsan. I flera kommuner sker arbetet som integrerad del i daglig verksamhet.

”Många av våra medlemmar har fått både nya perspektiv och härliga möten”

Länets pensionärsföreningar startade 2020 ett länsövergripande arbete som successivt växt och nått många enskilda. Arbetet fokuseras på att minska ofrivillig ensamhet. Genom att vara medmänniska så skapas meningsfulla möten, både för den som får besök och den som besöker. På så sätt stärker invånarna varandras hälsa. Värdefull kunskap om våra äldsta invånare och vad som är viktigt för dem togs fram genom intervjuer av hundra 90-åringar i länet. Det bildade en viktig kunskapsbas i det fortsatta arbetet för civilsamhället att utveckla både utbud och sin roll.

”Nu har vi Peer som självklar och viktig resurs när vi utvecklar utbud och tjänster”

Peer – person med egen erfarenhet som resurs har gjort att verksamheterna i både kommun och inom region tagit stora kliv i verksamhetsutveckling, jämlikt lärande och personcentrering. Peer finns nu inom många olika verksamheter och ses som en självklar och viktig kompetens så att tjänster och utbud och arbetssätt som sker blir värdeskapande. Frågan ”vad är viktigt för just dig? hjälper medarbetare att fokusera rätt saker och få in fler perspektiv i utvecklingsarbetet.

”Man kan inte tro att det är samma skola som för tio år sedan”

Det är helt fantastiskt att se hur vi lyckats vända trenden med barns ohälsa. Jag minns hur vi såg oroväckande mönster med bristande koncentrationsförmåga, mobilberoende och psykisk ohälsa. Idag är det mer ordning i klassrummet, eleverna har lättare att hålla fokus och vi ser hur studieresultaten går stadigt uppåt. Jag tror den tid vi investerar i att ge barnen verktyg för ett hälsosamt liv, och täta samverkan vi har med kultur och fritid, samt team med representanter från både socialtjänst, vård och skola som alltid står redo att agera, har bidragit till den utveckling vi ser idag. En sak är klar – mitt jobb har blivit väldigt mycket roligare.

Samordnad och sömlös vård och omsorg

Med utgångspunkt från mina behov och egen förmåga får jag det stöd jag behöver, när jag behöver det, där jag behöver det på det sätt som blir bäst för mig. Så formulerades invånarens behovsbild för de länsinvånare i ordinärt boende som tillhör gruppen sköra, kroniskt sjuka och mest sjuka.

Det är unika individer med unika behov av stöd från närstående och samordnade insatser från socialtjänst, den kommunala hälso- och sjukvården och regionens öppna och/eller sjukhusanslutna vård. Personens behov av insatser och samordning kan variera över tid och i omfattning och fortsätter så länge som behov av samordning och samordnade insatser finns. Uppföljning på både individ- och gruppnivå visar att personerna nu prioriteras till fasta och kontinuerliga vårdkontakter, koordinering av vård och läkemedelsbehandling sker samt närstående upplever ett behovsanpassat och samordnat stöd. Kompetens på specialistnivå är tillgängliggjort så att personen kan undvika onödiga sjukhusvistelser som riskerar skapa negativa sekundära konsekvenser.

Vi har förutsättningar till att lärandet är ett gemensamt ansvar

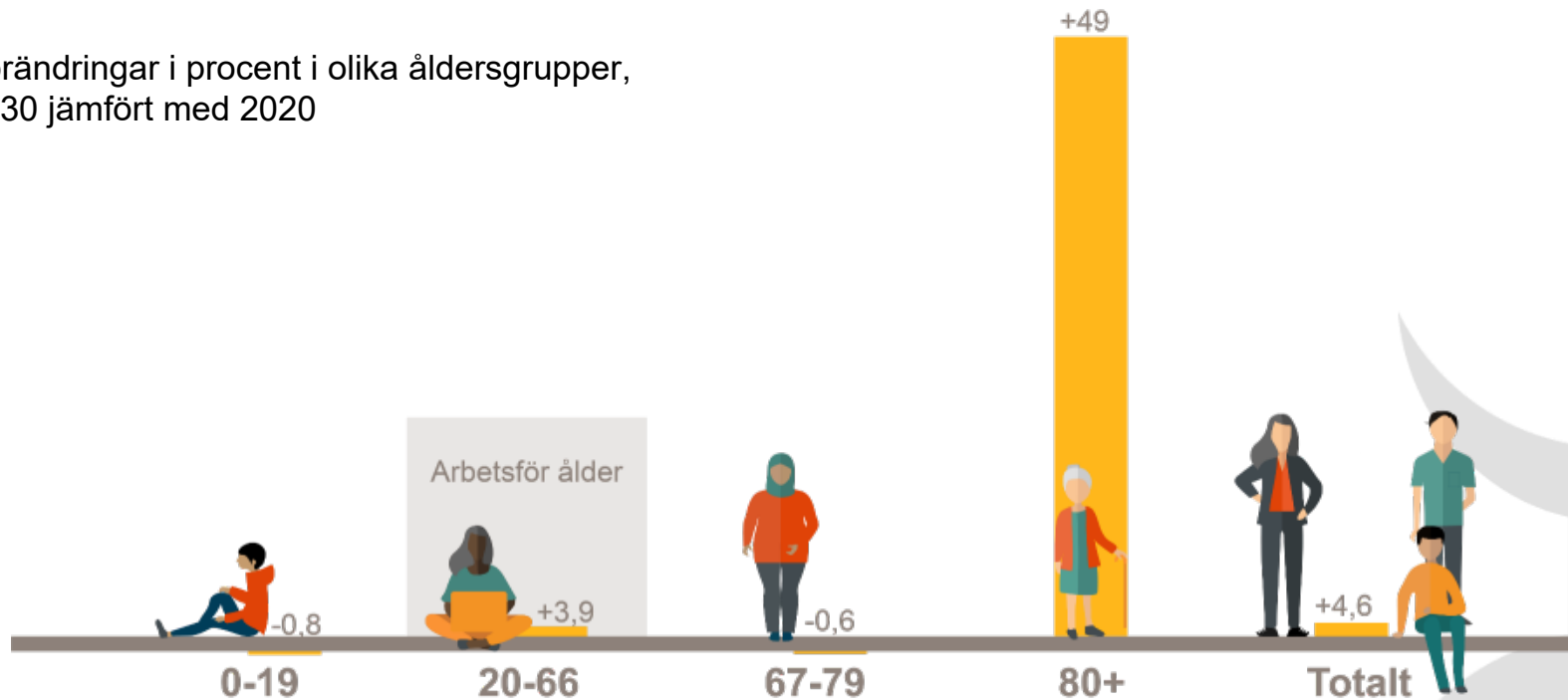
Våra medarbetare arbetar i gränsöverskridande team som följer invånarens process. Då måste det finnas förutsättningar för att gemensamt träna sin färdigheter. Dessutom kan allt mer avancerade åtgärder utföras närmare invånarens vardag, hem, jobb och skola. I ett lärande i vardagen tränas tekniska och icke-tekniska färdigheter, så att hela kompetenskedjan kan ge Esther det hon behöver, när hon behöver, på det sätt hon behöver.

Nära Vård
vad innebär det ?

Demografin driver förändring

Förändringar i procent i olika åldersgrupper,
2030 jämfört med 2020

Är det bara demografin som driver förändringen?

Sjukvård med resultat i världsklass ändå behov av förändring

Hög medicinsk kvalitet och goda resultat men sämre kontinuitet, tillgänglighet, delaktighet.

Hälsan skiljer sig mellan grupper i samhället (jämlik vård)

Historiskt fokus på sjukhus och akutsjukvård – institutioner

Ändrat sjukdomspanorama, lever med kronisk sjukdom längre

ÅTGÄRDER måste syfta till

Bibehållen eller ökad kvalitet

Ökad jämlikhet

Bättre resursanvändning

Vad har gjorts för att ställa om till Nära vård?

Effektiv vård SOU 2016:2 Göran Stiernstedt

Trygg och effektiv utskrivning från slutenvård (SOU 2015:20)

Utredning tillsattes ; Samordnad utveckling för god och nära vård (2017:24)- till detta kom flera tilläggsdirektiv, slutbetänkandet kom 2020 i april i form av

God och nära vård- en reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem
SOU 2020:19

God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa SOU 2021:6

Särskild Utredare har Anna Nergårdh varit (2017- 2021)

Regeringens prop 2019/20:164 Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform – lagändring i Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30 ändring SFS 2021:648 i juli 2021

Hälso- och sjukvårdslagen 2 kap 6§

6 § Med primärvård avses i denna lag hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper.

Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.

Lag (2020:1043).

Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30

3 a kap. Primärvårdens grunduppdrag

1 § Regioner och kommuner ska inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt

1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
2. se till att vården är lätt tillgänglig,
3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
4. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården, och
5. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.

Lag (2020:1043).

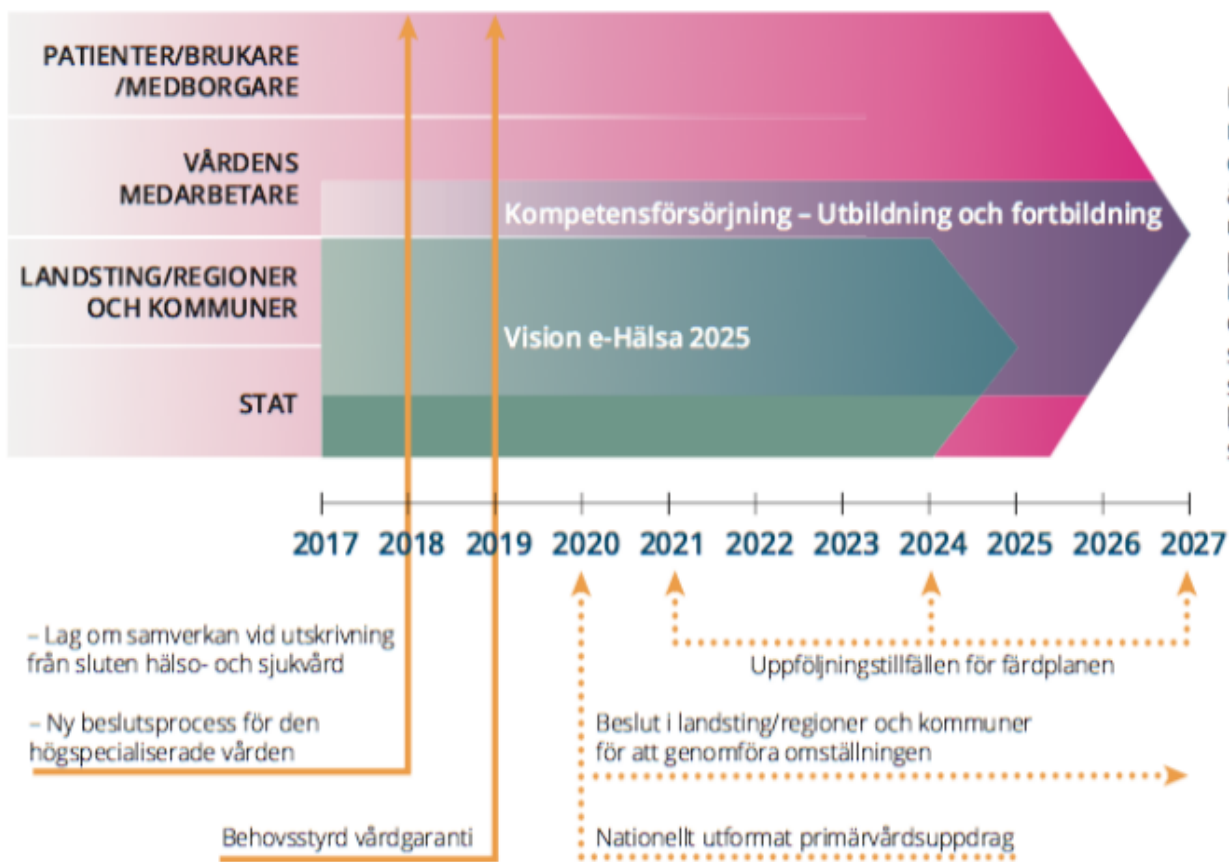

God o nära vård SOU 2018:39

God och nära vård (SOU 2018:39) Anna Nergårdh

Figur 8.1 Från akutsjukhus till nära vård

Målbild

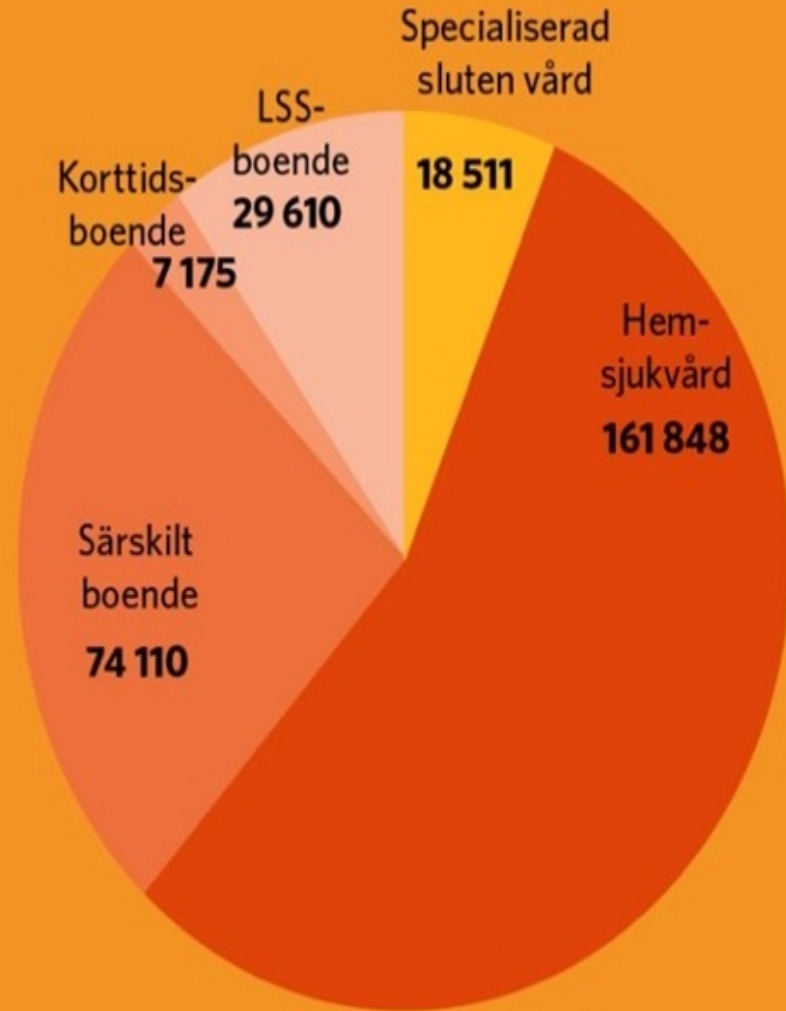
Målet är att patienten får en **god, nära och samordnad vård och omsorg** som stärker hälsan. Målet är också att patienten är **delaktig** utifrån sina förutsättningar och preferenser. **Primärvården är navet** i vården och omsorgen och samspelar både med annan specialistvård på och utanför sjukhusen, med övrig kommunal hälso- och sjukvård och med socialtjänsten.

Vårdsängar

I Sverige finns totalt cirka **300 000** vårdsängar.

Så här ser fördelningen ut.

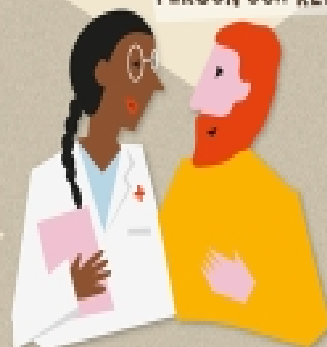

Källa: Socialstyrelsen och SKR

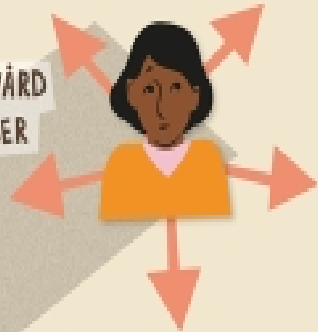
FRÅN FOKUS
PÅ ORGANISATION

- TILL FOKUS PÅ
PERSON OCH RELATION

FRÅN ISOLERADE VÅRD
OCH OMSORGSINSATSER

- TILL SAMORDNING UTIFRÅN
PERSONENS FOKUS

NÄRA VÅRD

FRÅN REAKTIV

- TILL PROAKTIV OCH HÄLSOFRÄMJANDE

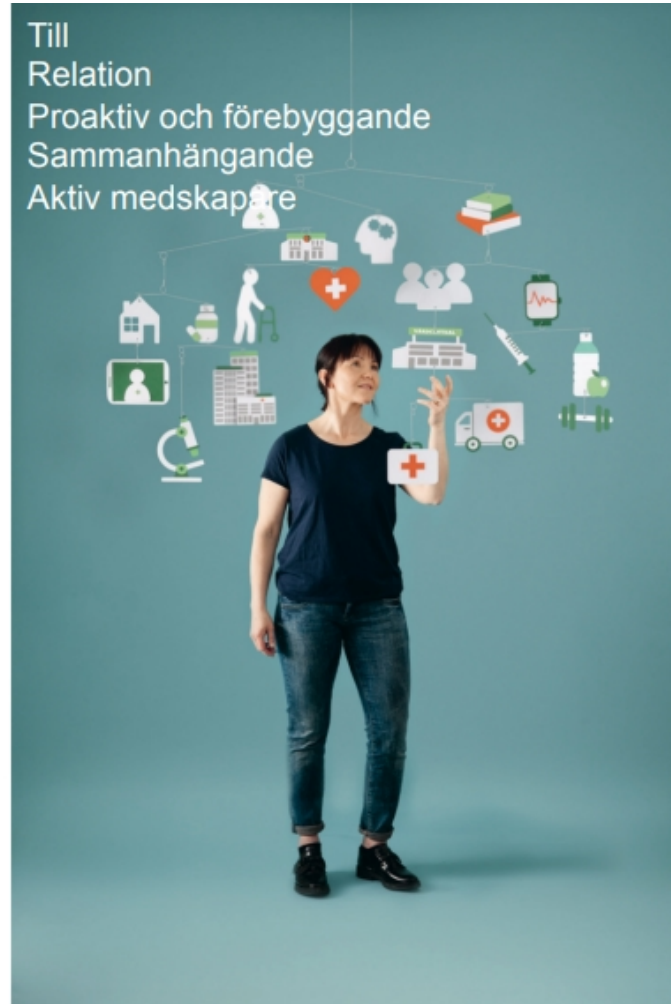

FRÅN INVÅNARE
OCH PATIENTER
SOM PASSIVA MOTTAGARE

- TILL AKTIV MEDSKAPARE

Från organisation till relation

NÄRA VÅRD

KOMMUNAL OMSORG
OCH SOCIALTJÄNST

SJUKHUSVÅRD OCH
SPECIALISERAD VÅRD

ASIH

PRIMÄRVÅRD
KOMMUN OCH REGION

SKOLAN

FK AF
STATLIGA
MYNDIGHETER

FÖRETAGS
HÄLSOVÅRD

ELEVHÄLSA

UNGDOMS-
MOTTAGNING

CIVIL
SAMHÄLLET

Målbild

- En god och nära vård utgår från individuella förutsättningar och behov.
- En god och nära vård bygger på relationer, är hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv.
- En god och nära vård bidrar till jämlik hälsa, trygghet och självständighet och grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit.

För att nå målbilden bör varje åtgärd :

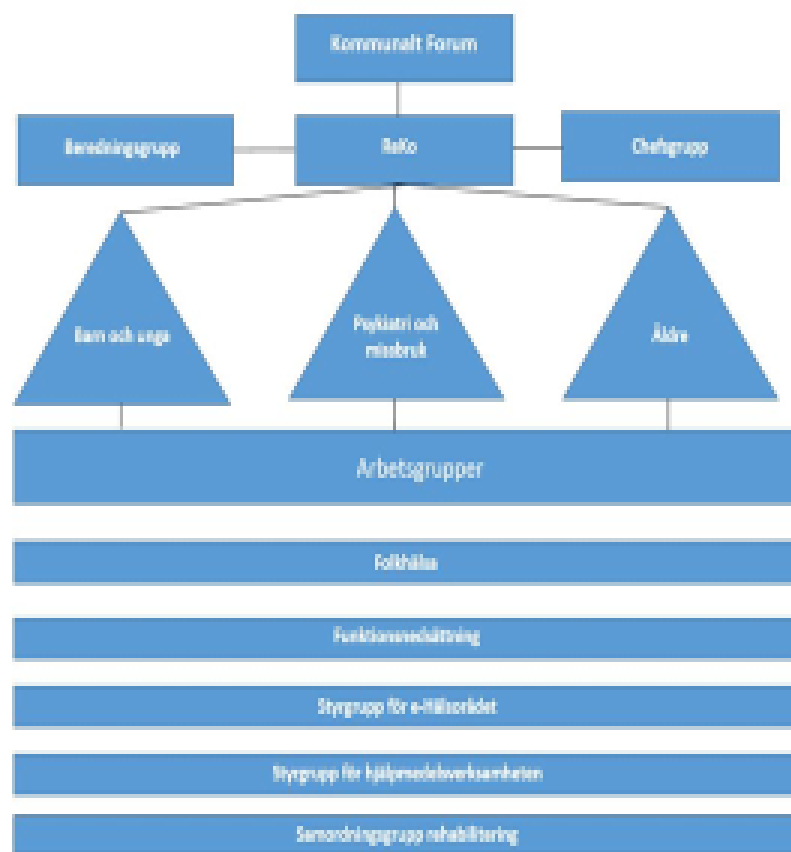
- Utgå från patientens/brukarens individuella förutsättningar och behov
- Utgå från att hälsofrämjande, förebyggande och proaktiva insatser uppströms är det mest rationella arbetssättet
- Utgå från att relationer är centrala för kvalitet och effektivitet
- Bidra till jämlik vård för jämlik hälsa
- Bidra till trygghet och självständighet
- Skapas tillsammans med gemensamt ansvarstagande och tillit

Nära vård - Hur når vi dit?

- **Modigt uthålligt ledarskap**
 - Verksamhetsnära ledarskap med mandat och kompetens
 - Politiskt ledarskap med stabilitet och långsiktighet
- **Omställning i små steg med sikte på del gemensamma målet**
- **Kulturförändring i vardagen, utbildning och kunskapsstyrning**
- **Tillsammans genom delaktighet för såväl patienter/brukare som personal**
- **Genom insikten att efficiency och effectiveness inte är samma sak**
- **En djupt rotad övertygelse att förändringen är möjlig**

ReKo - Gemensamt ledningssystem

Samverkan mellan region och kommuner i omställningsarbetet till en god och nära vård i Jönköpings län

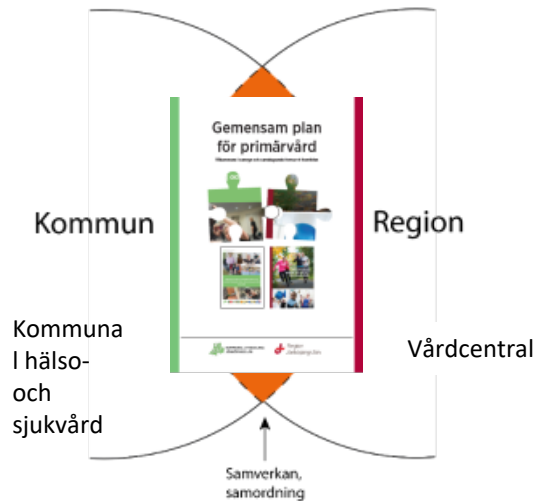

Gemensam plan för primärvård

- Bilden visar att regionen har sitt strategiska inriktningsdokument kring det som regionen behöver göra och kommunerna har sitt strategiska inriktningsdokument kring det som kommunerna behöver göra. I mitten synliggörs **gemensam plan för primärvård** och den samverkansytta som kommer öka i omställningsarbetet till en God och Nära Vård.

Samverkan Kommun/Region för omställning till Nära vård

*Referens: Huvudbetänkande för utredningen God och nära vård, Anna Nergårdh

Bästa platsen att leva och åldras på?

Mål
Att förbättra äldres hälsa och livskvalitet och resultatet de kommande fyra åren.

Följande prioriterats för ett fördjupat arbete i nära samverkan:

Förebyggande och hälsofrämjande

Sammanhållen vård och omsorg

Systemsamverkan och lärande

Allmän hälsa självrapporterad, Nationella folkhälsoenkäten
Antal genomförda hälsosamtal 60+, samt 70+.
Andel 65+ med hemtjänst som anger hälsotillstånd ganska eller mycket gott
Täckningsgrad vaccinationer säsongsinfluensa
Täckningsgrad vaccinationer covid-19
Fallskador: 65+ som sökt sjukhusvård för fallskada
Senior alert
(NY) Mångbesökare för oro, sömn (>5 ggr/år) 65+ på vårdcentral
Andelen föreningsaktiva 65+ per kommun

Oplanerade återinskriv
Undvikbar slutenvårdsinläggningar inom 1-30 dagar
Läkemedelsanvändning hos äldre
SveDem och BPSD
Palliativregistrets kvalitetsindikatorer
(NY) Andelen äldre som har Fast läkarkontakt och fast vårdkontakt.
(NY) Antal SIP och Patientkontrakt
(NY) Mått på hälsolitteracitet, se [CDG's sida](#)

Utskrivningsklara dagar
Betalningsansvariga dagar
(NY) Synergi/avvikelser
(NY) Undvikbart akutmottagningsbesök (80+)
(NY) Antal inskrivna i palliativ vård som "hamnar" på akuten.
(NY) Primärvårdskänsliga akutinläggningar.
Deltagande i utvecklingsplattform Bästa platsen..

* Förändringsideér utformas utifrån erfarenhet, testas i lokala sammanhang.

* Utvärderas, och konceptualiseras. Några koncept görs kontext-oberoende och sprids och anpassas till rådande kontext

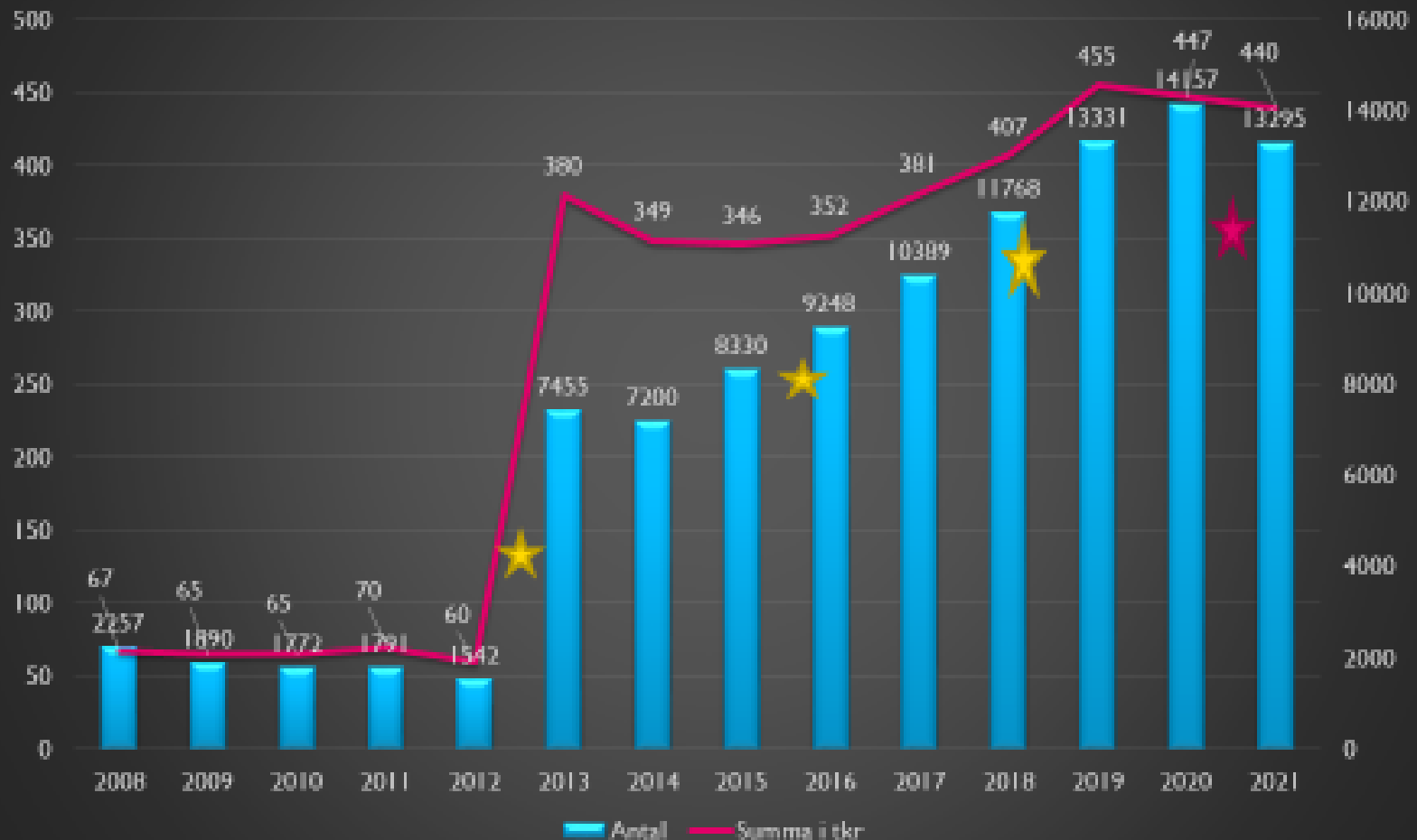
* Några koncept är kontextspecifika, och sprids där man ser att de svarar mot behov och passar in

Vad händer i vår kommun ?

- **Samordnad individuell plan (SIP).**
- **Cisco meeting** är ett digitalt mötesforum
- **Under 2020** inrättade vi en vårdkoordinator inom **HSL- organisationen**
- **Ett utvecklingsarbete i samverkan mellan kommun och primärvård om en apotekare**
- **Ett nytt samverkans forum med regionens psykiatri är påbörjad under 2021**
- **Digital meddelandefunktion, Messenger i Cosmic,**
- **Stärkt bemanning**
- **Ett projekt inom Hemtjänsten för att skapa hållbart och tydligt ledarskap**
- **Införande av strukturen Individens behov i centrum (IBIC).**
- **Ett arbete är påbörjat under hösten 2021 för att minska ensamhet hos äldre**
- **Det digitala signeringsystemet Appva är implementerat sedan en tid tillbaka**
- **Vi har infört digitala medicinskåp, lås och larm**
- **Kvalitetsregister nyttjas**
- **Ett arbete startade 2021 med att stärka samverkan mellan myndighet och verkställighet och hälso- och sjukvård**
- **Samverkan inom området Barn och unga pågår mellan region och kommun**

Hjälpmedel – hyra från HMC

Kostnader i tkr / Antal hjälpmedel (januari)

Nya arbetssätt – utmaningar

Omställning i stor skala

Ökade & annorlunda behov utifrån demografi och digitala lösningar

Faktorer som blir utmanande

-Bemanning

-Kompetens

-Ekonomi

-Lagstiftning, IT-säkerhet, Patientsäkerhet

-Förväntansgapet

-Infrastruktur

Hur kan vi tillsammans leda vägen till en
God o Nära vård för
kommuninnevånarna ?

Frågor ? Synpunkter ?

Tack för visat intresse!

Ks §154

Dnr: KS.2022.15

Helhetsförslag för äldres boende**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna redovisningen av uppdraget och att uppdra till de i utredningen nämnda förvaltningarna och bolagen att genomföra de fyra punkter som beskrivs i utredningens förslag till genomförande, vilket innebär:

Att i samband med översynen av de kommunala bolagen ska slutsatserna i ovanstående utredning vägas in. Frågeställningarna kring ekonomiska konsekvenser samt hyressättning vid förflyttning av ägandet av fastigheter till kommunala bolag ska särskilt analyseras.

Att Kommunhus AB uppdrar till AB Gislavedshus att utreda möjligheten till nyproduktion av ett vanligt trygghetsboende. Socialförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen ska samrådas i processen. Ett helhetsförslag på vad kostnader blir och konsekvensen för bolagets verksamhet ska ingå.

Att en markanvisning ska planeras för att möjliggöra vanliga trygghetsbostäder i kommunen. En lämplig plats ska väljas och kravställningen i anbudsförfarandet ska utarbetas av tekniska förvaltningen i samråd med kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen i enlighet med kommunens riktlinjer för kommunal mark, markanvisningsavtal och exploateringsavtal.

Att komplettera utredningen utifrån ett helhetsperspektiv rörande frågor kring vård- och omsorgsboende och korttidsplatser där framtida behov och lokalförsörjning omhändertas tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens förslag till fjärde att-sats som framgår i ärendebeskrivningen.

Reservationer

Mikael Kindbladh (WeP) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande. Anders Gustafsson (SD) och Stefan Nylén (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Mikael Kindbladhs (WeP) yrkande.

Ärendebeskrivning

Gislaveds kommunfullmäktige beslutade den 18 november 2021 att uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med socialnämnden och AB Gislavedshus ta fram helhetsförslag på hur mellanboenden, 70+ boenden, trygghetsboenden och biståndsbedömda trygghetsboenden kan möjliggöras. Även förutsättningar till mer s.k. flexibla boenden i vår verksamhet ska utredas. I uppdraget ingår att bedöma behov, utförande och omfattning för att möta efterfrågan och för att möjliggöra aktiva och positiva flyttkedjor. Uppdraget redovisas för kommunfullmäktige i maj 2022.

Utredningen har tagit fram en helhetsplan enligt ovanstående uppdrag som bifogas i sin helhet som beslutsunderlag till ärendet. I utredningen ingår ett förslag till genomförande. I samband med utredningen har det konstaterats att även korttidsplatser och vård- och omsorgsplatser bör utredas eftersom det också får påverkan på bostadsmarknaden för äldre. I en sådan utredning bör hänsyn tas till anpassning efter framtida behov. Lämpligtvis görs detta inom ramen för arbetet med att ta fram en lokalförsörjningsplan.

Ks §154 (forts.)

Utredningen föreslår inledningsvis att ett kommunalägt bolag ska köpa fastigheterna för seniorboende 70 + samt vård- och omsorgsboende, där de också tilldelas ett tydligt mandat och ansvar för att möta efterfrågan på sådana bostäder.

Utredningen har också identifierat, genom analys av enkätsvar, demografiska förändringar och andra kommuners boendelösningar, att den boendeform som idag efterfrågas är olika former av trygghetsboende snarare än vård- och omsorgsboende. Utredningen föreslår därför att en ny modell för vanliga trygghetsbostäder ska implementeras.

För att öka antalet bostäder för äldre, både biståndsbedömda och vanliga trygghetsbostäder, föreslår utredningen ett antal insatser. Bland annat ska nyproduktion av vanliga trygghetsbostäder utredas av ett kommunalägt bolag, markanvisning ska genomföras för vanliga trygghetsbostäder samt att ett antal seniorbostäder 70+ ombildas till biståndsbedömda trygghetsbostäder.

Slutligen har också förutsättningarna för flexibla boendeformer utretts, där utredningen inte anser att sådana föreligger. Detta beror på att ombyggnation kommer att krävas, att det kan uppstå gränsdragningsproblem för boende och personal samt att det inte är en långsiktig lösning på de strukturella problem som finns.

Utredningen har också behandlats i socialnämnden i enlighet med uppdragets formulering kring samråd. Deras protokoll bifogas ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att godkänna redovisningen av uppdraget och att uppdra till de i utredningen nämnda förvaltningarna och bolagen att genomföra de fyra punkter som beskrivs i utredningens förslag till genomförande, vilket innebär:

1. Att i samband med översynen av de kommunala bolagen ska slutsatserna i ovanstående utredning vägas in. Frågeställningarna kring ekonomiska konsekvenser samt hyressättning vid förflyttning av ägandet av fastigheter till kommunala bolag ska särskilt analyseras.
2. Att Kommunhus AB uppdrar till AB Gislavedshus att utreda möjligheten till nyproduktion av ett vanligt trygghetsboende. Socialförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen ska samrådas i processen. Ett helhetsförslag på vad kostnader blir och konsekvensen för bolagets verksamhet ska ingå.
3. Att en markanvisning ska planeras för att möjliggöra vanliga trygghetsbostäder i kommunen. En lämplig plats ska väljas och kravställningen i anbudsförfarandet ska utarbetas av tekniska förvaltningen i samråd med kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen i enlighet med kommunens riktlinjer för kommunal mark, markanvisningsavtal och exploateringsavtal.
4. Att vid uppsägning av enskilt hyresavtal vid Klockaregården och Mariagårdens seniorboende 70 + ska lägenheten tilldelas socialförvaltningen i syfte att bli biståndsbedömd trygghetsbostad om ett sådant behov finns. Detta innebär att ett avtal mellan socialförvaltningen och fastighetens ägare formuleras och nuvarande kösystem frångås.

Ks §154 (forts.)

Kommunstyrelsen har den 4 maj beslutat att byta ut förvaltningens förslag till fjärde att-sats till: att komplettera utredningen utifrån ett helhetsperspektiv rörande frågor kring vård- och omsorgsboende och korttidsplatser där framtida behov och lokalförsörjning omhändertas tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens förslag till fjärde att-sats.

Beslutsunderlag

Utredning av helhetsplan för äldreboende och flexibla boenden daterad 26 april 2022

Protokollsutdrag socialnämnden 21 april 2022, §37

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022

Kommunstyrelsen den 4 maj 2022, §132

Yrkanden

Mikael Kindbladh (WeP): Avslag på Helhetsförslaget för äldres boende med hänvisning till att det inte finns någon analys av hur dagens boenden kommer påverkas.

Anders Gustafsson (SD): Bifall till Mikael Kindbladhs (WeP) avslagsyrkande.

Fredrik Sveningsson (L) med instämmande av Håkan Josefsson (C) och Emanuel Larsson (KD): Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Evangelos Varsamis (S) med instämmande av Maria Gullberg Lorentsson (M): Bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på Mikael Kindbladhs (WeP) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på kommunstyrelsens förslag och Mikael Kindbladhs (WeP) avslagsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Omröstning begärs. Kommunstyrelsen godkänner följande beslutsgång:

JA-röst för kommunstyrelsens förslag

NEJ-röst för Mikael Kindbladhs (WeP) avslagsyrkande.

Omröstningsresultat

JA-röst

Carina Johansson (C)

Bengt Petersson (C)

Håkan Josefsson (C)

Anton Sjödel (M)

Maria Gullberg Lorentsson (M)

Emanuel Larsson (KD)

Fredrik Sveningsson (L)

Ylva Samuelsson (S)

Fredrik Johansson (S)

Ingebert Magnusson (S)

Evangelos Varsamis (S)

Gunnel Augustsson (S)

NEJ-röst

Mikael Kindbladh (WeP)

Stefan Nylén (SD)

Anders Gustafsson (SD)

Ks §154 (forts.)

Omröstningen utfaller med 12 JA-röster och 3 NEJ-röster. Därmed har kommunstyrelsen beslutat enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Helhetsplan för äldres boende

Uppdrag från kommunfullmäktige

Innehållsförteckning

Sammanfattning av utredningens slutsatser	5
Inledning	6
Vad ingår i uppdraget?.....	6
Hur har uppdraget genomförts?	6
Skillnader mellan olika boendeformer för äldre.....	7
Vård- och omsorgsboende	7
Biståndsbedömt trygghetsboende	8
Seniorboende 70 +	8
Trygghetsboende utifrån investeringsstödet regler	10
Sammanfattning av boendeformernas krav	11
Hur ska det långsiktiga ägandet och ansvaret för äldres boende se ut?	13
Hur ser ansvaret och ägandet av fastigheter ut idag?	13
Utredningen rekommenderar att ägandet av fastigheter samlas under ett eller flera kommunalägda bolag	14
Kommunens vård- och omsorgsboende och seniorboende 70 + tillhör samma fastigheter	14
De huvudsakliga argumenten för att samla fastigheterna under kommunalägt bolag.....	14
Ett samlat ägande med tydligt ansvar och mandat ger bättre förutsättningar att möta efterfrågan.....	15
Ett samlat ägande av bostäderna ger stordriftsfördelar.....	15
Kostnad för underhåll och investeringar konkurrerar inte med investeringsbehov i andra kommunala fastigheter	16
Ur ett kundperspektiv är en ensam kommunal aktör enklare.....	16
Tre alternativ för en förändring av ägarstrukturen.....	17
Alternativ 1: ett kommunalägt bolag köper alla berörda fastigheter	17
Alternativ 2: ett kommunalägt bolag blockhyr alla fastigheter	18
Alternativ 3: Ett kommunalägt bolag skriver tjänsteavtal med kommunen	19
Utredningen ger förslag på inriktning - Översynen av de kommunala bolagen får vidare analysera och utreda	19
De ekonomiska konsekvenserna måste utredas inom ramen för översynen	20
Hyressättningen måste utredas vidare inom ramen för översynen	20

Vilken modell för boende ska kommunen använda?	21
Utredningen rekommenderar en ny modell för trygghetsboende i enlighet med investeringsstödet krav.....	21
Äldreomsorgsenkäten visar att det i huvudsak är trygghetsboende som önskas, inte vård- och omsorgsboende.....	21
Kommunintervjuer bekräftar att trygghetsboende möter efterfrågan och minskar behov av vård- och omsorgsboende	22
Värden eller värdinnan är central i konceptets framgång.....	23
En gemensamhetslokal ska finnas.....	24
Modellen för seniorboende 70 + bör fasas ut.....	24
Vanliga trygghetsbostäder kan minska behov av biståndsbedömt trygghetsboende.....	24
Hur kan kommunen möta efterfrågan på bostäder för äldre?	26
Lärdomar från andra kommuner – hur möter de efterfrågan?.....	26
Ha ett långsiktigt perspektiv i planeringen	26
Fokusera på livskvalitet för äldre – inte ”äldreboende”	26
Arbeta kommun- och koncernövergripande.....	27
Antalet trygghetsbostäder behöver bli fler för att möta efterfrågan	27
Kommunens åldersstruktur förändras – vi blir fler äldre.....	28
Genomförda beräkningar visar ett tydligt underskott på olika former av trygghetsbostäder	30
Vanligt trygghetsboende kan subventioneras av både kommunen och staten	30
Fyra alternativ för fler trygghetsboende i kommunen	31
Alternativ 1: Nyproduktion genom kommunalägt bolag.....	32
Vanliga trygghetsbostäder.....	32
Biståndsbedömda trygghetsbostäder	32
Vilka för- och nackdelar finns?.....	33
Alternativ 2: Nyproduktion genom markanvisningsavtal	34
Vanliga trygghetsbostäder.....	34
Biståndsbedömda trygghetsbostäder	35
Vilka krav är möjliga att ställa i en markanvisning?	36
Vilka för- och nackdelar finns?.....	36
Alternativ 3: Ombildning av vård och omsorgsboende eller seniorbostäder 70+	37

Ombildning av vård- och omsorgsboende till biståndsbedömda trygghetsbostäder.....	37
Ombildningen bidrar till att överbrygga glappet mellan vård- och omsorgsboende och ordinärt boende.....	38
Ombildningen ger en tillräcklig kvantitet av bostäder	38
Ombildning sker där service kan vara säkerställt över tid (t.ex. frisör, kollektivtrafik, matbutik, apotek)	39
Ombildningen bidrar till minskade kostnader på sikt	39
Ombildning av seniorbostäder till biståndsbedömda trygghetsbostäder.....	39
Ombildningen bidrar till att överbrygga glappet mellan vård- och omsorgsboende och ordinärt boende.....	39
Ombildningen ger en tillräcklig kvantitet av bostäder	40
Ombildning sker där service kan vara säkerställt över tid (t.ex. frisör, kollektivtrafik, matbutik, apotek)	41
Ombildningen bidrar till minskade kostnader på sikt	41
En ombildning av både vård- och omsorgsboende och seniorboende 70+ till vanliga trygghetsbostäder är ett alternativ	41
Alternativ 4: Ombildning av ordinära bostäder	43
Utredningens förslag är att kombinera flera av alternativen.....	43
Framtida förändringar för en välfungerande bostadsmarknad.....	45
Flexibla boendeformer	46
Tolkning av flexibla boendeformer	46
Utredningen anser att flexibla boendeformer inte bör införas	46
Ombyggnation krävs oavsett.....	46
Blandat boende kan skapa gränsdragningsproblem.....	46
Det riskerar att på sikt minska möjligheten till en välfungerande bostadsmarknad för äldre.....	47
IVO har inte tagit ett principiellt beslut i frågan	47
Förslag till genomförande	48
Referenser.....	49

Sammanfattning av utredningens slutsatser

Utredningen har identifierat ett glapp i ansvar kring vem i kommunkoncernen som ska möta efterfrågan på vissa boendeformer för äldre, särskilt de bostäder som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Detta har lett till att inga eller få sådana bostäder tillkommit, vilket i sin tur lett till att en för stor förväntan lagts på socialförvaltningens särskilda boendeformer. Som lösning på detta föreslår utredningen att ett kommunalägt bolag ska köpa fastigheterna för seniorboende 70 + samt vård- och omsorgsboende, där de också tilldelas ett tydligt mandat och ansvar för att möta efterfrågan på sådana bostäder.

Utredningen har också identifierat, genom analys av enkätsvar, demografiska förändringar och andra kommuners boendelösningar, att den boendeform som idag efterfrågas är olika former av trygghetsboende snarare än vård- och omsorgsboende. Utredningen föreslår därför att en ny modell för vanliga trygghetsbostäder ska implementeras. Det huvudsakliga syftet ska vara ökad trygghet, gemenskap och närhet till service. Boendeformen ska inte vara biståndsbedömd. Det ska finnas daglig personal i form av en anställd värd eller värdinna samt en gemensamhetslokal. Detta innebär att kommunen på sikt kan tänkas ha tre boendeformer för äldre, vanliga trygghetsbostäder, biståndsbedömda trygghetsbostäder och vård- och omsorgsboende. Seniorboende 70 + bör fasas ut över tid.

I och med den föreslagna modellen ovan ser utredningen positivt på att vanliga trygghetsbostäder, utan biståndsbedömning, på sikt ska vara den dominanta boendeformen med syfte att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Detta eftersom sådana lösningar bättre kan fånga en bredare målgrupp, tillskapas av fler aktörer än socialförvaltningen samt att de ekonomiska incitamenten är starkare.

Utredningen har identifierat en brist på både vanliga och biståndsbedömda trygghetsbostäder. Fler behöver tillkomma för att möta efterfrågan på kort och lång sikt och ett batteri av insatser föreslås för att öka antalet bostäder. Detta innefattar att nyproduktion av vanliga trygghetsbostäder ska utredas av ett kommunalägt bolag, att markanvisning ska genomföras för att öka antalet vanliga trygghetsbostäder samt att ett antal seniorbostäder 70+ ombildas till biståndsbedömda trygghetsbostäder.

Slutligen har också förutsättningarna för flexibla boendeformer utretts, där utredningen inte anser att sådana föreligger. Detta beror på att ombyggnation kommer att krävas, att det kan uppstå gränsdragningsproblem för boende och personal samt att det inte är en långsiktig lösning, utan istället riskerar att minska möjligheterna till en välfungerande bostadsmarknad för äldre på sikt.

Inledning

Vad ingår i uppdraget?

Gislaveds kommunfullmäktige beslutade den 18 november 2021 att uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med socialnämnden och AB Gislavedshus ta fram helhetsförslag på hur mellanboenden, 70+ boenden, trygghetsboenden och biståndsbedömda trygghetsboenden kan möjliggöras. Även förutsättningar till mer s.k. flexibla boenden i vår verksamhet ska utredas. I uppdraget ingår att bedöma behov, utförande och omfattning för att möta efterfrågan och för att möjliggöra aktiva och positiva flyttkedjor. Uppdraget redovisas för kommunfullmäktige i maj 2022.

För att besvara uppdraget ska därmed en helhetsplan för äldres boende tas fram och förutsättningarna för flexibelt boende utredas. I uppdragsbeskrivningen nämns ett antal boendeformer, där alla har syftet att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Utredningen har identifierat fyra principiella frågor som bör hanteras för att kommunen på ett bättre sätt ska kunna möjliggöra att efterfrågan på sådana boendeformer möts och att utförandet sker på ett sätt som gynnar kommunens äldre och dess bostadsmarknad. De principiella frågorna är följande:

1. Hur ska det långsiktiga ägandet och ansvaret för äldres boende se ut?
2. Vilken eller vilka boendeformer för äldre ska kommunen använda?
3. Hur kan kommunen möta efterfrågan på bostäder för äldre?
4. Vilka förutsättningar finns för flexibelt boende?

I besvarandet av de olika frågeställningarna beskrivs de möjliga alternativ som finns utifrån de för- och nackdelar som de är belagda med. Förvaltningen lämnar också en rekommendation om vilka alternativ som anses bäst sett till Gislaved kommuns förutsättningar.

Hur har uppdraget genomförts?

Utredningen har utarbetats av kommunstyrelseförvaltningen i samråd med AB Gislavedshus och socialförvaltningen. En arbetsgrupp bestående av tjänstemän från de olika organisationerna har skapats för att tillsammans arbeta utifrån de ovanstående frågeställningarna.

I arbetet genomfördes ett antal intervjuer med andra kommuner och kommunala bostadsbolag, däribland Ljungby, Eslöv, Vaggeryd och Falkenberg.

Utredningen behandlas även i socialnämnden i enlighet med utredningens uppdrag till samråd.

Skillnader mellan olika boendeformer för äldre

Innan de frågeställningar som presenterades ovan besvaras är det viktigt att rent begreppsligt reda ut skillnaden mellan olika boendeformer för äldre. I uppdraget nämns ett antal boendeformer för äldre, där vissa kan antas är olika namn för samma boendeform.

Det ska poängteras att de flesta äldre bor idag i sitt eget boende. Flyttfrekvensen, vilket beskriver benägenheten att flytta för en viss grupp, är låg för personer i äldre åldrar. Enligt Boverket speglar detta i viss grad att många äldre vill helt enkelt helst bo kvar i sin nuvarande bostad så länge det är möjligt¹.

Vård- och omsorgsboende

Vård- och omsorgsboende är en särskild boendeform som regleras i socialtjänstlagen. För att få plats på ett sådant boende krävs ett biståndsbeslut från kommunen. Boendeformen ingår inte i utredningsuppdraget, men det är viktigt att reda ut skillnaden mellan ett vård- och omsorgsboende och andra former av boende. Dessutom påverkas boendeformen av förändringar bland andra boendeformer för äldre.

Den målgrupp som är aktuell för vård och omsorgsboende är de som har behov av heldygnsvård. Den enskilde ska i detta ha ett omfattande och varaktigt behov av omvårdnad, trygghet och/eller stöd. Behovet ska inte kunna tillgodoses på annat sätt, till exempel genom hemtjänst.

Boendeformen regleras i socialtjänstlagen och har krav på personalbemanning dygnet runt. Personalen ska utan dröjsmål kunna uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. I kommunens riktlinjer för biståndsbedömning ställs följande krav, där minst ett måste vara uppfyllt för att beviljas en plats:

- Den enskildes omvårdnadsbehov är stort över hela dygnet och/eller kombinerat med oförmåga att påkalla hjälp
- Den enskilde uttrycker stark/ständig oro och/eller kan utgöra en fara för sig själv
- Hälsotillstånd som påverkar förmågan att fungera i ordinärt boende med punktinsatser av hemtjänst

Kommunen har idag 9 boende på olika orter i kommunen. På varje boende, förutom Ekbacken i Burseryd, finns 5-20 tomma lägenheter som inte är bemannade. Det finns därmed ett antal tomställda lägenheter fördelade på flera av de befintliga boendena. Socialförvaltningen bedömer att

¹ Boverket (2020)

det, utifrån befolkningsprognosen fram till 2030, kommer finnas en fortsatt överkapacitet av lägenheter inom vård- och omsorgsboende.

Personalen på boendet hanteras av socialförvaltningen, men det är fastighet och serviceförvaltningen som äger fastigheterna (förutom Klockaregården, som ägs av AB Gislavedshus och blockhyrs till kommunen). Det innebär att socialförvaltningen hyr lägenheter av fastighet och serviceförvaltningen som sköter underhåll och investeringar.

Vård och omsorgsboende är tillståndspliktigt. Detta innebär att kommuner som ska driva vård- och omsorgsboende har anmälningsplikt till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Privata aktörer som ska bedriva trygghetsboende måste i sin tur ansöka om tillstånd hos IVO.

Biståndsbedömt trygghetsboende

Biståndsbedömt trygghetsboende är en boendeform som möjliggjordes 2019 genom en ändring i socialtjänstlagen (2001:453). Det är en särskild boendeform för äldre som kräver biståndsbeslut från kommunen. Socialnämnden har tagit beslut om att införa biståndsbedömda trygghetsboenden i Gislaveds kommun, men idag finns inga utpekade lägenheter för detta ändamål.

Biståndsbedömda trygghetsboenden ska vara utformade och anpassade till äldre som har ett vårdnadsbehov som understiger heldygnsvård, men som inte längre upplever trygghet i det egna hemmet. Boendeformen syftar även till att bryta isolering. I kommunens riktlinjer för biståndsbedömning anges att målgruppen för biståndsbedömt trygghetsboende är äldre personer som:

- Behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service.
- Idag bor i en otillgänglig bostad utan närhet till gemensamhetsutrymmen eller stöd och service
- Som därutöver inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet och/eller har behov av att bryta oönskad isolering.
- Har ett omvårdnadsbehov som understiger behov av heldygnsvård.

Biståndsbedömt trygghetsboende är tillståndspliktigt på samma sätt som ett vård- och omsorgsboende, vilket innebär att kommuner har anmälningsplikt och privata aktörer måste ansöka om tillstånd hos IVO.

Seniorboende 70 +

Kommunen har idag en boendeform, benämnd seniorboende 70 +, som tagits fram i samband med Gislaveds kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning från 2015. Boendeformen kräver inget biståndsbeslut. Det enda kravet som finns är att minst en i hushållet ska ha fyllt 70 år. Om det finns lediga lägenheter och ingen över 70 år i kö ges företräde för personer med biståndsbedömd funktionsnedsättning. Om det inte finns kö

inom någon av de kategorierna kan en ledig lägenhet erbjudas andra bostadssökande, dock efter en särskild prövning i det enskilda fallet och varvid hänsyn ska tas till den sökandes ålder.

Det finns ytterligare krav för att kunna klassificera bostäderna som seniorboende 70 +:

- Lägenheterna ska ha god tillgänglighet i yttre och inre miljö.
- Det ska vara lätt att ta sig till träffpunkter och gemensamhetslokaler där det finns aktiviteter och där man kan få närhet och trygghet.
- Personalen på träffpunkterna ska medverka till sociala kontakter, samvaro och gemensamma måltider.
- ”För enklare sysslor” hänvisas till Fixartjänsten.
- Hyreslagens villkor gäller.

Det är viktigt att poängtera att ett seniorboende 70 + inte är en vårdinrättning. Det är en boendeform för de som, i äldre åldrar, ser ett behov av minskad isolering, närhet till service och ökad social gemenskap.

Idag är ansvaret och ägandet för seniorboende 70 + delad mellan fastighet- och serviceförvaltningen och AB Gislavedshus, där den förstnämnda har 45 lägenheter i sitt bestånd och den sistnämnde 84 lägenheter i sitt bestånd. Lägenheternas fördelning mellan orter presenteras i tabell 1.

I tabellen inkluderas också kön från juli 2021, vilket tyder på att kommunen har ett högt tryck på sina seniorboende 70 +. Det finns dock problem med att uppskatta hur högt trycket är sett till den tudelade ägarstrukturen. Idag finns två kösystem för seniorbostäder, ett hos fastighet- och serviceförvaltningen och ett hos AB Gislavedshus. Ingen samkörning mellan kösystemen genomförs vilket innebär att det inte är möjligt att uppskatta om det är olika individer i köerna eller om det är samma individ som står i båda köerna.

Tabell 1 Seniorboende 70 + efter ansvarig organisation, ort, antal bostäder och personer i kö

Ansvarig	Ort	Antal bostäder	Antal i kö
Gislavedshus	Anderstorp	24	55
Gislavedshus	Reftele	28	40
Gislavedshus	Gislaved	32	100
Fastighet och service	Burseryd	21	21
Fastighet och service	Hestra	12	19
Fastighet och service	Smålandsstenar	16	69
Totalt i Gislaveds kommun		133	304

Källa: Fastighet- och serviceförvaltningen och AB Gislavedshus

Trygghetsboende utifrån investeringsstödet regler

Det finns ingen vedertagen definition av ”trygghetsboende” utan det är snarare ett samlingsbegrepp som används för att beskriva boendelösningar för äldre med behov ökad samvaro och service. I uppdragsbeskrivningen används begreppet mellanboende, vilket också tolkas tillhöra ovanstående kategori. Det är viktigt att särskilja *biståndsbedömt* trygghetsboende, vilket förklarades ovan, från *vanligt* trygghetsboende. Den förstnämnda boendeformen kräver ett biståndsbeslut och anvisas av socialförvaltningen. Den sistnämnda boendeformen är en lägenhet som agerar på den reguljära bostadsmarknaden men är anpassad för äldre, till exempel genom åldersgränser, ökad tillgång till service och anpassade gemensamhetslokaler.

På senare år har en form av trygghetsboende växt fram i kommuner utifrån de krav som ställts i investeringsstödet för äldrebostäder, vilket är en form av subvention där staten betalar en viss del av produktionskostnaden. Stödet infördes i ny form 2016. Kraven för att ta del av investeringsstödet för äldrebostäder är att:

- De boende måste ha fyllt 65 år
- Det ska finnas gemensamma utrymmen för samvaro
- Bostäderna ska ha antingen personal² eller tillgång till gemensamma tjänster³

Det finns även krav på att om stöd beviljas måste bostäderna användas som hyresbostäder för äldre i minst 8 år. Investeringsstödet kan gälla både nyproduktion och ombyggnation av redan befintliga lägenheter.

Eftersom stödet möjliggjort nyproduktion av trygghetsbostäder är det idag många boende i kommuner som är utformade med ovanstående krav. Gislaveds kommun har dock inte några bostäder enligt den investeringsstödsmodell som funnits sedan 2016. Gällande kravet på personal är det vanligt att kommuner har en anställd värd eller värdinna som arbetar med ett eller flera trygghetsboende. Värden fungerar som en praktisk hjälp och används för generell service, vilket innebär att den saknar vårdansvar. Detta faller i sådana fall på hemtjänsten om ett sådant beslut finns för den boende.

² Daglig personal innebär att det ska finnas personal alla dagar i veckan, inklusive på helgerna. Det finns inga särskilda krav på personalens arbetsuppgifter, utbildning eller kompetens, eller på hur många timmar de ska vara på plats.

³ Gemensamma tjänster innebär att de boende har tillgång till tjänster där de bor. Det finns inga särskilda krav på vilka tjänster det handlar om

Sammanfattning av boendeformernas krav

Nedan följer en sammanställning av vilka krav som finns på de olika boendeformerna. Tabellen ger en helhetsbild över vilka krav som finns beroende på vilken boendeform som är aktuell.

En viktig distinktion som kan göras är mellan det mer vårdinriktade vård- och omsorgsboendet och de andra mer serviceinriktade boendeformerna. I ett vård- och omsorgsboende bor de med stora krav på omsorg och hjälp från kommunen, där alla har fått ett biståndsbeslut på att det inte finns några andra möjligheter till stöd. Boendeformerna seniorboende 70 +, biståndsbedömt trygghetsboende och vanligt trygghetsboende har istället fokus på att ge äldre personer större gemenskap och mer trygghet. Syftet med de sistnämnda boendeformerna är därför att överbrygga glappet mellan vanligt boende och vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg.

Tabell 2 Förteckning över boendeformernas krav, målgrupp och fastighetsägare

	Vård- och omsorgsboende	Biståndsbedömt trygghetsboende	Seniorboende 70 +	Trygghetsboende investeringsstöd
Målgrupp	Behov av heldygnsvård	Aldre. Inget behov av heldygnsvård, men behov av ökad trygghet och att bryta ofrivillig isolering	Minst en i hushållet ska ha fyllt 70 år	Minst en i hushållet ska ha fyllt 65 år
Syfte	Vård för personer med stort behov av omsorg	Ökad trygghet, gemenskap och närhet till service	Ökad trygghet, gemenskap och närhet till service	Ökad trygghet, gemenskap och närhet till service
Kräver Biståndsbedömning	Ja	Ja	Nej	Nej
Krav på bemanning	Ja, tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp	Om det finns behov enligt biståndsbeslut så hanteras det av hemtjänst	Nej	Ja, i eller i anslutning till lägenheterna ska det antingen finnas daglig personal som på olika sätt kan stödja de boende under vissa angivna tider, eller tillgång till andra gemensamma tjänster.
Krav på service	Dygnet runt	Lättåtkomlig service och närhet till gemensamhetsutrymme för exempelvis gemensamma måltider, kulturella aktiviteter och umgänge	Nej. Kan vid behov tillgodoses av hemtjänst efter biståndsbedömning	Det ska finnas utrymmen för de boendes måltider, samvaro, hobby och rekreation som främjar gemenskap och trygghet
Krav på omvårdnad	Dygnet runt	Nej. Kan vid behov tillgodoses av hemtjänst efter biståndsbedömning	Nej. Kan vid behov tillgodoses av hemtjänst efter biståndsbedömning	Nej. Kan vid behov tillgodoses av hemtjänst efter biståndsbedömning
Krav på hälso-sjukvård	Ja	Nej. Kan vid behov tillgodoses av kommunal hemsjukvård alternativt primärvård	Nej. Kan vid behov tillgodoses av kommunal hemsjukvård alternativt primärvård	Nej. Kan vid behov tillgodoses av kommunal hemsjukvård alternativt primärvård
Vem äger fastighet och sköter drift?	Fastighet- och serviceförvaltningen äger fastigheter som sedan hyrs ut till socialförvaltningen	Finns inga fastigheter med boendeformen i kommunen	Fastighet och serviceförvaltningen äger 45 bostäder som de själva förmedlar genom kösystem. Gislavedshus äger 84 bostäder som de själva förmedlar genom kösystem.	Finns inga fastigheter med boendeformen i kommunen

Hur ska det långsiktiga ägandet och ansvaret för äldres boende se ut?

Ett första steg i att möjliggöra boende för äldre som möter efterfrågan är att avgöra hur ägandet av fastigheter och ansvaret för bostäderna ska se ut på lång sikt. Dagens ansvars- och ägandefördelning anses inte fungera ändamålsenligt, framförallt på grund av att det uppstått ett glapp i ansvarsfrågan kring de boendeformer som ska skapa trygghet, gemenskap och närhet till service. Frågan är stor och komplex, men anses vara av sådan vikt på lång sikt att den bör diskuteras inom ramen för uppdraget.

Hur ser ansvaret och ägandet av fastigheter ut idag?

Nedan presenteras den nuvarande ansvar-, ägande och driftstrukturen för kommunens fastigheter som berör äldres boende.

Som tabell 1 ovan tydliggjorde finns det totalt tre aktörer gällande ansvar och ägande för äldres boende i kommunen: socialförvaltningen, AB Gislavedshus och fastighet- och serviceförvaltningen.

AB Gislavedshus har ett generellt ansvar för att främja bostadsförsörjning inom kommunen genom att förvärva, bebygga, och förvalta bostadslägenheter. I deras ägardirektiv 2021 fastslås bland annat att de ska upplåta bostäder som är anpassade till särskilda behov hos grupper eller enskilda personer samt anpassa nyproduktion efter efterfrågan och behov.

Vad det gäller bostäder för äldre har äger AB Gislavedshus totalt 45 seniorboende 70+, fördelat på Anderstorp, Gislaved och Reftele. I Anderstorp och Reftele ligger lägenheterna i direkt anslutning till ortens vård- och omsorgsboende. AB Gislavedshus äger även fastigheten Klockaregårdens vård- och omsorgsboende, som sedan blockhyrs till kommunen.

Fastighet och serviceförvaltningens grunduppdrag är att förse kommunens primära verksamheter med ändamålsenliga lokaler samt verkställa byggandet av fullmäktige beslutade projekt. De ansvarar därmed för underhåll och upplåtande av verksamhetslokaler för bland annat socialförvaltningen. De administrerar också all inhyrning av lokaler efter kommunens behov.

Fastighet- och serviceförvaltningen äger idag alla vård- och omsorgsboende, förutom Klockaregården, som hyrs av socialförvaltningen samt 45 seniorboende 70+ som de själva förvaltar.

Socialförvaltningen fördelar de lägenheter de hyr av fastighet- och serviceförvaltningen utifrån de biståndsbeslut som tagits. De äger därmed inga fastigheter som används för olika boendeformer för äldre.

Utredningen rekommenderar att ägandet av fastigheter samlas under ett eller flera kommunalägda bolag

Utredningen anser att ansvaret och ägandet av de fastigheter som utgörs av bostäder för äldre bör samlas under ett kommunalägt bolag. Detta gäller alla fastigheter med seniorboende 70 + och de vård- och omsorgsboende som idag ägs av fastighet- och serviceförvaltningen. På sikt bör kommunen avgöra om alla fastigheter som är avsedda som bostäder ska renodlas i ett kommunalt bolag. Annars riskerar fördelarna med att endast flytta ansvaret för äldrebostäder att försvinna.

Anledningen till att begreppet kommunalägt bolag används är att det för tillfället pågår en översyn som också innefattar de kommunala bolagen. I samband med översynen är det bättre att visa vilka ansvarsområden som bör kopplas ihop, snarare än vilka specifika bolag som ska få ansvar. Hur bolagen sedan formuleras är upp till översynen att ta ställning till.

Kommunens vård- och omsorgsboende och seniorboende 70 + tillhör samma fastigheter

En av anledningarna till att även vård- och omsorgsboende inkluderas är för att de seniorboende 70 + som ägs av fastighet- och serviceförvaltningen är uppförda på samma fastighet som vård- och omsorgsboendena. En avstyckning, det vill säga att delen med bostäder skiljs från den del som kommunen använder som vård och omsorgsboende, kommer att medföra onaturliga fastighetsbildningar.

Detta har tidigare utretts och fastighet- och serviceförvaltningen fastslog att det är problematiskt att separera delarna från varandra eftersom de är sammankopplade med tekniska system för VA, värme, ventilation, sprinkler samt olika larmsystem.

De huvudsakliga argumenten för att samla fastigheterna under kommunalägt bolag

Rekommendationen att flytta boendeansvaret till ett kommunalägt bolag baseras på följande argument:

- Ett samlat ägande ger bättre förutsättningar att möta efterfrågan
- En samlat ägande av bostäderna ger stordriftsfördelar
- Kostnad för underhåll och investeringar konkurrerar inte med investeringsbehov i andra kommunala fastigheter
- Ur kundperspektivet är en ensam kommunal aktör enklare

Det är viktigt att poängtera att det alltid kommer vara socialförvaltningen som gör biståndsbedömningarna och hänvisar till de särskilda

boendeformerna vård- och omsorgsboende samt biståndsbedömt trygghetsboende.

Ett samlat ägande med tydligt ansvar och mandat ger bättre förutsättningar att möta efterfrågan

De intervjuer som utredningen genomfört pekar på att det absolut viktigaste i frågan om boende för äldre, i synnerhet för trygghets-/seniorbostäder, är långsiktig planering. Med dagens delade ägarstruktur för seniorbostäder har det uppstått ett glapp i vem som ska se till att efterfrågan möts på lång sikt, särskilt vad det gäller boendeformer som syftar till att skapa gemenskap, närhet till service och ökad trygghet på den reguljära bostadsmarknaden. Genom att ge ett kommunalägt bolag ansvar och uppdrag för både vanliga bostäder och boendeformer för äldre skapas förutsättningar för att bättre utnyttja bostadsbeståndet utifrån marknadens efterfrågan.

I den långsiktiga planering som förespråkas måste det också finnas en tydlig ansvarsfördelning och ett tydligt mandat för att planera äldres boende, vilket inte bedöms finnas idag. Det tomrum som idag uppstått i fråga om vem som ska tillhandahålla bostäder som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende har gjort att en för stor förväntan finns på socialförvaltningen att bidra med alla former av boende för äldre. Detta trots att de egentligen endast har ansvar för biståndsbedömning samt tilldelning och drift av biståndsbedömda trygghetslägenheter och vård- och omsorgsboenden.

Om ett kommunalägt bolag får ansvar för fastigheter i hela den så kallade boendefrågan, vilket då är ägandet av det vanliga bostadsbeståndet, trygghetsboende/seniorboende och vård- och omsorgsboende, kan de tydligare förutse och bemöta behov utifrån demografiska förändringar. Det är också möjligt att i samarbete med socialförvaltningen peka ut riktningen för att möta efterfrågan på ett enhetligt sätt över tid.

Detta tydliggörs av att det blir enklare att göra omställningar utifrån den efterfrågan som finns. Om ett trygghets-/seniorboende inte fylls och saknar lönsamhet finns möjligheten att ställa om detta till vanliga bostäder för att på så sätt skapa lönsamhet. Om antalet äldre sedan ökar igen kan direktiv ges om att fler trygghetsbostäder ska tas fram och de succesivt få övergå till att återigen bli trygghetsbostäder i takt med att de nya hyresgästerna flyttar ut.

Ett samlat ägande av bostäderna ger stordriftsfördelar

Genom ett utspritt ägande och ansvar för äldres boende finns inte de stordriftsfördelar som uppstår vid ett större bestånd av lägenheter, i synnerhet för boendeformerna vanligt trygghetsboende och seniorboende 70 +. Att istället samla boendeformerna under ett kommunalägt bolag kan innebära lägre drifts- och underhållskostnader på längre sikt.

Mer specifikt kan detta gälla eventuell daglig personal kan delas mellan olika trygghets- eller seniorboende på ett mer effektivt sätt samt att satsningar på välfärdsteknik kan implementeras på ett enhetligt sätt.

Kostnad för underhåll och investeringar konkurrerar inte med investeringsbehov i andra kommunala fastigheter

Idag sköts underhåll och investeringar i seniorbostäderna av den som äger fastigheten. Det innebär att möjligheterna till renovering, investering och till viss del underhåll bestäms av fördelningen i kommunens budget för de fastigheter som ägs av fastighet- och serviceförvaltningen. Detta innebär att de också konkurrerar med investeringar i andra verksamhetslokaler i kommunen. Så är inte fallet för de fastigheter med seniorbostäder 70+boenden som idag ägs av AB Gislavedshus, då fastigheterna där istället ligger under deras balansräkning.

Fastighet- och serviceförvaltningens budgetfördelning kan innebära att större insatser gällande renovering och investering skjuts på framtiden då annat prioriteras. Det kan vara rimligt för ett fåtal år, men passerar längre tid är risken uppenbar att kostnaderna ökar istället då större totalrenoveringar krävs.

I de intervjuer som genomförts med andra kommuner och kommunala bolag har vikten av att ha en regelbundenhet och långsiktighet i investering, renovering och underhåll återkommande lyfts fram som en viktig faktor för en välfungerande bostadsmarknad för äldre. Att flytta ägandet till ett kommunalägt bolag hade inneburit att kostnaden för renovering, investering och underhåll av fastigheterna istället hanteras inom den balansräkning som finns för det kommunala bolaget. Detta skapar mer kontinuitet i underhållet av bostäderna och mer flexibilitet i framtida investeringar.

Ur ett kundperspektiv är en ensam kommunal aktör enklare

Utredningen instämmer i tidigare utredningar som genomförts, där resonemanget är att det är enklare för den som bor i seniorbostäder att det är en ensam aktör som är hyresvärd för alla bostäder. Eftersom lägenheterna som är seniorboende 70 + i dagsläget hanteras av både AB Gislavedshus och fastighet- och serviceförvaltningen kan för den enskilde vara förvirrande vem man ska vända sig till även om deras fastigheter är uppdelade på orter. En överföring av seniorbostäderna till en och samma aktör är därför positivt ur hyresgästens perspektiv.

När det gäller vård och omsorgsboende antas en överföring av boende till ett kommunalt bolag ha begränsad betydelse för den enskilde hyresgästen. Detta eftersom hyresgästen i första hand kontakt med socialförvaltningen och biståndsbedömarna. När man flyttat in i bostaden är det också i första hand personalen på boendet som man har kontakt med. Kontakten med fastighetsägaren inskränker sig till hyresavin och vid akuta

brister i bostaden. Oftast sker kontakten mellan personal och fastighetsägaren vid akuta brister. Planerat underhåll sker i regel vid byte av hyresgäst.

Tre alternativ för en förändring av ägarstrukturen

En tidigare utredning har haft i uppdrag att utreda en renodling av kommunala boenden. Med renodling avses att administration av boende hanteras av en nämnd eller ett bolag inom den kommunala koncernen. Med administration menas hantering av bostadskö, fördelning av lägenheter, visning av lägenheter, kontraktsskrivning, debitering av hyra, kravrutiner, uppsägning samt avhysning efter vräkning.

Den tidigare utredningen visade på tre möjliga alternativ. Dessa utgör också utgångspunkten för vad som föreslås som möjliga vägar framåt för att avgöra det huvudsakliga sättet renodlingen sker. Utredningen rekommenderar alternativ I för att på bästa sätt möjliggöra de fördelar som kommer med ett samlat ägande av fastigheterna. Detta utesluter dock inte att de andra formerna kan komma att behöva användas i viss utsträckning, men det är utanför utredningens uppdrag och ingår i den tidigare nämnda översynen.

Alternativ I: ett kommunalägt bolag köper alla berörda fastigheter

Alternativet innebär att ett kommunalägt bolag köper alla fastigheter från kommunen, där bolaget får ansvar för hela boendekedjan. Relationen mellan kommunen och bolaget kommer ska ske på marknadsmässiga villkor och därför måste köpeskillingen bestämmas efter en oberoende värdering.

Utredningen förespråkar detta alternativ då det överensstämmer med de argument som presenterats ovan. Det kommer också resultera i att ett bolag får tydligt mandat och ansvar för äldres boende. Eftersom ett kommunalt bolag äger alla fastigheter möjliggörs de fördelar som finns i argumenten presenterade ovan, där det skapas stordriftsfördelar och en bättre förmåga att möta efterfrågan på lång sikt. Likaså konkurrerar inte kostnad för underhåll och investeringar med investeringsbehovet i andra kommunala fastigheter. Slutligen blir det också enklare ur ett kundperspektiv med en ensam aktör.

Det finns också nackdelar som bör belysas. Dels är det svårt att avgöra hur hyran mellan socialförvaltningen och det kommunala bolaget kommer att utveckla sig. Hyressättningen av lokaler ska enligt hyreslagen utgå från ett marknadspris och relationen mellan det kommunala bolaget och kommunen ska vara marknadsmässig. Problemet är att det inte finns någon marknad att jämföra med i Gislaveds kommun. Hur bolaget hanterar hyran är av vikt på lång sikt och bör därför utredas vidare av extern kompetens.

En ytterligare nackdel är de krav som gäller för att få tillgång till en bostad via exempelvis AB Gislavedshus i kommunen, där skulder till bostadsbolaget inte accepteras. Om en person får biståndsbeslut på antingen trygghetsboende eller vård- och omsorgsboende är det viktigt att inte sådana regler hindrar personen från att få en lägenhet. Hur sådana hinder kan undanröjas måste också utredas.

Alternativ 2: ett kommunalägt bolag blockhyr alla fastigheter

Det andra alternativet som lyftes var att administrationen samlas genom blockhyrning. Blockhyra innebär att ett kommunalägt bolag hyr de bostäder som ägs av fastighet och serviceförvaltningen för att sedan hyra ut i andra hand till relevant målgrupp. Det kommunalägda bostadsbolaget kan blockhyra både seniorboende 70+ bostäder och särskilda boenden som kommunen äger.

Det kommunalägda bolaget skulle i så fall ansvara för hantering av bostadskö och fördelning av de seniorbostäder som finns idag, samtidigt som socialförvaltningen fortsatt anvisar platser till vård- och omsorgsboendena (och eventuella biståndsbedömda trygghetsboende). Skillnaden är att all kontraktsskrivning, debitering av hyra, kravrutiner, uppsägning och avhysning avseende både seniorbostäder 70+ och särskilda boenden sker genom det kommunalägda bolaget. Underhållet skulle fortsatt skötas av fastighet- och serviceförvaltningen

Hyran för lägenheterna är fastställd i en överenskommelse med hyresgästföreningen och påverkas inte. Blockhyran bör baseras på lägenheternas hyror med avdrag för det kommunala bostadsbolagets administrativa kostnader och vinst.

Det finns flertalet nackdelar med en lösning som baseras på blockhyra. Den huvudsakliga nackdelen är att kostnaden för underhåll och investeringar fortsatt kommer konkurrera med investeringsbehov i andra kommunala fastigheter då fastigheterna inte kommer ingå i det kommunala bostadsbolagets balansräkning. Det innebär att de risker som finns med att underhållet skjuts upp kvarstår.

Att ett kommunalägt bolag inte heller äger fastigheterna vid en blockhyra försvårar möjligheten att genomföra enhetliga satsningar på bland annat välfärdsteknik eller daglig personal på boendena (som ofta finansieras via hyran). Problemet med det glapp i ansvar som idag existerar kommer att fortsätta gälla.

Om ett kommunalt bolag dessutom hade ägt bostäder i hela bostadskedjan blir omställningsmöjligheterna mellan olika boendeformer enklare. Detta är inte möjligt på samma sätt vad det gäller om bolaget endast blockhyr lägenheterna.

Med ovanstående argument anses inte blockhyra bidra till att skapa förbättrade möjligheter för en långsiktig och enhetlig planering av bostäder för äldre.

Alternativ 3: Ett kommunalägt bolag skriver tjänsteavtal med kommunen

Ett ytterligare sätt att ändå renodla administrationen av bostäder till ett kommunalägt bolag och kommunen tecknar ett avtal om hyrestjänster. Detta innebär att det kommunalägda bolaget förbinder sig att mot ersättning svara för hantering av bostadskö och fördelning av de seniorbostäder som finns i kommunen. Det kommunalägda bolaget ansvarar därmed för kontraktsskrivning, debitering av hyra, kravrutiner och uppsägning i enlighet med avtalets längd. Hyresintäkterna förs regelbundet över till kommunen och det kommunalägda bolaget fakturerar månadsvis i enlighet med avtalet.

Tjänsteavtalet innebär att det kommunalägda bolaget inte har någon affärsmässig relation till respektive hyresgäst, men man har kontakter avseende hyran. Kommunen kommer att ansvara för drift och underhåll och ta risk för onormal förslitning och obetalda hyror.

I detta alternativ uppstår samma nackdelar som med alternativ två, det vill säga att när ägandet inte flyttas stannar kostnaden för underhåll och investeringar på kommunens balansräkning, vilket då konkurrerar med andra investeringar i budgeten.

Likaså skapas ingen möjlighet till stordriftsfördelar som på ett enklare sätt möjliggör enhetliga satsningar på bland annat välfärdsteknik eller daglig personal på boendena (som ofta finansieras via hyran).

Slutligen innebär det också att omställningsmöjligheterna minskar då det blir svårare att anpassa bostäderna efter rådande efterfrågan. När ett bolag inte äger fastigheterna försvinner omställningsmöjligheterna.

Med ovanstående argument anses inte tjänsteavtal bidra till att skapa förbättrade möjligheter för en långsiktig och enhetlig planering av bostäder för äldre.

Utredningen ger förslag på inriktning - Översynen av de kommunala bolagen får vidare analysera och utreda

Den översyn av bolagen som kommer att genomföras i kommunen bör ta hänsyn till de slutsatser som framkommit i utredningen, där ägandet av hela den så kallade boendefrågan för äldre föreslås att flyttas till kommunalägt bolag. Två viktiga punkter bör översynen särskilt uppmärksammas på: dels de ekonomiska konsekvenserna en överföring av fastigheter till bolag innebär, dels eventuella oklarheter gällande hyressättning.

De ekonomiska konsekvenserna måste utredas inom ramen för översynen

Ovanstående förslag ska inte införlivas utan vidare analys av de ekonomiska konsekvenserna. Att flytta ägandet av dessa fastigheter är en komplex fråga som kan ha stora ekonomiska konsekvenser för kommun och bolag. Den ovanstående utredningen visar endast vilka riktningar som finns att tillgå och vilken av dessa som kan anses vara mest rimlig utifrån det kunskapsunderlag som finns tillgängligt idag.

Om ett inriktningsbeslut tas utefter ovan föreslagna alternativ bör en konsult upphandlas eller liknande kompetens införskaffas för att utreda de ekonomiska konsekvenserna och utarbeta en handlingsplan för genomförande. Detta bör i sådant fall ske inom ramen för den översyn av de kommunala bolagen som pågår.

Hyressättningen måste utredas vidare inom ramen för översynen

En annan särskilt viktig aspekt är att utreda hur hyrorna mellan kommun och bolag samt mellan hyresgäst och bolag påverkas på sikt för de boendeformer där ägandet flyttas från kommunen. Detta har tidigare diskuterats inom ramen för konsultrapporter och arbetsgrupper i kommunen. Några principiella frågor lyftes fram som viktiga av den dåvarande anlitate konsulten. I denna utredning besvaras inte dessa frågor då dess komplexitet kräver ytterligare utredning och beror i stor del på hur bolagen och dess verksamhet formeras. Frågorna lyfts dock fram för att visa vad som vidare bör utredas. Frågorna är följande:

- Hur påverkas hyressättningen om bolaget belånar sig för köpet av fastigheter samt på grund av de omkostnader som uppkommer genom stämpelskatt?
- Hur fungerar hyressättningen i relation till affärsmässiga principer, får ett kommunalägt bolag ha självkostnadshyra på vissa fastigheter och samtidigt behålla marknadshyra på vissa?
- Hur kommer avtalstiderna formuleras?

Vilken modell för boende ska kommunen använda?

I uppdragsbeskrivningen tydliggjordes att utredningen skulle bedöma behov, utförande och omfattning för att möta efterfrågan gällande boendeformer som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Utredningen har därför analyserat om nuvarande boendeformer är ändamålsenliga och bedömer att så inte är fallet. Därför föreslås förändringar i vilka boendeformer som ska finnas tillgängliga och hur bostadsmarknaden för äldre struktureras.

Utredningen rekommenderar en ny modell för trygghetsboende i enlighet med investeringsstödet krav

Utredningen anser att dagens modell med seniorbostäder 70 + inte lyckas överbrygga glappet mellan vanligt boende och särskilda boenden med heldygnsomsorg (vård- och omsorgsboende) på ett ändamålsenligt sätt. En förändrad modell i enlighet med investeringsstödet regler, benämnt vanligt trygghetsboende, bör istället implementeras:

- De boende måste ha fyllt 65 år
- Det ska finnas gemensamma utrymmen för samvaro
- Bostäderna ska ha personal i form av en värd eller värdinna

Ingen biståndsbedömning ska behövas, utan kösystem ska vara urvalskriterium. Det skulle innebära att tre boendeformer är tillgängliga för äldre i kommunen, varav två kräver biståndsbedömning:

1. Vanligt trygghetsboende utefter ovanstående modell
2. Biståndsbedömt trygghetsboende
3. Vård- och omsorgsboende

Utifrån intervjuer, analys av enkätsvar samt de nuvarande seniorboendernas funktion bedöms vanliga trygghetsbostäder ha en större möjlighet att möta den efterfrågan som finns och överbrygga glappet mellan vanligt boende och vård- och omsorgsboende. De bör på sikt därför ersätta seniorbostäderna.

Äldreomsorgsenkäten visar att det i huvudsak är trygghetsboende som önskas, inte vård- och omsorgsboende

Kommunen skickade under 2021 ut en enkät om framtidens äldreomsorg som kunde besvaras av alla som var intresserade. Noterbart är att många av de önskemål som framförs kan uppfyllas genom ett vanligt trygghetsboende snarare än ett vård- och omsorgsboende.

I svaren till enkäten anges att den största oron kring sitt boende är ensamhet och att inte kunna ha ett socialt umgänge. Likaså efterfrågas saker som valfrihet, anpassning efter individens livssituation samt den boende ska

klara sig så mycket själv som det går, men att hjälp ska finnas när det behövs. Alla dessa önskemål kan avhjälpas enligt den modell av trygghetsbostäder som föreslås i utredningen.

Få svar innehöll önskemål som anknöt till den verksamhet som bedrivs vid vård- och omsorgsboende. Det är åter viktigt att påpeka skillnaderna mellan boendeformerna. Ett trygghetsboende är en vanlig lägenhet med utökade insatser och anpassningar för tillgänglighet, gemenskap och service. Ett vård- och omsorgsboende är en kollektiv boendeform, där rummen är mer anpassade efter den vård som ska ges. I ett vård- och omsorgsboende styr vårdbehoven boendet eftersom den som erhåller en plats ska ha ett omfattande och varaktigt behov av omvårdnad, trygghet och/eller stöd, där behovet ska inte kunna tillgodoses på annat sätt, till exempel genom hemtjänst.

Socialförvaltningen har tidigare identifierat att det råder en missuppfattning kring vad ett vård- och omsorgsboende innebär för individen, då det som efterfrågas snarare härrör till funktionerna hos ett trygghetsboende. Ett vanligt trygghetsboende ger större möjligheter för individen att, som det ofta benämns i enkäten, kunna välja själv vad individen vill göra, när och hur. Likaså ger det möjlighet till umgänge på ett bättre sätt, där värden eller värdinnan har en central roll för att skapa gemenskap bland de boende. Sammantaget innebär det att trygghetsboendena har ett syfte av att skapa gemenskap, service och trygghet på det sätt som efterfrågas i enkäten.

Kommunintervjuer bekräftar att trygghetsboende möter efterfrågan och minskar behov av vård- och omsorgsboende

I de kommuner som studeras framkommer att de boende i trygghetsbostäderna enligt den modell som föreslås är generellt mycket nöjda. Detta eftersom de i högre grad upplever valfrihet, gemenskap och närhet till service. Flera av kommunerna har berättat att de i många fall inte behöver ha informationsinsatser utan att trygghetsboendenas framgång sprids mellan äldre så att boendena kontinuerligt fylls med hyresgäster.

Alla intervjuade kommuner har haft någon form av trygghetsboende, men med vissa skillnader i utformning. Oavsett utformning finns några trender som kan belysas.

Medelåldern är sällan i nivå med vilken åldersgräns som sätts. I de olika kommunerna finns olika åldersgränser för att kunna få tillgång till en lägenhet. Oavsett gräns är medelåldern liknande, där i praktiken alla är över 80 år. Detta överensstämmer med den forskning som gjorts inom området som visar att vanligaste åldern att flytta till ett trygghetsboende är mellan 80-85 år. Detta innebär att många äldre människor väntar med att flytta tills

det krävs sett till deras hälsa eller att deras behov av gemenskap eller service ökat⁴.

Hur länge människor bor på ett vanligt trygghetsboende varierar mellan kommuner. I någon kommun hände det att individer spenderade livets slutskede i trygghetsbostäderna snarare än vård- och omsorgsboende, där de fick stöd av hemtjänst. I andra kommuner var detta mindre förekommande. Både kommunala bolag och socialtjänsten i andra kommuner var dock rörande överens om att behovet av boendeformen vård- och omsorgsboende minskade. Den drivande faktorn i detta var att när det trygghetsboende fyller det glapp som finns mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende minskar det direkta behovet av platser.

Värden eller värdinnan är central i konceptets framgång

Om en ny modell för trygghetsboende ska införas är ett centralt koncept att en värd eller värdinna anställs för att tillsammans med hyresgästerna möjliggöra gemensamma aktiviteter och skapa förutsättningar för värdefulla kontakter, möten och gemenskap bland de boende. Han eller Hon bör också ansvara för att skapa en fungerande samverkan med lokala ideella organisationer.

Detta koncept har varit lyckat i de andra kommuner och bidrar till att minska ensamheten och öka enkelheten för de boende. Det är även en viktig del i att skapa gemenskap genom aktiviteter, då det oftast krävs en samordnande kraft för att detta ska lyckas. Det är troligtvis bristen på en sådan lösning som bidragit till att seniorboende 70+ inte fungerar ändamålsenligt.

Värden eller värdinnan har en allt-i-allo funktion där hyresgästerna avgör vad som är rimligt för han eller hon att fokusera på. Exempel på aktiviteter i andra kommuner är att värden eller värdinnan anordnar catering för de boende, bokar kulturella evenemang, föreläsare eller andra aktiviteter som kräver planering. Sådana aktiviteter är också efterfrågade i de enkät som skickades ut under 2021.

Värden eller värdinnan är inte vårdpersonal och ska inte ha vårdansvar. En sådan särskiljning har lyfts fram som viktig av flera kommuner som intervjuats. Det är viktigt att det inte är de som vårdar personen som sen också bidrar till de gemensamma aktiviteterna. Därför bör det kommunalägda bolaget ansvara för att anställa en sådan värd eller värdinna som betalas genom en avgift på hyran. Eventuella vårdbehov sköts av hemtjänst om beslut om detta finns från kommunen.

⁴ Gebert Persson och Bellman (2015).

En gemensamhetslokal ska finnas

Enligt den modell som föreslås ska det finnas en gemensamhetslokal i samma byggnad eller i direkt anslutning till trygghetsboendena. I detta bör finnas ett kök och möjligtvis en övernattningslokal. I övrigt bör samlingslokalen växa fram i samråd mellan värdinna, boende och det kommunala bolaget. Det är upp till de boende vad de vill använda sin gemensamhetslokal till.

Modellen för seniorboende 70 + bör fasas ut

Den modell som existerar för seniorboende 70 + bör över tid fasas ut och ersättas med modellen som beskrivs ovan. Detta är möjligt att genomföra om en värdinna anställs, då de flesta seniorboende 70 + har tillgång till en gemensamhetslokal. Hur detta hanteras bör dock vara en fråga för det kommunalägda bolag som tar över fastigheterna om ovanstående förslag om skiftat ägande genomförs. Det förs dock en diskussion i nästa kapitel om en möjlig omställning av seniorboende 70+ till biståndsbedömda alternativt vanliga trygghetsbostäder.

Vanliga trygghetsbostäder kan minska behov av biståndsbedömt trygghetsboende

Som tidigare beskrivit i inledningskapitlet har ett beslut tagits i socialnämnden om att införa biståndsbedömda trygghetsbostäder, men inga lägenheter används i enlighet med boendeformen idag.

Skillnaden mellan den modell som föreslås ovan och biståndsbedömda lägenheter är i grunden endast ett biståndsbeslut från kommunen, där kommunen i enlighet med beslutet ska bistå med en lägenhet. I vanliga trygghetsbostäder gäller istället bostadskö och kötid. Det huvudsakliga syftet för boendeformerna är egentligen samma, där äldre ska få känna en minskad isolering och ökad gemenskap, trygghet och närhet till service. Om en välfungerande marknad för trygghetsbostäder implementeras kommer också antalet biståndsbedömda lägenheter minska i behov. Detta förutsätter dock att antalet trygghetsbostäder enligt ovanstående modell implementeras och ökar i antal.

Att fokusera på vanliga trygghetsbostäder kan vara gynnsamt i att det skapar större möjligheter till ekonomisk investering, då fler kan ta del av bostäderna. Detta har andra kommuner lyft fram som viktigt, då det krävs en viss kvantitet av bostäder för att ekonomin ska gå runt vad det gäller den omkringliggande servicen, exempelvis värdinnan. Det krävs också en viss kvantitet av boende för att öka möjligheten till gemenskap. De kommuner som kommunen intervjuat med en modell likt den som föreslagits påpekar att ungefär 50 vanliga trygghetsbostäder bör byggas inom ett sammanhängande område för att ekonomin ska gå runt och att förutsättningarna för gemenskap ska vara tillräckliga.

Att det kommer finnas ett stort behov av biståndsbedömda trygghetsbostäder bedöms som osannolikt av socialförvaltningen, som i sin senaste lokalutblick gjorde följande bedömning:

Tabell 3 Lokalbehov biståndsbedömda trygghetsbostäder 2023-2032

Lokalbehov	Antal i nuläge	Antal i beståndet	Totalt behov 2023	Totalt behov 2027	Totalt behov 2032
Biståndsbedömda trygghetsbostäder	0	0	5	10	10

Källa: Socialnämndens lokalutblick 2021

Det innebär att relativt få biståndsbedömda trygghetsbostäder väntas behövas till och med 2032. Att istället fokusera på vanliga trygghetsbostäder på den reguljära bostadsmarknaden ger ett betydligt större mervärde samtidigt som bostäderna har samma syfte och utformning. Hur en sådan prioritering ska ske rent praktiskt diskuteras vidare under nästkommande kapitel.

Hur kan kommunen möta efterfrågan på bostäder för äldre?

I kapitlet analyseras hur andra kommuner framgångsrikt arbetat med äldres boende, vilken efterfrågan som finns i kommunen och hur kommunen kan öka antalet bostäder som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. I slutet av kapitlet rekommenderar utredningen ett antal alternativ för att möta efterfrågan som finns.

Lärdomar från andra kommuner – hur möter de efterfrågan?

I de intervjuer och samtal som genomförts med andra kommuner och kommunala bolag framgår flera viktiga aspekter i arbetet med äldres boende, där tre delar varit återkommande för att kunna möta efterfrågan:

- Ha ett långsiktigt perspektiv i planeringen
- Fokusera på livskvalitet inte äldreboende
- Arbeta kommun- och koncernövergripande

Kommunen bör aktivt utgå från dessa principer i planeringen av bostäder för äldre. De förklaras mer ingående under respektive rubrik nedan.

Ha ett långsiktigt perspektiv i planeringen

Kommunen saknar idag en långsiktig plan för hur bostadsmarknaden för äldre ska se ut. Många av de kommuner som idag har en fungerande bostadsmarknad började sitt arbete för ungefär 15 år sedan, där de formulerade en bred strategi som de nu implementerat. Kommunerna har i ett tidigt skede identifierat vilket behov som finns på lång sikt, vilken typ av bostäder som efterfrågas och vilka verktyg som ska användas för att möjliggöra en välfungerande bostadsmarknad för äldre.

Kommunen bör därför implementera en sådan långsiktig planering framåt. I detta ingår att skapa en gemensam målbild för hur äldre boende ska se ut med utgångspunkt i ovanstående utredning, riktlinjer för bostadsförsörjning, äldreomsorgsplan och översiktsplanen som planeras att tas fram 2023.

Fokusera på livskvalitet för äldre – inte ”äldreboende”

Något som var tydligt i intervjuerna med andra kommuner är att de i sin planering och kommunikation inte fokuserar på äldre som en homogen grupp, utan som en naturlig del av bostadsmarknaden där det finns varierad efterfrågan och varierade förutsättningar. Många avrådde kommunen från att fokusera på äldreboende som ett koncept, utan snarare ha ingången att

livskvaliteten för äldre ska förbättras genom att förbättra valmöjligheterna på bostadsmarknaden utefter de individuella behov som finns.

Utredningen instämmer i de intervjuade kommunernas synpunkter och anser att kommunen bör ha som ingångspunkt att försöka skapa långsiktiga lösningar med fokus på livskvalitet för individen. I detta innebär att planera bostäder med syfte att skapa en mängd valmöjligheter, utöver det ordinära boendet, som tillgodoser olika individuella behov inom gruppen äldre.

Livskvalitet innebär inte heller enbart vårdfrågor. Det är lätt att diskussionen om äldres boende fastnar i diskussioner om vilken vård som ska ges och hur vård kan möjliggöras. Detta är en del av frågan, men långt ifrån allt som har med äldres boende att göra. Inte alla som flyttar in på ett vanligt trygghetsboende har hemtjänst. I Ljungbys senaste trygghetsboende har ungefär hälften hemtjänst. Andra exempel är Vaggeryd som satsar på en fin yttre miljö som en viktig aspekt i att skapa livskvalitet. I Falkenberg dominerade begreppen attraktiv livsmiljö och gemenskap i deras senaste satsning.

Arbeta kommun- och koncernövergripande

Precis som med andra bostadsförsörjningsfrågor är det viktigt att kommunen och dess bolag arbetar förvaltning- och bolagsövergripande gällande äldres boende. Som det konstaterades i diskussionen kring ägandefrågan har ett glapp uppstått i vem som ska driva frågan om boende för äldre på den reguljära bostadsmarknaden, vilket lett till en orimlig förväntan på socialförvaltningen och deras särskilda boendeformer.

Det är endast en liten del av de äldre som berörs av de särskilda boendeformer som finns i kommunen. Bostadsfrågan för äldre är betydligt större än så och innefattar även vanliga bostäder, infrastruktur, lokaler och andra kommunala angelägenheter.

I de intervjuade kommunerna tas hänsyn till detta på ett bättre sätt än vad Gislaveds kommun gör i dagsläget. Detta innebär att det finns en tydlig ansvars- och mandatfördelning samt kunskapsdelning mellan olika förvaltningar.

Antalet trygghetsbostäder behöver bli fler för att möta efterfrågan

Utredningen bedömer att det idag finns för få tillgängliga bostäder som syftar till att överbygga glappet mellan ordinära bostäder och vård- och omsorgsboende, vilket är en konsekvens av det glapp i ansvar som existerat inom kommunen under en längre period. Fler bostäder med sådant syfte måste tillkomma för att det en välfungerande bostadsmarknad för äldre kan ta form, där de flyttkedjor som önskas i uppdragsbeskrivningen möjliggörs.

Utifrån kommunens boendeformer finns det därmed för få seniorbostäder/vanliga trygghetsbostäder för att möta efterfrågan. Det bedöms även finnas för få biståndsbedömda trygghetsbostäder. Det är dock svårare att bedöma behovet av biståndsbedömda trygghetsbostäder eftersom de är biståndsbedömda, vilket gör att de styrs av hur många som söker och tilldelas utifrån rådande bedömningsgrunder. Som diskuterat ovan kan en brist på biståndsbedömda trygghetsbostäder lösas av vanliga trygghetsbostäder.

Notera att ovanstående bedömning gäller olika former av trygghetsboende, inte vård- och omsorgsboende. Där bedömer kommunen ett överskott av platser under en tid framöver.

Kommunens åldersstruktur förändras – vi blir fler äldre

En viktig aspekt i efterfrågan är den demografiska utvecklingen. I befolkningsprognosen för Gislaveds kommun prognosticeras en utveckling mot en större andel och ett större antal äldre år 2030. Detta visas i tabell 4 nedan. Sammantaget förändras åldersstrukturen genom att den yngre befolkningen minskar samtidigt som den nuvarande befolkningen bor kvar i kommunen i takt med att de åldras. Detta innebär att personer i befolkningen som är över 65 år kommer öka i antal och dessutom utgöra en större andel av befolkningen.

I tabell 4 nedan presenteras befolkningsförändringen i kommunen fram till 2031. Det är tydligt att det framförallt är de över 80 som ökar mest, både procentuellt och i absoluta tal.

Tabell 4 Befolkningsförändring 2021-2031

	0-19 år	20-64 år	65-79 år	80 år eller äldre	Total befolkning
2021	7 278	16 042	4 456	1 764	29 541
2025	7 117	15 706	4 460	1 970	29 254
2031	6 917	15 128	4 714	2 236	28 994
Total förändring fram till 2031	- 362	- 914	+ 258	+ 472	- 547

Källa: Statisticon 2022

Det är även möjligt att studera var i kommunen ökningen av äldre sker. Detta görs med en lite äldre befolkningsprognos (från maj 2021), då årets siffror ännu inte hunnit beräknas av kommunens upphandlade konsult. Skillnaden i antal ska dock inte överskattas, men det råder mindre skillnader utifrån att dödligheten var lägre än väntat 2021.

I tabell 4 nedan visas antalet och andelen äldre i kommunens olika delområden. Det finns i praktiken ingen skillnad i bosättningsmönster mellan 65-79 åringar och de som är över 80 år, vilket gör att de redovisas som en grupp. Noterbart är att flest äldre till antalet bodde 2020 i Gislaveds tätort,

följt av Anderstorp tätort och Smålandsstenar tätort. Gislaved och Anderstorp är bostadsort för 48 % av de som är 65 år eller äldre.

Även befolkningsprognosen på delområdesnivå ingår i tabellen, vilket uppskattar att antalet äldre förväntas öka med 449 personer i tätorterna och 267 personer i landsbygdsområdena fram till 2030. Det framgår att Gislaveds tätort och det tillhörande landsbygdsområdet står för hälften av den totala ökningen av äldre. Inkluderas även prognosen för Anderstorp tätort och Anderstorps landsbygdsområde är det 60 % av den totala ökningen som kommer från dessa områden.

Vad det gäller fördelning mellan landsbygd och tätort bodde 80 % av de över 65 år i tätorterna och 20 % i landsbygdsområden år 2020. Dessa siffror förväntas vara 78,5 % respektive 21,5 % år 2030.

Tabell 5 Antal och andel boende per delområde, 65 + år

	Antal personer över 65 år som bor i delområdet 2020	Andel av alla över 65 år som bor i delområdet 2020	Antal personer över 65 år boende i delområdet 2030	Andel av alla 65 + som bor i delområdet 2030
Anderstorp tätort	998	16 %	1046	15 %
Anderstorp landsbygd	64	1 %	91	1 %
Reftele tätort	325	5 %	324	5 %
Reftele landsbygd	337	5 %	411	6 %
Hestra tätort	344	6 %	381	6 %
Hestra landsbygd	135	2 %	143	2 %
Gislaved tätort	1 941	32 %	2215	32 %
Gislaved landsbygd	241	4 %	328	5 %
Burseryd tätort	209	3 %	251	4 %
Burseryd landsbygd	166	3 %	192	3 %
Broaryd tätort	96	2 %	96	1 %
Broaryd landsbygd	123	2 %	154	2 %
Smålandsstenar tätort	913	15 %	974	14 %
Skeppshult tätort	93	2 %	80	1 %
Villstad landsbygd	162	3 %	176	3 %

Källa: Statisticon (2021)

Sammanfattningsvis förväntas fördelningen mellan landsbygd och tätorter vara relativt stabil över tid. Det som befolkningsprognosen framförallt belyser är att antalet äldre kommer öka i hela kommunen, vilket innebär fler äldre både i tätorterna och på landsbygden. Störst total ökning sker i området som innefattar Gislaved och Anderstorps tätorter och

landsbygdsområden. Här kommer fortsatt nästan hälften av de äldre bo och verka.

Genomförda beräkningar visar ett tydligt underskott på olika former av trygghetsbostäder

Som analysen av den demografiska utvecklingen visar kommer fler äldre finns i kommunen framöver. Med utgångspunkt i den demografiska utvecklingen för äldre, nuvarande efterfrågan på seniorbostäder 70 + samt med antaganden att halva köbildningen ska byggas bort gör en uppskattning av hur många bostäder som behöver tillkomma göras. Ett antagande görs om att efterfrågan är konstant över tid och över befolkningen. I tabell 6 nedan presenteras beräkningarna.

Tabell 6 Prognosticerat behov av seniorbostäder 2030

	2030
Antal seniorbostäder som behöver tillkomma med mål om att bli av med halva köbildningen	+ 211

Källa: Statisticon (2021a) och kommunens egna beräkningar

I detta bör dock vissa faktorer tas i beaktande. Troligtvis finns en del som skrivit upp sig i förtid och inte har ett behov av flytt för tillfället. Dessutom kan det faktum att det är två olika köer leda till att en person står i två köer och därför räknas dubbelt. Detta bedöms dock inte förekomma i så hög grad enligt de aktörer som ansvarar för köerna, men eftersom statistik saknas kan det inte uteslutas.

En annan faktor är att vid en analys av bostadsmarknadsenkäten från boverket tydliggörs det att det är få kommuner med motsvarande befolkning som har över 200 trygghetsbostäder, trots att de har angett att det råder balans på marknaden för boendeformen. Detta tyder på ett avtagande intresse (det vill säga att efterfrågan inte är konstant så som i beräkningen). Beräkningarna väger inte heller in betalningsvilja och hyresnivåer, vilket skiljer sig från kommun till kommun. Slutligen utgår beräkningen från befolkningsgruppen som är 70 år och över, trots att medelåldern är betydligt högre än så i trygghetsboende.

Med detta i åtanke bör eventuella nya trygghetsboende införas etappvis, där efterfrågan utvärderas i takt med att boendeformen växer fram.

Vanligt trygghetsboende kan subventioneras av både kommunen och staten

För att motverka höga produktionskostnader och stimulera nyproduktion införde regeringen investeringsstöd för äldreboende år 2016.

Investeringsstöd är en form av subvention för nyproduktion där staten går in och betalar en viss del av kostnaden för byggnationen. Den finns både för särskilda boendeformer, det vill säga biståndsbedömdas trygghetsbostäder,

och vanliga trygghetsbostäder på den reguljära bostadsmarknaden. Totalt finns tre varianter av insatser som täcks av stödet. Dessa är:

1. Ny- eller ombyggnad av särskilda boendeformer för äldre
2. Ny- eller ombyggnad av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden
3. Anpassning av gemensamma utrymmen i hyres- eller bostadsrättshus

Investeringsstödet för äldreboendebostäder har inte använts i särskilt hög grad i kommunen. Dessutom avser alla projekt som söks i närtid punkt tre i ovanstående lista, där alla omfattat anpassningsåtgärder.

Det är även möjligt för en kommun att införa en form av subvention till alla aktörer som uppför ett trygghetsboende. En sådan modell används bland annat i Eslöv, Västerås och Österåker kommun. Detta innebär att kommunen betalar en summa för varje lägenhet om året för att upprätthålla en anställd värd eller värdinna. I Eslöv kommuns fall är det 10 000 per lägenhet och år. Modellen är populär men den kan inte antas ha någon effekt på mängden nyproduktion av trygghetsbostäder.

Fyra alternativ för fler trygghetsboende i kommunen

Utredningen har tagit fram fyra alternativ till hur fler trygghetsboende kan möjliggöras i kommunen. Texten är upplagd på ett sådant sätt att först beskrivs alla möjliga alternativ, sedan presenteras det som utredningen rekommenderar under en separat rubrik. Alternativen som finns för att öka antalet bostäder är följande:

- Alternativ 1: nyproduktion genom kommunalägt bolag
- Alternativ 2: nyproduktion genom markanvisning
- Alternativ 3: ombildning av vård- och omsorgsboende/seniorbostäder
- Alternativ 4: ombildning av ordinära bostäder

Det skiljer sig i vad som är möjligt att genomföra beroende på om det är biståndsbedömt trygghetsboende eller vanligt trygghetsboende som ska införas. Detta beror på att den förstnämnda boendeformen är en särskild boendeform i enlighet med socialtjänstlagen och den sistnämnda en boendeform på den reguljära bostadsmarknaden. Detta innebär att det råder olika juridiska förutsättningar, framförallt i relation till lagen om offentlig upphandling, då vid biståndsbedömda trygghetsboenden förbinder sig kommunen i praktiken att betala hyra genom socialförvaltningen då de har exklusiv rätt till biståndsbedömning och anvisning av personer till boendeformen. Därför måste dessa diskuteras separat.

Alternativ I: Nyproduktion genom kommunalägt bolag

Alternativet innebär att kommunen ger i uppdrag till ett kommunalägt bolag att producera nya lägenheter.

Vanliga trygghetsbostäder

Kommunen har möjlighet att ge i uppdrag till det kommunalägda bolag som får huvudansvaret för äldres boende att bygga vanliga trygghetsbostäder enligt ovanstående modell. Detta hade reglerats genom det särskilda ägardirektivet. En projektgrupp med det kommunalägda bolaget, socialförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen bör etableras för att göra en mer konkret plan för genomförande.

Exakt vad kostnaden för nyproduktion innebär för kommunen är svårt att fastställa i en utredning av rådande omfattning. Det senaste projektet som genomförts underliknande förutsättningar var Ljungby som byggde 54 lägenheter med en kalkyl på 93,5 miljoner. Ljungby kommuns förutsättningar är liknande som Gislaveds kommun, givet förändringar i kostnad för byggmaterial och andra rörliga faktorer som kan tänkas påverka. Därför kan en liknande kostnad antas vara rimlig.

Nästa fråga är var en nyproduktion i så fall skulle kunna uppföras. Sett utifrån de demografiska förändringarna kommer flest äldre tillkomma i Gislaved och Anderstorp (räknas som en enhetlig marknad) samt Smålandsstenar. Detta anses därmed vara de bästa alternativen för nyproduktion.

Biståndsbedömda trygghetsbostäder

Kommunen kan också ge i uppdrag till det kommunalägda bolag som får huvudansvaret för äldres boende att bygga biståndsbedömda trygghetsbostäder. Socialförvaltningen skulle sedan skriva avtal med det kommunalägda bolaget och anvisa boende till de olika lägenheterna. Här är det viktigt att notera lagen om offentlig upphandling och om den kan undantas eller inte. Om det kommunalägda bolaget bygger nyproduktion av biståndsbedömda trygghetsbostäder gäller olika förutsättningar beroende på hur bolagen som äger fastigheterna är formerade. Detta beror det så kallade teckalundantaget. Mycket i detta fall är dock osäkert då det saknas fastställd praxis.

Teckalundantaget gäller intern upphandling, där specifika undantag görs om den upphandlande myndigheten kontrollerar den part som ingår i avtalet. Två kriterier måste i så fall vara uppfyllda för reglerna för LOU ska kunna undantas: verksamhetskriteriet och styrningskriteriet.

För att kontrollkriteriet ska vara uppfyllt ska kommunen ha samma kontroll över bolaget som över sin egen förvaltning. Detta innebär exempelvis att ett kommunalt fastighets- eller bostadsbolag ska vara

underställt sådan kontroll som gör det möjligt för kommunen att ha ett bestämt inflytande över bolagets strategiska mål och viktiga beslut. Om kommunen tillsätter bolagets styrelse och privat ägande saknas i bolaget är i regel kontrollkriteriet uppfyllt.

För att verksamhetskriteriet ska vara uppfyllt ska det kommunalägda bolaget bedriva mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande myndighetens räkning. Verksamheten ska alltså huvudsakligen utövas åt den upphandlande myndigheten. Vanligtvis sker bedömningen på de senaste tre åren innan tilldelningen av kontrakt. Verksamhetskriteriet kan ske genom flera led, det vill säga flera kommunalägda bolag, så länge kriterierna är uppfyllda.

Kontrollkriteriet brukar i regel vara uppfyllt när det kommer till kommunala allmännyttiga bostadsbolag. Svårigheten brukar istället ligga i huruvida verksamhetskriteriet är uppfyllt. Frågan om ett kommunalt allmännyttigt bostadsbolag bedriver sin verksamhet mot kommunen eller kommuninvånarna är inte besvarad i praxis. En möjlig tolkning är att ett kommunalt bostadsbolag bedriver sin verksamhet mot kommuninvånarna, det vill säga mot privatpersoner i form av upplåtelse av hyresrätter. Att hyra ut bostäder till privatpersoner är i regel inte en verksamhet som utförs mot kommunen.

Med enklare formuleringar kan det konstateras att med ett kommunalägt bolag som äger kommunens fastigheter med verksamhetslokaler är teckalandantaget gällande. Gällande det kommunala bostadsbolaget, med privatpersoner som huvudsaklig verksamhetsmottagare, är det svårt att ge ett definitivt svar.

Vilka för- och nackdelar finns?

Fördelen med att från grunden bygga ett nytt boende är att det blir möjligt att helt och hållet implementera den modell för vanligt trygghetsboende som föreslås ovan. Detta ter sig svårare att göra genom andra alternativ.

Som tidigare konstaterat krävs en viss kvantitet av bostäder för att på bästa sätt implementera den modell som föreslås, där en värdinna anställs och en gemensamhetslokal tillskapas. I de intervjuade kommunerna Ljungby och Vaggeryd byggdes ca 50 lägenheter i respektive projekt, vilket anses vara ett bra riktmärke för ett projekt med nyproduktion i Gislaveds kommun. Det är svårt att nå upp i en sådan kvantitet på några andra sätt, till exempel ombildning av vård- och omsorgsboende eller ombildning av reguljära bostäder.

När nyproduktion tillkommer genom ett kommunalägt bostadsbolag kommer kommunen också inneha kontroll och styrmöjligheter på ett helt annat sätt än om det är privata aktörer som bygger. Detta kan vara positivt i framtiden för att bättre styra bostadsmarknaden för äldre.

Det är också så att nyproduktion kan, givet att teckalundantaget gäller, ge möjlighet att införliva både biståndsbedömda trygghetsboende samt vanliga trygghetsbostäder i samma fastighet. Eftersom biståndsbedömda lägenheter och vanliga trygghetsbostäder endast skiljer sig genom ett biståndsbeslut är det inte samma problematik som vid det som benämns flexibla boenden, där vård- och omsorgsplatser blandas med biståndsbedömda trygghetsbostäder. Sett till den juridiska osäkerheten är detta dock behäftat med risk.

En negativ aspekt är att kostnaden för nyproduktion är högre än de andra föreslagna alternativen och att tidshorisonten för genomförandet är långt.

Alternativ 2: Nyproduktion genom markanvisningsavtal

En markanvisning är en överenskommelse mellan Gislaveds kommun och en byggherre som ger den sistnämnda ensamrätten att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om att överlåta eller upplåta ett kommunägt markområde för bebyggande.

Genom markanvisningsavtal kan kommunerna ställa villkor som styr inriktningen på bostadsbyggandet. Det innebär att det är möjligt att ställa krav på att det är ett vanligt trygghetsboende för äldre som ska byggas av den privata aktören.

Vanliga trygghetsbostäder

Om markanvisning ska användas bör ett uppdrag ges till tekniska förvaltningen att i enlighet med riktlinjerna för mark, markanvisning och exploateringsavtal ta fram ett förslag för markanvisning av trygghetsbostäder.

Enligt kommunens riktlinjer kommunal mark, markanvisningsavtal och exploateringsavtal är två typer av markanvisning i synnerhet aktuella för Gislaveds kommun:

- Direktanbud
- Anbudsförfarande

Ett direktanbud är inte aktuellt för markanvisning av trygghetsbostäder då det enligt kommunens riktlinjer för markanvisning gäller områden med låg efterfrågan och det måste inkomma en intresseanmälan till kommunen.

Vid ett anbudsförfarande bjuder kommunen öppet ut aktuell markanvisning på marknaden genom annonsering på kommunens hemsida och via utskickade inbjudningar till bostadsmarknadens aktörer. Annonseringen ska tydliggöra att det är trygghetsboende som ska byggas och de andra krav som ställs på byggnationen. Från inkomna intresseanmälningar utser sedan kommunen ett antal aktörer som får

vidareutveckla sina projektförslag utifrån preciserade förutsättningar och villkor.

Markanvisningen ska erbjudas på ett avgränsat markområde eller fastighet som saknar en lagakraftvunnen detaljplan för flerbostäder eller grupphusbyggnation. Upprättandet av ny detaljplan med tillhörande utredningar bekostas av byggherren, om inte annat avtalas.

Förslagen granskas och utvärderas därefter av en förvaltningsövergripande jurygrupp ledd av kommunens stadsarkitekt. Jurygruppen ansvarar för att lämna förslag till beslut till politiken gällande markanvisningen. Kommunstyrelsens näringsutskott (KSNU) är den instans som beslutar vilken av byggherrarna som tilldelas markanvisningen. Genomförandeprocessen och marköverlåtelsen regleras i separata avtal som följer efter positivt politiskt beslut och tecknandet av ett markanvisningsavtal.

Kommunen bekostar inte något av produktionen utan det fungerar som vanlig privat nyproduktion. Inga kostnader tillkommer heller för kösystem eller drift, utan allt sker i privat regi.

De mest rimliga platserna att utföra en markanvisning genom anbudsförfarande är i de tätorter där efterfrågan på trygghetsbostäder kan vara högst, vilket då gynnar investeringsviljan hos privata aktörer. Utifrån den demografiska utvecklingen som tydliggjordes innan är detta Gislaved, Anderstorp, Smålandsstenar eller Hestra. Det ska dock uppfylla de krav som ställs i modellen för vanliga trygghetsbostäder, det vill säga att de har närhet till service.

Biståndsbedömda trygghetsbostäder

Det bedöms inte vara möjligt att tillskapa biståndsbedömda trygghetsbostäder genom markanvisning. Detta beror på att biståndsbedömda trygghetsbostäder kommer att omfattas av LOU vid tilldelning till privat aktör.

Detta kan förklaras genom följande scenario: Om kommunen hade genomfört en markanvisning i syfte att låta en byggherre uppföra biståndsbedömt trygghetsboende i kommunen hade fastigheten överlåtits till byggherren som då bygger bostäderna. Byggherren blir då ägare och erhåller tillstånd från IVO för att drifva det biståndsbedömda trygghetsboendet. I egenskap av beslutsfattare avseende bistånd hade kommunen haft en exklusiv rätt att förmedla samt ingå hyreskontrakt för boendena. Kommunen hade i sin tur tecknat hyreskontrakt i andra hand med respektive person som beviljats bistånd.

Byggherren har i detta fall utfört en prestation genom att uppföra det biståndsbedömda trygghetsboendet. Kommunens motprestation består i att erlagga hyra (vari kostnaderna för uppförandet av boendet är inkluderat),

vilket innebär att byggherren får en ekonomisk förmån i utbyte mot sin prestation. Vidare har kommunen, som en följd av markanvisningsavtalet och i den efterföljande egenskapen av förstahandshyresgäst, garanterats en tillgång till boendet för att använda det för offentliga ändamål. Denna garanterade tillgång innebär att kommunen har ett direkt ekonomiskt intresse i upphandlingsrättslig mening. Upphandlingsplikten skulle kvarstå även för det fall kommunen inte skulle vara part i hyresförhållandet, det vill säga den biståndsbeviljade ingår själv hyreskontrakt med hyresvärden. Vid den situationen har kommunen alltjämt ett direkt ekonomiskt intresse eftersom kommunen får sitt behov av biståndsbedömda trygghetsboenden tillgodosett samt att nödvändiga biståndsbeslut ger kommunen en exklusiv rätt att förse boendet med hyresgäster.

Vilka krav är möjliga att ställa i en markanvisning?

Det är möjligt att ställa vissa krav på modellen som ska gälla för vanliga trygghetsbostäder. Bland annat är det möjligt att ställa krav på att en värdinna ska anställas som betalas av en avgift på hyran.

Det kan också exemplifieras att lokaler ska finnas för de boende, till exempel gemensamhetslokal.

Exakt vilka krav som bör ställas i en eventuell markanvisning bör arbetas fram enligt den gällande processen i markanvisning, med hänvisning till ovanstående förslag till modell för vanligt trygghetsboende.

Vilka för- och nackdelar finns?

Den tydligaste fördelen med markanvisning är att kostnaden för vanliga trygghetsbostäder inte hamnar på den kommunala budgeten, utan på bostadsmarknadens parter (kommunalägda bolag får delta i markanvisningar, men då görs det i enlighet med grunduppdraget). Samtidigt kan kommunen välja mellan olika alternativ utifrån det som anses passa bäst på lång sikt. Att produktionskostnaden underlättas av investeringsstöd för äldreboende ökar dessutom investeringsviljan för bostadstypen.

Nackdelarna är att kommunen inte har kontroll över bostäderna och därmed tappar styrförmågan och omställningsmöjligheterna på lång sikt. Detta kan dock med fördel lämnas till marknadens mekanismer (om intresset inte finns för trygghetsbostäder om kommer de troligtvis ställas om till vanliga bostäder). Om privata aktörer använder investeringsstöd kommer de användas som trygghetsbostäder i minst åtta år, men sedan är det fritt att ändra bostadsform.

Alternativ 3: Ombildning av vård och omsorgsboende eller seniorbostäder 70+

Det tredje alternativet är egentligen tre alternativ inbakat i ett:

1. Ett vård- och omsorgsboende ombildas till biståndsbedömda trygghetsbostäder
2. Ett seniorboende 70 + ombildas till biståndsbedömda trygghetsbostäder.
3. Både ett vård- och omsorgsboende samt intilliggande seniorbostäder omvandlas till vanliga trygghetsbostäder enligt modellen som föreslagits ovan.

I utredningen har ett antal kriterier utarbetats för att bedöma om en ombildning av vård- och omsorgsboende på sikt bidrar till att efterfrågan möts och en välfungerande bostadsmarknad för äldre implementeras. Kriterierna styr också var det är lämpligt att genomföra ombildningar. Kriterierna är följande:

- Ombildningen bidrar till att överbrygga glappet mellan vård- och omsorgsboende och ordinärt boende.
- Ombildningen ger en tillräcklig kvantitet av bostäder.
- Ombildning sker där service kan vara säkerställt över tid (t.ex. frisör, kollektivtrafik, matbutik, apotek)
- Ombildningen bidrar till minskade kostnader på sikt

Idag har de olika möjligheterna för ombildning av vård- och omsorgsboende svårt att möta alla dessa krav, vilket innebär att det inte ska ses som en fulländad lösning på det problem som finns på bostadsmarknaden för äldre. Det finns dock vissa fördelar med en sådan lösning.

Vad det gäller ombildning av seniorbostäder 70 + till biståndsbedömda trygghetsbostäder är det också en svårighet med att uppfylla den första och sista punkten.

En ombildning av både vård- och omsorgsboende och intilliggande seniorbostäder till vanliga trygghetsbostäder är det alternativ som bäst lever upp till ovanstående kravställning, men ger inte en särskilt stor mängd nya lägenheter.

Ombildning av vård- och omsorgsboende till biståndsbedömda trygghetsbostäder

Att ombilda vård- och omsorgsboende till biståndsbedömda trygghetsboende har utretts av socialförvaltningen tidigare i ett antal omgångar. Dessa slutsatser anses fortfarande till stor del vara relevanta och vägs in i utredningen. Nedan diskuteras de kriterier som ställts som krav för att en ombildning ska anses vara rimlig var för sig.

Ombildningen bidrar till att överbrygga glappet mellan vård- och omsorgsboende och ordinärt boende

Ett av de huvudsakliga argumenten i utredningen är att kommunen idag saknar en välfungerande boendeform som bidrar till att överbrygga glappet mellan vård- och omsorgsboende och ordinärt boende samt att det totalt finns för få tillgängliga sådana bostäder. Att fler biståndsbedömda trygghetsbostäder möjliggörs genom en ombildning av vård- och omsorgsboende, där det idag råder överkapacitet, är positivt ut en sådan aspekt.

Det bidrar dock inte till att skapa vanliga trygghetsbostäder till en bredare målgrupp, som tidigare också poängterats som viktigt i utredningen. Det bör därför endast se som en kompletterande lösning på den brist som socialförvaltningen pekat på för sina biståndsbedömda trygghetsbostäder.

Ombildningen ger en tillräcklig kvantitet av bostäder

En ombildning av ett vård- och omsorgsboende kräver ombyggnation. Detta beror på att det råder olika regler för utformningen av bostäderna beroende på om det är ett biståndsbedömt trygghetsboende eller ett vård- och omsorgsboende. Detta har tidigare utretts av socialförvaltningen.

För vård- och omsorgsboende gäller Boverkets byggregler för särskilda boende (avsnitt 3:228). Den fastslår att för en mindre grupp boende, i särskilda boendeformer för äldre, får rum för matlagning och för daglig samvaro samt utrymme för måltider delvis sammanföras till gemensamma utrymmen.

En biståndsbedömt trygghetsboende är istället i grunden en vanlig lägenhet. I Boverkets byggregler (avsnitt 3:22) fastslås bland annat att det ska finnas rum eller avskiljbar del av rum för matlagning med inredning och utrustning för matlagning såsom, spis, ugn, kyl, frys och diskho med en inredningslängd på minst 1,8 m.

Den ovanstående skillnaden resulterar i att lägenheterna måste byggas om vid en ombildning av vård- och omsorgsboende till biståndsbedömt trygghetsboende. I utredningen kring Mariagården ansågs 40 vård- och omsorgsboende ge 28 biståndsbedömda trygghetsbostäder. En sådan kvantitet anses långt mer än tillräcklig sett till nuvarande prognosticerat behov på biståndsbedömda trygghetsbostäder.

En mer rimlig kvantitet av biståndsbedömda trygghetsbostäder kan antas tillskapas från Klockaregården, som idag inhyser 24 permanenta platser; vilket gett 10-15 biståndsbedömda trygghetsbostäder. Detta hade på ett bättre sätt mött det behovet som idag finns hos socialförvaltningen.

Ombildning sker där service kan vara säkerställt över tid (t.ex. frisör, kollektivtrafik, matbutik, apotek)

I många intervjuer har vikten av att kunna vara nära matbutiker, frisörer och andra serviceinrättningar en viktig aspekt i att trygghetsboende ska upplevas som attraktiva (detta gäller både biståndsbedömda och vanliga). I vissa av kommunens mindre orter kan inte sådan service garanteras på sikt, vilket är viktigt att väga in i ett eventuellt ombildningsbeslut. Därför bör en ombildning fokuseras till de största orterna.

Ombildningen bidrar till minskade kostnader på sikt

En ombildning hade med största sannolikhet bidragit med en minskad kostnad för socialförvaltningen, vilket konstaterats i tidigare utredningsuppdrag kring en ombildning av Mariagården i Smålandsstenar. Det är dock viktigt att poängtera att de tidigare beräknade kostnadsbesparingarna inte längre är aktuella eftersom budgetram och personalbemanning på socialförvaltningens boende är annorlunda jämfört med när de tidigare utredningarna genomfördes. Därför bör kostnaden utredas igen om en sådan ombildning ska ske. Om Klockaregården hade ombildats hade besparingarna troligtvis inte varit lika stora, eftersom boendet innehar färre platser.

Ombildning av seniorbostäder till biståndsbedömda trygghetsbostäder

Det andra alternativet innebär att delar av det nuvarande beståndet av seniorboende 70 + omvandlas till biståndsbedömda trygghetsbostäder. Detta diskuteras nedan utifrån de fastställda kriterierna.

Ombildningen bidrar till att överbrygga glappet mellan vård- och omsorgsboende och ordinärt boende

Både seniorboende och biståndsbedömda trygghetsbostäder vänder sig till den målgrupp som önskar ökad trygghet, minskad isolering samt närhet till service, vilka är de bostäder som utredningen konstaterat att det råder brist på. Det innebär att en ombildning från seniorbostäder till biståndsbedömda trygghetsbostäder inte ökar antalet bostäder för denna målgrupp, utan ger snarare företräde för de som socialförvaltningen i biståndsbedömningen bedömt behöva en sådan lägenhet. Det löser inte grundproblemet med dagens bostadsmarknad för äldre.

Bedömningen är att biståndsbedömda lägenheter troligtvis inte ensamt kan överbrygga det glapp som beskrivs, utan de är till hjälp för de personer som fått biståndsbeslut. Det är viktigt att notera att antalet individer som får biståndsbedömning inte är heltäckande för det behov av tryggare bostäder som finns, utan precis som kön till seniorbostäderna visar finns ytterligare grupper som kan vara aktuella för vanliga trygghetsboende/seniorboende. På

lång sikt anses därför inte förändringen påverka möjligheten att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Om en ombildning från seniorbostäder 70+ till biståndsbedömda trygghetsbostäder genomfördes skulle fortfarande nya vanliga trygghetsbostäder behöva tillskapas för att möta den efterfrågan som finns och kompensera bortfallet av seniorbostäderna.

Man kan tänka att en ombildning på kort sikt skulle kunna underlätta för socialförvaltningens förmåga att tilldela biståndsbedömda trygghetsbostäder, men det kommer ta tid att genomföra en sådan ombildning. Det som hade behövt hända är att kommunfullmäktige gett i uppdrag till fastighet- och servicenämnden att upprätta avtal med socialförvaltningen om hyra av lägenheterna på samma sätt som de idag hyr vård- och omsorgsplatser. Om det gäller AB Gislavedshus seniorboende 70 + bör ett sådant uppdrag formuleras i deras ägardirektiv. Det innebär också att de måste frångå det kösystem som finns etablerat idag. Detta bör då ske successivt i samband med att de som bor där idag flyttar ut och lägenheterna lediggörs.

Eftersom en person kan bo flera år i en sådan lägenhet kan det ta tid innan lägenheterna frigörs. AB Gislavedshus har tagit fram siffror kring hur länge deras nuvarande hyresgäster bott i deras seniorboende 70 +, vilket antas vara representativt för alla seniorboende 70 + i kommunen eftersom fastighet- och serviceförvaltningen saknar sådan statistik. Det är tydligt att många bor länge i sina lägenheter, vilket stärker påståendet om att en sådan ombildning inte hade kunnat ske på kort sikt.

Tabell 7 Genomsnittlig boendetid för nuvarande hyresgäster i seniorboende 70+

Ort	Hur länge de som bor där idag i genomsnitt har bott i sin lägenhet
Gislaved	62 månader
Anderstorp	51 månader
Reftele	41 månader

Källa: AB Gislavedshus (2022)

Den sista aspekten som bör uppmärksammas är att en ombildning av seniorbostäder 70+ till biståndsbedömda trygghetsbostäder innebär att de som väntat i kön prioriteras ned till förmån för de som fått biståndsbeslut av socialförvaltningen, vilket kan leda till besvikelse, oro och minskat förtroende för kommunen bland de som stått i kön en längre tid.

Ombildningen ger en tillräcklig kvantitet av bostäder

Som Tabell 1 redogjorde för finns idag 133 seniorbostäder fördelade på sex orter, där Hestra har lägst antal med 12 och Gislaved har flest med 32. En

ombildning till biståndsbedömda på en av orterna hade i så fall täckt det behov som socialförvaltningen bedömt finnas med god marginal. Det är snarare så att det riskerar att bli ett överskott av biståndsbedömda trygghetsbostäder, även om bara en ort väljs ut för ombildning.

Det som händer om det blir ett överskott på biståndsbedömda trygghetsbostäder är att efterfrågan på vanliga trygghetsbostäder kommer öka ytterligare, då socialförvaltningen får tomställda biståndsbedömda trygghetsbostäder.

Ombildning sker där service kan vara säkerställt över tid (t.ex. frisör, kollektivtrafik, matbutik, apotek)

Även i detta fall gäller att en ombildning bör ske i de större tätorterna för att kunna garantera en rimlig servicenivå över tid, där samma argument som för en ombildning av vård- och omsorgsboende är gällande.

Ombildningen bidrar till minskade kostnader på sikt

För hela den kommunala organisationen skulle en ombildning av seniorbostäder till biståndsbedömda trygghetsbostäder inte innebära några kostnadsskillnader. Det som riskerar att ske är att socialförvaltningen får mer kostnader, vilket beror på hur väl platserna fylls och hur internhyran mellan socialförvaltningen och fastighet- och service eller AB Gislavedshus formuleras.

Risken är, sett till att det krävs en biståndsbedömning för att få plats i ett trygghetsboende, att socialförvaltningen står med tomma lägenheter på samma sätt som de gör på sina nuvarande vård- och omsorgsboende. Detta eftersom det inte finns tillräckligt med personer att anvisa en lägenhet till. Den prognos som socialförvaltningen presenterat bör vara vägledande i vilken av orterna ett seniorboende ska bli biståndsbedömda trygghetsbostäder. Ombildas de största fastigheterna kommer det enligt prognosen finnas tomställda lägenheter även där.

En ombildning av både vård- och omsorgsboende och seniorboende 70+ till vanliga trygghetsbostäder är ett alternativ

Det finns en viss potential i att ombilda vård- och omsorgsboende och intilliggande seniorboende 70 + till vanliga trygghetsbostäder, snarare än att enbart fokusera på biståndsbedömda trygghetsbostäder. Detta eftersom det skapar möjligheten att införa den modell som föreslogs ovan för vanliga trygghetsbostäder.

Det konstaterades ovan att en ombildning av vård- och omsorgsboende till biståndsbedömda trygghetsbostäder ger en positiv effekt i att fler bostäder som syftar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende tillskapas. Det negativa är dock att det inte prognosticeras ett behov på fler än 10 lägenheter fram till 2030 och

dessutom, som tidigare konstaterat i utredningen, finns risken att biståndsbedömda trygghetsbostäder inte täcker hela den målgrupp som kan tänkas ha behov av en sådan boendeform.

Gällande ombildning av seniorboende 70 + till biståndsbedömda trygghetsbostäder anses detta inte ha en större effekt på den långsiktiga möjligheten att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende, eftersom det i praktiken inte tillkommer fler bostäder då de i grunden riktar sig till samma målgrupp. Det positiva är dock att det till viss del kan underlätta för socialförvaltningen att tydligare prioritera de som har ett biståndsbedömt behov av sådant stöd, snarare än kösystem med kötid som urvalskriterium. Det kommer dock troligtvis ta tid att genomföra en sådan ombildning då nuvarande hyresgäster måste flytta ut och ett hyresavtal formuleras innan socialförvaltningen kan anvisa personer till lägenheterna.

För att kunna skapa en långsiktigt fungerande bostadsmarknad för äldre måste också de grupper som inte täcks av de biståndsbedömda lägenheterna inkluderas vid en eventuell ombildning. En lösning på detta är att ett vård- och omsorgsboende och de anslutande seniorboendena 70 + ombildas till vanliga trygghetsbostäder där en värdinna anställs. I dessa bör det utredas om en viss andel av lägenheterna ska tillhandahållas socialförvaltningen som biståndsbedömda lägenheter.

Det finns två alternativ som möter de avgörande kriterier som lagts fram ovan: Klockaregården i Anderstorp och Mariagården i Smålandsstenar.

På Klockaregården i Anderstorp finns 24 platser på vård- och omsorgsboendet och 24 seniorboende 70 +. Om allting hade omvandlats, inkluderat den ombyggnation som kommer krävas på vård- och omsorgsboendet, kan möjligtvis 30-35 vanliga trygghetsbostäder frigöras (24 seniorboende 70+ plus det antal som kan byggas om till trygghetsbostäder i vård- och omsorgsboendet). Detta kan vara tillräckligt för att frigöra medel för den modell som föreslagits ovan, där en värdinna anställs och resterande regler införs. Det som även är en fördel är att Gislaveds tätort ligger geografiskt nära och de vård- och omsorgsboende som finns där har idag tomställda lägenheter. Detta innebär ett skifte mot att vård- och omsorgsboende koncentreras till Gislaveds tätort, samtidigt som Anderstorp får agera pilotprojekt till den nya modell för trygghetsboende som föreslås införas. AB Gislavedshus hade i sådana fall fått i uppdrag att genomföra ett sådant projekt då de äger fastigheten för Klockaregården.

De exakta kostnaderna för en ombildning har inte utretts fullt ut, utan bör utredas vidare om socialnämnden anser att det är något som de kan tänka sig genomföra.

Mariagården har redan utretts utifrån en möjlig ombildning, där vård- och omsorgsboendet skulle ombildas till biståndsbedömda trygghetsboende. I

anslutning till boendet finns även 16 seniorboende 70 +. Om seniorboende 70 + hade inkluderats och både vård- och omsorgsplatserna samt seniorbostäderna istället ombildas till vanliga trygghetsbostäder de istället hade ombildats till vanliga trygghetsbostäder hade totalt 40 vanliga trygghetsbostäder frigjorts. Detta hade också varit inom rimlig kvantitet för att införa modellen som föreslagits ovan.

Alternativ 4: Ombildning av ordinära bostäder

Ett sista alternativ är att ombilda vanliga lägenheter i AB Gislavedshus bostadsbestånd till antingen biståndsbedömda trygghetsbostäder eller vanliga trygghetsbostäder. Processen hade sett likadan ut oavsett om det var biståndsbedömda lägenheter eller inte, vilket gör att de diskuteras ihop.

Det som hade behövt genomföras var att kommunstyrelsen tillsammans med socialförvaltningen och AB Gislavedshus i nästkommande översiktsplan pekar ut ett bostadsområde som succesivt omvandlas till trygghetsbostäder i takt med att nuvarande hyresgäster flyttar ut. En sådan ombildning skedde i Eslövs kommun, där deras tidshorisont var ungefär 10-15 år.

Detta är en billig och bra lösning som möter efterfrågan på ett sätt som innefattar låga kostnader och en bättre anpassning av bostadsbeståndet efter rådande efterfrågan. Problemet är att kommunens bostadsmarknad inte kan vänta i 10-15 år för en sådan förändring, då de demografiska förändringarna inträffar tidigare. Detta betyder inte att man borde låta bli att utforska idén, utan snarare använda den som ett komplement till en snabbare process.

Det är viktigt att om en process om ombildning av vanliga bostäder startas ska kravet om att service ska kunna garanteras över tid gälla.

Utredningens förslag är att kombinera flera av alternativen

Utredningens huvudsakliga problembild är att det tomrum i ansvar som funnits i kommunkoncernen har lett till att för få boendialternativ och tillgängliga bostäder för äldre, särskilt gällande boendialternativ som kan överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Ovan presenterades fyra alternativ för att öka antalet sådana bostäder.

Ett viktigt vägval där ett ställningstagande krävs är hur kommunen på sikt ska möta den efterfrågan på bostäder för äldre som tydliggjorts genom enkäten som skickades ut 2021, antingen genom biståndsbedömning eller en mer generell modell.

Utredningen anser att på sikt kan en tillräcklig mängd vanliga trygghetsbostäder minska behovet av biståndsbedömda trygghetsbostäder, givet att de vanliga trygghetsbostäderna ökar i antal och att den föreslagna modellen implementeras på ett ändamålsenligt sätt. På sikt bör därmed vanliga trygghetsbostäder som är öppna för alla över 65 år vara den

dominerande boendeformer som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Detta skapar en mer öppen bostadsmarknad för äldre med fler alternativ.

På kort sikt finns ett behov av biståndsbedömda trygghetsbostäder enligt socialförvaltningen och det måste hanteras samtidigt som fler vanliga trygghetsbostäder tillskapas. Detta innebär att två parallella processer måste igångsättas, där dels socialförvaltningens behov på 10 biståndsbedömda trygghetsbostäder ska mötas samtidigt som vanliga trygghetsbostäder ska öka i antal och där den modell som föreslagits ska implementeras.

Därför föreslås följande kombination av alternativen ovan:

- Nyproduktion av vanliga trygghetsbostäder genom AB Gislavedshus ska utredas och ett fullständigt förslag ska lämnas för att ge möjlighet att bedöma kostnad och genomförande.
- Kommunen ska använda markanvisning för att möjliggöra fler vanliga trygghetsbostäder enligt utredningens föreslagna modell, företrädesvis i de områden i kommunen där service kan säkerställas över tid. Kraven i markanvisningen ska formuleras i samråd med kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen.
- Antingen Klockaregårdens eller Mariagårdens seniorbostäder 70 + bör successivt ombildas till biståndsbedömda trygghetsbostäder utefter socialförvaltningens behov.

De två första punkterna syftar till att öka antalet bostäder som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. De innebär också en omvandling av bostadsmarknaden för äldre, där vanliga trygghetsbostäder blir den huvudsakliga boendeformen för detta ändamål. Nyproduktion genom ett kommunalägt bolag samt genom markanvisning bör ge mellan 50-100 vanliga trygghetsbostäder, givet att det är möjligt för det kommunalägda bolaget att bygga samt att intresset finns bland privata aktörer i en markanvisning.

Den sista punkten är en mer kortsiktig och syftar till att minska det behov som socialförvaltningen har av biståndsbedömda trygghetsbostäder. Detta sker i så fall successivt i och med att de nuvarande hyresgästerna flyttar ut. Eftersom behovet fram till 2030 endast anses vara 10 lägenheter bör en sådan lösning kunna mäta socialförvaltningens behov till viss del, trots att det tar tid för dessa lägenheter att frigöras.

Sammanfattningsvis är syftet med dessa tre alternativ är att på kort sikt frigöra några biståndsbedömda trygghetsbostäder till socialförvaltningen och på lång sikt öka antalet vanliga trygghetsbostäder som kan möta en bredare målgrupp.

Framtida förändringar för en välfungerande bostadsmarknad

Som tidigare konstaterats bör införandet av vanliga trygghetsbostäder ske etappvis, så att en kontinuerlig uppföljning av efterfrågan kan göras.

Ovanstående kombination av alternativ bör därför ses som ett första steg i att genomföra en strukturell förändring av bostadsmarknaden för äldre.

En framtida förändring som konstaterats i utredningen är också att de nuvarande seniorboende 70+ bör ombildas till vanliga trygghetsboende utefter den modell som föreslagits. Detta bör göras efter eller i samband med att en ägarflyttning av fastigheterna genomförs. På så sätt möjliggörs de ekonomiska vinster som en sådan förändring kan innebära. Detta är som tidigare nämnt möjligt om en värd eller värdinna anställs.

Om det efter att ovanstående alternativ genomförts finns ett fortsatt stort intresse för vanliga trygghetsbostäder bör en ombildning av vård och omsorgsboende samt omkringliggande seniorboende 70 + till vanliga trygghetsbostäder genomföras. Detta för att bättre anpassa bostadsbeståndet för äldre efter den efterfrågan som finns samt att inte förlita sig på att nyproduktion kan utgöra hela lösningen. Detta innefattar en ombildning av antingen hela Klockaregården i Anderstorp eller hela Mariagården i Smålandsstenar till vanliga trygghetsbostäder utefter det förslag som diskuterades under rubriken *”En ombildning av både vård- och omsorgsboende och seniorboende 70+ till vanliga trygghetsbostäder är möjligt”*.

Utredningen anser dock att det är viktigt att först öka antalet vanliga trygghetsbostäder samt att möta behovet från socialförvaltningen på biståndsbedömda trygghetsbostäder innan en sådan förändring görs. På så sätt kan kommunen möta den oro som uppstår vid förändringar av antalet vård- och omsorgsboende i kommunen.

Flexibla boendeformer

Tolkning av flexibla boendeformer

Utredningen tolkar begreppet flexibla boendeformer som att det ska vara möjligt att ett vård- och omsorgsboende även ska inhysa biståndsbedömda trygghetsbostäder och på så sätt fylla de tomställda lägenheter som finns inom den sistnämnda boendeformen. Detta innebär att vissa av rummen skulle vara biståndsbedömda trygghetsbostäder och vissa av rummen vård- och omsorgsboende.

Utredningen anser att flexibla boendeformer inte bör införas

Utredningen anser att flexibla boendeformer, utifrån ovanstående tolkning, inte ska införas. Slutsatsen baseras på följande argument:

- Ombyggnation krävs
- Blandat boende kan skapa gränsdragningsproblem på boenden
- Det riskerar att på sikt minska möjligheten till en välfungerande bostadsmarknad för äldre

De olika argumenten diskuteras under respektive rubrik nedan.

Ombyggnation krävs oavsett

Som det diskuterades ovan under alternativet för ombildning av vård- och omsorgsboende krävs i de flesta fall ombyggnation om biståndsbedömda trygghetsbostäder ska kunna skapas på vård- och omsorgsboende. Detta medför kostnader för ombyggnation för att klara Boverkets regler på utformning av en bostad.

Blandat boende kan skapa gränsdragningsproblem

Att blanda biståndsbedömda trygghetsboende med vård- och omsorgsboende kan skapa gränsdragningsproblem, både för de boende och för personalen. Om biståndsbedömda trygghetsboende hade hamnat insprängda bland särskilda boendeformer hade möjligheten funnits att grannar på boendet haft rätt till olika mängd omsorg utifrån deras olika biståndsbeslut. Detta kan vara svårt för hyresgästen att förstå och skapa frustration hos den enskilde. Likaså kan det vara svårt för personalen att endast ge den omsorg som finns enligt biståndsbeslutet när en sådan blandning uppstått.

Det riskerar att på sikt minska möjligheten till en välfungerande bostadsmarknad för äldre

Flexibla boende är i grunden inte en flexibel lösning, sett till att ombyggnation krävs samt att det skapar gränsdragningsproblem för både boende och för personalen. Det är inte heller en helhetslösning som motverkar de strukturella problem som identifieras, där det dels inte bidrar till att öka de olika formerna av trygghetsbostäder i en sådan mängd att efterfrågan möts. Det ger inte heller möjlighet till att implementera den modell för vanliga trygghetsboende som föreslagits. Att angripa problemet med en sådan lösning anses inte gynnsamt över tid.

IVO har inte tagit ett principiellt beslut i frågan

Efter kontakt med IVO framkommer det att inte finns något principiellt ställningstagande från IVO som hindrar möjligheten för en blandning av biståndsbedömda trygghetsbostäder och vård- och omsorgsboende. Det har inte heller varit möjligt att söka fram tidigare beslut från IVO då deras registratur inte är uppbyggt på ett sådant sätt.

Förslag till genomförande

1. I samband med översynen av de kommunala bolagen ska slutsatserna i ovanstående utredning vägas in. Frågeställningarna kring ekonomiska konsekvenser samt hyressättning vid förflyttning av ägandet av fastigheter till kommunala bolag ska särskilt analyseras.
2. Kommunhus AB uppdrar till AB Gislavedshus att utreda möjligheten till nyproduktion av ett vanligt trygghetsboende. Socialförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen ska samrådas i processen. Ett helhetsförslag på vad kostnader blir och konsekvensen för bolagets verksamhet ska ingå.
3. En markanvisning ska planeras för att möjliggöra vanliga trygghetsbostäder i kommunen. En lämplig plats ska väljas och kravställningen i anbudsförfarandet ska utarbetas av tekniska förvaltningen i samråd med kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen i enlighet med kommunens riktlinjer för kommunal mark, markanvisningsavtal och exploateringsavtal.
4. Vid uppsägning av enskilt hyresavtal vid Klockaregården och Mariagårdens seniorboende 70 + ska lägenheten tilldelas socialförvaltningen i syfte att bli biståndsbedömd trygghetsbostad om behov finns. Detta innebär att ett avtal mellan socialförvaltningen och fastighetens ägare formuleras och nuvarande kösystem frångås.

Referenser

Boverket (2020). Äldre personer.

<https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/underlag-for-bostadsforsorjningen/sarskilda-grupper/aldre-personer/> Hämtad 2022-01-27.

Gebert Persson, S., & Bellman, L. (2015). Flyttkedjor och boende på ålderns höst.

Sn §37

Dnr: SN.2022.58

Äldres boende

Beslut

Socialnämnden uppdrar åt socialförvaltningen att ändra yttrandet efter de diskussioner som skett under nämndens sammanträde samt delegerar till ordförande och 2:e vice ordförande att godkänna det nya yttrandet när justering sker den 25 april.

Ärendebeskrivning

Gislaveds kommunfullmäktige beslutade den 18 november 2021 att uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med socialnämnden och AB Gislavedshus ta fram helhetsförslag på hur mellanboenden, 70+ boenden, trygghetsboenden och biståndsbedömda trygghetsboenden kan möjliggöras. Även förutsättningar till mer så kallade flexibla boenden ska utredas. I uppdraget ingår att bedöma behov, utförande och omfattning för att möta efterfrågan och för att möjliggöra aktiva och positiva flyttkedjor. Uppdraget redovisas för kommunfullmäktige i maj 2022.

Som ovan beskrivet ska ärendet samrådas med socialförvaltningen. Detta innefattar en muntlig presentation av utredningen till socialnämndens arbetsutskott och att den i sin fulla form behandlas av socialnämnden.

Utredningen har identifierat ett glapp i ansvar kring vem i kommunkoncernen som ska möta efterfrågan på vissa boendeformer för äldre, särskilt de bostäder som bidrar till att överbrygga glappet mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Detta har lett till att inga eller få sådana bostäder tillkommit, vilket i sin tur lett till att en stor förväntan lagts på socialförvaltningens särskilda boendeformer. Som lösning på detta föreslår utredningen att ett kommunalägt bolag ska köpa fastigheterna för seniorboende 70+ samt vård- och omsorgsboende, där de också tilldelas ett tydligt mandat och ansvar för att möta efterfrågan på sådana bostäder.

Utredningen har också identifierat, genom analys av enkätsvar, demografiska förändringar och andra kommuners boendelösningar, att den boendeform som idag efterfrågas är olika former av trygghetsboende snarare än vård- och omsorgsboende. Utredningen föreslår därför att en ny modell för vanliga trygghetsbostäder ska implementeras. Det huvudsakliga syftet ska vara ökad trygghet, gemenskap och närhet till service. Boendeformen ska inte vara biståndsbedömd. Det ska finnas daglig personal i form av en anställd värd eller värdinna samt en gemensamhetslokal. Detta innebär att kommunen på sikt kan tänkas ha tre boendeformer för äldre, vanliga trygghetsbostäder, biståndsbedömda trygghetsbostäder och vård- och omsorgsboende. Seniorboende 70+ bör fasas ut över tid.

Utredningen har identifierat en brist på både trygghetsbostäder som är tillgängliga för alla i enlighet med föreslagen modell och biståndsbedömda trygghetsbostäder. Fler behöver tillkomma för att möta den efterfrågan som finns och därför föreslås en samling insatser med syfte att skapa en välfungerande bostadsmarknad på både kort och lång sikt. Detta innefattar att nyproduktion av vanliga trygghetsbostäder ska utredas av ett kommunalägt

Sn §37 (forts.)

bolag, att markanvisning ska genomföras för att öka antalet vanliga trygghetsbostäder.

Slutligen har också förutsättningarna för flexibla boendeformer utretts, där utredningen inte anser att sådana föreligger. Detta beror på att ombyggnation kommer att krävas, att det kan uppstå gränsdragningsproblem för boende och personal samt att det inte är en långsiktig lösning på de strukturella problem som finns.

Socialförvaltningens förslag till beslut är att Socialnämnden godkänner socialförvaltningens förslag på yttrande och antar det som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Socialnämnden ställer sig bakom utredningen och ser att det är ett viktigt område att arbeta med då det finns behov av att skapa anpassade boendeformer för äldre. Socialnämnden vill dock att det ska bli tydligare i utredningen hur många seniorboende 70+ som kan vara relevant att göra om till biståndsbedömda trygghetsboende. Socialnämnden vill att det beskrivs i utredning att de endast ska få tillgång till det antal biståndsbedömda trygghetsboenden som lokalförsörjningsplanen pekar ut som behov under de kommande åren. Så som det är formulerat i utredningen nu ser socialnämnden en risk att de kan få ansvar för fler biståndsbedömda trygghetsboenden än vad nämnden har behov av.

Socialnämnden anser också att det är viktigt att i styckena som rör ombildning av vård- och omsorgsplatser eller seniorboende 70+ förtydligas hur stor den kostnadsbesparingen som nämns kan bli.

Socialnämnden ger därav socialförvaltningen uppdraget att lägga till det ovannämnda i yttrandet.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 7 april 2022

Protokoll 2022-04-05 - Snau §15

Utredning - Helhetsplan för äldrebostäder och flexibla boenden daterad 7 april 2022

Socialnämndens yttrande på utredning helhetsplan för äldres bostäder

Beslutet skickas till:

Socialförvaltningens ledningsgrupp

Kommunstyrelsen

Ks §157

Dnr: KS.2022.92

I.3.1

Ekonomiska styrprinciper**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att uppdra till förvaltningen att lägga till en text i de ekonomiska styrprinciperna för att förtydliga att kapitel 3.4 ska ses som en ram.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta reviderade ekonomiska styrprinciper daterade den 11 maj 2022, att upphäva nu gällande ekonomiska styrprinciper antagna av kommunfullmäktige den 14 december 2017, samt att delegera till kommunstyrelsen att årligen fastställa årshjulet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelseförvaltningen har gjort en översyn av de ekonomiska styrprinciperna. Förutom förtydligande och redaktionella förändringar är de viktigaste förändringarna:

- Specifika pekande på ansvarig nämnd enligt nuvarande organisation har i texten formulerats som "ansvarig nämnd för..." för att dokumentet ska vara mer hållbart över tid oavsett eventuella organisatoriska förändringar.
- Möjlighet att omdisponera investeringsbudget.
- Förtydligande om vem som tecknar externa hyresavtal samt förändring av dess längd från 10 år till 15 år.
- Nytt kapitel (kapitel 7) angående "Principer för kommunens finansiella mål".
- Förändring av antal uppföljningstillfällen. Från fyra stycken till tre per år.

Beslutsunderlag

Förslag till nya ekonomiska styrprinciper daterade 26 april 2022

Nu gällande ekonomiska styrprinciper

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022

Kommunstyrelsens allmänna utskott den 4 maj 2022, §21

Yrkanden

Bengt Petersson (C): Att uppdra till förvaltningen att lägga till en text i de ekonomiska styrprinciperna för att förtydliga att kapitel 3.4 ska ses som en ram, samt att kommunfullmäktige delegerar till kommunstyrelsen att årligen fastställa årshjulet.

Fredrik Sveningsson (L) med instämmande av Fredrik Johansson (S), Emanuel Larsson (KD), Mikael Kindbladh (WeP), Anders Gustafsson (SD): Bifall till liggande förslag och till Bengt Peterssons (C) yrkande.

Beslutet skickas till:

Ekonomiavdelningen

Kommunfullmäktige

Styrdokument
Dokumenttyp: Riktlinjer
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställsedatum:
Ansvarig: Ekonomichef
Revideras:
Följas upp:

Ekonomiska styrprinciper

Dnr: xxx
2022-04-26

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1.	Huvudprinciper.....	3
2	Ansvar och roller.....	4
2.1	Kommunfullmäktige.....	4
2.2	Kommunstyrelsen.....	4
2.3	Nämnder.....	5
2.4	Förvaltning.....	5
3	Planerings- och uppföljningsprocessen.....	6
3.1	Planeringsdirektiv.....	6
3.2	Utblick.....	7
3.3	Uppföljningsrapporter.....	7
3.4	Planerings- och uppföljningsprocess.....	8
4	Redovisning.....	9
4.1	Drift.....	10
4.2	Investering.....	10
4.2.1	Investeringsprocess för fastigheter/lokaler och övriga anläggningar.....	11
4.2.2	Effektiv lokalförsörjning.....	11
4.2.3	Tillkommande hyreskostnader och/eller kapitalkostnader.....	11
5	Resursfördelning.....	12
6	Resultatöverföring.....	12
7	Övrigt.....	12
7.1	Principer för kommunens finansiella mål.....	12
7.2	Resultatenheter.....	12
7.3	Interna avtal för fastigheter och lokaler.....	13
7.4	Externa hyresavtal.....	13
7.5	Leasingavtal.....	13
7.6	Lönerevision och särskilda satsningar.....	13

I Inledning

Dessa ekonomiska styrprinciper avser styrning för Gislaveds kommun på kommunfullmäktigenivå.

Ekonomistyrningsprinciper ska finnas i tre nivåer.

- Kommunfullmäktigenivå
- Nämndnivå
- Verksamhetsnivå

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över nämndernas verksamhet. Styrelsen följer de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Nämnderna svarar för att inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål, budget, uppdrag, riktlinjer, kvalitetsfaktorer- och kvalitetsindikatorer som är bestämt för verksamheten.

För ett effektivt användande av resurserna krävs en väl fungerande ekonomistyrning som organisationen handlar utifrån. Kommunens modell för ekonomistyrning har sammanställts med syftet

- Att skapa delaktighet och förståelse för en helhetssyn och samordning i de ekonomiska frågorna
- Att klargöra ansvar, befogenheter och handlingsutrymme i organisationen vad som gäller ekonomin

Att vara ett stöd för organisationen i arbetet med planering och uppföljning.

I.1. Huvudprinciper

- En god ekonomisk hushållning innebär att varje generation själv bär kostnaderna för den service som konsumeras och att en så stor nytta som möjligt av befintliga resurser ska skapas för kommuninvånarna. Detta förutsätter en hög uppfyllelse av mål, kvalitetsfaktorer/indikatorer- och resultatindikatorer inom ramen för tillgängliga resurser. God ekonomisk hushållning preciseras i samband med planeringsdirektivet och är bestående under mandatperioden.
- Kommunen bedriver en stor och bred verksamhet varför en helhetssyn och koncernnytta är nödvändig för att den samlade verksamheten ska uppnå bästa möjliga resultat för medborgarna
- Dialog på olika nivåer i organisationen bidrar till att skapa förståelse och engagemang kring vision, mål, prioriteringar, ramar och värderingar som lägger en grund för en balans mellan behovet av central styrning och ansvar och handlingsutrymme för nämnder och förvaltning.
- Ekonomi är överordnad verksamhet. Undantagsfall sker endast om kommunfullmäktige beslutat om detta.

2 Ansvar och roller

2.1 Kommunfullmäktige

Fullmäktige ansvarar för frågor som berör kommunen som helhet eller är av principiell karaktär eller av större vikt som

- Planeringsdirektiv på fullmäktigenivå med nämndernas ramar
- Skattesats
- Taxor och avgifter
- Kommunens årsredovisning
- Kommunens delårsrapport
- Ekonomiska styrprinciper på kommunfullmäktigenivå
- Riktlinjer, uttag och tillförande av medel för resultatutjämningsreserv
- Kommunens utblick
- Eventuella besparingar
- Besluta om övergripande effektiviseringskrav

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen ansvara för att leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen har också uppsikt över kommunal verksamhet som överlämnats till bolag, kommunalförbund, förening, stiftelse eller enskild individ. Uppsiktsplikten innebär att styrelsen i årliga beslut ska pröva om verksamhet som bedrivits av bolagen under föregående kalenderår varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Kommunstyrelsen svarar för att:

- Ta initiativ till att leda den ekonomiska utvecklingen av kommunen.
- Leda och samordna planerings- och uppföljningsprocessen
- Följa upp verksamhetens utveckling genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
- Föreslå fullmäktige åtgärder till nämnder om de i sina prognoser inte håller budget.
- Omfördelningar av medel som är av teknisk karaktär beslutas av ekonomichef, till exempel löneöversyn, kapitalkostnader samt interna finansieringsmodeller.

2.3 Nämnder

Nämnder svarar inom sitt respektive område för att:

- Besluta om planeringsdirektiv på nämndnivå
- Leda, optimera och utveckla den verksamhet som man ansvarar för.
- Verksamheten bedrivs utifrån högsta möjliga mål-, kvalitets- och resultatuppfyllelse samt tillgodoseende av medborgarnas behov
- Riktlinjer, föreskrifter och taxor (m.m.) som gäller för verksamheten följs.
- Verksamheten bedrivs inom den av kommunfullmäktige fastställda budgetram. Vid prognos om budgetavvikelse ska nämnden besluta om åtgärder för att uppnå en budget i balans vid årets slut.
- Beslut som kräver ekonomiska resurser ska ha klarlagd finansiering
- Omdisponera medel mellan verksamhetsområden i syfte att nå högre måluppfyllelse, kvalitet, resultat och eller tillgodoseende av medborgarnas behov
- Upprätta och fastställa nämndsbudget på områdes/avdelningsnivå enligt tidsplan
- Eventuella besparingar inom nämnd utöver eventuella besparingar givna från fullmäktige
- Besluta om effektiviseringskrav inom nämnd utöver eventuella givna effektiviseringsnivåer av fullmäktige

Nämnd ska under verksamhetsåret rapportera till kommunstyrelsen enligt fastställd tidplan för ekonomistyrprocessen det vill säga planeringsdirektiv, internkontroll, taxor, uppföljningsrapporter, utblick, delårsrapport samt årsredovisningen.

Nämnd beslutar om effektiviseringsnivå för förvaltning.

2.4 Förvaltning

Förvaltningen i kommunen svarar för hur uppdrag ska genomföras. För att uppnå bästa resultat och effektivitet i verksamheten ska ansvar och befogenheter följas åt och delegeras till den nivå som är närmast de som berörs av besluten. Avgöranden för hur den löpande verksamheten utförs kommer därmed så nära våra medborgare och berörd personal som möjligt. Ansvarsfördelning kring ekonomi, personal och verksamhet tydliggörs i delegationsregler inom varje nämnd.

Förvaltningscheferna har ett särskilt stort ansvar för att skapa förutsättningar för mål-, kvalitets- och resultatuppfyllelse samt att verksamheten bedrivs inom budgetram. Varje budgetansvarig nivå gör sin planering och uppföljning enligt styrmodellen.

Att arbeta med omprövningar och effektiviseringar görs hela tiden och speciellt i budgetarbetet.

Upprätta och fastställa detaljbudget enligt tidsplan.

Förvaltning beslutar och verkställer hur effektivisering genomförs.

Förvaltningscheferna är anställda av kommunstyrelseförvaltningen och har ett övergripande gemensamt ansvar för helheten.

3 Planerings- och uppföljningsprocessen

Planerings- och uppföljningsprocessen är en ständigt pågående process, där utblick, planeringsdirektiv, uppföljning, delårsrapport och årsredovisning är viktiga underlag/dokument.

Planerings- och uppföljningsprocessen ska i största möjliga utsträckning präglas av dialog, transparens och delaktighet. Kommunstyrelsen upprättar inför årets början en närmare tidsplan för planerings- och uppföljningsprocessen, nämnderna ska sedan planera efter satt tidsplan.

3.1 Planeringsdirektiv

Fullmäktige beslutar om planeringsdirektiv som ska innehålla:

- Budget med fördelning av drifts- och investeringsram till nämnderna
- Mål för kommunfullmäktige
- Kvalitetsfaktorer för kommunfullmäktige
- God ekonomisk hushållning
- Prioriterade investeringar
- Eventuella uppdrag
- Eventuella besparingar
- Eventuella effektiviseringskrav
- Inflationsuppräknning
- Hantering av överskottsmedel från Resultatutjämningsreserven
- Kommunal skattesats
- Kapitalkostnader, budgetkompensation till nämnder sker för faktiska kapitalkostnader i samband med delårsbokslut och årsbokslut.
- Lönerrevision, budgetkompensation sker efter avslutad löneöversyn
- Nämnderna beslutar om planeringsdirektiv i juni samt fastställer planeringsdirektiv i december.
- Kommunkoncernbudget bifogas (fastställs inte av fullmäktige) för de olika bolagen inom kommunkoncernen som bilaga till fastställandet av kommunfullmäktiges planeringsdirektiv.
- Demografikompensation till delar av nämndernas verksamheter och baseras på senast gällande befolkningsprognos.
- Driftbudgetjusteringar till nämnderna för vissa investeringar (beskrivs i avsnitt 4.1)

3.2 Utblick

Fullmäktige beslutar om utblick som syftar till att ta fram en bild över möjligheter och utmaningar som kommunen möter i framtiden. Nämndernas kunskaper och erfarenheter om verksamhetens utveckling tillsammans med kommande lagförändringar, nationella rapporter och analyser om framtidens utmaningar. Detta utgör grunden för kommunens omvärldsanalys och strategier inför framtiden. Utblicken är första steget i planeringsprocessen inför nästkommande års planeringsprocess.

En mer omfattande utblick (kommunplan) med framtagande av nya trender och som ger en omvärldsanalys på längre sikt än den årliga utblicken görs vart fjärde år och tas fram året efter valår.

3.3 Uppföljningsrapporter

Rapport	Period	Kommunstyrelsen	Kommunfullmäktige
Uppföljningsrapport I (U1)	Januari till mars	Maj	Maj
Delårsbokslut (U2)	I januari till 31 augusti	September	Oktober
Årsbokslut (U3)	I jan till 31 december	Mars/april	April

Uppföljningen ska ge nämnden möjlighet att ta ansvar för den ekonomiska utvecklingen, måluppfyllelse, kvalitet, resultat och volymförändringar samt i tid kunna besluta om nödvändiga åtgärder för budget i balans inför årets slut.

Under budgetåret ska kommunfullmäktige besluta om delårsrapport. Kommunens uppföljningsrapport överlämnas till kommunfullmäktige för information. Finns det avvikelser så att åtgärder behöver föreslås från kommunstyrelse beslutas dessa av kommunfullmäktige. Då blir uppföljningsrapporten ett ärende istället för information. Nämnderna ska lämna uppföljningsrapporter, delårsrapport och årsredovisning enligt anvisningar från kommunstyrelseförvaltningen. Prognoser för årets slut ska ha en följsamhet till prognosperiodens bedömda nettokostnader.

I februari efter budgetårets slut ska varje nämnd besluta om årsredovisning för det gångna året med utvärdering och analys av måluppfyllelse, ekonomiskt utfall, personalekonomi, kvalitetsfaktorer och kvalitetsindikatorer samt i övrigt vad som anges i anvisningar från kommunledningsförvaltningen.

I övrigt regleras form och innehåll av årsredovisningen i den kommunallagen och i anvisningar från Rådet för Kommunal Redovisning.

Kapitel 3.4 ska ses som en ram som utgår från kommunfullmäktiges planerings- och uppföljningsprocess.

3.4 Planerings- och uppföljningsprocess

Januari

- Kommunfullmäktige beslutar om kommunens utblick

Februari

- Planeringsdag med omvärldsbevakning som tema
- Planeringsdag planeringsdirektiv.
- Bokslut nämnd

Mars

- Planeringsdag planeringsdirektiv, bokslut
- Eventuell extra planeringsdag planeringsdirektiv
- Partivisa överläggningar
- KSAU behandlar årsredovisning
- Bolagen besöker kommunfullmäktige

April

- KSAU behandlar planeringsdirektiv med förslag om skattesats
- KS beslutar om årsredovisning
- Kommunfullmäktige beslutar om årsredovisning
- Nämnderna beslutar om Uppföljning I
- KSAU behandlar Uppföljning I

Maj

- KS beslutar om planeringsdirektiv med förslag om skattesats
- Planeringsdirektiv beslutas på fullmäktigenivå med förslag om skattesats.
- Kommunfullmäktige fastställer kommunplan, året efter valår
- KS beslutar om Uppföljning I
- Kommunfullmäktige får information om Uppföljning I (möjlighet för beslut om åtgärder)

Juni

- Nämnderna beslutar om planeringsdirektiv
- Nämnderna tar beslut om taxor.

September

- Nämnderna beslutar om sin utblick.
- Eventuell planeringsdag med temainnehåll
- Nämnderna beslutar om sitt delårsbokslut
- KSAU behandlar delårsbokslut

Oktober

- KS bereder fastställandet av planeringsdirektiv
- KS bereder fastställandet av taxor
- KS beslutar om delårsbokslut
- Kommunfullmäktige beslutar om delårsbokslut

November

- Kommunfullmäktige fastställer kommunens taxor
- Kommunfullmäktige fastställer sitt planeringsdirektiv med beslut om skattesats

December

- Nämnderna fastställer sitt planeringsdirektiv.
- Kommunstyrelsen bereder kommunens utblick.
- Kommunstyrelsen beslutar kommunens utblick
- Nämndernas utblick med investeringar

4 Redovisning

I kommunallagen regleras grunderna för kommunens ekonomiska förvaltning. En redovisningslag bestämmer hur kommunens redovisning ska hanteras. Tillsammans med andra lagar och förordningar bildas ett ramverk för styrningen av den kommunala ekonomin.

Syftet med redovisningen sammanfattas i följande punkter

- Ge en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens ekonomi.
- Tillgodose olika externa och interna intressenters behov av information.
- Spegla kommunens samlade resultat och ekonomiska ställning och därmed ge underlag för väl grundade beslut.

Redovisningen i övrigt skall följa gällande lagstiftning, god redovisningssed och vedertagna redovisningsprinciper. Kommunstyrelseförvaltningen omprövar vid behov nämndernas redovisning enligt praxis och gällande redovisning.

Kommunstyrelseförvaltningen utfärdar regler och anvisningar för hur den övergripande redovisningen ska samordnas. Respektive förvaltning ansvarar för att dessa regler och anvisningar tillämpas inom verksamhetsområdet.

4.1 Drift

- Kompensation ges för löneökning efter avslutad lönerevision för tillsvidareanställd och visstidsanställd personal enligt direktiv från HR. Fördelning sker genom teknisk justering.
- Inflations- och lönekomensation ges enligt SKR:s rekommendationer för nästkommande år
- Nämnden ska i sin ekonomiska rapportering till kommunstyrelse redovisa prognos för helåret enligt anvisningar från kommunstyrelseförvaltningen
- De driftskostnader som kompenseras för i samband med investeringar är ökad/minskad hyra, ökade/minskade driftkostnader för vissa investeringar samt faktiska kapitalkostnader *I
- Övriga ökade eller tillkommande driftskostnader ersätts ej
- Tilläggsanslag används ej
- Eventuellt underskott ska hanteras av nämnd i första hand. Vid ett underskott som får stor påverkan på kommunens totala resultat kan övriga nämnder få anpassningar/åtgärder för att bidra till helheten.
- Hyresökning/minskning sker genom teknisk justering
- Faktiska kapitalkostnader kompenseras genom teknisk justering

*I Ökade driftanslag kan beviljas för driftförändringar som följd av godkända investeringar. Då en investeringskalkyl görs ska underlagen även innehålla beräkningar på vad investeringen innebär för den årliga driftskostnaden. Dessa förändrade driftkostnader kan komma att beaktas i planeringsförutsättningarna.

Även verksamhetsförändringar som inte är kopplade till investeringar kan uppstå vilket kan vara verksamhetsförändringar som behövs för att möta ändrade förutsättningar föranledda av förändrad lagstiftning. Förslag till förändrad verksamhet ska motiveras väl och följas av förslag till omprioritering av befintliga resurser eller beskrivning av hur förändringen ska finansieras.

Förändringsförslagen ska vara väl underbyggda med beräknad volym och kalkyler som visar den ekonomiska påverkan som uppstår. Uppgifterna ska vara grund för vårens planeringsprocess.

4.2 Investering

- Nämnderna får en tilldelad ram för möjlig investeringsnivå
- En investering har normalt ett inköpspris/anskaffningsvärde över två prisbasbelopp och en nyttjandeperiod på tre år eller mer. Vid inköp av flera enheter t ex datorer avgör det samlade inköpsvärdet om det räknas som investering eller drift.
- Komponentavskrivning tillämpas enligt lag och rekommendationer.
- Nämnd ska lämna redovisning till kommunstyrelsen över slutförda investeringsprojekt (avser i planeringsdokumentet benämnt "investeringar, särskilda satsningar") i samband med närmsta prognostillfälle i särskild bilaga (uppföljningsrapport, delårsrapport eller årsredovisning)
- Varje investering ska stärkas av en totalkalkyl och berörda nämnder ska samverka
- Kommunfullmäktige beslutar vid antagande av planeringsdirektivet om investeringsramar per nämnd samt särskilda satsningar.

-
- Nämnder beslutar om investeringar inom den av KF beslutade ramen och i samverkan mellan berörda nämnder
 - Investeringsprojekt som löper över årsskiften kan tillåtas att ombudgeteras *2

*2 Överföring av investeringsmedel mellan åren sker om:

- projektet blivit tidsmässigt förändrat
- nämndens prognos för projektet i sin helhet inte överstiger den av fullmäktige beslutade projektkalkylen (projekt med prognos som överstiger beslutad projektkalkyl hanteras enligt kommunstyrelsens delegeringsförteckning)

Ombudgetering beslutas av ekonomichef och verkställs av ekonomiavdelningen.

Löpande investeringar, där medel avsätts årligen, ombudgeteras regelmässigt

4.2.1 Investeringsprocess för fastigheter/lokaler och övriga anläggningar

- Ansvarig nämnd för lokalförsörjning har besluts- och prövomandat för fastigheter och lokaler och hur investeringarna utförs. Nämnderna aviserar sina behov i dialog med ansvarig nämnd för lokalförsörjning.
- Investeringar i fastigheter och lokaler hanteras enligt lokalförsörjningsplan (LFP)
- Lokalförsörjningsplanen utgör grund för vårens arbete med planeringsdirektivet och blir ett beslutsunderlag för kommunfullmäktige.

4.2.2 Effektiv lokalförsörjning

Verksamhetsnämnd som hyr fastighet eller lokal ska så tidigt som möjligt avisera förändrat lokalbehov för att ge förutsättningar för en prövning utifrån ”kommunnytta” avseende nyttjande av befintliga fastigheter/ lokaler eller minskning av beståndet samt kommunalekonomiska förutsättningar. Ansvarig nämnd för lokalförsörjningsfrågor ska utan dröjsmål pröva ökat lokalbehov mot befintligt bestånd eller vid minskning föreslå avyttring.

4.2.3 Tillkommande hyreskostnader och/eller kapitalkostnader

För tillkommande hyreskostnader och/eller kapitalkostnader för investeringar i fastigheter och övriga anläggningar gäller följande

- Hyreskostnader kompenseras för lokaler
- Kapitalkostnader hanteras via teknisk justering av kommunstyrelseförvaltningen/ekonomiavdelningen i samband med delårsbokslut och årsredovisning.
- Ramkompensation för ökad hyra hanteras i planeringsdirektivet. Vid en eventuell

investering som lyfts upp och blir en riktad/prioriterad investering ska denna innehålla en totalkostnadskalkyl i vilket det ska framgå totalkostnad för investering samt driftskostnader som följer investeringen för alla berörda nämnder (både ökande och minskade kostnader).

5 Resursfördelning

Ramtilldelning från fullmäktige sker genom resursfördelningsmodell. Resurser tilldelas i form av ett ramanslag för egen prioritering av nämnderna. Demografin är endast en nyckel i fördelning av resurser. Den demografi som används i planeringsdirektivet i maj baseras på de prognoser som kommer i februari. Förändringar under innevarande år ersätts ej, eller återlämnas ej.

Demografifördelningens storlek på resurser beslutas av kommunstyrelsen och föreslås till kommunfullmäktige i form av ram.

6 Resultatöverföring

Nämnder ska bedriva verksamheten inom tillgängliga medel. Nämnder förväntas ha ett kommunövergripande perspektiv. Vid eventuellt prognostiserat underskott i driftbudgeten, under innevarande budgetår ska först åtgärder göras inom respektive nämnd. Räcker ej detta ska ett kommunövergripande åtgärds paket göras. Åtgärder som föreslås av kommunstyrelse till annan nämnd eller kommunövergripande ska beslutas av fullmäktige. Över- och underskott överförs ej mellan åren.

7 Övrigt

7.1 Principer för kommunens finansiella mål

Ordning och reda i kommunens ekonomi är en förutsättning för en god och hållbar utveckling. En välskött ekonomi skapar trygghet för såväl företag som hushåll och lägger grunden för fler arbeten och en trygg gemensam finansiering av välfärden.

De finansiella målen ska säkerställa att varje generation själv bär kostnaden för den service som den konsumerar. Målen ska därför formuleras så att de genererar ett ekonomiskt resultat som klarar framtida åtaganden såsom pensionskostnader och investeringar och gärna vara utformade som ett genomsnitt över en längre tidsperiod.

De finansiella målen fastställs genom fullmäktiges årliga beslut om budget (planeringsdirektiv).

7.2 Resultatenheter

För de verksamheter som resultatfinansieras får ökning av kostnader (debitering till övriga nämnder) inte överstiga indexuppräknningen som planeringsdirektivet anger (inflation och löneökning med anledning av löneavtalsrörelsen).

7.3 Interna avtal för fastigheter och lokaler

Ansvarig nämnd för lokalförsörjning ska upprätta avtal med nämnder. Årlig beräkning av hyror (justeringar) ska vara inom indexuppräknig (inflation och löneökning med anledning av löneavtalsrörelsen) som planeringsdirektivet anger. Verksamhetsanpassningar som leder till höjd hyra betalas av berörd hyresgäst.

7.4 Externa hyresavtal

 Hyreskontrakt ska tecknas av ansvarig nämnd för lokalförsörjning med en varaktighet på högst 15 år.

7.5 Leasingavtal

Beslut om leasingavtal fattas av ekonomichefen. Ansvar för leasing har den verksamhet som avtalet avser. .

7.6 Lönerevision och särskilda satsningar

Personalutskottet lämnar sitt förslag på löneökningar för särskilda satsningar till kommunstyrelsen senast februari inför nästkommande år. Ersättning efter genomförd lönerevision enligt avtal ges för tillsvidareanställd och visstidsanställd personal genom teknisk justering.

Styrdokument
Dokumenttyp:Riktlinjer
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställsdatum:2017-12-14, §149
Ansvarig: Ekonomichef/Bitr.kommundirektör
Revideras:2022
Följas upp:Löpande

Ekonomiska styrprinciper

Kommunfullmäktige

Styrdokument
Dokumenttyp: Riktlinjer
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställelsedatum: XXXXX
Ansvarig: Ekonomichef/Bitr.kommundirektör
Revideras: 2022
Följas upp: Löpande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning.....	3
1.1. Huvudprinciper.....	3
2. Ansvar och roller.....	4
2.1. Kommunfullmäktige.....	4
2.2. Kommunstyrelsen.....	4
2.3. Nämnder.....	4
2.4. Förvaltning.....	5
3. Planerings- och uppföljningsprocess.....	5
3.1. Planeringsdirektiv.....	6
3.2. Utblick.....	6
3.3. Uppföljningsrapporter.....	7
3.4. Planerings- och uppföljningsprocess.....	7
4. Redovisning.....	9
4.1. Drift.....	9
4.2. Investering.....	10
4.2.1. Investeringsprocess för fastighet/lokaler och övriga anläggningar.....	10
4.2.2. Effektiv lokalförsörjning.....	10
4.2.3. Tillkommande hyreskostnader och eller kapitalkostnader.....	11
5. Resursfördelning.....	11
6. Resultatöverföring.....	11
6.1. Över- och underskottshantering på nämnds nivå.....	11
7. Övrigt.....	12
7.1. Resultatenheter.....	12
7.2. Interna avtal för fastigheter och lokaler.....	12
7.3. Externa hyresavtal.....	12
7.4. Leasingavtal.....	12
7.5. Löneökningar.....	12

1. Inledning

Dessa ekonomiska styrprinciper avser styrning för Gislaveds kommun på kommunfullmäktigenivå.

Ekonomistyrningsprinciper ska finnas i tre nivåer.

- Kommunfullmäktigenivå
- Nämnds nivå
- Verksamhetsnivå

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över nämndernas verksamhet. Styrelsen följer de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Nämnderna svarar för att inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål, budget, uppdrag, riktlinjer, kvalitetsfaktorer- och kvalitetsindikatorer som är bestämt för verksamheten.

För ett effektivt användande av resurserna krävs en väl fungerande ekonomistyrning som organisationen handlar utifrån. Kommunens modell för ekonomistyrning har sammanställts med syftet

- Att skapa delaktighet och förståelse för en helhetssyn och samordning i de ekonomiska frågorna
- Att klargöra ansvar, befogenheter och handlingsutrymme i organisationen vad som gäller ekonomin
- Att vara ett stöd för organisationen i arbetet med planering och uppföljning

1.1. Huvudprinciper

- En god ekonomisk hushållning innebär att varje generation själv bär kostnaderna för den service som konsumeras och att en så stor nytta som möjligt av befintliga resurser ska skapas för kommuninvånarna. Detta förutsätter en hög uppfyllelse av mål, kvalitetsfaktorer/indikatorer- och resultatindikatorer inom ramen för tillgängliga resurser. God ekonomisk hushållning preciseras i samband med planeringsdirektivet och är bestående under mandatperioden.
- Kommunen bedriver en stor och bred verksamhet varför en helhetssyn och koncernnytta är nödvändig för att den samlade verksamheten ska uppnå bästa möjliga resultat för medborgarna
- Dialog på olika nivåer i organisationen bidrar till att skapa förståelse och engagemang kring vision, mål, prioriteringar, ramar och värderingar som lägger en grund för en balans mellan behovet av central styrning och ansvar och handlingsutrymme för nämnder och förvaltning.
- Ekonomi är överordnad verksamhet. Undantagsfall sker endast om kommunfullmäktige beslutat om detta.

2. Ansvar och roller

2.1. Kommunfullmäktige

Fullmäktige svarar för frågor som berör kommunen som helhet eller är av principiell karaktär eller av större vikt som

- Planeringsdirektiv på fullmäktigenivå med nämndernas ramar
- Skattesats
- Taxor och avgifter
- Kommunens årsredovisning
- Kommunens delårsrapport
- Ekonomiska styrprinciper på kommunfullmäktigenivå
- Riktlinjer, uttag och tillförande av medel för resultatutjämningsreserv
- Kommunens utblick
- Eventuella besparingar
- Besluta om övergripande effektiviseringskrav

2.2. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen ansvara för att leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen har också uppsikt över kommunal verksamhet som överlämnats till bolag, kommunalförbund, förening, stiftelse eller enskild individ. Uppsiktsplikten innebär att styrelsen i årliga beslut ska pröva om verksamhet som bedrivits av bolagen under föregående kalenderår varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen svarar för att:

- Ta initiativ till att leda den ekonomiska utvecklingen av kommunen.
- Leda och samordna planerings- och uppföljningsprocessen
- Följa upp verksamhetens utveckling genom uppföljningsrapporter, delårsrapport samt årsredovisning.
- Föreslå fullmäktige åtgärder till nämnder om de i sina prognoser inte håller budget.
- Omfördelningar av medel som är av ”teknisk karaktär” beslutas av ekonomichef

2.3. Nämnder

Nämnder svarar inom sitt respektive område för att:

- Besluta om planeringsdirektiv på nämnds nivå
- Leda, optimera och utveckla den verksamhet som man ansvarar för.
- Verksamheten bedrivs utifrån högsta möjliga mål-, kvalitets- och resultatuppfyllelse samt tillgodoseende av medborgarnas behov

- Riktlinjer, föreskrifter och taxor (m.m.) som gäller för verksamheten följs.
- Verksamheten bedrivs inom den av kommunfullmäktige fastställda budgetram. Vid prognos om budgetavvikelse ska nämnden besluta om åtgärder för att uppnå en budget i balans vid årets slut.
- Beslut som kräver ekonomiska resurser ska ha klarlagd finansiering
- Omdisponera medel mellan verksamhetsområden i syfte att nå högre måluppfyllelse, kvalitet, resultat och eller tillgodoseende av medborgarnas behov
- Upprätta och fastställa nämndsbudget på områdes/avdelningsnivå enligt tidsplan
- Eventuella besparingar inom nämnd utöver eventuella besparingar givna från fullmäktige
- Besluta om effektiviseringskrav inom nämnd utöver eventuella givna effektiviseringsnivåer av fullmäktige

Nämnd ska under verksamhetsåret rapportera till kommunstyrelsen enligt fastställd tidsplan för ekonomistyrprocessen det vill säga planeringsdirektiv, internkontroll, taxor, uppföljningsrapporter, utblick, delårsrapport samt årsredovisningen.

Nämnd beslutar om effektiviseringsnivå för förvaltning.

2.4. Förvaltning

Förvaltningen i kommunen svarar för hur uppdrag ska genomföras. För att uppnå bästa resultat och effektivitet i verksamheten ska ansvar och befogenheter följas åt och delegeras till den nivå som är närmast de som berörs av beslutet. Avgöranden för hur den löpande verksamheten utförs kommer därmed så nära våra medborgare och berörd personal som möjligt. Ansvarsfördelning kring ekonomi, personal och verksamhet tydliggörs i delegationsregler inom varje nämnd.

Förvaltningscheferna har ett särskilt stort ansvar för att skapa förutsättningar för mål-, kvalitets- och resultatuppfyllelse samt att verksamheten bedrivs inom budgetram. Varje budgetansvarig nivå gör sin planering och uppföljning enligt styrmodellen.

Att arbeta med omprövningar och effektiviseringar görs hela tiden och speciellt i budgetarbetet.

Upprätta och fastställa detaljbudget enligt tidsplan.

Förvaltning beslutar och verkställer hur effektivisering genomförs.

Förvaltningscheferna är anställda av kommunstyrelseförvaltningen och har ett övergripande gemensamt ansvar för helheten.

3. Planerings- och uppföljningsprocess

Planerings- och uppföljningsprocessen är en ständigt pågående process, där utblick, planeringsdirektiv, uppföljning, delårsrapport och årsredovisning är hörnstenar.

Planerings- och uppföljningsprocessen ska i största möjliga utsträckning präglas av dialog, transparens och delaktighet. Kommunstyrelsen upprättar inför årets början en närmare tidsplan för planerings- och uppföljningsprocessen, nämnderna ska sedan planera efter satt tidsplan.

3.1. Planeringsdirektiv

Fullmäktige beslutar om planeringsdirektiv som ska innehålla:

- Budget med fördelning av drifts- och investeringsram till nämnderna
- Mål för kommunfullmäktige
- Kvalitetsfaktorer för kommunfullmäktige
- God ekonomisk hushållning
- Prioriterade investeringar
- Eventuella uppdrag
- Eventuella besparingar
- Eventuella effektiviseringskrav
- Inflationsuppräknning
- Hantering av överskottsmedel från Resultatutjämningsreserven
- Kommunal skattesats
- Kapitalkostnader. Ersätts till nämnderna en gång per år (december) och endast de faktiska kapitalkostnaderna
- Löneökning
- Upprätta nämndsbudget i maj med fastställande i december före budgetåret
- Budgetar bifogas (fastställs inte av fullmäktige) för de olika bolagen inom kommunkoncernen som bilaga till fastställandet av planeringsdirektivet
- Demografi, baseras på prognos som levereras i februari (baseras på utfall året innan)

3.2. Utblick

Fullmäktige beslutar om utblick som syftar till att ta fram en bild över möjligheter och utmaningar som kommunen möter i framtiden. Nämndernas kunskaper och erfarenheter om verksamhetens utveckling tillsammans med kommande lagförändringar, nationella rapporter och analyser om framtidens utmaningar utgör grunden för kommunens omvärldsanalys och strategier inför framtiden. Utblicken är första steget i planeringsprocessen inför nästkommande års planeringsprocess.

En mer omfattande utblick med framtagande av nya trender och som ger en omvärldsanalys på längre sikt än den årliga utblicken görs en gång per mandatperiod. Denna mer omfattande utblick tas fram året efter valår.

3.3. Uppföljningsrapporter

Rapport	Period	Kommunstyrelsen	Kommunfullmäktige
Uppföljningsrapport 1	Januari till mars	April	Vid behov av åtgärder Maj, annars info maj.
Delårsrapport	1 januari till 31 augusti	Sept/okt	Oktober
Uppföljningsrapport 3	Januari till oktober	November	Vid behov av åtgärder december, annars info december.
Årsredovisning	1 jan till 31 december	Mars/april	April

Uppföljningen ska ge nämnden möjlighet att ta ansvar för den ekonomiska utvecklingen, måluppfyllelse, kvalitet, resultat och volymförändringar samt i tid kunna besluta om nödvändiga åtgärder för budget i balans inför årets slut.

Under budgetåret ska kommunfullmäktige besluta om delårsrapport. Kommunens uppföljningsrapport överlämnas till kommunfullmäktige för information. Finns det avvikelse så att åtgärder behöver föreslås från kommunstyrelse beslutas dessa av kommunfullmäktige. Då blir uppföljningsrapporten ett ärende istället för information. Nämnderna ska lämna uppföljningsrapporter, delårsrapport och årsredovisning enligt anvisningar från kommunstyrelseförvaltningen. Prognoser för årets slut ska ha en följsamhet till prognosperiodens bedömda kostnader och intäkter.

I februari efter budgetårets slut ska varje nämnd besluta om årsredovisning för det gångna året med utvärdering och analys av måluppfyllelse, ekonomiskt utfall, personalekonomi, kvalitetsfaktorer och kvalitetsindikatorer samt i övrigt vad som anges i anvisningar från kommunledningsförvaltningen.

I övrigt regleras form och innehåll av årsredovisningen i den kommunallagen och i anvisningar från Rådet för Kommunal Redovisning.

3.4. Planerings- och uppföljningsprocess

Januari

- Kommunfullmäktige beslutar om kommunens utblick.

Februari

- Planeringsdag med omvärldsbevakning som tema.
- Planeringsdag planeringsdirektiv.
- Bokslut nämnd

Mars

- Planeringsdag planeringsdirektiv, bokslut
- Planeringsdag planeringsdirektiv
- Partivisa överläggningar

- KSAU behandlar årsredovisning
- Bolagen besöker kommunfullmäktige

April

- KSAU behandlar planeringsdirektiv med förslag om skattesats
- KS beslutar om årsredovisning
- Kommunfullmäktige beslutar om årsredovisning
- Nämnderna beslutar om Uppföljning 1
- KSAU behandlar Uppföljning 1

Maj

- KS beslutar planeringsdirektiv (alternativt i slutet på april) med förslag om skattesats
- Planeringsdirektiv beslutas på fullmäktigenivå med förslag om skattesats.
- Kommunfullmäktige fastställer kommunplan, året efter valår
- KS beslutar om Uppföljning 1
- Kommunfullmäktige får information om Uppföljning 1 (möjlighet för beslut om åtgärder)

Juni

- Nämnderna beslutar om planeringsdirektiv
- Nämnderna tar beslut om taxor.

September

- Nämnderna beslutar om sin utblick.
- Ev. Planeringsdag med temainnehåll
- Nämnderna beslutar om sitt delårsbokslut
- KSAU behandlar delårsbokslut

Oktober

- Planeringsdag. Nämnder presenterar sin utblick och sitt planeringsdirektiv för KSAU
- KS bereder fastställandet av planeringsdirektiv
- KS bereder fastställandet av taxor
- KS beslutar om delårsbokslut
- Kommunfullmäktige beslutar om delårsbokslut

November

- Kommunfullmäktige fastställer kommunens taxor
- Kommunfullmäktige fastställer sitt planeringsdirektiv med beslut om skattesats
- Partiöverläggningar
- Nämnderna beslutar om sin Uppföljning 3
- KSAU behandlar Uppföljning 3
- KS beslutar om Uppföljning 3 (ev december)

December

- Nämnderna fastställer sitt planeringsdirektiv.
- Kommunstyrelsen bereder kommunens utblick.
- Kommunstyrelsen beslutar kommunens utblick (eventuellt januari)
- Kommunfullmäktige får information om Uppföljning 3(möjlighet för beslut om åtgärder)

4. Redovisning

I kommunallagen regleras grunderna för kommunens ekonomiska förvaltning. En redovisningslag bestämmer hur kommunens redovisning ska hanteras. Tillsammans med andra lagar och förordningar bildas ett ramverk för styrningen av den kommunala ekonomin.

Syftet med redovisningen sammanfattas i följande punkter

- Ge en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens ekonomi.
- Tillgodose olika externa och interna intressenters behov av information.
- Spegla kommunens samlade resultat och ekonomiska ställning och därmed ge underlag för väl grundade beslut.

Redovisningen i övrigt skall följa gällande lagstiftning, god redovisningssed och vedertagna redovisningsprinciper. Kommunstyrelseförvaltningen omprövar vid behov nämndernas redovisning enligt praxis och gällande redovisning.

Kommunstyrelseförvaltningen utfärdar regler och anvisningar för hur den övergripande redovisningen ska samordnas. Respektive förvaltning ansvarar för att dessa regler och anvisningar tillämpas inom verksamhetsområdet.

4.1. Drift

- Kompensation ges för löneökning för tillsvidareanställd personal enligt direktiv. Fördelning sker genom teknisk justering.
- Inflation ges enligt riksdagens septemberbeslut för nästkommande år
- Nämnden ska i sin ekonomiska rapportering till kommunstyrelse redovisa prognos för helåret enligt anvisningar från kommunstyrelseförvaltningen
- De driftskostnader som kompenseras för i samband med investeringar är ökad/minskad hyra samt faktiska kapitalkostnader
- Övriga ökade eller tillkommande driftskostnader ersätts ej
- Tilläggsanslag används ej
- Eventuellt underskott ska hanteras av nämnd i första hand. Vid ett underskott som får stor påverkan på kommunens totala resultat kan övriga nämnder få anpassningar/åtgärder för att bidra till helheten.
- Hyresökning/minskning sker genom teknisk justering
- Kapitaltjänst sker genom teknisk justering

4.2. Investering

- Nämnderna får en tilldelad ram för möjlig investeringsnivå
- En investering har normalt ett inköpspris/anskaffningsvärde över två prisbasbelopp och en nyttjandeperiod på tre år eller mer. Vid inköp av flera enheter t ex datorer avgör det samlade inköpsvärdet om det räknas som investering eller drift.
- Komponentavskrivning tillämpas enligt lag och rekommendationer.
- Nämnd ska lämna redovisning till kommunstyrelsen över slutförda investeringsprojekt i samband med närmsta prognostillfälle i särskild bilaga (uppföljningsrapport, delårsrapport eller årsredovisning)
- Varje investering ska stärkas av en total kalkyl och berörda nämnder ska samverka
- Kommunfullmäktige beslutar om en investeringsram
- Kommunfullmäktige beslutar om vissa riktade/prioriterade investeringar – dessa investeringar ska prioriteras före övriga investeringar
- Nämnder beslutar om investeringar inom sin ram och i samverkan mellan berörda nämnder
- Ingen ombudgetering sker av investeringsram
- Aktiv omplanering sker på nämnds nivå. Samverkan mellan berörda nämnder
- **Reala investeringar:** Investeringar i fysiska tillgångar, exempelvis infrastruktur, byggnader eller maskiner.
- **Finansiella investeringar:** Investeringar i värdepapper och andra finansiella instrument som förväntas ge direkta inkomster.
- **Immateriella investeringar:** En mycket blandad grupp som kan bestå av rättigheter som patent och upphovsrätt, men även svåröverskådliga kostnader som forskning, produktutveckling och utbildning.

4.2.1. Investeringsprocess för fastighet/lokaler och övriga anläggningar

- Fastighets- och servicenämnden har besluts- och prövomandat för om fastigheter och lokaler och hur investeringarna utförs. Nämnderna aviserar sina behov.
- Investeringar i fastigheter och lokaler hanteras enligt lokalresursplan

4.2.2. Effektiv lokalförsörjning

Verksamhetsnämnd som hyr fastighet eller lokal ska så tidigt som möjligt avisera förändrat lokalbehov för att ge förutsättningar för en prövning utifrån ”kommunnytta” avseende nyttjande av befintliga fastigheter/ lokaler eller minskning av beståndet samt kommunalekonomiska förutsättningar. Fastighets och servicenämnden ska utan dröjsmål pröva ökat lokalbehov mot befintligt bestånd eller vid minskning föreslå avyttring.

4.2.3. Tillkommande hyreskostnader och eller kapitalkostnader

För tillkommande hyreskostnader och eller kapitalkostnader för investeringar i fastigheter och övriga anläggningar gäller följande

- Hyreskostnader kompenseras för lokaler
- Förväntade kapitalkostnader för nästkommande år lämnas till kommunstyrelseförvaltningen i juni
- Kapitalkostnader finansieras via ”teknisk justering” i slutet på året från Kommunstyrelseförvaltningen baserat på faktiska kapitalkostnader.
- Ramkompensation för ökad hyra hanteras i planeringsdirektivet. Vid en eventuell investering som lyfts upp och blir en riktad/prioriterad investering ska denna innehålla en totalkostnads kalkyl. (Det ska framgå totalkostnad för investering samt driftskostnader som följer investeringen för alla berörda nämnder. Både tillkommande och minskade kostnader.).
- Kapitaltjänst ersätts till verksamheten efter faktisk kostnad

5. Resursfördelning

Ramtilldelning från fullmäktige sker genom resursfördelningsmodell. Resurser tilldelas i form av en ”påse” för egen prioritering av nämnderna. Demografin är endast en nyckel i fördelning av resurser. Den demografi som används i planeringsdirektivet i maj baseras på de prognoser som kommer i februari. Vid fastställandet av planeringsdirektivet avläses det faktiska demografiantalet i verktyget KIR i oktober och görs av kommunstyrelsen. Förändringar under innevarande år ersätts ej, eller återlämnas ej.

Demografifördelningens storlek på resurser beslutas av kommunstyrelsen och föreslås till kommunfullmäktige i form av ram.

6. Resultatöverföring

Resultatöverföring på fullmäktigenivå sker två år framåt från avslutat år och två år bakåt för innevarande år. (I den prognos som görs på God ekonomisk hushållning i fastställandet av planeringsdirektivet används resultat år -2, budget år -1, budget år 0, budet år +1 och budget år +2).

Med resultatöverföring innebär det att resultat från två år tidigare ”lever med” i två år. Det huvudsakliga syftet med resultatöverföring mellan åren är att möjliggöra ett långsiktigt ekonomiskt tänkande så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas.

6.1. Över- och underskottshantering på nämndsnivå

Nämnder ska bedriva verksamheten inom tillgängliga medel. Nämnder förväntas ha ett kommunövergripande perspektiv. Vid eventuellt prognostiserat underskott, drift och investering, under innevarande budgetår ska först åtgärder göras inom respektive nämnd. Räcker ej detta ska ett kommunövergripande åtgärds paket göras. Åtgärder

som föreslås av kommunstyrelse till annan nämnd eller kommunövergripande ska beslutas av fullmäktige. Över- och underskott ska ej överföras mellan åren på nämnds nivå.

7. Övrigt

7.1. Resultatenheter

För de verksamheter som resultatfinansieras får ökning av kostnader (debitering till övriga nämnder) inte överstiga den indexuppräknings som planeringsdirektivet anger (Inflation, löneökningar)

7.2. Interna avtal för fastigheter och lokaler

Fastighets och servicenämnden ska upprätta avtal med nämnder. Årlig beräkning av hyror (justeringar) ska ligga inom den indexuppräknings (inflation och löneökningar) som planeringsdirektivet anger.

7.3. Externa hyresavtal

Hyreskontrakt får tecknas av Fastighets- och servicenämnd med en varaktighet på högst 10 år.

7.4. Leasingavtal

Beslut om leasingavtal fattas av ekonomichefen. Ansvar för leasingen ligger på den verksamhet som "äger" avtalet.

7.5. Löneökningar

Personalutskottet lämnar sitt förslag på löneökningar till kommunstyrelsen senast mars inför nästkommande år. Ersättning för löneökningar ges för tillsvidareanställd personal.

Ks §156

Dnr: KS.2022.18

1.2.1

Ansökan om ombudgetering av investeringsmedel 2021**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att barn- och utbildningsnämnden tillåts att ombudgetera investeringsmedel från 2021 till 2022 med 350 000 kr.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden har den 22 februari 2022 beslutat att hos kommunfullmäktige begära ombudgetering av investeringsmedel från 2021 med totalt 350 000 kr.

Trots att beställningar av köksutrustning har gjorts i god tid har leveransproblem medfört att investering i köksutrustning inte har kunnat genomföras under 2021 motsvarande 350 000 kr. Investeringen kommer därför att genomföras under 2022.

Beslutsunderlag

Barn- och utbildningsnämnden den 15 februari 2022, §13
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 26 april 2022
Kommunstyrelsen allmänna utskott den 4 maj 2022, §20

Yrkanden

Fredrik Johansson (S) med instämmande av Fredrik Sveningsson (L), Emanuel Larsson (KD), Mikael Kindbladh (WeP), Anders Gustafsson (SD) och Håkan Josefsson (C): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Bu §13

Dnr: BU.2021.25

I.4.1

Ombudgetering av investeringsmedel 2021**Beslut**

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att hos kommunfullmäktige begära ombudgetering av investeringsmedel från 2021 med totalt 350 000 kr.

Ärendebeskrivning

Ombudgetering av ej ianspråktagna investeringsmedel begärs med 350 000 kr. Trots att beställningar har gjorts i god tid har leveransproblem medfört att investering i köksutrustning inte har kunnat genomföras under 2021.

Barn- och utbildningsförvaltningen föreslår att hos kommunfullmäktige begära ombudgetering av investeringsmedel från 2021 med totalt 350 000 kr.

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott beslutade 2022-02-15, §10, föreslå att hos kommunfullmäktige begära ombudgetering av investeringsmedel från 2021 med totalt 350 000 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2022-02-08.

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskotts protokoll 2022-02-15, §10.

Protokoll samverkansmöte buf 2022-02-21.

Protokoll MBL buf 2022-02-21.

Yrkanden

Stefan Nylén (SD) och Fredrik Johansson (S)
att bifalla arbetsutskottets förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Stefan Nyléns (SD) m.fl. yrkande och finner att barn- och utbildningsnämnden beslutat att bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Ks §155

Dnr: KS.2022.63

1.4.1

Uppföljning I, UI, hela kommunen**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna Uppföljning I – 2022 – kommunfullmäktige,

att godkänna årets underskridande avseende lokalförsörjningsplanen med uppmaning till ansvarig nämnd att balansera åtgärderna över planperioden för att säkerställa dess genomförande, samt

att godkänna årets överskridande av reinvesteringsbudgeten med uppmaning till ansvarig nämnd att balansera kostnaderna över planperioden,

att socialnämndens budgetram för 2022 utökas med 26,0 mnkr,

att ge socialnämnden i uppdrag att i dialog med kommunstyrelsen ta fram en långsiktig åtgärdsplan för att säkerställa en budget i balans. I uppdraget ingår att utveckla uppföljningsprocessen i syfte att sätta fokus på att identifiera och genomföra korrigerande åtgärder i verksamheten för att kunna följa erhållen budget. Uppdraget redovisas till kommunstyrelsen vid nämnddialogen i september 2022,

att ge socialnämnden i uppdrag att kontinuerligt särskilt följa upp och redovisa kostnader som ankommit kommunen som följd av överföring från region till kommun av vårdrelaterade uppgifter kopplat till det som allmänt kallas "nära vård". Redovisningen avser kostnader från och med 2022-01-01 och framåt.

Ärendebeskrivning

Likt föregående år var delar av kommunens verksamhet i början av året stängda eller öppna med anpassningar för att leva upp till restriktioner och rekommendationer. En stor del av den administrativa personalen arbetade helt eller delvis på distans och med en högre sjukfrånvaro än vanligt. Successivt under inledningen av 2022 har dock många verksamheter och medarbetare kunnat återgå till sina ordinarie arbetsplatser, arbetsuppgifter och arbetsätt.

Den fortsatta utvecklingen av kriget i Ukraina är okänd och vilka resurser som kommer krävas med anledning av krisledningsarbete och ett eventuellt mottagande av flyktingar är oklart. Kriget kommer även att få negativa ekonomiska konsekvenser med höjda livsmedel-, el- och bränslepriser, men exakt hur kommunen påverkas framöver är svårt att avgöra.

Redan nu påverkas en del verksamheter av kraftigt ökade kostnader på material, där vissa materielgrupper har en 30-80 procents kostnadsökning. Långa leveranstider som kan komma att förlängas ännu mer ställer krav på lagerhållning av viktiga komponenter/material.

Översynen av nämnds- och förvaltningsorganisationen och bolagskoncernen pågår för att öka kommunkoncernens effektivitet och resursnyttjande. Det gäller nu att vara uthållig i förbättringsarbetet och fortsätta på den inslagna vägen så att det sprider sig hela vägen på alla nivåer och till alla medarbetare för att få största möjliga effekt.

Ks §155 (forts.)

Den sammantagna bedömningen är att Gislaveds kommun har bedrivit verksamhet med god kvalitet och en god måluppfyllelse. Kommunen strävar efter att ha god kvalitet inom särskilda viktiga områden för att uppfylla kommunens grunduppdrag och av dessa områden har alla utom ett bedömts ha god, eller relativt god kvalitet. Avvikelsen avser *Förtroende för kommunens demokratiska uppdrag* där kommunorganisationen, bland annat, behöver öka arbetet för att nå ut till olika grupper i samhället och bemöta samhällsengagemang som kanaliseras på nya sätt än inom partipolitik eller intresseföreningar.

Den sammanfattande bilden av Gislaveds kommun utifrån ett finansiellt perspektiv är en kommun med god grundekonomi. Detta avspeglas bland annat i god soliditet och inga höga skulder. Med ett resultat på genomsnitt 40 mnkr per år, klarar kommunen en investeringsnivå på snitt 160 mnkr per år. En genomtänkt budgetplanering för de kommande åren har införts, med mål att klara en god verksamhet samt en investeringsnivå för att uppfylla framtida behov.

Fem av nämnderna prognostiserar underskott vid årets slut, dessa är kommunstyrelsen (-0,5 mnkr), Räddningsnämnden (-1,0 mnkr), Tekniska nämnden (-1,5 mnkr), Socialnämnden (-81,0 mnkr) och Barn- och utbildningsnämnden (-2,5 mnkr). Det är av stor vikt att nämnderna som prognostiserar ett negativt resultat åtgärdar dessa under 2022. Det är nödvändigt att de finansiella målen uppnås för åren 2017-2030, bland annat för att klara kommunens stora utmaningar i form av stora investeringar, den demografiska utvecklingen med mera. Med ett avsevärt försämrat resultat kommer det bli svårt att uppnå det finansiella målet avseende soliditet.

På grund av flera olika omständigheter bedömer Fastighet- och servicenämnden i sin uppföljningsrapport U1 att planerade medel för särskilda satsningar inte kommer att kunna användas fullt ut under 2022. För att bemöta akut uppkomna behov av reinvesteringar i utpekade skolfastigheter i Broaryd och Gislaved på grund av omfattande fuktskador utan en negativ påverkan på driftbudgeten föreslås därför att delar av dessa medel omprioriteras. Totalt avses en omdirigering av avvikelsen för särskilda satsningar på 32,5 mnkr till reinvesteringståtgärder i de fuktdrabbade skolfastigheterna. Nuvarande ekonomiska styrprinciper ger inte möjlighet för nämnden att omdisponera investeringsbudgeten över planperioden och mot den bakgrunden lyfter fastighet- och servicenämnden denna fråga.

Kommunstyrelseförvaltningen har sett över de ekonomiska styrprinciperna och har i nytt förslag till ekonomiska styrprinciper skrivit in att det ska vara möjligt att omdisponera investeringsbudgeten över planperioden. Förslag till reviderade ekonomiska styrprinciper behandlas parallellt med behandlingen av uppföljning I, kommunen som helhet. Mot den bakgrunden föreslår förvaltningen att kommunfullmäktige beslutar att godkänna årets underskridande avseende lokalförsörjningsplanen med uppmaning om att balansera åtgärderna över planperioden för att säkerställa dess genomförande samt att godkänna överskridandet av reinvesteringarsbudgeten med motsvarande uppmaning om att balansera kostnaderna över planperioden.

Ks §155 (forts.)

Beslutsunderlag

Uppföljning 1 – 2022 – Kommunfullmäktige, daterad den 27 april 2022
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 27 april 2022
Fastighet- och servicenämnden den 20 april 2022, §37
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 4 maj 2022, §22

Yrkande

Evangelos Varsamis (S) med instämmande av Emanuel Larsson (KD), Håkan Josefsson (C), Maria Gullberg Lorentsson (M), Fredrik Sveningsson (L) och Carina Johansson (C): Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Uppföljning I - 2022 - Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige Gislaveds kommun

Innehållsförteckning

I	Inledning.....	3
1.1	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	3
1.1.1	Vision	3
1.1.2	Värdegrund.....	3
1.1.3	Styrmodell	4
2	Uppföljning	5
2.1	Kommunfullmäktiges grunduppdrag.....	5
2.1.1	Välfärd och service	5
2.1.2	Demokrati och samhällsutveckling	7
2.1.3	Arbetsgivare.....	8
2.2	Kritiska kvalitetsfaktorer.....	9
2.2.1	Målgrupp	9
2.2.2	Verksamhet	12
2.2.3	Medarbetare.....	16
2.2.4	Ekonomi	17
3	Ekonomisk redovisning.....	19
3.1	Uppföljning	19
3.1.1	Uppföljning driftredovisning.....	19
3.1.2	Uppföljning investeringsredovisning (netto).....	20
4	Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten	21

I Inledning

I.1 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I.1.1 Vision

Visionen beskriver vad kommunfullmäktige vill uppnå på längre sikt. Visionen är ett redskap för styrning av den kommunala verksamheten. Gislaveds kommuns vision är en ledstjärna för hur kommunen önskar att utvecklas. Visionen är:

Gislaveds kommun är platsen man gärna identifierar sig med och har en god relation till

Den kommunala organisationen – förtroendevalda och förvaltningar – vill uppnå vision 2040 genom att vi:

- **levererar** en fungerande vardag för individen,
- **fungerar** som informationssamlare, samordnare och bas för nätverk,
- **samverkar** för en tillgänglig region och effektiv resursanvändning,
- **uppmärksammar** bärarna av den kulturella industrikommunen.

I.1.2 Värdegrund

Gislaveds kommun verkar utifrån alla människors lika värde. Alla invånare ska ha samma möjlighet att delta i den demokratiska processen och att nå inflytande över de beslut som tas.

Gislaveds kommun präglas av ömsesidig respekt. Beslut fattas på en rättssäker och saklig grund. I mötet med kommunens verksamheter ska alla invånare känna att de har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter.

Gislaveds kommun har respekt för människors olikheter och vill tillvarata kommunens mångkulturella profil.

Gislaveds kommun tar tillvara på barnperspektivet och arbetar för en samhällsutveckling som inte äventyrar möjligheterna för kommande generationer.

I.1.3 Styrmodell

Gislaveds kommuns styrmodell är ett samlingsbegrepp som tydliggör en gemensam struktur och gemensamma arbetssätt för styrning och ledning av kommunen. Detta syftar till att säkerställa att de politiska viljeinriktningarna får genomslag i verksamheterna. Styrmodellen omfattar hela kommunens organisation.

Styrmodellen är politiskt neutral och ska fungera oavsett politiskt innehåll, samt över tid. Det är vad man fyller styrmodellen med som ska spegla rådande politiska viljeinriktningar.

Gislaveds kommuns vision och värdegrund utgör verksamhetens grunduppdrag tillsammans med kommunala och statliga styrdokument. Grunduppdraget är utgångspunkt för arbetet med personalpolitiska mål, finansiella mål, resursfördelning och utveckling. För att kvalitetssäkra verksamheten kopplas kritiska kvalitetsfaktorer och indikatorer till grunduppdraget. Styrmodellen illustreras av nedanstående bild:

2 Uppföljning

2.1 Kommunfullmäktiges grunduppdrag

Gislaveds kommun har tre grunduppdrag: att leverera välfärd och service till invånarna, att arbeta med demokrati- och samhällsutveckling och att vara en arbetsgivare.

2.1.1 Välfärd och service

Ett av kommunens grunduppdrag är att leverera välfärd och service till kommuninvånarna. Hur kommunen arbetat med detta grunduppdrag under inledningen av 2022, beskrivs här utifrån målgruppens, medarbetarnas och verksamheternas perspektiv. Med fokus utifrån risk och väsentlighet.

Målgruppen

Kommunen har kontakt med invånare på flera olika sätt beroende på om det är en enklare servicetjänst som erbjuds eller en mer omfattande tjänst till exempelvis en brukare eller elev.

Precis som föregående år inleddes även 2022 under restriktioner för att dämpa smittspridning av covid-19. När restriktionerna släpptes en bit in på året började målgrupperna successivt återvända till verksamheterna inom fritid och folkhälsonämndens och kulturnämndens områden, med mycket liv och rörelse på mötesplatser och i anläggningar igen.

De arbetssätt som kulturverksamheterna utarbetat under pandemin har behållits i många verksamheter för att ge möjlighet till en ökad delaktighet. Exempel på detta är att bokcirklar hålls både fysiskt på biblioteken och i digital form så att avståndet inte utgör ett hinder för de som inte har möjlighet att ta sig till ett bibliotek. De digitala språkcaféer som biblioteken i Gislaved, Vaggeryd och Värnamo startade upp under pandemin kommer att fortsätta under 2022 och kompletteras med språkcafé på plats.

Inom socialnämnden utvecklas uppföljningar och brukarundersökningar för att skapa förutsättningar till ett ständigt förbättringsarbete med fokus på nöjdhet, trygghet, bemötande, delaktighet och tillgänglighet kopplat till målgruppen. Satsningar på hemmaplanslösningar har också resulterat i att ett HVB hem för ungdomar mellan 16-21 år startas upp under våren 2022 för att möta upp en del av det behov som finns i samhället.

Smittspridning av covid-19 drabbade i inledningen av året vissa verksamheter hårt, främst i form av personalbortfall. Även flera brukare blev påverkade av isoleringen och personalomsättningen som uppstod på grund av dessa sjukfall. På gymnasieskolan indikerar resultaten efter höstterminen ett lägre resultat för elever i årskurs 3. Denna elevgrupp har i stor utsträckning påverkats i sina studier genom att undervisningen under långa perioder bedrivits på distans.

Ett för kommunkoncernen allt viktigare fokus utifrån målgruppsperspektivet är att nå ut med kommunikation kring det arbete som görs i kommunen, dels genom kommunikationsavdelningen men även genom att uppmuntra olika verksamheter att själva ta initiativ att sprida goda exempel, positiva resultat och utveckling.

Medarbetarna

Den långa perioden av hög sjukfrånvaro bland både medarbetare och våra målgrupper tvingade många av kommunens verksamheter till stor flexibilitet och ständiga omplaneringar. Detta har frestat på hårt drabbade personalgrupper och effekter av detta märks fortfarande i organisationen med en på sina platser hög sjukfrånvaro som kräver aktiv hantering.

En lång tid av distansarbete och digitala möten har i berörda delar av organisationen påverkat kollegial samverkan och känslan av sammanhållning på arbetsplatsen. Aktiviteter som bygger sammanhållning, arbetsglädje och gemenskap på arbetsplatsen blir därför viktiga fokusområden framåt.

Kommunorganisationens medarbetare kommer att påverkas i olika grad av förändringen i förvaltningsorganisationen då ett antal områden kommer att få en ny form eller hemvist i den nya organisationen som träder i kraft 1 januari 2023.

Bytet av hr-system och införandet av HRM har haft en påverkan på många av kommunorganisationens medarbetare. Utöver de problem som uppstått med löneutbetalningar och annat arbetar nu även samtliga chefer och medarbetare i stort utifrån ett nytt arbetssätt och nya verktyg. En ökad arbetsbelastning på hr-avdelningen och de administratörer som jobbar mot systemet kommer att fortgå under en tid framöver till dess att allt sitter på plats och kunskapen har nått ut i organisationen.

För att kunna möta förändrade behov är kompetensutveckling en viktig fråga. Genom hela organisationen görs ett flertal satsningar för att stärka medarbetarna. Detta arbete behöver fortgå och fördjupas för att möta befintliga och kommande behov bland medarbetare och brukare. Dock signalerar olika verksamheter att fler funktioner och tjänster blir allt mer svåra att rekrytera. Inför sommaren gör även flera enheter inom socialförvaltningen bedömningen att de kommer behöva be medarbetare att flytta semestrar, byta arbetsplats eller i värsta fall beordras in för att bibehålla en tillräcklig bemanning.

Verksamheterna

Restriktionerna i början av 2022 och effekter från pandemiåren i form av sjukskrivningar har tillsammans med en del vakanser fortsatt påverkat vissa verksamheter negativt med följd att vissa handläggningar tagit längre tid än vanligt.

Socialnämndens målsättning att minska externa placeringar till förmån för hemmaplanslösningar innebär att kompetenshöjande insatser behövs för att stärka befintlig personal att kunna möta behoven hos tidigare externt placerade brukare på hemmaplan.

Införandet av HRM har hittills har inneburit en ökad manuell hantering och innebär fortsatt utmaningar och hög påverkan på assistenter och chefer som därav behöver prioritera om bland andra arbetsuppgifter.

Implementeringen av den nyligen antagna strategin för hållbar utveckling pågår. Detta arbete kommer att göras med bred förankring och med målsättning att samtliga verksamheter driver processer för att uppnå positiva förflyttningar inom strategins prioriterade områden.

I inledningen av Rysslands invasion av Ukraina gick kommunorganisationen upp i stabsläge för att förbereda för att hantera en potentiell flyktingström samt att identifiera eventuell övrig påverkan på kommunens organisation, invånare och näringsliv. När flyktingsituationen och

säkerhetsläget klarnat lite kunde staben avvecklas igen men under den tid den var aktiv tog arbetet mycket tid i anspråk vilket ledde till att omprioriteringar av ordinarie arbetsuppgifter fick göras.

Internationella varuflöden har fortsatt fungera långsammare än tidigare.

Leveranssvårigheterna beror inte längre i samma utsträckning på pandemirelaterade problem utan snarare det allvarliga säkerhetsläget i och med kriget i Ukraina. Leveranstider av alla slags it-hårdvaror är fortsatt osäkra och försenade, vilket gör att verksamheterna fortsatt behöver ha god framförhållning och planering.

2.1.2 Demokrati och samhällsutveckling

Kommunfullmäktige ansvarar för frågor som handlar om demokrati och samhällsutveckling. Utvecklingen ska ske på transparent och hållbart sätt med hänsyn tagen till såväl ekologiska, ekonomiska som sociala aspekter.

Demokrati handlar om respekten för alla människors lika värde och om individens frihet och rättighet att påverka. Invånares delaktighet är en av grundpelarna i ett demokratiskt samhälle. I arbetet med Agenda 2030 kopplas demokratifrågorna exempelvis till målet om fredliga och inkluderande samhällen.

Demokratiberedningen har under våren 2022 återupptagit sin utåtriktade verksamhet på liknande sätt som innan pandemin började. Bland annat har beredningen genomfört ett lokalsamtal i Öreryd/Stengårdshult/Valdshult. Mötet genomfördes som ett hybridmöte och frågor som diskuterades var bland annat skolskjuts, vägunderhåll och boende. Uppföljande möten från tidigare lokalsamtal har också genomförts. Det sista lokalsamtalet för mandatperioden genomförs i Burseryd i april 2022. Under början av året har ett förslag om en lokal anpassning av medborgarbudget tagits fram som enligt förslaget ska integreras i lokalsamtalsprocessen. Vidare har en ny runda av gymnasiedialogen gått att genomföra, även om den inledningsvis fick göras digital på grund av pandemirestriktioner. En dialog med elever på SFI har också genomförts, i syfte att låta eleverna träffa lokala politiker och lära sig mer om hur Gislaveds kommuns demokrati fungerar.

Gislaveds kommuns arbete för att utveckla attraktiva livsmiljöer för invånare präglas av arbetet med de strategiskt viktiga uppdragen gällande centrumutveckling i Anderstorp och Gislaved. Arbetet har, och kommer fortsättningsvis att stärka kopplingar till medborgardialog och andra metoder som möjliggör en bred delaktighet och inflytande. Viktiga frågor handlar om att dels hantera förorenad mark med hjälp av kostnadseffektiva saneringsmetoder där ett pilotprojekt inom visionsområde Bro till Bro i Anderstorp är en viktig del.

En annan nyckelfaktor för att möjliggöra den potential för centrum- och boendeutveckling som finns i kommunen är att attrahera exploatörer som vill investera i att förverkliga de visioner som finns. En anbudsfrågan har genomförts för att utveckla området Vitsippan i Gislaved. Det fanns flera anbudsgivare vilket visar på ett ökat intresse hos exploatörer för att utveckla bostäder i kommunen. Tildelningen är klar vilket innebär att drygt 100 nya bostäder kommer att byggas men även att de nya kommunala taxorna nu har etablerats på marknaden.

För att möta den ökade efterfrågan och kunna arbeta med realiseringen av kommunens visioner för bostads- och centrumutveckling är planen att bygga upp en projektorganisation

under året.

Arbetet med en fördjupning av översiktsplanen (FÖP) för Gislaved och Anderstorp är nu inne i samrådsfasen som pågår mellan 7 mars och 7 maj och det finns möjlighet att lämna in synpunkter både fysiskt och digitalt.

Ett viktigt verktyg i arbetet inom samhälle och demokrati är att sprida kunskap och information om hållbar samhällsutveckling och demokratifrågor. Kommunens arbete sker även i en rad olika nätverk och projekt på både lokal, regional, nationell och internationell nivå. Dessutom sker samarbeten med universitet och högskolor inom ramen för detta arbete.

2.1.3 Arbetsgivare

I kommunens uppdrag som arbetsgivare ingår bland annat att möta de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdets alla delar: att attrahera, behålla, utveckla och avveckla/ställa om kompetens. Som arbetsgivare strävar kommunen efter att vara en attraktiv arbetsplats i framkant. Både offentliga och privata arbetsgivare står inför stora rekryteringsutmaningar de kommande åren. Andelen äldre och yngre ökar, medan gruppen som arbetar blir mindre och kommer även ut på arbetsmarknaden allt senare. På kort tid kommer cirka 10% av Gislaveds kommuns nuvarande medarbetare att gå i pension.

En kompetensförsörjningsstrategi är antagen av kommunfullmäktige och det finns en plan för hur arbetet med kompetensförsörjning ska hanteras på förvaltningsnivå. Utifrån förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner kommer kommunen som helhet kunna skapa bättre aktiviteter som bidrar till att behålla och utveckla medarbetare. Detta innebär bland annat att stärka möjligheten till intern rörlighet och att hitta karriärvägar internt, istället för att söka nytt arbete utanför kommunen.

Att erbjuda arbete hemma som en naturlig del inom de yrkesgrupper där det finns möjlighet, och att kunna arbeta på vägen till och från arbetet, skapar attraktivitet och breddar möjligheten till att hitta kvalificerade sökande från ett större geografiskt område, i detta arbete har Gislaveds kommun kommit långt och tagit större steg framåt i digital mognad utifrån coronapandemin. Att alltid erbjuda resfria möten i första hand kommer i fortsättningsvis vara en självklarhet. En riktlinje gällande distansarbete är framtagen för att trygga återgången till arbete även efter pandemin men också för att stärka attraktivitet och skapa ett både hållbart arbetsliv men även ett hållbart och klimatsmart resande.

Gislaved satsar och arbetar ständigt med ett att stärka och utveckla chefs- och ledarskapet genom olika utbildningsinsatser för såväl nya som etablerade chefer på olika nivåer i organisationen. Kommunhälsan införande av teams träffar har varit uppskattade och har riktat sig till både chefer och medarbetare i olika frågor kopplade till hälsa och ett sunt och hållbart arbetsliv.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet som fått en egen modul i rapporteringsverktyget Stratsys för att underlätta arbetet för chefer, har varit ett uppskattat införande för att strukturera och systematisera chefens vardag.

2.2 Kritiska kvalitetsfaktorer

Utifrån kommunens grunduppdrag så har det identifierats olika områden, eller faktorer, där det bedöms särskilt viktigt att ha god kvalitet. Har kommunen god kvalitet och effektivitet inom dessa faktorer så säkerställer kommunen att grunduppdraget har utförts väl. Kvalitetsfaktorerna har tagits fram genom att utgå från fyra olika perspektiv: målgrupp, ekonomi, medarbetare och verksamhet.

Vid varje uppföljning görs en bedömning av hur väl dessa faktorer är kvalitetssäkrade:

- Godkänd (grön) – Vi har en god kvalitetssäkring av denna faktor.
- Varning (gul) – Det finns risk för att vi inte har kvalitetssäkrat denna kritiska faktor, åtgärder pågår.
- Inte godkänd (röd) – Vi har inte kvalitetssäkrat denna kritiska faktor, åtgärder ska vidtas.

2.2.1 Målgrupp

2.2.1.1 Alla kommuninvånarens och företags tillgång till internet

Beskrivning

För att tillgodose att hela kommunen har tillgång till internet är utökad höghastighetsuppkoppling särskilt kritiskt.

Kommentar

Många i Gislaveds kommun har idag tillgång och möjlighet att ansluta sig till bredband med minst 100Mbit/s i överföringshastighet. Den senaste statistiken från Post- och telestyrelsen visar att 94 procent av kommunens invånare och näringsliv har tillgång, eller absolut närhet, till bredband. Tillgången i tätort ligger på 97 procent och på 83 procent i glesbygd. Målet som helhet anses därför vara uppnått, men arbetet behöver fortgå för att inte tappa den kapacitet som finns inom kommunen idag och inte minst för att glesbygdens andel ska öka.

En kvarstående viktig utmaning är grupper som riskerar digitalt utanförskap. Det har blivit tydligt under pandemin att nya vägar har skapats för att hålla kontakt med anhöriga och viktiga samhällsfunktioner. Därför blir det viktigt att till exempel säkerställa bredbandskapacitet och kanske till och med utrustning för att göra digital kommunikation möjlig att erbjuda på kommunens särskilda boenden och våra bibliotek.

2.2.1.2 Graden av digital mognad i organisationen

Beskrivning

För att kunna driva digitaliseringen framåt i hög takt är digital mognad i verksamheten en förutsättning.

Kommentar

I juni 2021 fastställde kommunfullmäktige kommunens digitala agenda som är ett viktigt verktyg för att arbeta med strategiska områden som ska gynna den digitala mognaden både internt inom förvaltningar och kommunens företag. Den kommunala digitala agendan

omfattar även den digitala mognaden hos kommunens invånare.

Sedan 2017 mäts den digitala förmågan inom kommunkoncernen och enligt den senaste mätningen hösten 2020 är den låg. En ny mätning ska genomföras under våren 2022 inom nedan beskrivet projekt.

Inom ramen för Region Jönköpings digitaliseringsråd har Gislaveds kommun under hösten 2021 anslutit till ett regeringsinitiativ för att öka offentlig sektors digitala mognad. Projektet drivs av SKR och dess dotterföretag Adda. Arbetet utgår från den forskning som bedrivs vid Göteborgs universitet samt undersökningen DiMiOS. Deltagandet i projektet innebär bland annat utbildning i den teoretiska modellen, hur resultat bör tolkas och vilka åtgärder som är lämpliga att vidta men även feedback till forskningen samt till skaparna av DiMiOS-mätningen. Projektet kommer fortsatt pågå under hela 2022. Regeringens satsning för att öka offentlig sektors digitala mognad innebär också att fler kommuner och regioner börjar använda mätningen, vilket säkrar tillförligheten och relevansen.

Andra indikationer på ökad digital mognad är förvaltningarnas efterfrågan på ett utökat utbud av e-tjänster och även automatisering av processer. Denna process går ständigt framåt och ökningen är markant varje år. Digital kontakt med kommunens kontaktcenter visar tydligt att antalet inkommande telefonsamtal minskar i takt med ett ökat nyttjande av erbjudna e-tjänster samt mail-kontakt.

Som överallt i samhället har pandemin inneburit en ökad digital mognad även inom kommunkoncernen. Distansarbete med digitala möten har under året blivit en standard. En praxis som växt fram under året är att erbjuda mötesdeltagare att ansluta digitalt, även om mötet också har fysiskt närvarande deltagare i mötet.

Flera förvaltningar har även börjat använda digitala möten i arbetet med sina externa målgrupper. Exempel på detta är coaching och uppföljning med invånare som har ekonomiskt bistånd, utvecklingssamtal och föräldramöten inom skolan och självklart distansundervisning.

2.2.1.3 *Förtroende för kommunens demokratiska uppdrag*

Beskrivning

Förtroende för tjänstemän och politiker är grunden för vårt demokratiska uppdrag. Det är viktigt att kommuninvånarna har en grundläggande kunskap kring kommunens verksamhet och ekonomi för att bygga förtroende för kommunens arbete, skapa trygghet hos invånarna och acceptans för fattade beslut. Det är viktigt att få invånarna att känna sig delaktiga och skapa medborgarinflytande.

Kommentar

Kommunen har i SCB:s medborgarundersökning 2021 överlag fått negativa resultat på frågor som berör förtroende för politiker och tjänstemän. Undersökningen visar att mellan 72-89 % av befolkningen har ganska eller mycket litet förtroende för kommunens politiker. Detta resultat skiljer sig statistiskt från både riket, länet och omkringliggande kommuner. Kommunen utmärker sig även negativt i jämförelse med riket och länet gällande

befolkningens uppfattning om kommunens politiker arbetar för kommunens bästa, om de är ansvarstagande samt om de är lyhörda. Över 70 % av kommunens befolkning anser att det inte alls eller endast till viss del är fallet.

På frågan om kommunens anställda arbetar för kommunens bästa anser ungefär hälften av befolkningen att detta inte alls eller endast till viss del stämmer. Befolkningen är också negativa till möjligheten till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter, där ungefär en tredjedel av befolkningen anser att detta inte alls är möjligt. Runt hälften av befolkningen anser att det endast till viss del är möjligt.

SCB:s medborgarundersökning har i år ett nytt upplägg, vilket gör att det inte är jämförbart med föregående år. Dock så noteras relativt stora skillnader gentemot riket och länet i många av dessa frågor, vilket indikerar att befolkningens förtroende, uppfattad möjlighet till insyn samt möjlighet till påverkan är lägre än genomsnittet.

Samtidigt visar utvärderingar som gjorts, exempelvis i samband med Gislaveds kommuns Lokalsamtal, att arbetet med dialogverksamhet som Demokratiberedningen genomför är uppskattat. Det finns däremot indikationer i samhället på att civilsamhällets föreningsliv är på nedgång, likaså det politiska deltagandet inom partier och parlamentariska organ, liksom tilltron till demokratin som helhet. Därför bildar dialogverksamheten som utförs av kommunen både en viktig plattform för invånarna att föra fram sina åsikter, men även för kommunen för att kommunicera sitt resultat. Det senare utgör en stor pedagogisk uppgift för kommunens politiker och tjänstepersoner.

Demokratiberedningen har identifierat några målgrupper som kommunen har svårt att nå ut till med exempelvis sina medborgardialoger. Bland dessa finns boende på landsbygden, ungdomar och utlandsfödda. För att säkerställa att även dessa grupper får möta politiker och får uttrycka sina åsikter har demokratiberedningen därför genomfört särskilda riktade insatser mot specifikt de här grupperna, i form av lokalsamtal, gymnasiedialog och dialoger med elever på SFI respektive. Pandemin har påverkat demokratiberedningens arbete så att delar av detta har behövts genomföras digitalt, men kraven som ställts här har också påskyndat utvecklingen av nya dialogformer. En del dialoger har genomförts som hybridmöten med möjlighet att delta digitalt.

Arbetet som utförs idag genom Lokalsamtal, gymnasiedialog och andra typer av medborgardialoger, behöver utvecklas för att kvaliteten i den kritiska kvalitetsfaktorn ska vara god. En annan central del är hur kommunen ska arbeta för att nå ut till olika grupper i samhället. Framöver kommer en kombination av fysiska och digitala kontaktytor förhoppningsvis kunna bidra till att nå fler. Generellt i samhället ser vi också att många väljer att kanalisera sitt samhällsengagemang på andra sätt, genom till exempel tillfälliga aktioner eller genom att vara aktiva i andra former eller forum än de som kommunen tillhandahåller. Detta kan också påverka hur allmänheten ser på kommunens demokratiska uppdrag och är en utmaning som behöver adresseras framöver.

2.2.1.4 Tillgänglighet/Bemötande

Beskrivning

Det är särskilt kritiskt att kommunen erbjuder god service och ett bra bemötande. Ökad digitalisering ökar tillgängligheten och flexibiliteten för invånaren.

Kommentar

Bedömningen är att kvaliteten är god. Resultat från gjorda mätningar och mängden nya e-tjänster belägger detta.

Kontaktcenter är en stor del i arbetet kring god service och ett gott bemötande då det är vägen för våra invånare att komma i kontakt med kommunen. Det ska vara enkelt med snabb och bra service. Hos kontaktcenter fångas invånarnas synpunkter upp och alla inkomna ärenden klassas i ett ärendehanteringssystem. Det görs oavsett om de kommer via e-tjänst, telefon, besök eller e-post. På webbplatsen finns flera ingångar till synpunktshanteringen, där invånarna har möjlighet att skicka in synpunkter eller klagomål gällande bemötandet i verksamheterna.

En viktig del för att öka tillgängligheten till våra tjänster och flexibilitet för invånarna är användandet av digitala tjänster. Enkelt uttryckt kan man via en e-tjänst hantera sitt ärende varifrån som helst och när man vill på dygnet. Men det är bara en liten del av de fördelar som ökad digitalisering ger. Då ärenden kommer in via ett system så störs inte medarbetarna löpande av frågor utan kan hantera dem i god ordning. Medarbetare kan omfördela resurser när det är många ärenden och med tiden även förutse när dessa kommer och då vara förberedda. Detta leder till att tjänstepersoner jobbar effektivare och med rätt saker, och i slutändan att ärenden kan hanteras snabbare och därigenom förbättras servicen. Väl hanterade ärenden minskar risken för följdfrågor och mindre stressade handläggare har lättare att bemöta frågor som kommer. Detta resonemang innebär att även interna e-tjänster kan vara med och bidra till förbättrad service externt.

2.2.2 Verksamhet

2.2.2.1 Uppdaterade detaljplaner för att snabbt tillgodose behov av mark

Beskrivning

För att tillgodose invånares och företags behov av byggnation är det särskilt kritiskt att det finns uppdaterade detaljplaner.

Kommentar

Ansvar för arbetet med att ta fram detaljplaner ligger hos bygg- och miljöförvaltningen, men sker i samverkan med andra förvaltningar. Samverkan sker bland annat i en särskild plangrupp, där förvaltningsövergripande representanter på operativ nivå diskuterar de olika detaljplanerna som är aktuella för upprättande. Därutöver sker strategisk samverkan på förvaltningsövergripande nivå i den strategiska markgruppen. Arbetet har bland annat möjliggjort gemensamma prioriteringar i detaljplanearbetet men även inom strategiska

markfrågor, som förvärv och försäljning för att snabbt kunna tillgodose behovet av mark. Nya arbetssätt har etablerats i den strategiska markgruppen för att bli effektivare.

Vad gäller arbetet med att tillhandahålla färdigställd industri-, handels- och bostadsmark ligger detta uppdrag operativt hos tekniska förvaltningen men bevakas även av andra delar av den kommunala organisationen.

Även om arbetet idag fungerar väl finns det möjlighet att utveckla arbetet ytterligare inom bland annat strategiska markinköp och strategiska markförsäljningar, inklusive marknadsföring av ledig mark samt färdigställande av industri, handel och bostadsmark. Vidare behöver kommunen hitta ett sätt att arbeta snabbare i ärenden för att möta efterfrågan från näringsliv och invånare. Ett annat förbättringsområde kan vara att uppdatera befintliga äldre detaljplaner för att stimulera samhällsutvecklingen. Det kan bland annat handla om att öka byggrätten. I dagsläget saknas däremot resurser för detta. En annan viktig del är att etablera tydliga processer som gör arbetet mer effektivt.

2.2.2.2 Samverkan internt och externt

Beskrivning

För att ha en optimal utveckling av Gislaveds kommun är samverkan både internt som externt särskilt kritiskt.

Kommentar

Externt pågår flera olika former av samverkan. Som exempel kan nämnas samverkan inom GGVV, regionens digitaliseringsråd, samverkan inom säkerhet och räddningstjänst, inom överförmynderi, upphandling, samverkan kring sjön Fegen samt avfallsfrågor (SÅM). Det inrättades en gemensam bygg- och miljönämnd med Tranemo kommun 2019 och där området för samarbete utökats flera gånger sedan start. Samverkansformer förändras utifrån behov och förändringar i omvärlden. Ett exempel är rådet för hållbar utveckling vars syfte är att skapa ett forum med ett helhetsperspektiv på hållbarhetsfrågorna i Gislaveds kommun som geografisk plats. Här sker samverkan med externa parter såsom vårdcentraler, polis, arbetsförmedling, försäkringskassan, studieförbund, smålandsidrotten och flera. Under första kvartalet i år inrättades en gemensam krisstab med Gnosjö kommun, något som nu utvärderas för att kunna utvecklas framöver. Samverkan ses som förutsättningen för att tillsammans se helheten, växla upp varandras resurser, få tillgång till kompetenser och därmed kunna möta olika utmaningar som kommunen och de samverkande parterna står inför.

Internt sker samverkan genom kommundirektörens ledningsgrupp, där både förvaltnings- och bolagschefer ingår samt genom fyra operativa styrgrupper och två fasta beredningsgrupper. På uppdrag av ledningsgruppen arbetar de operativa styrgrupperna med kommunfullmäktiges målområden med både aktiviteter och arbetsgrupper för att tillsammans ge den bästa möjliga utväxlingen på de utvecklingsområden som pekats ut. Under första kvartalet i år beslutades att de operativa styrgrupperna läggs vilande resten av året och att frågorna istället lyfts in i kommundirektörens ledningsgrupp direkt. Arbetet inom kommunplanens målområden fortgår under 2022 men med anpassad samverkansform. Detta

beslut är taget då stort fokus kommer läggas på förändringsarbetet kopplat till nya nämnder och förvaltningar under året som följer.

I samband med att mätningar görs kring nöjdheten med den externa och interna samverkan blir det ofta också ett bra samtal och reflektion kring samverkan i den aktuella samverkansgruppen och vad som kan förbättras och utvecklas.

2.2.2.3 *Arbetsätt som är ändamålsenliga och effektiva för verksamheten*

Beskrivning

Verksamheterna behöver fokusera på att göra rätt saker till rätt kostnad och med god kvalitet. Enkla och transparenta processer, ökad effektivitet, bättre samordning och mer samarbete är särskilt kritiskt

Kommentar

Gislaveds kommuns styrmodell är i grunden en modell där arbetsätt ska utformas efter målgruppens behov och efter den kunskap som medarbetaren närmast målgruppen har. För att skapa en effektiv verksamhet med genomgående god kvalitet behöver arbetet med styrmodellen fungera fullt ut. Det finns idag ett behov av fördjupning i styrmodellen ute i verksamheterna. Översynen av förvaltningsorganisationen har försenat tidigare planerade utvecklingsarbeten. Den kommande lanseringen av ny förvaltningsorganisation förväntas dock ge goda möjligheter att fördjupa och befästa styrmodellen.

Ett område som tydligt synliggör arbetsätt är digitalisering av processer. I samband med att ett system byts ut, så gås alla processer för systemet igenom och kartläggs. Gamla arbetsätt och processer byts ut mot enklare och transparenta processer där arbetsätt ska vara ändamålsenliga. Det innebär också ökad kvalitet och informationssäkerhet. Digitalisering är ett naturligt verktyg för effektivitet, förbättrad kvalitet och automatisering av processer.

När ett nytt behov uppkommer är medarbetares egen bedömning att de i första hand tänker digitala lösningar och användare involveras i processen. Det gör det möjligt att se användares faktiska behov och utforma processer som är ändamålsenliga för verksamheterna och våra invånare.

En lärdom av tidigare införanden av digitala tjänster är att tjänsteägande efter projekt slut och i skarp drift måste göras klart under projektet. Detta är ett exempel på förbättringar som behöver göras för att denna faktor ska kunna bedömas som grön.

Under 2021 fortsatte arbetet med nyttorealiserings. Det betyder att kommunen ska öka förmågan att identifiera och införa de investeringar som ger störst verksamhetsnytta samt säkerställa att den nyttan också realiseras. Som ett led i detta används vid nya automatiseringsprocesser en modell för att uppskatta antalet sparade arbetstimmar vid automatiseringen. Utöver detta ingår det även i modellen att kategorisera den huvudsakliga nyttan inom tid, kvalitet eller arbetsmiljö. Ett koncept för detta har tagits fram för att kunna implementeras och utvärderas under 2022.

För att fullt ut nå godkänd nivå behöver samarbetsförmågan fördjupas inom organisationen såväl som med externa parter samt att aktivt arbeta med att säkra framtida

kompetensförsörjning inom nyckelområden.

2.2.2.4 Hållbar organisation

Beskrivning

Hållbar utveckling är en strategiskt viktig fråga för Gislaveds kommun. Hållbarhet ska genomsyra alla kommunens verksamheter. Medvetenhet och kunskap om Agenda 2030 bland tjänstepersoner och förtroendevalda är särskilt kritiskt.

Kommentar

För att öka kunskapen i organisationen om Agenda 2030 finns idag olika strategiska verktyg som används. Det har även tidigare gjorts olika utbildningsinsatser för gymnasielärare och vissa förtroendevalda för att informera om samt öka kunskapen om Agenda 2030.

Rådet för hållbar utveckling har haft sitt första möte för året och arbetar vidare utifrån de tre fokusområdena trygghet, välmående människor och cirkulär ekonomi. Områden som har fått ökat fokus med anledning av det som pågår under omvärlden just nu.

Arbetet med att implementera och följa upp strategin för hållbar utveckling har påbörjats under våren. Strategin har också för första gången följts upp genom en statusrapport som visar inom vilka områden som trenden går åt rätt eller fel håll. Uppföljningen av strategin är central för att kunna se den övergripande förflyttningen över tid samt för att identifiera de områden där särskilt fokus bör läggas. Strategin utgår ifrån det geografiska området Gislaveds kommun och ska kunna nyttjas av alla organisationer som verkar inom kommunen och är ett viktigt ramverk för det övergripande hållbarhetsarbetet i kommunen. En separat uppföljning för kommunen som organisations bidrag till strategin kommer också att göras under 2022.

2.2.2.5 Intern och extern kommunikation

Beskrivning

Gislaved kommun behöver ha en kontinuerlig dialog med invånarna om dess verksamheter och beslut. Denna information behöver vara lätt att ta till sig. Inom kommunen behövs ett helhetstänk med bra intern kommunikation.

Kommentar

God kommunikation är en viktig faktor för ett framgångsrikt arbete. Grogrunden för spekulering är som störst när information saknas eller är bristfällig. Om vi, förutom att vara transparenta och publicerar protokoll med mera, lyckas kommunicera varför beslut fattas kommer förståelsen för vårt agerande öka. Detta gäller både internt och externt och är lika viktigt i båda dimensionerna.

Internt

Ett aktivt arbete görs med internkommunikation genom intranätet "Insidan" som huvudkanal. I internkommunikation ingår även annan informationsspridning som APT och andra träffar. Målet är att ha medarbetare som är välinformerade och trygga i sin egen roll men också med vad som händer inom kommunen. Detta för att skapa goda ambassadörer som vill och vågar

stå upp för organisationen och fattade beslut. Kommundirektören rapporterar efter varje möte med Kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG) kort om viktiga frågor som varit uppe. Detta för att öka transparensen och känslan av delaktighet i hela organisationen.

Externt

Att ha en öppen och tydlig kommunikation med invånare är avgörande för att behålla ett högt förtroende för kommunen som organisation och för vårt demokratiska system. Det är sedan länge kommunens målsättning att vara öppen och transparent med vår information, därför direktsänds kommunfullmäktiges sammanträden och protokoll från fullmäktige och alla nämnder publiceras på kommunens webbplats. Kommunens webbplats är huvudkanalen för informationsspridning och för att minska risken för feltolkningar hänvisas många frågor till webbplatsen för att garantera att alla invånare får ta del av samma information.

Ett viktigt arbete som pågår för att förbättra kommunikationen är att säkerställa att webbplatsen lever upp till krav och förväntningar hos invånarna. Just nu pågår ett större projekt med att ta fram en ny webbplats för kommunen som ska lanseras i början av 2023.

2.2.3 Medarbetare

2.2.3.1 Tillgång till rätt kompetens

Beskrivning

Tillgång till rätt kompetens anses vara en av de viktigaste förutsättningarna för att kommunen ska kunna leverera god service och nå goda resultat.

Kommentar

Rekryteringsunderlaget av nya medarbetare kan emellanåt vara tunt och då är det framförallt inom de så kallade bristyrkena som yrkeserfarenhet är det som saknas för att motsvara kraven som ställs på de utannonserade tjänsterna. Flertalet sökande är nyutexaminerade och omvärldsbevakning visar att det i stort är samma yrkesgrupper som är svåra att rekrytera över hela landet. Inom alla övriga tjänster finns det kvalificerade sökande till merparten av tjänsterna.

En framtida utmaning blir att kunna ställa om den interna kompetens som finns för att ta tillvara potentialen hos medarbetare som gärna vill utvecklas inom ett område där vi som arbetsgivare ser att det finns ett framtida kompetensbehov. Här kommer förvaltningarnas kompetensförsörjningsplaner spela en viktig roll där inventering av kompetens sker på 1, 3 och 5 års perspektiv. Ett strukturerat sätt att arbeta med lönebildning har tagits fram där fokus ligger på rätt lön vilket kommer skapa attraktivitet och underlätta rekrytering när Gislaved erbjuder löner som är marknadsmässiga och konkurrenskraftiga inom befattningar som är sårbara ur ett kompetensförsörjningsperspektiv.

2.2.4 Ekonomi

2.2.4.1 Prognossäkerhet vid ekonomiska uppföljningar

Beskrivning

För att planera och prioritera hur kommunens ekonomiska resurser används är det särskilt kritiskt att de ekonomiska prognoser som görs är tillförlitliga.

Kommentar

Det är av största vikt att nämndernas och kommunens prognoser har en stor säkerhet. Prognoserna är verktyg som med rätt träffsäkerhet och vid behov kan bidra till att verksamheten kan styras om och prioriteringar kan göras i rätt tid. En låg träffsäkerhet kan få konsekvenser som att fel beslut fattas, att det fattas i fel tid eller inte alls. För att kommunen ska kunna planera resurser och prioritera både politiskt och i de olika verksamheterna behöver de ekonomiska prognoserna gå hand i hand med verksamheterna och vara synkroniserade. Beslut måste kunna fattas om hur kommunen ska handla för att vid årets slut klara ekonomi och verksamhet. Vid stora planerade överskott kan en annan prioritering göras och vid stora underskott ska åtgärder sättas in. I första hand ska över- och underskott hanteras i respektive nämnd.

Bra prognoser ger bara en förutsättning till att gasa eller bromsa, men prognoserna behöver visa så rätt som möjligt för att detta ska kunna ske. Årets prognos är osäker. I och med att kommunen och övriga världen befinner sig i ett läge där världsekonomin, Sveriges ekonomi och också Gislaveds kommuns ekonomiska förutsättningar ändras varje dag är en hållbar ekonomisk prognos på längre sikt nästintill omöjlig att få till. Det är viktigt att kontinuerligt följa de ekonomiska svängningarna både lokalt och globalt.

Samtliga nämnder har gett en bild av svårigheten att prognosticera rätt under förra året på grund av Corona pandemi. Det faktiska utfallet visade sig avvika för vissa nämnder stort mot genomförda uppföljningar U1-U3. Förutsättningarna har varit speciella och unika både gällande pandemin och ett nytt ekonomisystem där man inte alltid känt sig bekväm eller lärt sig hitta rätt. Ett arbete med dialoger mellan ekonomiavdelning och förvaltningarna om hur prognossäkerheten ska bli bättre har startats upp under 2021 med fortsättning under 2022.

2.2.4.2 God ekonomisk hushållning

Beskrivning

Det är särskilt kritiskt att kommunens resurser används till rätt saker och på ett effektivt sätt.

Kommentar

Gislaveds kommun definierar god ekonomisk hushållning i kommunfullmäktiges övergripande samt finansiella mål.

God ekonomisk hushållning innebär inte enbart att räkenskaperna går ihop på ett ansvarsfullt sätt. Begreppet innebär krav på att resurserna används rätt och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. För att skapa förutsättningar för att få en god ekonomisk hushållning, måste det finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta säkerställer en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet.

Detta ska både kunna parera svängningar i omvärlden samt vara en förutsättning för kommunen att kunna investera. Risken med att ha ett för lågt resultat innebär att vid minsta svängning i omvärlden, pensioner eller något annat som påverkar kommunen, kommer det att direkt slå tillbaka på nämnderna.

Det är av största vikt att alla nämnder håller sig till de ramar som kommunfullmäktige har lämnat. Görs inte detta sätts hela kommunen i ett mycket svårt läge. Med ett minusresultat är kommunen dessutom ålagd att inom tre år återställa underskottet, och ett besparingsläge blir aktuellt.

En svårighet att bedöma god ekonomisk hushållning uppstår alltid då det ska göras en prognos för framtiden. För 2022 års verksamhet aviserar socialnämnden ett stort underskott vilket skapar en osäkerhet. Detta underskott måste lösas för att i framtiden få en balans i ekonomin.

3 Ekonomisk redovisning

3.1 Uppföljning

3.1.1 Uppföljning driftredovisning

(mnr)	Budget	Prognos helårsutfall UI	Prognos budget- avvikelse (helår) UI	Utfall 31/8	Prognos Delår	Utfall Bokslut
Kommunstyrelsen	-173,9	-174,4	-0,5			
Överförmyndarnämnden	-3,5	-3,5	0,0			
Räddningsnämnden	-33,3	-34,3	-1,0			
Tekniska nämnden	-35,0	-36,5	-1,5			
Bygg- och miljönämnden	-14,2	-13,9	0,3			
Socialnämnden	-616,7	-697,5	-80,8			
Fritid- och folkhälsonämnden	-48,4	-47,9	0,5			
Barn- och utbildningsnämnden	-798,1	-800,6	-2,5			
Kulturnämnden	-33,6	-33,0	0,6			
Fastighet- och servicenämnden	63,0	63,0	0,0			
Summa nämnder	-1 693,7	-1 778,6	-84,9			
Finansförvaltningen	1 796,7	1 828,7	32,0			
Avvikelse mot budget						
Resultat	102,7	49,8	-52,9			

Ekonomisk kommentar

Beräknat resultat för 2022 är +49,8 mnr. Prognos (avvikelse mot budget) motsvarar -52,9 mnr. Den större avvikelsen i beräknat resultat beror främst på ett större beräknat underskott för socialnämnden men till viss del även barn- och utbildningsnämnden.

Det finns beslut för återställande av en av kommunens deponier som kan försämra beräknat resultatet med cirka 30 mnr. Detta innebär i så fall att beräknat resultat istället blir 19,8 mnr.

3.1.2 Uppföljning investeringsredovisning (netto)

(mnkr)	Budget	Prognos U1	Utfall 31/8	Prognos Delår	Utfall Bokslut
Kommunstyrelsen	17,0	17,0			
Räddningsnämnden	7,9	7,9			
Tekniska nämnden	60,0	60,0			
Bygg- och miljönämnden	0,1	0,1			
Socialnämnden	7,0	7,0			
Fritid- och folkhälsonämnden	0,7	0,7			
Barn- och utbildningsnämnden	3,0	3,0			
Kulturnämnden	6,0	6,0			
Fastighet- och servicenämnden	118,3	118,3			
Summa	220,0	220,0			
Taxefinansierade investeringar	44,0	0,0			
Avvikelse mot budget		0,0			
Totala investeringar	264,0	220,0			

3.1.2.1 Uppföljning särskilt prioriterade investeringar

(mnkr)	Total budget	Utgift t.o.m. 2021	Slut-prognos projektet	Budget 2022	Prognos U1	Prognos U2	Utfall År
Samhällsutveckling	45			15			
It hård motorväg				23,3			
Haghultsleden (påbörjad 2019)	60			30			
Summa	105			68,3			

4 Sammantagen bedömning av resultat och effekter av verksamheten

Delar av verksamheten var i början av året stängda eller öppna med anpassningar för att leva upp till restriktioner och rekommendationer. En stor del av den administrativa personalen arbetade helt eller delvis på distans och sjukfrånvaron har varit högre än vanligt. Succesivt under inledningen av 2022 har många verksamheter och medarbetare kunnat återgå till sina ordinarie arbetsplatser, arbetsuppgifter och arbetssätt.

Utifrån förutsättningarna är bedömningen att Gislaveds kommun bedriver verksamhet med god kvalitet. Kommunen strävar efter att ha god kvalitet inom särskilt viktiga områden för att uppfylla kommunens grunduppdrag och majoriteten av dessa områden har bedömts ha god, eller relativt god kvalitet. En av kommunfullmäktiges kritiska kvalitetsfaktorer håller inte en godkänd kvalitetsnivå under inledningen av 2022, det gäller *Förtroende för kommunens demokratiska uppdrag*. För att höja kvaliteten inom denna faktor behöver kommunorganisationen, bland annat, öka arbetet för att nå ut till olika grupper i samhället och bemöta samhällsengagemang som kanaliseras på nya sätt än inom partipolitik eller intresseföreningar.

Översynen av nämnds- och förvaltningsorganisationen och bolagskoncernen pågår för att öka kommunkoncernens effektivitet och resursnyttjande. Det gäller nu att vara uthållig i förbättringsarbetet och fortsätta på den inslagna vägen så att det sprider sig hela vägen på alla nivåer och till alla medarbetare för att få största möjliga effekt.

Den sammanfattande bilden av Gislaveds kommun utifrån ett finansiellt perspektiv är en kommun med god grundekonomi. Detta avspeglas bland annat i god soliditet och inga höga skulder. Med ett resultat på genomsnitt 40 mnkr per år, klarar kommunen en investeringsnivå på snitt 160 mnkr per år. En genomtänkt budgetplanering för de kommande åren har införts, med mål att klara en god verksamhet samt en investeringsnivå för att uppfylla framtida behov.

Det är av stor vikt att de nämnder som prognostiserar ett negativt resultat åtgärdar dessa under 2022. Det är nödvändigt att de finansiella målen uppnås för åren 2017-2030, bland annat för att klara kommunens stora utmaningar i form av stora investeringar, den demografiska utvecklingen med mera. Med ett avsevärt försämrat resultat kommer det bli svårt att uppnå det finansiella målet avseende soliditet.

Förväntad utveckling

Arbetet med den nya förvaltningsorganisationen kommer fortsatt att ha mycket hög prioritet för kommunorganisationen under 2022. Nya arbetsgrupper kommer tillsättas under året med genomförandeuppdrag för att en startorganisation ska vara klar innan 1 januari 2023.

Den fortsatta utvecklingen av kriget i Ukraina är okänd och vilka resurser som kommer krävas med anledning av krisledningsarbete och ett eventuellt mottagande av flyktingar är oklart. Kriget kommer även att få negativa ekonomiska konsekvenser med höjda livsmedel-, el- och bränslepriser, men exakt hur kommunen påverkas framöver är svårt att avgöra. Utöver detta är det fortfarande svårt att veta den fulla omfattningen av pandemins påverkan på medarbetare, målgrupp och kommunkoncernen i stort.

Redan nu påverkas en del verksamheter av kraftigt ökade kostnader på material, där vissa

materielgrupper har en 30-80 procents kostnadsökning. Långa leveranstider som kan komma att förlängas ännu mer ställer krav på lagerhållning av viktiga komponenter/material.

Den digitala verksamhetsutvecklingen tog steg framåt när kommunfullmäktige i juni 2021 fastställde en ny kommunal digital agenda. Arbetet med den digitala agendan kommer leda och styra den digitala utvecklingen framåt. Fokus framöver är olika automatiseringsprocesser för att kunna skapa stabilitet samt spara in tid och resurser på sikt. Det ska också leda till en standardiserad process som därmed ska säkra drift och utveckling framåt ytterligare.

Den demografiska utvecklingen med en fortsatt minskning av kommunens befolkning och välfärdens utmaningar ställer höga krav på styrning och ledning. Hela kommunen behöver arbeta tillsammans och öka innovationskraften för att möta invånarnas behov av välfärd och tjänster, samtidigt som resurserna utnyttjas effektivt. En flexibel organisation, helhetsperspektiv och samarbete är framgångsfaktorer.

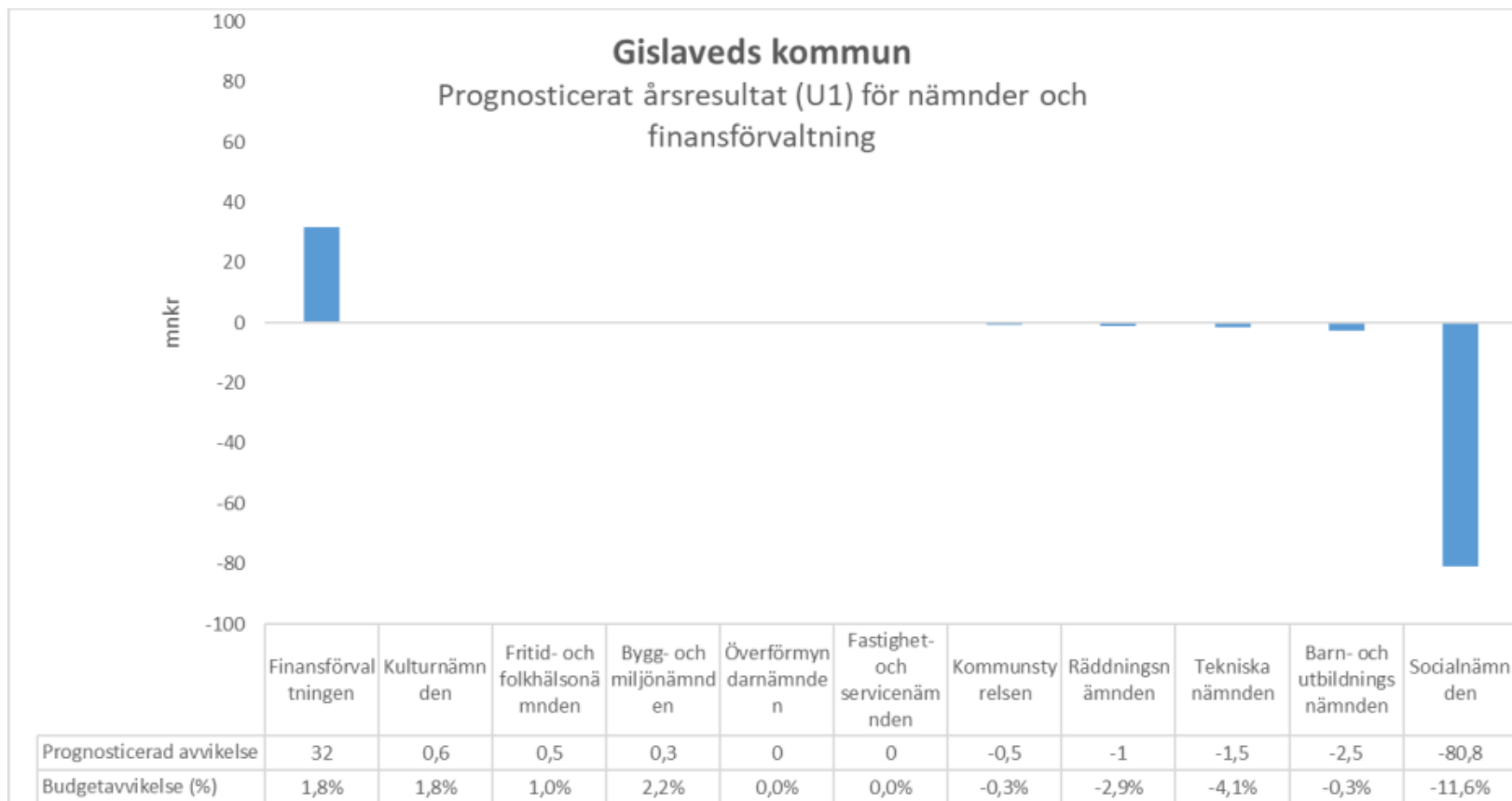
Hela organisationen behöver även arbeta aktivt med kompetensförsörjning, både operativt och strategiskt, för att behålla och rekrytera kompetens. Att vara en attraktiv arbetsgivare är avgörande för framtidens personalförsörjning.

Uppföljning I (UI) Gislaveds kommun

Ekonomi

Uppföljning per nämnd och finansförvaltning (drift)

Budgeterat resultat 2022:

+102,7 mkr

Prognosticerad budgetavvikelse nämnder:

-84,9 mkr (-4,8 procent)

Prognosticerad budgetavvikelse finansförvaltning:

+32,0 mkr

Prognosticerat resultat 2022:

+49,8 mkr (-51,5 procent)

Uppföljning av investeringar

(mnkr)	Budget 2022	Prognosticerat utfall (U1)	Prognosticerad avvikelse
Kommunstyrelsen	17,0	17,0	0,0
Räddningsnämnden	7,9	7,9	0,0
Tekniska nämnden	60,0	60,0	0,0
Bygg- och miljönämnden	0,1	0,1	0,0
Socialnämnden	7,0	7,0	0,0
Fritid- och folkhälsonämnden	0,7	0,7	0,0
Barn- och utbildningsnämnden	3,0	3,0	0,0
Kulturnämnden	6,0	6,0	0,0
Fastighet- och servicenämnden	118,3	85,8	32,5
Summa	220,0	187,5	32,5
Taxefinansierade investeringar	44,0	44,0	0,0
Totala investeringar	264,0	231,5	32,5

*

**I och med en hel del oförutsedda hinder, som till exempel ofärdiga detaljplaner och osäkra markförhållanden, bedömer fastighet- och servicenämnden redan i detta tidiga skede att större delen av de utpekade särskilda satsningarna kopplade till lokalförsörjningsplanen, inte är möjliga att disponera under innevarande år.*

Återställande av deponier?

Kan komma att påverka 2022 års resultat med cirka 30 mnkr(?)

Tack för din uppmärksamhet

Ha en underbar dag!

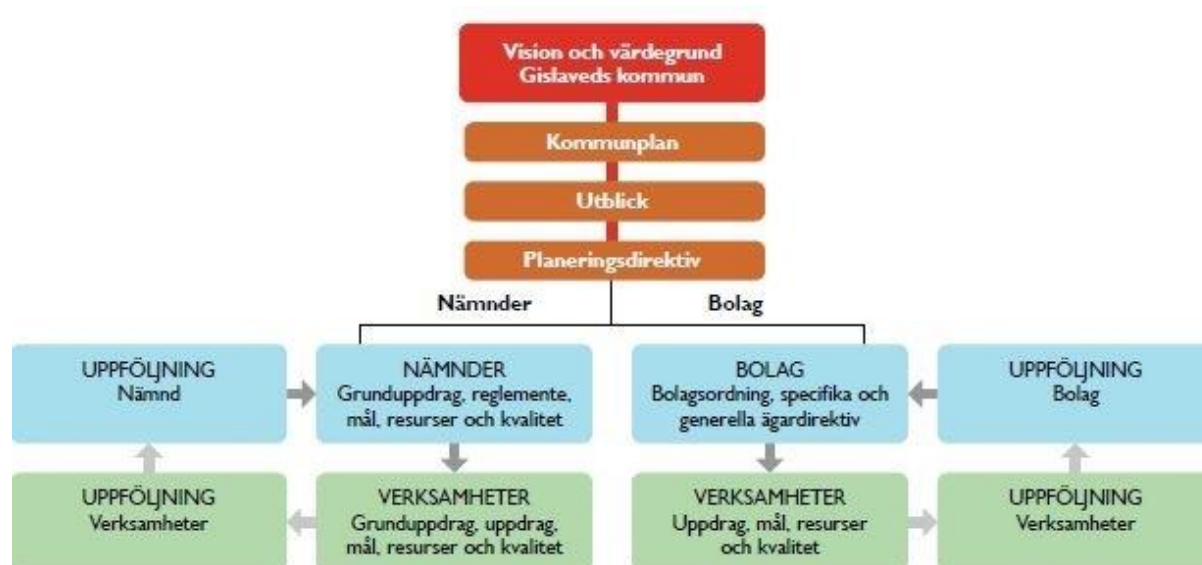
Planeringsdirektiv 2023 med plan 2024-2026

Kommunfullmäktige Gislaveds kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	God ekonomisk hushållning	4
2.1	Finansiella mål.....	4
2.2	Mål och uppdrag.....	5
2.2.1	Mål.....	5
2.2.2	Uppdrag.....	7
2.3	Kritiska kvalitetsfaktorer.....	8
2.3.1	Målgrupp	8
2.3.2	Verksamhet	8
2.3.3	Medarbetare.....	9
2.3.4	Ekonomi	9
3	Planeringsförutsättningar	10
3.1	Befolkningsutveckling och prognos.....	10
3.2	Ekonomiska förutsättningar.....	12
3.2.1	Bokslut 2021	12
3.2.2	Statlig styrning och samhällsekonomisk utveckling.....	12
3.2.3	Förutsättningar	13
3.2.4	Finansiell analys.....	14
4	Budget 2023.....	19
5	Kommunala bolag	26

I Inledning

Kommunfullmäktiges planeringsdirektiv är det övergripande och överordnade styrdokumentet som innehåller kommunens förutsättningar. Nämndernas uppgift är att fastställa grunduppdraget samt utforma utvecklingsmål på deras nivå. Nämnderna ska omhänderta eventuella uppdrag från kommunfullmäktige. Planeringsdirektivet fastställs av kommunfullmäktige i november månad och därmed är 2023 års budget fastställd i sin helhet. Nämndernas planeringsdirektiv fastställs i respektive nämnd i december 2022. Bolagens ägardirektiv ses årligen över och vid behov arbetas eventuella uppdrag in i dem.

Kommunens inriktning under mandatperioden finns i Kommunplan 2019-2022 och kommer att uppdateras i ny plan för kommande mandatperiod under 2023.

2 God ekonomisk hushållning

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

God ekonomisk hushållning för Gislaveds kommun innebär att säkerställa en ekonomi som håller över tid. Verksamheten ska bedrivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. För att detta ska vara möjligt måste kommunen ha god framförhållning och flexibilitet för ändrade förutsättningar.

Gislaveds kommun ska bedriva en verksamhet som är hållbar ekonomiskt, ekologiskt, socialt och etiskt.

Vad ska kommunen göra?

- För **kommunen** ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För **ekonomin** ska anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Kommunen får lov att använda RUR enligt fastställda bestämmelser om detta behövs.

2.1 Finansiella mål

God ekonomisk hushållning innebär för Gislaveds kommun att de finansiella målen är följande:

Mål 2023	Beskrivning
40 miljoner kronor som genomsnitt	Årets resultat ska som genomsnitt uppgå till minst 40 mnkr per år för perioden 2020-2030 (år 2020 inkluderar upparbetning fr.o.m. 2017).
Genomsnittlig soliditet ej under 65 %	Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 65 % (exklusive pensionsåtaganden) per år för perioden 2020-2030 (år 2020 inkluderar upparbetning fr.o.m. 2017).

Syftet med dessa två finansiella mål är att upprätta en långsiktigt välskött ekonomi utifrån god ekonomisk hushållning. Med ett genomsnittligt resultat på 40 mnkr samt en soliditetsnivå som ej understiger 65 % möjliggörs en genomsnittlig investeringsnivå under tidsperioden 2020-2030 på 160 mnkr per år (*exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet*).

Inför Planeringsdirektiv 2024 med plan för 2025-2027 kommer de finansiella målen att ses över för att sträcka sig fram till år 2035 med målsättning att den långsiktiga planeringen av investeringar och verksamhetsförändringar ska vara framåtsyftande till 2035.

2.2 Mål och uppdrag

2.2.1 Mål

God ekonomisk hushållning innebär för Gislaveds kommun följande mål:

2.2.1.1 Det goda livet

Öka upplevd trygghet och hälsa hos barn och unga	Gislaveds kommun ska sträva efter att skapa förutsättningar för alla barns möjlighet till goda uppväxtvillkor med upplevd trygghet och hälsa. Det är viktigt att barnens och de ungas perspektiv är i fokus i alla verksamheter. Detta gör vi genom trygghetsskapande åtgärder i utomhusmiljöer samt att utveckla mötesplatser/arenor för olika behov, där alla är välkomna. Genom ökade förutsättningar för fysisk aktivitet och meningsfull och aktiv fritid verkar vi för en god hälsa med nolltolerans mot droger och mobbing.
Fler människor i egen försörjning och med rätt kompetensförsörjning till näringslivet	Fler människor ska få möjlighet att komma i arbete vilket skapar trygghet och minskar utanförskap. Egenförsörjning bidrar till att skapa det goda livet. Det är särskilt viktigt att vi kan möta näringslivet i deras kompetensförsörjning med en modern vuxenutbildning där individen sätts i centrum för att korta ner tiden till arbete.
Förbättra målpuppfyllelsen i skolan	Bättre resultat genom riktade satsningar mot barn och unga ökar förutsättningar att skapa sig ett bra och tryggt liv och ger förutsättningar för att möta arbetsmarknadens behov.
Öka välbefinnandet bland äldre	Äldre ska ha rätt till ett betydelsefullt socialt sammanhang. Genom att arbeta för ett psykiskt och fysiskt välbefinnande samt inkludering så minskar utanförskapet.

2.2.1.2 Attraktivitet och hållbar utveckling

Främja byggandet av bostäder för olika målgrupper	Kommunen utvecklar attraktiva livsmiljöer och bostäder för alla målgrupper. Genom olika boendeformer i hela kommunen skapas attraktivare livsmiljöer för alla. En viktig del i den framtida bostadsutvecklingen är att fokusera på att realisera visionerna "Vision Gislaved 2040 – Mötesplatsen vid Nissan" och "Bro till Bro" i Anderstorp genom, till exempel, förtätning.
Öka användandet av förnyelsebar energi	Att minska klimatpåverkan och koldioxidutsläppen och öka den förnybara energianvändningen utgör centrala åtgärdsområden för att uppnå ett hållbart samhälle. Därför ska vi tillvarata möjligheter att öka andelen förnybara drivmedel och energikällor.
Stärk de lokala förutsättningarna för livsmedelsförsörjning och gröna näringar	Gislaveds kommun ska skapa förutsättningar för livsmedelsförsörjning och gröna näringar lokalt samt även möjliggöra till lokalt deltagande i kommunal upphandling. Att möjliggöra för lokala aktörer att bedriva jordbruk är en viktig del för att främja det öppna landskapet med åker- och betesmark, samt för att skapa attraktivitet på landsbygden.

2.2.1.3 Företagsklimat och näringslivssamverkan

Säkerställa detaljplanlagd och färdigställd industri-, handels- och bostadsmark	Det är viktigt att kommunen kan erbjuda färdigställd industri-, handels- och bostadsmark för att möjliggöra för nyetableringar samt för att befintliga företag ska kunna utöka sin verksamhet. Målsättningen är att erbjuda mark i de lägen som efterfrågas samt att synliggöra denna mark för målgrupperna. Detta uppnås bland annat genom att brister identifieras och åtgärdas samt att processen optimeras.
Rätt service, stöd och vägledning vid kontakt med kommunen	Förbättra utifrån uppföljning av hur arbetet fungerar, vad som fungerar bra och vad som kan förbättras.

2.2.1.4 Sveriges ledande offentliga arbetsgivare

Vara en attraktiv arbetsgivare genom att utveckla och behålla våra medarbetare samt öka delaktigheten genom tillit och medskapande	Våra medarbetare är kommunens största och viktigaste tillgång. För att kunna möta framtidens utmaningar med kompetensförsörjning behöver vi vara en attraktiv arbetsgivare. Fokus under 2023 är att behålla och utveckla våra medarbetare samt öka delaktigheten genom ett tillitsbaserat och medskapande arbetssätt. Faktorer för att lyckas är att stärka medarbetarskapet, ledarskapet och verka för en god samverkan med de fackliga organisationerna. Detta görs bland annat genom att möjliggöra interna karriär- och utvecklingsmöjligheter där man ser till kommunen som helhet. Ett inkluderande, öppet och tillåtande klimat liksom goda förutsättningar för chefer och medarbetare skapar arbetsplatser som har en god samverkan och är kreativa och modiga. Detta i sin tur bidrar till en innovativ verksamhet med hög kvalitet.
--	---

2.2.2 Uppdrag

Uppdrag till	Uppdrag	Beskrivning	Slutdatum att redovisa uppdrag till Kommun- fullmäktige
Fastighets- och servicenämnden, Fritids- och folkhälsonämnden	Färdigställ en ny simanläggning i Gislaved för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro.	Gislaveds kommun ska ha de bästa förutsättningarna för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro för alla invånare. För att främja en god folkhälsa, med barn och ungdomar som prioriterad målgrupp ska under perioden 2022-2025 på befintlig simhallslokalisering vid Gisleområdet i Gislaved en ny modern simanläggning anläggas i samverkan med föreningsliv och näringsliv.	2025-12-31
Fastighets- och servicenämnden, Fritids- och folkhälsonämnden	Färdigställ en ny publikhall i Anderstorp för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro.	Gislaveds kommun ska ha de bästa förutsättningarna för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro för alla invånare. För att uppnå detta ska i Anderstorp centrum 2026-2027 en modern publikhall byggas i samverkan med föreningsliv och näringsliv. Hallen ska ha en flexibilitet för att kunna leva upp till publikkapacitet och andra krav för elitidrottsverksamhet, under dagtid även bidra till kommunens kärnuppdrag med barn och ungdomar som prioriterad målgrupp samt möjliggöra användning till andra ändamål än idrott, till exempel kulturevenemang utifrån de förutsättningar som hallen ger.	2027-12-31
Kommunstyrelsen i samarbete med Enter Gislaved AB	Ta fram ett styrdokument (strategi) för kommunens arbete med näringslivsfrågor.	Arbetet ska bedrivas i nära dialog med näringslivet i Gislaveds kommun och hålla en tillräcklig bredd för att fånga de utmaningar och förutsättningar som befintliga och tillkommande företag i kommunen möter. På motsvarande sätt ska nära dialog även hållas med de offentliga parter som Gislaveds kommun och näringslivet är beroende av för att skapa goda förutsättningar för näringslivsutvecklingen. Det dokument som läggs fram för beslut ska ha ett strategiskt och långsiktigt perspektiv men även kunna tjäna som underlag till ordinarie planeringsprocesser.	2023-08-31

2.3 Kritiska kvalitetsfaktorer

2.3.1 Målgrupp

Kritisk kvalitetsfaktor	Beskrivning
Förtroende för kommunens demokratiska uppdrag	Förtroende för tjänstemän och politiker är grunden för vårt demokratiska uppdrag. Det är viktigt att kommuninvånarna känner en delaktighet och har en grundläggande kunskap kring kommunens verksamhet och ekonomi för att bygga förtroende för kommunens arbete, skapa trygghet hos invånarna och acceptans för fattade beslut.
Tillgänglighet/Bemötande	Det är särskilt kritiskt att kommunen erbjuder god service och ett bra bemötande. Ökad digitalisering ökar tillgängligheten och flexibiliteten för invånaren. För att inte bidra till ett digitalt utanförskap behöver vi samtidigt säkerställa att tillgänglighet till våra tjänster och service inte är beroende av digital kompetens eller ny teknik.
Alla kommuninvånares och företags tillgång till internet	För att tillgodose att hela kommunen har tillgång till internet är utökad höghastighetsuppkoppling särskilt kritiskt.

2.3.2 Verksamhet

Kritisk kvalitetsfaktor	Beskrivning
Intern och extern kommunikation	Gislaveds kommun behöver ha en kontinuerlig dialog med invånarna om dess verksamheter och beslut. Denna information behöver vara lätt att ta till sig. Inom kommunen behövs ett helhetstänk med bra intern kommunikation.
En koncern som genomsyras av hållbar utveckling	Hållbar utveckling är en strategiskt viktig fråga för Gislaveds kommun. Att den antagna strategin för hållbar utveckling omhändertas inom alla kommunkoncernens verksamheter är särskilt angeläget.
Arbetsätt som är ändamålsenliga och effektiva för verksamheten	Verksamheterna behöver fokusera på att göra rätt saker till rätt kostnad och med god kvalitet. Enkla och transparenta processer, ökad effektivitet, bättre samordning och mer samarbete är särskilt kritiskt.
Resultatgivande och relevant samverkan	För att kunna bemöta komplexa samhällsutmaningar och för att nå en optimal utveckling av Gislaveds kommun behöver vi på ett effektivt sätt samverka med externa aktörer i relevanta frågor.
Säkra ändamålsenlig it-infrastruktur	Ska Gislaveds kommun kunna använda den digitala teknologin på ett optimalt sätt behöver vi skapa rätt förutsättningar för detta. Genom dialog mellan it-avdelning och verksamheten, kan framtidsutmaningar och behov av satsningar på infrastrukturförändringar fångas upp och implementeras i god tid.

2.3.3 Medarbetare

Kritisk kvalitetsfaktor	Beskrivning
Tillgång till rätt kompetens	Tillgång till rätt kompetens anses vara en av de viktigaste förutsättningarna för att kommunen ska kunna leverera god service och nå goda resultat.
Utvecklande arbetsklimat	Medarbetare som trivs på arbetsplatsen, har möjlighet att utvecklas och känner engagemang är en förutsättning för ett bra genomförande av våra grunduppdrag.

2.3.4 Ekonomi

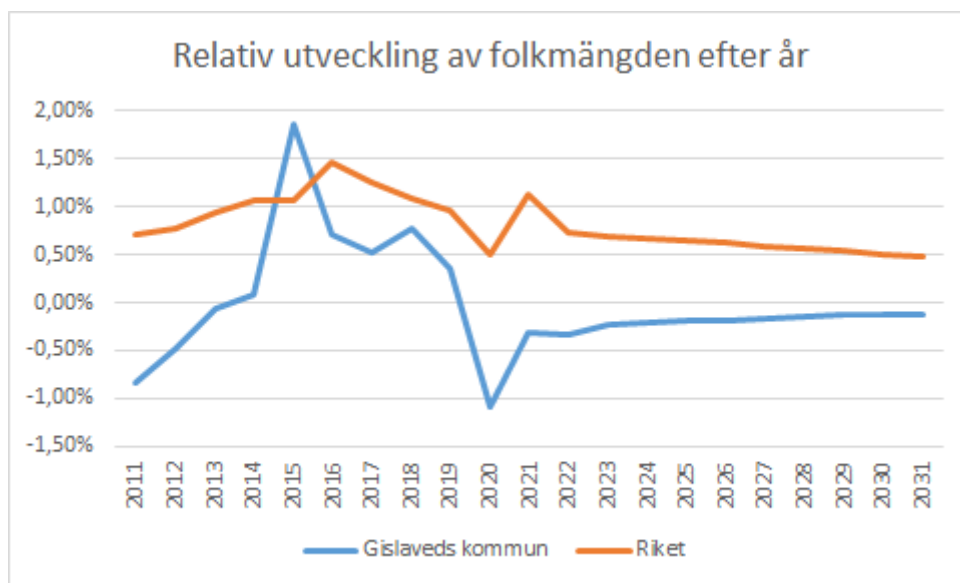
Kritisk kvalitetsfaktor	Beskrivning
God ekonomisk hushållning	Det är särskilt kritiskt att kommunens resurser används till rätt saker och på ett effektivt sätt.
Prognossäkerhet vid ekonomiska uppföljningar	För att planera och prioritera hur kommunens ekonomiska resurser används är det särskilt kritiskt att de ekonomiska prognoser som görs är tillförlitliga.

3 Planeringsförutsättningar

3.1 Befolkningsutveckling och prognos

Åren 2000-2014 minskade antalet invånare i Gislaveds kommun i stort sett varje år medan invånarantalet i Sverige ökade. När allt fler människor från andra länder började flytta till kommunen under 2014-2017 ökade antalet invånare. Under 2020 vände utvecklingen drastiskt med en stor minskning av antal invånare. Kommunens befolkning minskade fortsatt med totalt 79 personer under 2021, en svagare minskning än tidigare prognosticerat och med högre volymer av både in- och utflyttning men med en mindre slagsida mot utflyttning än förväntat. Dödstalet 2021 var också det lägsta på många år, troligtvis beror detta på att Covid-19 gjorde att många dödsfall som naturligt hade skett kommande år koncentrerades till 2020.

Innan den ryska invasionen av Ukraina var förväntan att kommunens befolkning skulle fortsätta att minska, men i lägre takt än föregående år. Denna prognos är nu mycket osäker på grund av kriget. Vilken påverkan det kommer att få på kommunens befolkning är svårt att förespä och beror på hur händelser utvecklas men enligt migrationsverkets övre scenario kan cirka 600 flyktingar komma till Gislaveds kommun under 2022, betydligt fler än under flyktingkrisen i Syriens topp 2015.

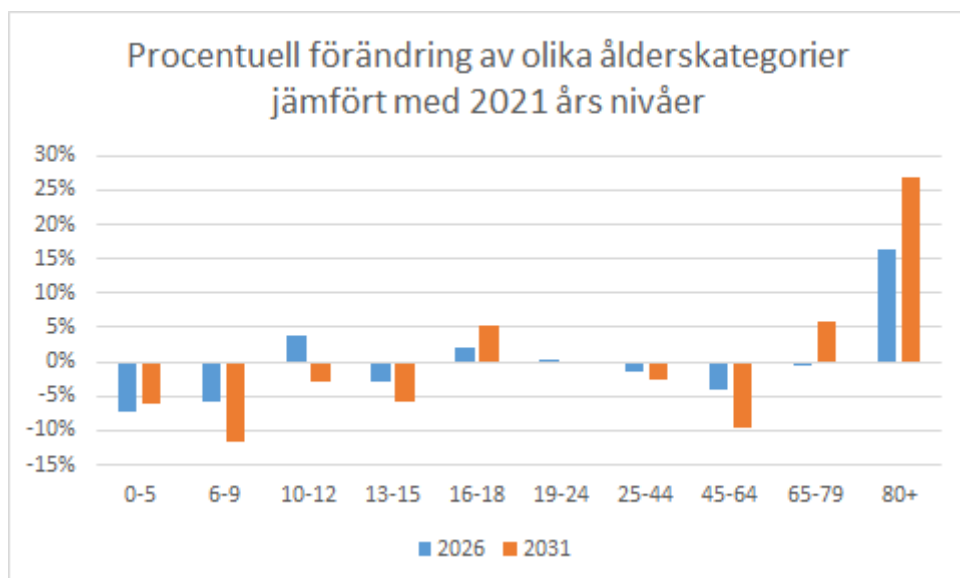
Den procentuella utvecklingen av kommunens folkmängd har skilt sig ganska stort från rikssnittet under de flesta av de år som visas i diagrammet ovan. Under 2015 ökade kommunens befolkning mer än rikets snitt men för övriga år är befolkningsutvecklingen svagare i Gislaveds kommun än riket och den spås dessutom vara negativ med en minskande befolkning under hela prognosperioden. Att antalet invånare ökat under tidigare år beror främst på ett högt barnafödande och att människor från andra länder har flyttat till kommunen. Till följd av Covid-19 stängde många länder sina gränser under 2020, vilket medfört att utrikes inflyttning minskat till Sverige i helhet och även till Gislaveds kommun. Sedan toppnoteringen 2015 har inflyttningen till kommunen minskat, framförallt den del som utgörs av människor som flyttar till kommunen från andra länder.

Prognosen i tabellen nedan visar att antalet kommuninvånare förväntas minska i närtid med både en mindre befolkning och även en kraftigare minskning än tidigare förväntat, framförallt de närmaste åren. Pandemins utveckling, kriget i Ukraina, oförutsedda större händelser i omvärlden och andra så kallade osäkerhetsfaktorer har påverkan på utfallet och därför är prognosen relativt osäker.

Prognos 2022-2026	Utfall 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inflyttade	1 243	1 271	1 267	1 262	1 258	1 253
Utflyttade	1 394	1 360	1 325	1 316	1 308	1 299
Flyttnetto	-151	-89	-58	-54	-50	-46
Födda	295	284	282	284	286	287
Döda	258	292	292	293	294	295
Födelsenetto	37	-8	-10	-9	-8	-8
Folkmängd	29 556	29 444	29 375	29 312	29 254	29 201
Utveckling	-79	-112	-69	-63	-58	-53

Antalet äldre ökar

Oavsett utfall för det totala invånarantalet, så kommer åldersgruppen 80 år och äldre att fortsätta öka under åren fram till 2026 och vidare till 2031. Detta särskilt för åldersgrupperna 80-84 år och 95 år och äldre. Barngrupperna 0-5, och 6-9 år förväntas minska från år 2020 och framåt, likväl som antalet människor i arbetsför ålder till och med 64 års ålder.

3.2 Ekonomiska förutsättningar

3.2.1 Bokslut 2021

Nämnd, tkr	Nettokostnad	Resultat
Barn- och utbildningsnämnden	790,0	15,8
Bygg- och miljönämnden	9,5	5,7
Fastighets- och servicenämnden	-14,1	8,1
Fritid- och folkhälsonämnden	47,7	2,2
Kommunstyrelsen	145,8	13,1
Kulturnämnden	32,1	2,7
Räddningsnämnden	35,7	-0,7
Socialnämnden	666,7	-56,7
Tekniska nämnden	46,3	0
Överförmyndarnämnden	3,1	0,4
Totalt	1 791,0	-9,4

3.2.2 Statlig styrning och samhällsekonomisk utveckling

Nedan information är enligt SKR:s cirkulär 22:06.

Jämfört med den prognos SKR presenterade i december (cirkulär 21:49) räknar SKR nu med starkare utveckling av skatteunderlaget 2021–2023 men svagare 2024–2025. Sammantaget innebär det en högre slutnivå år 2025.

BNP-nivån är nu återhämtad i många länder men inte antalet arbetade timmar. Det är problem med jämvikt mellan efterfrågan och utbud på varu- respektive tjänstesidan. Samtidigt har inflationen stigit till höga nivåer i främst USA, där den var 7,5 procent i januari 2022, vilket beror främst på en hög varukonsumtion och efterföljande utbudsproblem samt höga energipriser. Centralbanker och finansiella marknader pratar nu om hur snabbt styrräntan bör höjas och hur snabbt de kvantitativa lättnaderna bör ”backas ut”. Det är som sagt ett stort problem i USA där inflationen nu måste bringas under kontroll, men även i Eurozonen om än mindre än i USA. I Sverige är det inte något större problem med inflationen om vi räknar bort energipriserna. Här handlar det mer om att den ekonomiska politiken måste bli mindre expansiv allteftersom arbetsmarknaden blir mer ansträngd, ett normalt penningpolitiskt handlande. Omikronvarianten har visat sig vara mindre farlig än tidigare varianter.

Trots vissa negativa effekter av höga energipriser och högre räntor i USA är den globala ekonomiska utvecklingen framöver stark, återhämtningen mot trend fortgår. Speciellt när hushållens konsumtion växlar tillbaka mot tjänstebranscherna.

BNP ökar enligt SKR:s bedömning med 3,6 procent i år och 1,6 procent 2023, samtidigt som arbetslösheten fortsätter att gå tillbaka långsamt. Sysselsättningen fortsätter att stiga, men så gör även arbetsutbudet. Framöver ser vi en normalisering även på arbetsmarknaden, efter en kraftig ökning av antalet arbetade timmar 2022, men även ett starkt 2023. Det bidrar till att

skatteunderlaget ökade kraftigt förra året och fortsätter att öka i år. Inflationen faller tillbaka under andra halvan av 2022, efter att ha drivits upp av höga energipriser.

Procentuell förändring om inte annat anges

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	-3,2	4,9	3,6	1,6	1,4	1,8
Sysselsättning, arbetade timmar*	-3,8	1,3	3,3	2,3	0,7	0,2
Relativ arbetslöshet, procent**	8,6	8,8	7,8	7,5	7,5	7,5
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,9	4,3	1,3	1,5	2,6	3,0
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,8	2,5	2,5	2,6	3,0
Inflation, KPIF	0,5	2,4	2,8	1,2	1,7	2,0
Inflation, KPI	0,5	2,2	2,7	1,4	2,1	2,4
Befolkning, 15-74 år	0,4	0,0	0,1	0,3	0,3	0,4

*Kalenderkorrigerat.

**Definitions- och metodändringar i AKU medför tidsseriebrott, för bland annat sysselsättning och arbetskraft. För 2020 anges en ungefärlig uppskattning av den andel arbetslösa som skulle ha gällt utan förändringarna av AKU.

Det som anges i detta cirkulär kommer säkerligen att förändras utifrån nuvarande krig i Ukraina men det finns inga cirkulär från SKR i skrivande stund.

Budgetpropositionen

Detta planeringsdokument baseras på vad som angavs i höstpropositionen i och med att den ekonomiska vårpropositionen inte har presenterats än.

3.2.3 Förutsättningar

- Skatteunderlaget för år 2023 är beräknat utifrån kommunens befolkningsprognos vilket innebär 29 375 invånare år 2023 för att sjunka till 29 201 år 2026.
- Skattesatsen är 21,99 kronor för hela planperioden.
- Utgångsläget för ramar 2023 är 2022 års nivå.
- Inflations- och löneuppräknings finns med i beräkningen och är baserad på SKR:s antaganden.
- Hänsyn tagen till demografi avseende barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden samt kommunstyrelsen.
- Löneökningar för fast personal är kompenserad till nämnderna.
- Kapitaltjänstkostnader budgeteras centralt och kompenseras en gång/år i samband med delårsbokslut och årsbokslut.
- Gislaveds kommunkoncerns totala låneskuld inklusive borgensåtagande får under planperioden 2023-2026 uppgå till maximalt 1 500 mnkr. Gislaveds kommun har rätt att uppta lån för 300 miljoner kronor under planperioden. Delegat medges teckna dessa lån.
- Kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2023. Delegat medges teckna dessa lån.

3.2.4 Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som är framtagen av Kommunforskning i Västsverige (KFi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- resultat
- kapacitet
- risk
- kontroll

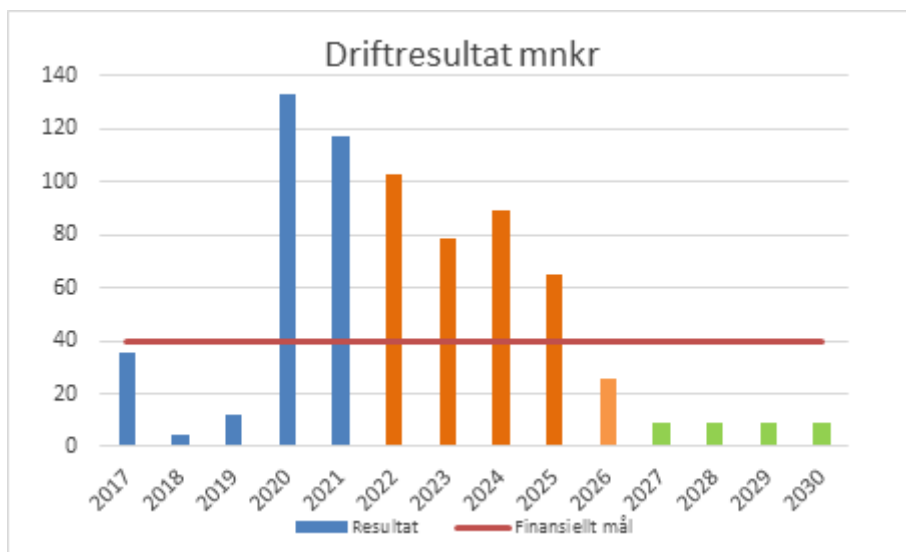
Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen av lång- respektive kortfristig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Resultat

Kommunens driftsresultat

Det första finansiella målet, årets resultat i genomsnitt ska uppgå till minst 40 mnkr per år för perioden 2020-2030, är satt för att styra kommunens investeringsnivå för samma period. Det här innebär att årsresultaten kommer att variera mellan åren. Resultatet för 2022 är budgeterat till + 103 mnkr och resultatet för 2021 blev + 117 mnkr vilket innebär att resultaten de kommande åren kan vara lägre än 40 mnkr (det finansiella målet), genomsnittet för perioden 2020-2030 måste dock uppgå till lägst 40 mnkr.

Utmaningen för planeringsperioden 2023-2026, men även perioden 2027-2030 som är kopplad till de finansiella målen, blir att anpassa verksamheten så att de finansiella målen uppnås för perioden 2020-2030. Utifrån budget och plan 2023–2026 samt övergripande målsättning för perioden fram till år 2030, kommer de finansiella målen för resultatet att uppnås. Ytterligare en viktig förutsättning, som påverkar resultatet indirekt, är att investeringsnivån för åren 2027-2030 uppgår till maximalt 312 mnkr (exklusive taxefinansierad verksamhet).

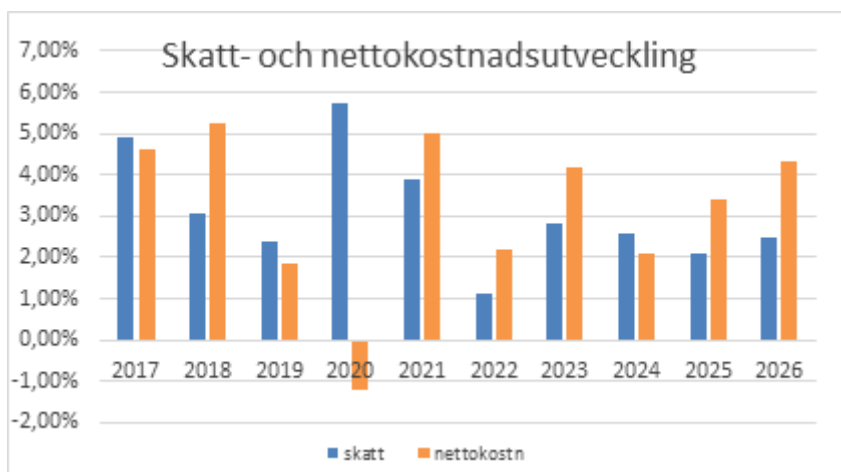

I underlaget för budget 2023 och plan 2024-2026 ingår en oförändrad skattesats med 21,99 procent.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Kommunens skatteintäkter inklusive kommunalekonomisk utjämning beräknas öka med mellan 2,1 och 2,8 procent per år under åren 2023-2026, den varierande ökningstakten beror på befolknings- och skatteunderlagsökning. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det viktigt att nettokostnaderna inte ökar mer än skatteintäkterna. Följande diagram visar förändringen varje år av nettokostnaden respektive skatteintäkter. 2021 års kraftiga nettokostnadsökning hänger framförallt ihop med 2020 års låga nettokostnadsnivå som i sin tur, bland annat, var kopplad till pandemin. 2022 års budget är mer normaliserad till ett ”vanligt” år. Förändringen av skatteintäkter för åren 2023-2026 beror framförallt på att skatteunderlaget ökar avsevärt mer än vad som antogs hösten 2021 vilket i sin tur kopplas till att de negativa effekterna av pandemin inte blev så stora som befärades och nu ökar konjunkturen och därmed även skatteunderlaget.

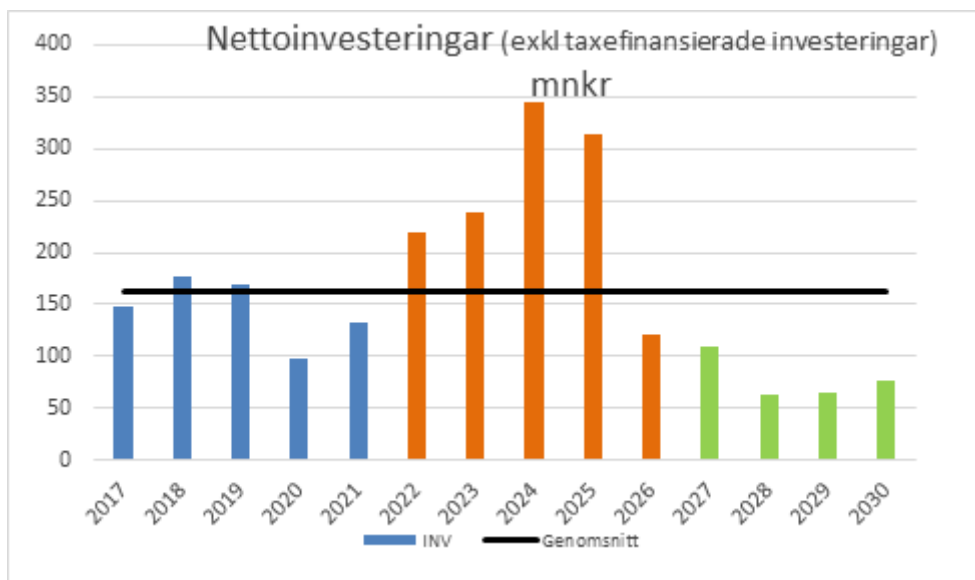
Den förändring som sker 2025 med en avsevärt högre ökningsnivå för nettokostnaderna i förhållande till ökningstakten av skatteintäkter är viktig att bevaka så att inte nettokostnaderna fortsätter att öka mer än skatteintäkterna åren därefter och nödvändigheten av att sänka nettodriftkostnaderna/höja skatten.

Investeringsnivån

Diagrammet på nästa sida visar en genomsnittlig investeringsnivå på 160 mnkr för perioden 2017–2030 (exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet). Det är en möjlig nivå förutsatt att resultatmålet uppnås. Investeringsnivå för perioden 2017–2030 innebär att soliditeten för perioden 2017–2030 kommer att uppgå till som genomsnitt 65 procent, vilket är i nivå med det finansiella målet.

Diagrammet på nästa sida ger en bild av investeringsnivåerna fram till år 2030. De finansiella målen möjliggör en investeringsnivå på i genomsnitt 160 mnkr/år och i och med att investeringsnivån är högre under åren till och med 2025 måste investeringsnivån därefter ligga på en lägre nivå för att kommunens grundekonomi kan bibehållas på en godtagbar nivå. I denna beskrivning ingår investeringsobjekt markerade med X (markerar investeringar som inte fullt ut är satta till tid och belopp) med totalt 540 mnkr under perioden 2022-2030.

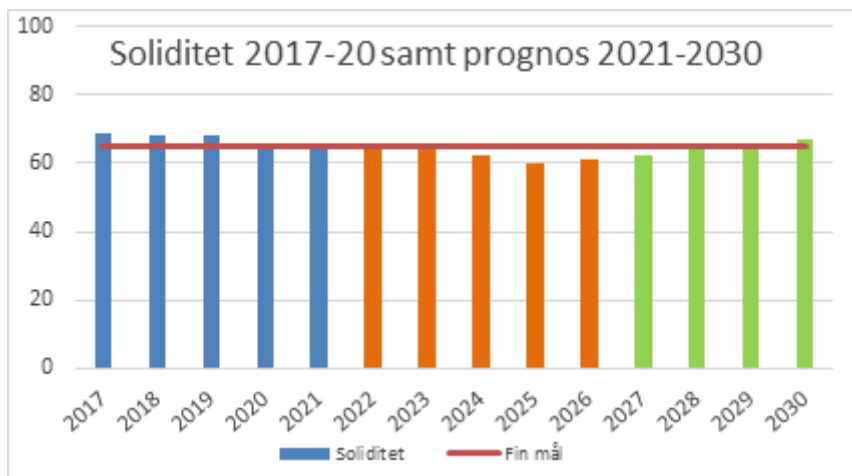
Kapacitet

Soliditet

En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten.

Soliditeten är ett mått på långsiktigt finansiellt handlingsutrymme, som visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsatt är kommunen.

Två faktorer påverkar soliditetens utveckling: dels det årliga resultatet, dels värdet av tillgångarna. För en oförändrad soliditet måste det egna kapitalet öka i samma takt som tillgångarnas värde.

Det andra finansiella målet – att kommunens soliditet ska uppgå till i genomsnitt minst 65 procent per år exklusive pensionsåtaganden – uppnås för perioden 2017–2030 förutsatt att investeringsnivån under perioden inte ligger över 160 mkr (exklusive taxefinansierade investeringar) per år i genomsnitt samt att resultatmålet 40 mkr uppnås.

Skuldsättning

Under nuvarande förutsättningar och under förutsättning att de finansiella målen uppnås, kommer kommunens lånebehov under perioden 2022–2026 att uppgå till cirka 300 mnkr och den totala låneskulden beräknas till cirka 500 mnkr per 2026-12-31. Lånebehovet är en följd av investeringsnivåerna och utgör inget problem så länge de finansiella målen uppnås.

Risk

Likviditet

Kassalikviditet är ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen. I ett vinstdrivande företag bör den uppgå till minst 100 procent av de kortfristiga skulderna, men för kommuner brukar den röra sig runt 70–80 procent. För Gislaveds kommun ligger kassalikviditeten under hela perioden högt speciellt om man även räknar in den outnyttjade checkräkningskrediten på upptill 100 mnkr. Kommunen har därmed en god likviditet, och har dessutom bra möjligheter att förstärka den ytterligare om det skulle behövas.

Finansiell risk

Kommunen har en låg skuldsättning. Även om nya lån upptas de kommande åren innebär detta i kombination med den outnyttjade checkräkningskrediten att den finansiella risken är låg.

Pensionsåtagande

Pensionskostnaden beräknas öka från 130 mnkr år 2022 till 133 mnkr år 2026. Den totala pensionskulden beräknas till 558 mnkr år 2026, vilket innebär en sänkning i förhållande till år 2021 då skulden var 638 mnkr. Denna skuld är beaktad vid antagande av de finansiella målen och skulden kommer att hanteras förutsatt att de finansiella målen uppnås.

Befolkningsförändring

De skatteintäkter som ingår i budgeten har beräknats utifrån förutsättningen att invånarantalet under perioden 2022–2026 kommer att sjunka med cirka 240 personer enligt kommunens befolkningsprognos.

Ett minskat invånarantal innebär sänkta skatteintäkter, men samtidigt sänkta kostnader. Det finns dock inget direkt samband mellan sänkta skatteintäkter och sänkta kostnader, vilket innebär att de i budget och plan ingående kostnadsnivåerna löpande måste analyseras för att det inte ska uppkomma en ekonomisk obalans.

Kontroll

Balanskrav, resultatreserv

Enligt kommunallagen ska varje kommun ha en ekonomi i balans; bortsett från realisationsvinster måste intäkterna vara större än kostnaderna. Det krävs ett positivt resultat för att kunna säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar.

Gislaveds kommun har uppfyllt balanskravet sedan det infördes år 2000. Kommunen har också utnyttjat möjligheten att avsätta tidigare års överskott i en resultatreserv för att kunna jämna ut svängningar i intäktsnivåer mellan olika år och skapa en buffert för perioder av lågkonjunktur.

Måluppfyllelse

Kommunens struktur för uppföljning av ekonomi och verksamhet ger goda förutsättningar till kontroll. Arbetet med att följa fastlagda mål är ett viktigt led i kontrollarbetet.

Avslutande kommentarer

Budgeten för Gislaveds kommun är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Kommunen beräknas för perioden 2017-2030 uppfylla de finansiella mål som är antagna för Gislaveds kommun. Detta innebär i sin tur att kommunen under dessa år också beräknas uppfylla balanskravet.

För att kunna uppfylla de finansiella målen krävs en god ekonomi- och verksamhetsstyrning med fokus på skatteintäkter, investeringsvolym, befolkningstillväxt, volymtillväxt samt kvalitetsnivåer inom verksamheterna.

Denna budget som avser planeringsperioden 2023-2026 visar en tydlig bild av att världsekonomin och Sveriges ekonomi har förbättrats avsevärt i förhållande till åren med pandemi. Det finns däremot avsevärda osäkerhetsmoment i beräkningarna i planeringsdokumentet avseende kommande inflation och räntor kopplat till Ukraina.

4 Budget 2023

Övergripande driftsbudget 2023 med plan 2024-2026

Belopp i tusentals kronor (tkr)/ Nämnd	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Barn- och utbildningsnämnden	-799,3	10,8	16,0	23,4
Bygg- och miljönämnden	-13,8			
Fastighet- och servicenämnden	65,3			
Fritid- och folkhälsonämnden	-48,4			
Kommunstyrelsen	-172,2	0,1	0,2	0,3
Kulturnämnden	-33,4			
Räddningsnämnden	-33,4	0,3	0,3	0,3
Socialnämnden	-648	-2,1	-2,6	-3,1
Tekniska nämnden	-36,9			
Överförmyndarnämnden	-3,7			
Förändrade kostnader lokaler	0,1	-0,1	0,4	4,3
Löneuppräknig	-76,1	-99,7	-154,2	-123,2
Summa nämnder	-1 799,8	-1 853,7	-1 914,2	-1 983,3
Pensioner	-130,2	-123,3	-133,8	-133,1
KP	84,0	85,8	88,6	91,5
Effektivisering I %		4,0	4,6	5,4
Avskrivningar	-100,0	-100,0	-100,0	-125,0
Skatteintäkter och utjämningsystem	2 020,2	2 071,5	2 115,5	2 167,5
Finansiella intäkter	3,1	3,1	3,1	3,1
Finansiella kostnader	-0,3	-0,6	-1,4	-2
Summa finansiering	1 876,8	1 940,5	1 976,6	2 007,4
ÅRETS RESULTAT	77,0	86,8	62,4	24,1

Genomsnittligt resultat 2023-2026	62,6
--	------

Förändringar under planperioden 2023-2026:

- Barn- och utbildningsnämndens ram sänks fram t.o.m. år 2025 med **totalt 23,4 mnkr**. Detta beror på flera faktorer:
 - demografiska förändringar som sänker ramtilldelningen succesivt med 15 mnkr fram till år 2026.
 - Sänkt generellt statsbidrag med 2 mnkr fr.o.m. 2023. I budget 2021 tillfördes nämnden 6 mnkr som följd av ökningen av det generella statsbidraget. Denna ökning sänks med 2 mnkr fr om 2023 för att därmed kvarstå med 4 mnkr.

- För åren 2022-2023 ingår inget effektiviseringskrav med 1 % för nämnden. Effektiviseringskravet återinförs 2024 vilket motsvarar en sänkt ram med 7,9 mnkr.
- Som effekt av höstpropositionen sänks ramen med 0,4 mnkr fr.o.m. år 2024.
- Kommunstyrelsens ram sänks som följd av demografiska förändringar med 0,1 mnkr 2024 för att fram till 2026 succesivt minska med ytterligare 0,2 mnkr.
- För Räddningsnämnden åren 2022-2023 ingår inget effektiviseringskrav med 1 %. Effektiviseringskravet återinförs 2024 vilket motsvarar en **sänkt ram med 0,3 mnkr.**
- Socialnämndens ram höjs fram t.o.m. år 2026 med **totalt 3,1 mnkr.** Detta beror på flera faktorer:
 - demografiska förändringar som ökar ramtilldelningen succesivt med 1,8 mnkr fram till år 2026.
 - Som effekt av höstpropositionen höjs ramen med 7,5 mnkr fr.o.m. år 2024.
 - För åren 2022-2023 ingår inget effektiviseringskrav med 1 % för nämnden. Effektiviseringskravet återinförs 2024 vilket motsvarar en sänkt ram med 6,2 mnkr.

Driftbudgetram 2023

Nämnd, Mnkr	Budget 2022	Inflations-kompensation	Avtal-22+23	Demografi	1% effektivisering	Politiska beslut övrigt	Budget 2023
Barn- och utbildningsnämnden	798,1	2,9		-2,7	-7,9	9,0	799,3
Bygg- och miljönämnden	14,2	-0,3			-0,1		13,8
Fastighets- och servicenämnden	-63,0	-2,3			0		-65,3
Fritid- och folkhälsonämnden	48,4	0,5			-0,5		48,4
Kommunstyrelsen	173,9	0,2		-0,2	-1,7		172,2
Kulturnämnden	33,6	0,2			-0,3		33,5
Räddningsnämnden	32,3	-0,06			-0,3	0,5	33,4
Socialnämnden	616,7	3,2		0,5	-6,2	33,7	648,0
Tekniska nämnden	35,0	0,3			-0,4	2,0	36,9
Överförmyndarnämnden	3,5	0,01			-0,03	0,2	3,7
Löneöversyn 2022	29,1		47,0				76,1
Totalt	1 723,0	4,5	47,0	-2,4	-17,6	45,3	1 799,9

Förklaring till kolumnen "Politiska beslut"

- Effektiviseringskravet med 1 % finns inte för Barn- och utbildningsnämnden (+8,0 mnkr), Socialnämnden (+6,2 mnkr), samt Räddningsnämnden (+0,3 mnkr) under åren 2022-2023. Detta görs för att underlätta för dessa nämnder att anpassa verksamheterna till befintliga ramar. Från och med år 2024 har även dessa nämnder ett effektiviseringskrav.
- Socialnämnden tillförs 0,8 mnkr som följd av att kommunens kompensation i utjämningsystemet för LSS. 0,7 mnkr har tillförts nämnden som följd av ökade generella statsbidrag höstpropositionen samt 26,0 mnkr som justering av budgetnivån som följd av genomförda utredningar.
- Barn-och utbildningsnämnden tillförs 1,0 mnkr som följd av ökade generella statsbidrag i höstpropositionen.
- Räddningsnämnden har tillförts 0,1 mnkr som följd av ökade generella statsbidrag i höstpropositionen.
- Överförmyndarnämnden tillförs 0,2 mnkr för utökning av handledartjänster vilket görs i samarbete med GGVV-kommunerna.
- Tekniska nämndens ram utökas med 2,0 mnkr som följd av redovisningstekniska justeringar. Vissa tidigare investeringar ska bokföras som driftkostnad och därmed behövs en ramjustering.

Investeringar, skattefinansierad verksamhet

Nämnd, mnkr	Investerings- budget 2023	Investerings- budget 2024	Investerings- budget 2025	Investerings- budget 2026
Barn- och utbildningsnämnden	3,5	5,0	6,0	3,0
Bygg- och miljönämnden	0,1	0,1	0,1	0,1
Fastighets- och servicenämnden	161,8	268,2	231,1	123,8
Varav:				
Lokalförsörjningsplan	99,5	200,0	160,0	58,0
Fritid- och folkhälsonämnden	0,2	0,2	0,2	1,6
Kommunstyrelsen	17,0	17,0	17,0	17,0
Varav:				
Samhällsutveckling	15,0	15,0	15,0	15,0
Kulturnämnden	1,0	1,0	1,0	1,0
Räddningsnämnden	2,2	6,8	0,4	4,8
Varav:				
Räddningsfordon	1,8	6,4	0	4,4
Socialnämnden	7,9	2,1	2,1	2,9
Tekniska nämnden	45,7	35,7	40,7	26,2
Varav:				
Bostadsutveckling, vision	2,0	5,5	15,0	7,0
Bostadsutveckling, detaljplan	0	0	2,0	0
Utveckling mark	2,0	14,5	9,0	6,0
Trafikutveckling	2,5	2,5	2,5	1,0
Mötesplatser	0	0	0	0
Överförmyndarnämnden	0	0	0	0
Totalt, skattefinansierade investeringar	239,4	344,1	314,0	120,9

Vid planering och genomförande av investeringar ska ett särskilt fokus läggas på gruppen barn och unga.

Investeringsnivåerna för perioden 2023-2026 är på en nivå, som tillsammans med planeringsperioden för åren 2027-2030, är möjliga att genomföra utifrån antagna finansiella mål. I och med att investeringsnivån är högre under åren t.o.m. 2025 måste investeringsnivån därefter ligga på en lägre nivå (maximalt totalt 312 mnkr för åren 2027-2030) för att kommunens grundekonomi kan bibehållas på en godtagbar nivå.

Den genomsnittliga investeringsnivån för åren 2020-2030 uppgår till 160 mnkr/år.

Investeringar taxefinansierad verksamhet

Nämnd/styrelse, mnkr	Investeringsbudget 2023	Investeringsbudget 2024	Investeringsbudget 2025	Investeringsbudget 2026
Tekniska nämnden	44,0	44,0	44,0	44,0

Investeringar, särskilda satsningar

Fastighet/objekt, mnkr	Total budget särskilda satsningar	Investeringsbudget 2023	Investeringsbudget 2024	Investeringsbudget 2025	Investeringsbudget 2026
It Hård motorväg*	Återkommer varje år	22,3	18,2	21,1	15,8
Utbyggnad grundskola Anderstorp (skolorganisation)	60,0	7,0	33,0	20,0	
Gullviveskolan Gislaved 4-6 med idrottshall	X				
Färdigställande av ny simhall	X	60,0	150,0	130,0	
Färdigställande av ny publikhall	X			10,0	50,0
Haghultsleden (påbörjad 2019)	60,0	27,0	1,0		
Gislaved 2040 Mötesplats Centrum 2/3 och Nissan Mårtensgatan/Nissan (t.o.m. 2026)	25,0	2,0	3,0	15,0	5,0
Förskolor Gislaved, Burseryd, Hestra och Anderstorp	63,5	32,5	17,0	0,0	6,0
Götgatsbron Anderstorp	4,0 (år 2021-2024)		3,0		
Nöbbele Industriområde	X				
Totalt särskilda satsningar	212,5 + X	150,8	225,2	196,1	76,8

X markerar investeringar som inte fullt ut är satta till tid och belopp men som ingår i den totala investeringsnivån för respektive år under perioden 2023-2030.

- It hård motorväg kopplas till KF:s uppdrag avseende hård infrastruktur.
- På längre sikt med inriktning projektstart år 2030 bygga en ny Gullviveskolan Gislaved 4-6 inklusive idrottshall.
- Gislaveds kommun ska ha de bästa förutsättningarna för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro för alla invånare. För att främja en god folkhälsa, med barn och ungdomar som prioriterad målgrupp ska under perioden 2022-2025 på befintlig simhallslokalisering vid Gisleområdet i Gislaved en ny modern simanläggning anläggas i samverkan med föreningsliv och näringsliv.

- Gislaveds kommun ska ha de bästa förutsättningarna för en attraktiv fritid och hälsosam tillvaro för alla invånare. För att uppnå detta ska i Anderstorp centrum 2026-2027 en modern publikhall byggas i samverkan med föreningsliv och näringsliv. Hallen ska ha en flexibilitet för att kunna leva upp till publikkapacitet och andra krav för elitidrottsverksamhet, under dagtid även bidra till kommunens kärnuppdrag med barn och ungdomar som prioriterad målgrupp samt möjliggöra användning till andra ändamål än idrott, till exempel kulturevenemang utifrån de förutsättningar som hallen ger.
- Färdigställa ny anslutning Götgatsbron i Anderstorp i anslutning till exploatering av området "Bro till bro" och ny publikhall i Anderstorp centrum.
- Färdigställa industriområde Nöbbele i Reftele i anslutning till Trafikverkets färdigställande av avfart till området från väg 153. Industriområdets färdigställande är del av Gislaveds kommuns exploateringsbudget, vilken ska tas fram under det fortsatta planeringsarbetet år 2022 som del av beslutet av planeringsdirektivet 2023 med plan 2024-2026 i november i kommunfullmäktige.

Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettokostnader I	-1 946	-1 987	-2 055	-2 144
varav pensioner	-130	-123	-134	-133
varav avskrivningar	-100	-100	-100	-125
Skatteintäkter, gen statsbidrag och utjämning	2 020	2 071	2 115	2 167
Finansiella intäkter	3	3	3	3
Finansiella kostnader	-0,3	-0,6	-1	-2
Årets resultat	77	87	62	24

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Löpande verksamhet				
Årets resultat	77	87	62	24
Avskrivningar	100	100	100	125
Ökning av kortfristiga skulder	0	0	0	0
Ökning långfristiga skulder	0	0	0	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	177	187	162	149
Investeringsverksamhet				
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	-283	-388	-358	-165
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Förvärv av finansiella tillgångar	0	0	0	0
Avyttring av finansiella tillgångar	0	0	0	0
Ökning kortfristiga fordringar	0	0	0	0
Minskning långfristiga skulder	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-283	-388	-358	-165
Finansieringsverksamhet				
Nyupptagna lån	0	100	200	0
Amortering av skuld				
Medel från finansieringsverksamheten	0	100	200	0
Årets kassaflöde				
Likvida medel vid årets början	273	166	65	69
Likvida medel vid årets slut	166	65	69	53
Förändring av likvida medel	-106	-101	+4	-16

5 Kommunala bolag

Ekonomiska riktlinjer

De bolag som är helägda av Gislaveds Kommunhus AB ska enligt ägardirektiven följa de beslut om planeringsdirektiv med budget enligt av kommunen utfärdade instruktioner som delges av Gislaveds Kommunhus AB. Bolagen ska ersätta Gislaveds Kommunhus AB för Management fee, fördelat proportionellt mellan bolagen utifrån genomsnittlig omsättning.

Aktieutdelning från bolagen

Fr.o.m. år 2023 blir det ingen aktieutdelning från bolagen i och med att koncernbidrag införs för hantering av bolagens resultat vilket i sin tur innebär att det kommunala bidraget till Enter sänks med ca 3 mnkr.

Borgensavgifter

Borgensavgiften är 0,3 %, eller annat som fastställts av kommunen, av utnyttjad kredit per 31 december och kommunen fakturerar i januari året efter.

Fördelning av management fee

Bolag	% fördelning utifrån omsättning
Gislaved Energi Koncern AB	41 %
Enter Gislaved AB	2 %
AB Gislavedshus	47 %
Gisletorp Lokaler AB	2 %

Bolagens omsättning 2021

Bolag	Omsättning 2021, tkr
Gislaved Energi Koncern AB	188,4
Enter Gislaved AB	8,1
AB Gislavedshus	173,3
Gisletorp Lokaler AB	6,1

Bolagens resultat 2021

Bolag	Resultat, mnkr
Gislaved Energi Koncern AB	10,4
Enter Gislaved AB	0,3
AB Gislavedshus	4,2
Gisletorp Lokaler AB	0,6

Bolagens totalt planerade investeringsbehov och lånebehov 2023

Bolag	mnkr
Bolagens samlade investeringsnivå	124
Bolagens samlade lånebehov	55,0

Ks §141

Dnr: KS.2021.248

1.4.1

Planeringsdirektiv 2023 med plan för 2024-2026, hela kommunen**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna planeringsdirektiv 2023 med plan för 2024-2026.

Protokollsanteckning

Sverigedemokraterna, Westbopartiet och Socialdemokraterna deltar inte i beslutet utan återkommer när ärendet behandlas av kommunfullmäktige den 19 maj 2022.

Ärendebeskrivning

Planeringsdirektivet innehåller bland annat planeringsförutsättningar, mål, förslag till skattesats, eventuella uppdrag, kritiska kvalitetsfaktorer samt direktiv och ekonomiska ramar för 2023 med plan för 2024-2026.

Planeringsdagar har genomförts 7 februari, 28 februari och 7 mars 2022. Ett gemensamt gruppmöte kring planeringsdirektivet hölls den 28 mars 2022.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 11 april 2022
Planeringsdirektiv 2023 med plan för 2024-2026, daterat den 11 april 2022
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 20 april 2022
Socialdemokraternas förslag till mål och uppdrag

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Mål kommunfullmäktige 2023:

Målområde det goda livet	
Namn, målförslag 2023	Beskrivning
Ge barn och unga goda uppväxtvillkor	Gislaveds kommun ska sträva efter att skapa förutsättningar för alla barns möjlighet till goda uppväxtvillkor med en upplevd trygghet och god hälsa. Vårt uppdrag är att möjliggöra ett samhälle med nolltolerans mot droger och mobbning. Det är viktigt att barnens och de ungas perspektiv är i fokus i alla verksamheter och att fler barn och unga ges möjlighet att delta i förenings- och kulturlivet. Detta underlättar vi genom att utveckla mötesplatser/arenor för olika behov, och sänker tröskeln till deltagande genom att avskaffa/sänka avgifter till olika verksamheter. Barn behöver i större omfattning ha tillgång till förskola och fritids.
Fler individer skall få tillgång till vuxen- och vidareutbildning för att stärka möjligheten till egenförsörjning.	En modern vuxenutbildning ger möjligheter för individens kompetensutveckling för att komma vidare till nya arbeten. Detta ger också förutsättningar till näringslivets och samhällets behov av kompetensförsörjning. Vi behöver stort fokus på att öka utbudet av utbildningar inom alla sektorer.
Möjlighet till god livskvalitet och ett tryggt åldrande	Att aktivt kunna delta i samhället och ha inflytande över sin vardag, ökar livskvalitén. Att få finnas i ett socialt sammanhang är viktigt för att skapa trygghet, förebygga ensamhet och främja psykisk hälsa.
Fler barn och unga skall klara skolmålen	Riktade satsningar i skolan ökar möjligheten för barn- och unga att förbättra sina skolresultat och därigenom få en bra start i livet.

Målområde attraktivitet och hållbar utveckling	
Namn, målförslag 2023	Beskrivning
Attraktiva boenden för olika målgrupper	Vår kommun skall ha attraktiva och hälsofrämjande boendemiljöer, allt från det mindre boendet för ungdomar till mer flexibla bostäder för de med särskilda behov, familjer och den äldre generationen. Vi ska främja ett ökat antal bostäder genom att färdigställa detaljplaner och byggklara tomter.
Uttagen energi bör vara förnyelsebar. Samtliga kommunala fastigheter ska omfattas av energieffektivisering.	Vi ska öka den förnyelsebara energianvändningen för att minska klimatpåverkan och koldioxidutsläppen. Detta utgör centrala åtgärdsområden för att uppnå ett hållbart samhälle. Det är angeläget att öka antalet installerade solceller, använda grön el, fjärrvärme, vindkraftsenergi och vätgas samt driva på utvecklingen av nya energislag, som tar hänsyn till människa och natur.
Tillgång till rent vatten och effektiv vattenrening	Klimatsäkring och förstärkt skydd av dricksvattenresursen och vattenanläggningar kräver ett förebyggande arbete. Rening och återanvändning av vårt avloppsvatten måste ske på ett långsiktigt hållbart sätt.

Målområde företagsklimat och näringslivssamverkan

Namn, målförslag 2023	Beskrivning
Utveckling av infrastruktur.	Genom att förutsättningarna för arbetspendling inom och till kommunen förbättras kan näringslivet enklare få tillgång till den kompetens som efterfrågas. Vi behöver se över våra egna förutsättningar att möjliggöra lokala busslingor inom Gislaveds kommun.
Stärka näringsverksamhetens utveckling i kommunen genom att snabbt kunna erbjuda mark där efterfrågan finns.	Kommunen ska detaljplanera och färdigställa områden som kan erbjudas för utveckling samt ny- och tillbyggnad av industri- och handel.

Målområde Attraktivare arbetsgivare

Namn, målförslag 2023	Beskrivning
Förbättrad arbetsmiljö och ökad delaktighet för medarbetarna.	<p>Personalen är kommunens största och viktigaste tillgång. Våra medarbetare skall trivas på arbetet och ha en utvecklande arbetssituation, som ger möjlighet till både utbildning, karriär och kompetenshöjande åtgärder.</p> <p>Faktorer för att lyckas med vårt mål är att stärka aktivt medarbetarskap, ledarskap och verka för en god samverkan med de fackliga organisationerna. Personal ska få möjligheter till validering och kompetensutveckling på arbetstid.</p> <p>Att förändra kulturen i verksamheterna så att alla känner delaktighet och vågar vara aktiva är en av de viktigare åtgärderna.</p> <p>Arbetsmiljön skall vara föremål för ständig utveckling och ge förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Delaktighet i arbetsmiljö och arbetsplanering skapar tillit och stärker organisationen.</p> <p>Trygga anställningar är ett måste. Heltidsarbete ska vara en rättighet och delade turer skall i möjligaste mån tas bort.</p>

Uppdrag 2023:

Uppdrag 2023		
Uppdrag till	Namn, uppdrag	Beskrivning
Barn- och utbildningsnämnden	Minska antalet barn i förskolegrupperna	Genom att anpassa och/eller öka antalet lokaler samt anställa fler förskolelärare och barnskötare kan antalet barn i barngrupperna minskas 2023-12-31
Barn- och utbildningsnämnden	Utreda möjligheter att utveckla ett tvåläraresystem i grundskolan.	Genom att ha två permanenta pedagoger i varje klass skulle en ökad flexibilitet finnas men också en tryggare tillvaro för barnen. Minst en pedagog ska vara behörig i ämnena. 2024-05-31
Fritid- och folkhälsonämnden Tekniska Nämnden	Inom området för bidrag till föreningslivet utveckla ett särskild "städpeng".	Föreningarna skall kunna få en ersättning om man tar på sig uppdraget att städa i kommunen inom ett anvisat område i en aktivitet under begreppet "Håll Gislaveds kommun ren" 2023-06-30
Barn- och utbildningsnämnden	Utreda konsekvenserna av att öka antalet timmar i förskolans 15 timmars verksamhet från 15 till 20 tim/vecka	Ge barnen utökade möjligheter att få aktiv del av förskolans verksamhet. Ta reda på vilka effekter ett utökat antal timmar i förskolan genererar. Lokaler, personalbehov, deltagande i måltider, barns mående mm 2023-06-30
Kommunstyrelsen	Erbjuda tillsvidareanställningar som minskar behovet av tim- och vikarieanställningar.	Främja arbetet med heltidsresan och kraftig minskning av delade turer. 2024-12-31
Fritid- och folkhälsonämnden Fastighet- och servicenämnden	Färdigställa simanläggning i Gislaved för att främja en god hälsa och simkunnighet	En ny modern simanläggning ska etableras på området "Gisle". Arbetet skall genomföras tillsammans med föreningslivet och andra intresserade parter. 2025-12-31
Fastighet och- servicenämnden Fritid- folkhälsonämnden Kulturnämnden	Färdigställ publikhall i Anderstorps centrum	Gislaveds kommun ska bidra till en aktiv fritid för våra innevånare. Att bygga en publikhall i Anderstorp 2025-2027 som på dagtid kan användas till kommunens kärnuppdrag. På kvällstid är det elitidrottens och kulturevenemangens aktiviteter utifrån de förutsättningar som hallen ger, som bidrar till kommunens tillväxt. 2027-12-31

Kommunstyrelsen i samarbete med Enter Gislaved AB	Ta fram en strategi för kommunens arbete med näringslivsfrågor.	Arbetet ska bedrivas i nära dialog med näringslivet och hålla en tillräcklig bredd för att fånga de utmaningar och förutsättningar som befintliga och tillkommande företag i kommunen möter. Det dokument som läggs fram för beslut ska ha ett strategiskt och långsiktigt perspektiv men också kunna tjäna som underlag i ordinarie planeringsprocesser.
---	---	---